

DE Banier

“ZO WAARLIJK
HELPE MIJ GOD
ALMACHTIG.”

- ▶ Thema: Onbeperkt meedoen
- ▶ Drie nieuwe SGP-Kamerleden beëdigd
- ▶ Interview Roelof en Christien Bisschop

Nieuws en achtergronden in Bijbels perspectief

RD Zaterdag en de hele week digitaal toegang
4 weken voor 1,99

Scan mij

rd.nl/Banier

rd
reformatisch
dagblad

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasterdam
078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL

Onbeperkt meedoen

Het thema Onbeperkt meedoen staat in deze editie van *De Banier* centraal. Onbeperkt meedoen gaat over het betrekken van mensen met bijvoorbeeld een beperking, een handicap, of een chronische ziekte in de maatschappij waar zij deel van uitmaken.

INHOUD

Interview:
Roelof en
Christien
Bisschop

21

Meditatie	5
Haags nieuwsoverzicht	6
Binnenhof	8
Voorzitter	9
Onbeperkt meedoen	11
50 jaar WI-SGP	15
Varia	16
Verkiezingsprogramma	18
Interview: Bisschop	21
SGP-jongeren	24
Pleidooi voor BBB	25
Politiek dichtbij	27
Column Uitgelicht	28
Bidt u weleens voor ze?	29

MANIFEST

Er is een paar jaar terug ook een manifest door de SGP getekend waarin de SGP belooft om haar best te doen om ook mensen met een beperking meer bij het politieke proces te betrekken. U kunt dan denken aan het plaatsen van iemand met een beperking op de kandidatenlijst.

INCLUSIVITEIT

Bij het streven naar onbeperkt meedoen hebben we het over inclusie. Inclusiviteit, net wat voor de SGP, hoor ik u haast denken. En inderdaad, dat is net iets voor de SGP. We proberen iedereen mee te laten doen, maar we willen daarbij niet doorschieten in inclusiviteitsdrammerij waarbij we zelfs met quota precies zoveel met deze en precies zoveel met die beperking op positie x willen laten belanden. Inclusiviteitdrijvers en -drammers staan bij ons niet hoog aangeschreven, want dan schiet je je doel voorbij.

ERVARINGSDESKUNDIGEN

In deze Baniereditie vindt u ervaringsdeskundigen, maar ook mensen die namens de SGP er proberen rekening mee te houden. In de rubriek Politiek dichtbij zult u zien dat het niet alleen om beperkingen gaat, zoals het moeten zitten in een rolstoel, of het moeten leven met beperkt zicht. Nee, ook ex-criminelen en asielzoekers moeten erg hun best doen om toch nog een rol te

krijgen in onze gereguleerde maatschappij. In Vlaardingen en omstreken hebben ze best veel oog voor deze bijna-buiten-de-bootvallers.

TOEGANKELIJKE DE BANIER

Wist u trouwens dat ook *De Banier* maandelijks wordt ingesproken bij het CBB (Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden)? Elke maand wordt er dus gezorgd dat mensen met een leesbeperking toegang krijgen tot de inhoud van *De Banier*.

BEËDIGINGEN

Deze maand zullen zij, behalve het bovenstaande thema ook lezen over de SGP die weer onbeperkt kan meedoen op nationaal niveau, want drie nieuwe Kamerleden zijn beëdigd. Het gaat om Diederik van Dijk en André Flach in de Tweede Kamer en op de plaats van Diederik van Dijk in de Eerste Kamer is nu Marc de Vries gekomen. Misschien kent u hen nog niet allemaal even goed, maar we hopen u in de komende maanden verder met hen kennis te laten maken.

Veel leesgenoegen. ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

VAN DEN BERG
verzekeringen

'passend
advies
voor
ZZP-ers'

'eerlijk advies
voor particulieren'

'duidelijk
advies
voor het
MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

ZZP

PARTICULIEREN

MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60, Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergnl - kantoorvandenbergnl

> Mantelzorgwoningen

> Prefab woningbouw

> Recreatiewoningen

> Timmerwerk

Wekerom | info@dambouw.com | www.dambouw.com

Ga voor industriële automatisering naar **Hematech**

Wij ontwikkelen en installeren besturingen voor machines, lossen storingen op en voeren onderhoud uit. Hematech bestaat uit een team van professionals, die al jaren in het vakgebied werkzaam zijn.

Besturings-
systemen
programmeren

Verhelpen van
storingen

Onderhouden en
optimaliseren

Maasdijk 27, 4261 AC Wijk en Aalburg
info@hematech.nl | www.hematech.nl

► “Den blinden was ik tot ogen, en den kreupelen was ik tot voeten.”

Job 29:15

“Toon mij uw geloof uit uw werken”

Hoe gaat een christen om met zijn medemens die letterlijk of figuurlijk niet goed uit de voeten kan? We zijn niet zo gewend om elkaar te vertellen hoe we ons gedragen hebben ten opzichte van beperkte mensen in de maatschappij. Job doet dit wel en hij doet dat in zeer ingrijpende omstandigheden. Waarschijnlijk verklaren deze omstandigheden dit en zou hij het anders niet gedaan hebben. Het is ons hierdoor bekend en tot onderwijs.

JOBS VERDEDIGING

Job vertelt aan zijn vrienden hoe hij zich heeft gedragen, voordat al het onheil over hem heen kwam. Zijn vrienden hebben Job duidelijk gemaakt dat er een reden moet zijn voor al de rampen die gebeurd zijn. Job heeft volgens hen vast specifieke zonden gedaan, want ze kunnen zich niet voorstellen dat al deze rampen zomaar gekomen zijn. Job verdedigt zijn onschuld en benoemt hoe hij in het dagelijks leven in godzaligheid gefunctioneerd heeft. Job geeft een best wel uitvoerige opsomming van dingen die hij voor zijn naaste gedaan heeft. Het gaat om het beschermen en helpen van beperkte en/of kwetsbare mensen. Dit alles had een geestelijke, maar zeker ook een praktische kant. De blinde die zijn ogen niet (meer) kon gebruiken, werd door Job geholpen. De kreupel die zichzelf niet kon verplaatsen is door Job vervoerd. In onze tijd kunnen we denken aan iets voorlezen aan een blinde of slechtziende of met iemand die in een rolstoel zit een wandeling maken. Hoort dat dan bij de christelijke godsdienst? Volgens Jacobus is dat zeker het geval: “Toon mij uw geloof uit uw werken, en ik zal u uit mijn werken mijn geloof tonen” (Jac. 2:18).

WERKEN UIT DANKBAARHEID

Het lukte Job niet om zijn vrienden van zijn onschuld te overtuigen. Dat heeft de Heere uiteindelijk gedaan. Die heeft

DS. R.W. MULDER

Montfoort

al die goede werken gezien en ze waren Hem aangenaam. Het waren namelijk geen werken van verdienste, maar van dankbaarheid. Het waren werken op het werk van Christus gefundeerd. Het is opvallend dat Job benoemt wat hij voor zieke, beperkte, gehandicapte mensen gedaan heeft. Deze opsomming van werken van barmhartigheid vond plaats in bijzondere omstandigheden en daarin bevindt u zich wellicht niet. Hopelijk geven de woorden van Job wel herkenning en verlangen om u ook zo te gedragen als Job deed.

Niet voor de mensen, maar voor God. Als het geen enkele herkenning geeft, verraadt dat waarschijnlijk het ontbreken van een waar geloof.

DOOR HET GELOOF

De tekst is geen aansporing om buiten de kennis van Christus om aan de slag te gaan voor de beperkte medemens. Nee, het is een aansporing om te bidden: “Gun door 't geloof in Christus krachten, om die te doen uit dankbaarheid”. Dan zal in de dag van de wederkomst de Koning antwoorden en tot hen zeggen: “Voorwaar zeg ik u: Voor zoveel gij dit een van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan” (Matth. 25:40b). Degenen die de blinden tot ogen en de kreupelen tot voeten zijn geweest, zullen dit horen. ◀

"CHRIS STOFFER WAS HET ENIGE KAMERLID UIT NEDERLAND."

Solidariteitsreis Israël

In de eerste week van 2024 reisde Chris Stoffer af naar Israël voor een solidariteitsbezoek. Hij sprak met slachtoffers en nabestaanden van de verschrikkelijke terroristische aanslag van Hamas, 7 oktober 2023. Ook ontmoette hij verschillende Israëlische politici en militairen. Op de vraag van het *Nederlands Dagblad* wat hem tijdens de reis het meest raakte, antwoordde hij het volgende: "Ik sprak met een jongeman die op het muziekfestival was waar Hamas een slachting aanrichtte. Zijn arm was helemaal kapotgeschoten, maar hij had het overleefd. Wat me raakte, is dat die jongen de dood in ogen heeft gezien, maar een enorme rust uitstraalde.

Hij vertelde dat zijn overgrootvader in 1942 was weggevoerd naar een concentratiekamp in Polen en dat het leed generatie na generatie terugkomt."

In het *Reformatisch Dagblad* vertelde Stoffer dat ook het bezoek aan Kfar Aza heel aangrijpend was. "Het ontzettende leed dat de inwoners van deze kibboets is aangedaan is hartverscheurend. Dan denk ik aan die ouders met een ontvoerd kind in de Gazastrook dat binnenkort jarig wordt en aan die moeder die haar zoon heeft verloren door een granaatslag. Het is zoveel! Dat doet wat met je. Zeker als je bedenkt dat Israël's in Kfar Aza juist bezig

waren met heel mooie vredesinitiatieven. De kibboets zorgde voor werkgelegenheid voor Palestijnen uit de Gazastrook. Een deel van die Palestijnen hielp de terroristen de aanslag voor te bereiden door middel van inlichtingen. Zo wisten de terroristen in de morgen van 7 oktober bijvoorbeeld precies waar ze het hek konden openen en in welk huis een hond leefde. 'Waarom?', is een vraag die door de hoofden van veel slachtoffers spookt." Naast parlementariërs uit onder meer Denemarken, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk was Stoffer het enige Kamerlid uit Nederland dat deelnam aan de reis. ◀

Wilhelmuspartij

Waar veel Kamerleden van andere partijen soms wel maanden op zich laten wachten voordat zij na hun installatie speechen in de Tweede Kamer, hield Diederik van Dijk al op 12 december zijn maidenspeech. Hij positioneerde de SGP daarbij als de partij die van origine echt bij Nederland hoort. Met het citaat: "Mijn schild ende betrouwen zijt Gij, o God mijn Heer," bewijst Van Dijk dat juist de SGP de Wilhelmuspartij is. Waar anderen soms doen alsof de SGP geluk heeft dat zij gedoogd wordt, draait Van Dijk dat met een knipoog helemaal om: "Ik erken graag dat er sinds het ontstaan van dit volkslied ook andere stromingen in ons land een plek hebben gekregen. Ook u mag er zijn. Maar het klassiek-christelijke SGP-gedachtegoed vormt

een wezenlijk onderdeel van onze vaderlandse geschiedenis. Zonder kennis van dit gedachtegoed vallen de Nederlandse cultuur en rechtsstaat niet goed te begrijpen. Het is mijn overtuiging dat we in ons diep verdeelde land, waarin tallozen zoeken naar zingeving, een herontdekking van de publieke betekenis van het christelijke geloof harder nodig hebben dan ooit. Want wat is een samenleving en wat is een overheid zonder gedeeld kompas? Stuifzand. Dat kompas wordt aangereikt door onze goede Schepper in de Bijbel. Koersend op dit kompas wil ik graag mijn bijdrage leveren in de Tweede Kamer, met het oog op de hele samenleving. Ik besluit deze korte inleiding met woorden van een van de vroegere SGP-Kamerleden,

dominee Abma: 'Er bestaat geen enkele reden dat de overheid zich ontslagen kan achten van de handhaving van de rechten van de Allerhoogste, die Eigenaar is van alle dingen in de hemel en op de aarde.'" ◀

Eeuwigheidsperspectief

Ook André Flach hield eind vorig jaar zijn maidenspeech. In zijn eerste officiële speech in de plenaire zaal van de Tweede Kamer legde hij op 19 december uit waarom hij juist Kamerlid voor de SGP wil zijn en niet voor een andere partij. "Bij ons thuis, in het ondernemersgezin waar ik uit kom, heb ik mooie dingen meegekregen. Twee zinnen kwamen regelmatig terug. 'Doe maar gewoon, dan doe je gek genoeg' en 'een man een man, een woord een woord.' Beide motto's herken ik bij de SGP. Gewone politiek zonder spelletjes voor gewone mensen met problemen, die vragen of wij naar hen willen luisteren en er vervolgens gewoon iets aan willen doen."

En als tweede en belangrijkste reden noemt Flach dat de SGP voor politiek met eeuwigheidsperspectief gaat. "U begrijpt: als dit je perspectief is, bepaalt dat hoe je kijkt naar politieke zaken. Als je dit leven ziet als eindig

en gericht op onszelf, wil je eruit halen wat erin zit en voelt iedere begrenzing als een inperking van vrijheid. Maar als je gelooft dat we geschapen zijn met dit eeuwigheidsperspectief en dat we gericht zijn op God, dan is het leven naar Zijn geboden iets waardevols, iets moois, een bescherming die niet alleen goed is voor christenen, maar voor alle Nederlanders.

Midden tussen de grote problemen in de wereld en in ons land voelt het voor mij aan de ene kant als een grote verantwoordelijkheid om aan de slag te gaan. Aan de andere kant leven we in een gebroken wereld. Wij met elkaar lossen de spanningen die er op allerlei gebieden zijn nooit helemaal op. Het dagelijks terugleggen van die verantwoordelijkheid in Gods handen geeft mij de rust, het vertrouwen en de kracht om dit werk te mogen doen." ◀

"ZIJN GEBODEN ZIJN EEN BESCHERMING VOOR ALLE NEDERLANDERS."

Senator De Vries beëdigd

In de Eerste Kamer mocht de lege plaats van Diederik van Dijk opgevuld worden door Marc (M.J.) de Vries. De voorzitter van de Eerste Kamer wenst ons nieuwe Kamerlid 'geluk' met zijn 'benoeming en installatie'.

Een maidenspeech* is er in de Eerste Kamer nog niet gehouden op dit moment. Uiteraard hopen we u daarover later bij te praten. Ook een nadere kennismaking ligt nog in het verschiet.

*Maidenspeech

De maidenspeech is de eerste rede die een nieuw parlementslid uitspreekt. De term komt uit de Engelse politieke wereld. *Maiden* betekent dan maagdelijk. Het gaat hier om het redenaarsdebuut, de intreerede in het parlement. ◀

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

HEIL EN ZEGEN VOOR 2024

Het jaar 2023 ligt achter ons. Een nieuw jaar is aangevangen. Ik wens u van harte heil en zegen toe voor het jaar 2024. Er ligt een veelbewogen jaar achter ons. In politiek opzicht, zowel nationaal als internationaal, voor ons als partij en wellicht ook voor velen van u in persoonlijk opzicht.

In Den Haag zijn de werkzaamheden weer gestart. In de commissiezalen en in de plenaire zaal is het politieke werk weer ter hand genomen. Dat betekent ook dat er meerdere maidenspeeches zijn gehouden. Voor Diederik van Dijk was dat tijdens een debat over een EU-top. Diederik heeft op een door hem kenmerkende wijze de SGP gepositioneerd als de 'Wilhelmuspartij'. Voor André Flach was het in de laatste week voor Kerst, tijdens het debat over de najaarsnota 2023. André wees op rijkdom van politiek met eeuwigheidsperspectief. Mocht u de maidenspeeches willen zien: ze staan op het SGP-YouTubekanaal. Ik kan ze u aanbevelen. Lees er eventueel ook over op de vorige bladzijden.

ISRAËL

In mijn inleiding gaf ik al aan dat er een veelbewogen jaar achter ons ligt. Niet in de minste plaats had dat zijn oorzaak door de oorlog die momenteel woedt in Israël. Vanuit de SGP-achterban is er veel

betrokkenheid op de gebeurtenissen in Israël en ook op de gevolgen daarvan in eigen land. De vele pro-Palestina demonstraties op straat en op stations zorgen voor angst en een ontheemd gevoel bij de Joodse bevolking in eigen land. Vanuit de SGP-fractie hebben we daarom onder andere een Chanoekavieging georganiseerd in de Tweede Kamer.

SOLIDARITEITSMISSIE

Net voor de Kerst kwam er een uitnodiging binnen om deel te nemen aan een solidariteitsmissie naar Israël, samen met parlementariërs uit andere Europese landen. Met toestemming van het thuisfront ben ik van 2 tot en met 5 januari in Israël geweest. Een indrukwekkende reis. Niet eerder was ik naar een land in oorlog afgereisd. In contact met de Israëliërs merkte ik een bedrukte stemming. Men was blij met onze komst. Dit in tegenstelling tot het gevoel van in de steek gelaten zijn door de internationale gemeenschap. We hebben er veel informatie gekregen

van defensie, politie en buitenlandse zaken. We hebben gesproken met leden van de Knesset, een minister uit het oorlogskabinet en met president Herzog. Aangrijpend waren de verhalen van de slachtoffers en nabestaanden van de terroristische aanval van 7 oktober vorig jaar. Heel schrijnend is de wanhoop van familie van de mensen die nog gegijzeld worden in Gaza.

BEGROTING

De eerste maanden van het jaar zullen we als Kamer het merendeel van de begrotingen voor 2024 behandelen. Normaal gesproken is dat voor de jaarwisseling afgerond. Vanwege de verkiezingen en het bijbehorende verkiezingsreces is dit bij uitzondering over de jaargrens gepland.

FORMATIE

De eerste maanden van 2024 staan uiteraard ook in het teken van de formatie. Hoe dat gaat lopen, is op het moment van schrijven niet bekend. ◀

De SGP in Europa

Het was maar een kort bericht in het *Reformatorisch Dagblad* van 28 december. Het trok wel mijn aandacht: "Nederland moet serieus rekening houden met een gewapend conflict met Rusland. Dat geldt zowel het leger als de samenleving".

Dit zei vertrekkend commandant landstrijdkrachten luitenant-generaal Martin Wijnen in een interview met de *Telegraaf*. Niet de eerste de beste dus. "Wij moeten niet denken dat veiligheid bij ons gegarandeerd is omdat we 1500 kilometer van de grens met Rusland liggen". De oorlog in Oekraïne is ook voor ons gevaarlijk. Rusland is zijn militaire macht aan het opbouwen. Daarom is een sterk leger in Nederland nodig ter afschrikking. "Dat is de enige taal die Rusland verstaat". Ons leger maakt ook deel uit van de NAVO. Daar is dus werk aan de winkel. De SGP bepleit al jaren dat onze defensie op orde moet zijn en dat de verplichtingen aan de NAVO nagekomen moeten worden.

EUROPESE VERKIEZINGEN

Bij de Europese regeringsleiders dringt dit besef ook door. In de agenda voor de toekomst staat naast veiligheid en economie gelukkig ook de defensie hoog genoteerd. En dan vooral de bewapening met eigen EU-productie. De komende Europese verkiezingen van D.V. 6 tot 9 juni worden als heel belangrijk gezien. Wordt de traditionele meerderheid van de pro-EU-fracties voortgezet, of wordt het eurokritische geluid sterker?

SGP

Zoals bekend, is er een door ons niet gezochte breuk ontstaan in de samenwerking met de CU. Dat betekent dat de SGP met een eigen verkiezingsprogramma uitkomt en een eigen lijst. Dat programma is nog steeds samen te vatten onder het oude motto "wel samenwerking, geen superstaat". Die samenwerking bij bijvoorbeeld economie en defensie hebben wij als klein landje gewoon nodig. Op meerdere terreinen is de SGP wel eurokritischer geworden. Lees daarover op pagina 18 en 19.

Feitelijk gezien kiezen wij hiermee een andere koers dan de CU die zich veel meer als pro-Europapartij profileert. Een ding is heel helder: Onder de 705 parlementsleden is Bert-Jan Ruissen een van de zeer weinigen die regelmatig de Bijbelse waarden en normen onder woorden brengt. Dat is in dit parlement met recht een profetisch geluid. We zijn onze vertegenwoordiger Bert-Jan Ruissen zeer erkentelijk voor de wijze waarop hij de SGP-beginselen mag uitdragen.

MET ZIJN ALLEN

Het was mooi om de kandidatenlijst samen te stellen. Er zijn goede gesprekken gevoerd en er was veel

betrokkenheid. Voor het eerst presenteert de SGP een lijst met kandidaten uit alle provincies, verschillende sectoren en beroepsgroepen. Jonge SGP'ers kregen een plaats en Kees van der Staaij sluit de lijst af. De lijst laat iets zien van "we gaan er met zijn allen voor". Dat moet ook want door de breuk met de CU moeten we het helemaal hebben van de eigen kiezers. Het is bij de komende verkiezingen 'alles of niets'.

VERTROUWEN

Als de achterban zo trouw opkomt als bij de laatste reeks verkiezingen heeft de SGP wel degelijk een goede kans! Maar er is meer. Wij belijden toch dat er een God is 'Die alle ding regeert'. Hij is de Koning der koningen. Hij neigt harten. Hij werkt wonderen! Laten we Hem vooral mogen blijven aanroepen of Hij het mogelijk wil maken dat de SGP vertegenwoordigd mag blijven in het Europees Parlement. ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

U kunt ons raadplegen bij geschillen maar -nog beter- ook ter voorkoming daarvan.
Recht op het doel af.
Recht door zee.

Moree Gelderblom Advocaten, aangenaam!

Kantooradres: Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

DIKKENBERG STAALMEESTERS STAALHARD DE BESTE!

Wij werken al ruim 20 jaar hard om dit te verwezelijken. Dat doen wij vanuit onze bedrijfs-hal in Lunteren én op locatie.

Wij leveren en monteren allerhande staalconstructies en beplating. Van complete bedrijfshallen, tot de staalconstructie voor jouw huis, aanbouw of nieuwe schuur. Maar we fabriceren ook alles op het gebied van trappen en hekwerken, cortenstalen objecten en alles op het gebied van RVS. Dit laatste voor bijvoorbeeld de trucksector, industrie of ook gewoon bij jou thuis.

Al deze projecten worden gerealiseerd door een middelgroot team. Dit heeft als voordeel dat je altijd persoonlijk contact hebt met de collega's tijdens de opdracht en realisatie ervan. De planning en de tekeningen werken we, samen met jou, in eigen huis uit. Tot slot staan we garant voor persoonlijke zorg en transparantie gedurende het hele project.

Om dit alles naar onze standaard te kunnen blijven realiseren hebben wij dringend behoefte aan een **ervaren lasser** (in een **goed gemotiveerde leerling-lasser** willen we ook graag investeren)

Voor het montagewerk, in de breedste zin van het woord, op locatie hebben we per direct plaats voor een **stoere staalbouwer die zelfstandig kan werken en iemand met inzicht, precisie en improvisatietalent.**

We bieden je een prettig salaris, een moderne werkomgeving met fijne collega's een goede beloning voor extra inzet van jouw kant.

Heb je interesse in wat we voor jou kunnen doen, of wil je solliciteren?
Bel ons dan snel op **0318-589428** en vraag naar **Jan**, mail naar info@dikkenberg-staalmeesters.nl of loop gewoon bij ons binnen op de **Goorsteeg 15a in Lunteren**.

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

CHRONISCH ZIEK

zie en waardeer deze mensen

Het aantal personen met een chronische aandoening stijgt. De impact op het leven van betrokkene en diens omgeving is groot. Maar wat zijn chronische ziekten? Wat is de impact van een dergelijke ziekte op het dagelijkse leven? Waar kunnen beleidsmakers en volksvertegenwoordigers bij het maken van beleid en behandelingen (meer) rekening mee houden? En wat betekent het voor u als 'gewoon partijlid' of ambtsdrager? Zomaar een aantal vragen die ik mezelf heb voorgehouden nadat ik van de redactie de vraag kreeg om over dit thema een artikel te schrijven.

DOOR MR. C.P.W. (PETER) VAN DEN BERG

PETER VAN DEN BERG (1974)

- ▶ Getrouwd en pleegvader
- ▶ Was juridisch adviseur en facilitator gemeentelijke overheid
- ▶ Diagnose ziekte van Parkinson (2014), sinds 2020 formeel arbeidsongeschikt
- ▶ Diaken Hersteld Hervormde Gemeente Waddinxveen (2010-2021)
- ▶ Contactpersoon klankbordgroep afdeling Zingeving en spiritualiteit Radboudumc
- ▶ Lid Challengeteam van de directie van het Centrum voor Geïntegreerde Zorg (Radboudumc)
- ▶ Gastdocent (diverse opleidingen Geneeskunde, psychologie en verzorging)

“ZIE EERST DE MENS,
DE NOOD VAN DE MENS.”

“IK ZIE IK ZIE WAT JIJ NIET ZIET...”

Als kind heeft u misschien regelmatig het spelletje “Ik zie, ik zie wat jij niet ziet, en de kleur is...” gespeeld. Het kon soms best even duren voordat het goede voorwerp werd geraden. Het vroeg soms van ons heel goed kijken; een scherpe blik. Bij veel aandoeningen zijn de gevolgen direct zichtbaar: bij een gebroken been kan iemand - doorgaans tijdelijk - niet naar school of het werk. Bij veel ernstige en/of chronische ziekten zijn de (directe) gevolgen niet of nauwelijks zichtbaar. De meesten onder ons zullen van jongs af aan dromen, verlangens en ambities hebben. Denk aan werk, verantwoordelijkheden, gezinsvorming. En dan... ineens komt na korte of langere tijd van klachten en onderzoeken een diagnose... Je ziet wellicht de eerste symptomen, maar wat je niet ziet, is het ingestorte

kaartenhuis van wensen, dromen etc. Oh ja: “Ik zie, ik zie wat jij/u niet ziet...!”

CHRONISCHE ZIEKTEN

Maar waar hebben we het over bij ziekten, chronische ziekten? In het onderstaande overzicht ziet u als het ware een onderverdeling waarbij het begrip ‘aandoeningen’ overkoepelend is.

Figuur 1: Overzicht aandoeningen, ziekten etc.

Je bent iemand met een chronische ziekte als je voor een langere periode ziek bent of klachten ondervindt. Afhankelijk van de definitie moet je minimaal 6 weken tot minimaal zes maanden ziek zijn. Dat suggereert dat je van een chronische ziekte kan genezen. Dat is niet het geval bij een chronisch-progressieve ziekte. Dit is een chronische ziekte die steeds erger en ernstiger wordt. Denk bijvoorbeeld aan ALS, MS, Parkinson en bepaalde vormen van kanker. Een voorbeeld van een ernstige acute ziekte is kanker. Per 1 januari 2023 hadden 10,3 miljoen inwoners van Nederland een of meer chronische aandoeningen¹.

ZIEKTE EN LIJDEN RAAKT ONS GEHELE LEVEN

De diagnose dat je een ernstige ziekte hebt, kan aan de ene kant wellicht een opluchting zijn. Je voelde al langer aan dat er iets niet goed ging, je energie eerder op was, of andere voorvallen die je niet goed kon plaatsen. Maar het steeds opnieuw inleveren houdt niet op en er komt geen stabiele eindsituatie waarop je weer verder kunt bouwen. Je komt (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt thuis, en dan? Financieel? Gezins? De impact kan in omvang en ernst verschillen, omdat ook ziekten en het ziekteverloop per persoon verschilt. Daarbij maakt het soms ook weer uit of er bijvoorbeeld sprake is van een jong gezin met kleine kinderen of dat er geen of uitwonende kinderen zijn. Een overzicht van de diverse levensdomeinen ziet u in figuur 2.

Figuur 2: Overzicht levensdomeinen

ONDANKS EN DANKZIJ KWETSBAARHEID OOK KRACHT

Iemand die het moeilijk heeft, wensen we sterkte toe. En ja, hun moed en kracht is misschien groot. Toch kan niemand enkel op eigen kracht varen. We hebben anderen nodig om bij te schuilen en om een duw in de rug te krijgen. Wie een chronisch-progressieve ziekte heeft, kan ontzettend veel hebben aan ervaringsdeskundigen. Hun verbondenheid maakt sterk in een gevoel van zwakheid wat feitelijk echter geen

zwakheid betekent. De gezamenlijke schouders, de gevouwen handen, het luisterend oor, ‘gewoon’ de stille aanwezigheid... daarin wordt persoonlijke en gezamenlijke draagkracht versterkt en beleefd. In figuur 3 een beknopt overzicht van aandachtspunten, tips en valkuilen als wij omzien naar onze zieke medemens.

AANDACHTS-PUNTEN BEZOEK	WEL DOEN	VALKUILEN
1. Doen wat je belooft	1. Waardeer en bemoedig	1. Negeren of niet serieus nemen
2. Vraag of bezoek wenselijk is	2. Terugkomen op vorig gesprek	2. Praten over in plaats van praten met
3. Geef aandacht aan de (eventuele) gezinsleden	3. Accepteer dat iemand iets niet wil uitleggen	3. Ongevraagd advies en het beter weten
4. Doe zo gewoon mogelijk	4. Rust, aandacht en betrokkenheid	4. Relativeren of je eigen verhaal vertellen
5. Als je het moeilijk vindt, zeg dat eerlijk	5. Zoek betrokkene op	5. Situaties vergelijken

Figuur 3: Overzicht tips, aandachtspunten en valkuilen

Het behoeft geen betoog dat leven met een chronisch-progressieve ziekte de fundamenten van het bestaan behoorlijk onder druk kan zetten. De kijk op óns leven en het leven klopt niet meer. We zijn ons houvast en onze toekomst kwijt. En toch zien we dat mensen ervaringen van wanhoop en zinloosheid ombuigen naar iets waaruit ze andere hoop, nieuwe zin putten. Op de een of andere manier herstelt - groeit soms zelfs - een vertrouwen in het leven. Over dergelijke ervaringen lezen we bijvoorbeeld in de Bijbel, in het bijzonder in het Psalmenboek. De klaagzangen over Gods (schijnbare) afwezigheid of Zijn (schijnbare) stilzwijgen drukken zo herkenbaar onze ervaringen van verlorenheid uit. En toch, ook al lijkt het alsof er niets gebeurt, er zijn er die mogen weten en getuigen dat een geloofsvertrouwen en uitzien naar een goede en gezegende uitkomst geschonken is.

“TIP: MAAK GEBRUIK VAN ERVARINGSDESKUNDIGHEID.”

WAT ‘DOEN’ WE MET ZIEKE MENSEN...

Op een chronisch zieke komt veel af. We noemden hierboven al de gevolgen op de diverse terreinen van het leven. Het betekent wellicht aanpassingen aan de woning, het aanschaffen van hulpmiddelen etc. Extra uitgaven en (in

¹ bron: www.vzinfor.nl

verband met een uitkering) minder inkomsten en dat soms mét een opgroeiend gezin...

Het is naast de eigen verantwoordelijkheid goed als daar vanuit de burgerlijke én kerkelijke gemeente oog voor is: bijvoorbeeld de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) en diaconie, praktische ondersteuning. Besef daarbij overigens goed dat iemand niet zomaar om hulp vraagt. En áls dat al gebeurt, dit doorgaans niet vanuit een luxepositie gebeurt, maar vanuit acute nood. Er zal ongetwijfeld misbruik van gelden en voorzieningen zijn, maar neem dat niet als uitgangspunt bij een keukentafelgesprek. Zie eerst de mens, de nood van de mens. De nood van de mens kan inderdaad financieel zijn, maar ook psychisch, praktisch.... en geestelijk. Bewust zet ik hier het geestelijke achteraan. Niet zelden willen we troosten en komen we goedbedoeld met een troostend Woord... Maar als dat nu eens niet de nood is, terwijl de nood elders ligt... Dan doet het extra pijn!

RANDVOOR- WAARDEN GOEDE COMMUNICATIE	TIPS OVERHEID	TIPS KERKENRAAD/ DIACONIE
1. Gelijkwaardigheid	1. Zie de mens, ken de mens, bereid je goed voor	1. Zie de mens, ken de mens, bereid je goed voor
2. Geheimhouding en vertrouwen	2. Luister empathisch, stel vragen	2. Luister empathisch, stel open vragen en worstel invoelend mee
3. Kijk je gesprekspartner aan	3. Probeer invoelend mee te zoeken	3. Indien van toepassing, denk aan het gezin/ gezinsleden
4. Respect, heb de tijd en vermijd afleiding	4. Indien van toepassing, denk aan het gezin/ gezinsleden	4. Kijk je gesprekspartner aan (blader ondertussen niet in je Bijbel)
5. Betrokkenheid en luisterhouding	5. Zet je in aanbesteding niet klem	5. Denk ik voorbede of kerkbode aan chronisch zieken
8. Zet je eigen mening (tijdelijk) opzij.	6. Hanteer korte en heldere procedures	6. Betrek belijdeniscatechisanten bij bezoeken
7. Verplaats je in de situatie van de ander	7. Maak gebruik van ervaringsdeskundigheid	7. Rust ambtsdragers toe

Figuur 4: Algemene aandachtspunten en aandachtspunten voor overheid en kerk

CHRONISCH ZIEK EN POLITIEK

Wetgeving en beleid, politiek en bestuur, chronisch zieken: ze hebben met elkaar te maken en zijn op elkaar aangewezen. Let bij bezuinigingen, procedures, inspraak en bejegening op

de kwetsbare medemens. Loop eens een dagdeel mee, ga als fractie op bezoek (niet iedereen kan eenvoudig naar het gemeentehuis komen) en luister naar de knelpunten. Betrek ze in uw denktank, bij de fractieondersteuning, etc.

“PER 1 JANUARI 2023 HADDEN 10,3 MILJOEN INWONERS VAN NEDERLAND EEN OF MEER CHRONISCHE AANDOENINGEN.”

ZIET U ZE OOK?! ZIET U HEM OOK?

Kort voordat ik arbeidsongeschikt werd verklaard, vroeg een kennis mij: “Peter, ben je nu arbeidsongeschikt of geschikt voor een nieuwe roeping in je leven?!” Het zette mij aan het denken en in beweging! Ik geloof dat ieder mens talenten heeft. Maak daar als chronisch zieke gebruik van. U en jij kunnen in familie, woonomgeving, kerk, politiek en maatschappij misschien kortere of langere tijd zinvol en waardenvol bezig zijn. U brengt ervaringsdeskundigheid en wellicht ook tijd en vaardigheden die anderen missen of waar ze niet aan toekomen. Ik kan verdrietig zijn omdat ik niet meer kan wat ik graag wilde. Maar het heeft mijn leven ook horizontaal én verticaal verrijkt. En daarom - ik zeg het voorzichtig, maar ook openhartig - kan ik dankbaar zijn. Advent ligt inmiddels ruim een maand achter ons, maar ik kan ook verwachtingsvol vooruit en naar Boven kijken! Wanneer komt die dag, dat ik Hem voor eeuwig loven mag?! ◀

PETER VAN DEN BERG EN DE SGP

- ▶ 2000-2006: duo-raadslid (PCW-fractie, Waddinxveen)
- ▶ 2003-2006: bestuurslid SGP, afdeling Waddinxveen
- ▶ 2006-2018: gemeenteraadslid (PCW-fractie, Waddinxveen). Onder de naam ‘Protestantse Combinatie Waddinxveen’ werken sinds 1982 de SGP, Hervormde Kiesvereniging (HKV) en ChristenUnie (voorheen RPF en GPV) in Waddinxveen politiek samen en nemen ze deel aan de gemeenteraadsverkiezingen
- ▶ 2013-2017: coördinator Waterschapsplatform
- ▶ 2015-2019: lid Partijadviesraad SGP
- ▶ 2019: Statenlid (SGP/CU-fractie, Zuid-Holland)

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

Spek Accountants en Belastingadviseurs

De financiële dienstverlener,
actief in de Randstad!

Accountants
Belastingadviseurs

Krimpen aan den IJssel
0180 591581
info@spek.nl

www.spek.nl

In 2024 viert het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP haar vijftigjarig jubileum. In deze jaargang van *De Banier* zal daar aandacht aan worden besteed. In dit eerste nummer een korte kennismaking met het WI-SGP.

Een jubileum met gouden rand

DOOR AARNOUT VAN GELDER EN JAN SCHIPPERS

EVEN KENNISMAKEN

21 maart 1974 is onze oprichtingsdatum. Vanaf 1992 heten we Guido de Brès-Stichting. U weet vast wel dat Guido de Brès (1522-1567) de reformator der Nederlanden is. De geloofsbelijdenis die hij opstelde, stempelt de identiteit van de kerk der Hervorming in ons land. Guido's publicaties getuigen van zijn enorme belezenheid en studiezin. Ook heeft hij op verzoek van Willem van Oranje bemiddeld tussen luthers en calvinisten, met het oog op de vrijheid van geweten en geloof. Op 31 mei 1567 werd hij in Valenciennes terechtgesteld.

VERBEELDING

In ons logo is een stukje kasteelmuur te zien. De gestileerde letter G verbeeldt een belangrijke actie van Guido de Brès: in de nacht van 1 op 2 november 1561 gooide hij een pakketje met een exemplaar van de *Confession de Foy* (Nederlandse Geloofsbelijdenis) over de muur van kasteel Doornik, vergezeld van een brief gericht aan koning Filips II, heer der Nederlanden. De lus van de G heeft de vorm van een vis (Grieks: *Ichthus*), een herkenningssymbool dat al bij de eerste christenen in gebruik was. De letters I ch th u s staan voor de kern van het Evangelie: *Jezus Christus, Gods Zoon, de Redder*.

BOODSCHAP

Dit logo past heel goed bij onze missie: kennis en inzicht verwerven, die we vanuit het gereformeerd belijden dienstbaar willen maken voor politiek en samenleving. Onze publicaties zijn te zien als 'pakketjes met een boodschap' die wij naar politici sturen. In de loop van 50 jaar hebben we circa 150 publicaties uitgebracht en vele edities van het tijdschrift *Zicht*. Via digibron.nl zijn onze geschriften (met zoekfunctie) te raadplegen. ◀

WAT KUNT U VERWACHTEN IN HET JUBILEUMJAAR?

- Het jubileumcongres *Vechten om voorrang? Over de verhouding van geloof, wetenschap en politiek*, op zaterdag 20 april 2024, Deo volente, in Soesterberg
- WI-studie *Verlicht Europa? Voor christelijke politiek in de Europese Unie*
- WI-studie *Bijbelse wijsheid. Politieke lessen uit Spreuken en Prediker*
- Vier boeiende *Zicht*-nummers
- Een debatbijeenkomst over een actueel thema, samen met SGP-jongeren

Kijk op onze website wi.sgp.nl voor meer informatie. Word donateur of abonneer u op onze gratis nieuwsbrief, dan hoeft u niets te missen.

GOOS DEN HARTOG WAARNEMEND DIJKGRAAF WATERSCHAP RIVIERENLAND

Per 1 december 2023 is Goos den Hartog waarnemend dijkgraaf bij waterschap Rivierenland.

Den Hartog is sinds 1995 bestuurder bij het waterschap. Sinds 2013 is Den Hartog heemraad. Hij blijft waarnemend dijkgraaf tot er een opvolger is gevonden voor de functie van dijkgraaf. Het bestuur van waterschap Rivierenland gaat aan de slag met de opvolgingsprocedure.

Belangrijke activiteiten

- 10 februari **Partijcongres**
(aanmelding kan nog via uw afdeling of kiesvereniging)
- 25 mei **Familiedag Apenheul Apeldoorn**
- 1 juni **Familiedag GeoFort Herwijnen**

Van de redactie

Een nieuwe editie van *De Banier* staat gepland om te verschijnen op donderdag 22 februari. De kopijdatum daarvoor is 2 februari. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 21 maart.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt: 'Deo volente'.

UW AFSCHEIDSBODDSCHAP?

In de middag van ons partijcongres op 10 februari D.V. nemen wij afscheid van onze oud-Kamerleden Kees van der Staaij en Roelof Bisschop. U kunt zich nog steeds aanmelden via uw afdeling of kiesvereniging. (vol = vol)

Persoonlijk afscheidsbericht

Bij dezen nodigen wij u ook uit om op onze website sgp.nl/bedankt een persoonlijk bericht te delen met onze oud-Kamerleden.

(Lukt het niet via internet, dan kunt u het ook opsturen naar het partijbureau t.a.v. De Banier.)

Overhandiging

De ingestuurde boodschappen hopen wij te bundelen en op het congres te overhandigen.

RECTIFICATIE

In editie 9 van *De Banier*, 2023 werd op pagina 7 vermeld dat ons oud-Kamerlid Koos van den Berg ook ingenieur was, maar dat is niet het geval. De waterstaatdeskundige had 'mr. dr.' voor zijn naam.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1: beeld André Flach & Diederik van Dijk door Dirk Hol, Eerste Kamer en 7, Eerste Kamer: uit archief Eerste Kamer
Pagina 8: beeld Chris Stoffer, 16b, Kamerleden, 28 en 31: door Cees van der Wal Fotografie
Pagina 18: beeld door Leonard Walpot

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

Stemmen vanuit het buitenland

Goed nieuws voor Nederlanders in het buitenland! Voor de komende verkiezingen kan er ook vanuit het buitenland gestemd worden. Kent u mensen die daarvoor in aanmerking komen? Zo ja, geef hun een seintje, zodat zij zich kunnen registreren. Dat hoeft slechts eenmalig voor alle verkiezingen tegelijk.

Mogen we op uw steun rekenen om geen stem verloren te laten gaan? Aanmelden kan via denhaag.nl/nl/verkiezingen/kiezers-buiten-nederland/registratie-voor-kiezers-buiten-nederland

AGENDA

WOENSDAG 31 JANUARI

Tijdrede SGP Schouwen-Duiveland

Ds. G.W.S. Mulder

19.30 uur

Bruinisse, Schoolstraat 13, geb. GGiN

DONDERDAG 8 FEBRUARI

Tijdrede SGP Waddinxveen

Ds. M.T. Al-Chalabi

19.30 uur

Waddinxveen, Brugkerk

DINSDAG 26 MAART

Ledenvergadering SGP Putten

Verkiezingsbijeenkomst EP

Bert-Jan Ruissen

20.00 uur

Putten, De Akker

SGP-INTERNATIONAAL ZOEKT BESTUURSLEDEN

De stichting SGP-Internationaal is verantwoordelijk voor de coördinatie van alle buitenlandactiviteiten van de SGP en is wegens uitbreiding van het bestuur op zoek naar meerdere bestuursleden. Bijzondere aandachtsvelden zijn het opzetten van vormingsactiviteiten in Oost-Europa en de Arabische wereld en het opbouwen van een internationaal netwerk. Samen met de coördinator is het bestuur verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van de activiteiten van SGP-Internationaal. Het bestuur vergadert ongeveer eenmaal per zes weken, doch incidenteel kan er een beroep op de bestuursleden gedaan worden om uitvoerende taken uit te voeren.

VEREISTEN:

- Lidmaatschap van de SGP
- Zich hartelijk verbonden weten aan het SGP-gedachtegoed
- Interculturele sensitiviteit
- Kennis van en interesse in internationale politieke verhoudingen
- Goede beheersing van de Engelse taal
- Bereidheid tot het geven van lezingen in het buitenland. Dit is geen verplichting, maar kandidaten die hiertoe de tijd en gelegenheid hebben, genieten de voorkeur.

Voor informatie kunt u contact opnemen met de tijdelijke voorzitter, dhr. M. Slingerland (06-212 813 55). Uw belangstelling kunt u kenbaar maken door uw cv en motivatie voor 31 januari a.s. te versturen aan de secretaris van het bestuur, dhr. L. van de Weerd: Lvandeweerd@sgp.nl.

Christelijk en EU-kritisch verkiezingsprogramma

SGP: EU moet terug naar de kern!

Het nieuwe conceptverkiezingsprogramma is kraakhelder: de SGP wil ook de komende jaren haar tegengeluid laten klinken in het Europees Parlement. We zijn de enige christelijke partij die kritisch is op de EU. Hard nodig: anders zou de EU ongehinderd doordenderen naar meer bevoegdheden en minder christelijke waarden.

DOOR BERT-JAN RUISSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Bert-Jan Ruissen, Europarlementslid en lijsttrekker
SGP Europarlement donderdag 6 juni.

Mensen vragen me bezorgd: waar is Brussel toch mee bezig? Een terechte zorg. Want Brussel wil zich met onnodig veel zaken bemoeien en duidelijk níet met een christelijke visie. Al 40 jaar laat de SGP daarom een uniek tegengeluid horen: opkomen voor christelijke waarden en voor een beperktere EU.

De EU moet terug naar de kern: dat is de logische titel van het SGP-verkiezingsprogramma. Brussel moet zich namelijk alleen bezighouden met de kerntaken waarvoor de Europese Unie ooit is opgericht. De SGP gaat voor behoud van onze zetel in het Europees

Parlement: alléén zo kunnen we direct invloed blijven uitoefenen in Brussel. Door speeches, stemmingen en conferenties geven we een helder christelijk getuigenis. De SGP stuurt bij en trapt op de rem waar nodig. En b́innen een rijdende trein heb je meer invloed op de koers en snelheid dan erbuiten: dus de SGP blijft graag aan boord.

De SGP pleit voor een grondige hervorming van de EU. We willen de steeds verdergaande Brusselse bemoeienis en de integratie richting een superstaat tegengaan. Dat vraagt om een terugkeer naar de EU-kerntaken: een EU die zich alleen bezighoudt met grensoverschrijdende vraagstukken waarvoor landen elkaar nodig hebben. Landen moeten bovendien meer vrijheid krijgen: met 'opt-outs' moeten Nederland of andere landen kunnen kiezen niet langer mee te doen met integratie van bijvoorbeeld sociaal beleid of zorg.

Een betere balans is ook nodig in de kosten: Nederland is met een bijdrage van 7 miljard euro in 2021 een van de weinige nettobetalers aan de EU. De rekening moet lager en eerlijker.

12 HOOFDSTUKKEN

Het SGP-programma telt twaalf hoofdstukken, met samen ongeveer 70 pagina's. Vooraan een hoofdstuk over christelijke waarden, getiteld 'Het christelijk geluid in Europa'. Gevolgd door hoofdstukken over de beleids-terreinen. Een greep uit de punten:

EU

- Europarlement sluit één van de twee vergaderplekken, bij voorkeur die in Straatsburg
- Landen houden vetorechten

ECONOMIE

- Zondag als rustdag voor burgers en bedrijven
- Onnodige wetten en regels schrappen
- Géén Europese digitale identiteit

EURO

- Landen die herhaaldelijk afspraken schenden moeten afscheid nemen van de euro
- Géén digitale euro, contant betalen blijft mogelijk

EU-BEGROTING

- EU-begroting beperken, tot hooguit 1% EU-economie
- Rechtvaardiger verdeling baten en lasten over EU-landen

"IN DE TREIN
HEB JE MEER
INVLOED OP
DE KOERS EN
SNELHEID DAN
ERBUITEN."

- EU-subsidies moeten eenvoudiger en beter gecontroleerd worden
- Géén nieuwe EU-belastingen

LANDBOUW EN VISSERIJ

- Landbouwgrond blijft beschikbaar voor landbouwproductie
- Meer ruimte voor (verwerkte) dierlijke mest
- Wolven beheren: beschermingsstatus verlagen
- Pulsvisserij weer toestaan, aanlandplicht afschaffen
- Bouwstop voor windmolens op belangrijke visgronden

GROEN

- Fossiele brandstoffen afbouwen, mits energie betrouwbaar en betaalbaar blijft
- Meer kernenergie
- Verbod op PFAS

VERKEER

- Beter internationaal treinnetwerk als alternatief voor vliegen
- Binnenvaart als alternatief voor wegvervoer
- Geen eenzijdige inzet op elektrificatie van auto's maar juist een mix aan duurzame brandstoffen

VEILIG

- Streefcijfers of quota voor migratie
- EU betaalt mee aan grenshekken
- Abortus wordt geen mensenrecht
- Géén inmenging in gezinsbeleid
- Aanpak 'haatzaaien' mag niet uitdraaien op inperken vrijheid van meningsuiting als het gaat om christelijke waarden

BUITENLANDSE ZAKEN, DEFENSIE

- EU-gezant voor Godsdienstvrijheid krijgt meer budget en steun
- Strikte toepassing criteria voor toetreding nieuwe lidstaten. Turkije kan geen lid worden van EU, hooguit bevoorrecht partner
- Meer steun voor Israël
- Beter toezicht op EU-subsidies Palestijnen, inclusief sancties bij misbruik

HANDEL

- Aandacht voor mensenrechten in handelsverdragen

ONDERWIJS

- Landen blijven bevoegd voor zorg, onderwijs en sociaal beleid
- Géén EU-geld voor abortussen buiten EU of embryo-onderzoek

KANDIDATEN UIT ALLE PROVINCIES

De SGP presenteert een eigen kandidatenlijst voor de verkiezing van het nieuwe Europees Parlement op 6 juni. De lijst telt 39 kandidaten met een diversiteit aan beroepsgroepen, zoals overheid, defensie, onderwijs en landbouw. Voor het eerst biedt de SGP een lijst met kandidaten uit alle provincies, van Groningen tot Limburg. Kees van der Staaij is lijstduwer op de Europese lijst, een primeur voor een oud-SGP-voorman. Van de 39 kandidaten stonden er negen eerder op de lijst.

1. Bert-Jan Ruissen	Krimpen a/d IJssel	23. Bennie Wijnne	Barneveld
2. Harold Hooglander	Gouda	24. Henk Jan van Schothorst	Bodegraven
3. Lourens van Bruchem	Tricht	25. Peter Hoek	Sint Philipsland
4. Arnold Versteeg	Wekerom	26. Tom Koekoek	Stuifzand
5. Mark Brouwer	Lunteren	27. Jan Hartog	Niekerk
6. Nathanaël Middelkoop	Urk	28. Florian Pronk	Sliedrecht
7. Gijsbrecht Gunter	Nieuwdorp	29. Henk Massink	Houten
8. Henri Bisschop	Staphorst	30. Hans Keuken	Ochten
9. Gerben Heldoorn	Woudenberg	31. Geert Kraaijeveld	Barneveld
10. Breunis van de Weerd	Nunspeet	32. Walter Jordaan	Woudenberg
11. Kees Knulst	Sint Maartensdijk	33. Jan Schippers	Rotterdam
12. Lambert Polinder	Doornspijk	34. Kees Vermaat	Leerbroek
13. Jacques Rozendaal	Gouda	35. Arnoud Hotting	Enkhuizen
14. Harry van der Maas	Aagtekerke	36. Jan Bayense	Kerkrade
15. Richard Tiemstra	Sprang-Capelle	37. Henk van den Berge	Lieren
16. Rody van Heijst	Bergschenhoek	38. Roelof Bisschop	Veenendaal
17. Henk van der Wind	Maarsbergen	39. Kees van der Staaij	Benthuizen
18. Maarten Slingerland	Genemuiden		
19. Evert-Jan Brouwer	Gouda		
20. Tom Bakker	Driezum		
21. Jan Noeverman	Rijssen		
22. Jan-Bert Heinen	Bunschoten-Spakenburg		

LEES HET HELE PROGRAMMA OP:
SGP.NL/VERKIEZINGEN

100
JAAR

INNOVATIEF
DUURZAAM
VAKKUNDIG
HOUTMANSCHAP

Kozijnen

Maatwerk

Deuren

100
JAAR

De Grebbe

— TIMMERFABRIEK —

Remmerden 19F, 3911 TZ Rhenen
(0317) 61 27 34, de-grebbe.nl

hoogendoorn
landbouwmechanisatie | tuin & park

Uw leverancier voor professional en particulier.

Dealer van o.a.: New Holland, Weidemann, Norcar, Husqvarna, Ego, Wacker, Wanner, Munckhof, Perfect, Electrocoup, Topcon, Hitachi, speelgoed, skelters & trampolines en een uitgebreide Shop met o.a. werkschoenen/klompen, werkkleding en een groot assortiment (tuin)gereedschappen.

Schonauwenseweg 17, 3994 MC Houten. T. 030-6371295
Parallelweg Noord 1, 6671 KD Zetten. T. 0488-451642

www.hoogendoornhouten.nl
www.hoogendoornzetten.nl

VARIAhuis

UW EIGEN
DROOMHUIS

HUIS
zoekt
KAVEL

(T)HUIS IN JE EIGEN STIJL

WWW.VARIAHUIS.NL | 0548 - 54 48 30

EEN TERUGBLIK MET ROELOF EN CHRISTIEN BISSCHOP

Een interview met Roelof Bisschop, is een interview met Roelof en Christien Bisschop. Het tekent de manier waarop Roelof het Kamerlidmaatschap ziet en het tekent de manier waarop zij hun leven samen inrichten. Het is onmogelijk om met een paar bladzijden recht te doen aan alle inspanningen van een van de ijverigste Kamerleden, maar de SGP-leden hebben toch op z'n minst recht op een terugblik in de achteruitkijkspiegel. 4094 dagen was hij SGP-Kamerlid, maar nu is de teller gestopt.

DOOR AARNOUT VAN GELDER EN SJON VAN DER REE DOOLAARD

In zijn afscheidsbrief zegt hij zelf: "Het is me een eer en genoegen om ruim elf jaar deel uitgemaakt te mogen hebben van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Ik ervaar dat als een voorrecht, omdat ik me daardoor kon inzetten om vanuit Bijbelse waarden een bijdrage te leveren aan gedegen en evenwichtig overheidsbeleid."

DERDE ZETEL

Sinds de grote verkiezingswinst van de Lijst Pim Fortuyn in 2002 moest de SGP het met twee zetels in de Tweede Kamer

doen, maar in 2012 werd het tij gekeerd en mochten we een derde zetel krijgen. Sinds die tijd zat Roelof Bisschop dus in de Tweede Kamer. Op 20 september 2012 startte Bisschops Kamerwerk en sinds die tijd hebben we hem ijverig bezig gezien voor thema's zoals de agrarische sector, (vrijheid van) onderwijs, en recenter ook de invloed van de genderideologie.

GEZINSMOMENTEN

Terug naar het begin. Christien hoefde nauwelijks te wennen aan Roelofs

avonden van huis. Ze kent hem niet anders dan dat, door zijn studietijd. Toen Roelof eenmaal les gaf, was het dagelijkse ritme dan wel weer zo dat het echtpaar Bisschop aan het eind van de middag en aan het begin van de avond belangrijke gezinsmomenten overhield. Maar dat er consequenties aan vastzitten, zal duidelijk zijn. Van tevoren hebben ze het er samen goed over gehad. Een groter deel van de opvoeding zou bij Christien komen te liggen. Dat Christien het toch kon volhouden, heeft ze ook te danken aan het feit dat ze gezegend met

een goede gezondheid, zegt ze zelf. Daarnaast zijn er zulke afspraken gemaakt dat Christien ook zelf haar passie in de kraamzorg kon blijven voortzetten. De coördinatie van diensten, de voorgesprekken en het assisteren bij bevallingen. Dit belangrijke werk werd door Roelof ook gestimuleerd. Ook is hij, volgens Christien, een uitstekende luisteraar. Daarin hebben ze ook een prima rolverdeling, want Christien is de prater die graag kwijt wil wat ze op haar hart heeft. Roelof is meer de binnenvetter, die niet zo nodig moet praten en parkeert zijn gedachten na een drukke avond liever.

VEENENDAAL

Het gevoel voor politiek werd echter nog veel eerder bijgebracht. Roelofs opa zat al in de Veenendaalse raad en dat maakte dat hij als tiener al regelmatig bij de vergaderingen van de raad te vinden was. En toen hij in het onderwijs de lessen geschiedenis en staatsinrichting ging geven, wilde hij de schoonheid van het democratische bestel in de lessen ook voorzien van wat praktijkvoorbeelden. Een uitnodiging om op de lokale SGP-lijst plaats te nemen, was dan ook een mooie aanvulling op de theorie van de schoolvakken. In 1987 rolde hij, nog vrij onverwachts, de raad binnen.

GETUIGENISPARTIJ

Om het glibberige politieke ijs toch goedbeslagen op te stappen, zijn er veel lessen geleerd door goed te kijken naar toenmalig fractievoorzitter Henk van Dalen. In die tijd was er nog weleens discussie of de SGP meer een getuigenispartij moest zijn, of dat er juist meer praktische politiek bedreven moest worden. Door hem heeft Roelof leren inzien dat je deze twee zijden van één medaille niet tegen elkaar moet uitspelen. Van Dalen liet zien dat je geen getuigenispartij kunt zijn als je geen relevante praktische bijdrage aan het bestuur levert. Je kunt anderzijds ook geen praktische bijdrage leveren als je geen getuigende ondergrond hebt. Het is van belang voor iedereen die voor de SGP actief wordt of is dat beide lijnen bij elkaar gehouden worden.

GOUDEN TIPS

Aan het eind van de politieke loopbaan gekomen, is het nu Roelofs beurt om tips te geven. André Flach is Roelofs opvolger op belangrijke terreinen, dus hij heeft deze tips gekregen.

1. "Wees dankbaar voor de arbeidsvreugde die je mag ontvangen."
2. "Span je in alsof het welslagen van het bestuur van dit land helemaal van jou afhangt, maar wel in het besef dat alles 100% afhankelijk is van de goede God. Als je je dan helemaal ingezet hebt, mag je het aan het eind van de dag terugleggen in Zijn handen. Dat geeft een enorme ontspanning."
3. "Doe het nooit alleen. Vertrouw niet op je eigen kracht. Besef je afhankelijkheid van God, Die jou met deze taak heeft belast. Doe het werk ook samen met je omgeving. In mijn geval gaven Christien en de kinderen een enorme ruggensteun."

Bij de maidenspeech van André Flach was er al iets van deze erfenis te horen. Roelof Bisschop zat op de publieke tribune toen zijn opvolger deze speech uitsprak.

ANDERE REKENKUNDE

Dat deze steun van de omgeving nog groter is, blijkt uit de aanvulling van Christien dat het gebed echt hard nodig is. "Bidden kun je op elk moment van de dag doen. En er wordt meer gebeden dan wij denken." Roelof heeft het thuis weleens gezegd dat hij het echt kon ervaren als er voor hem gebeden werd. De wonderlijke rust en kalmte bij het uitspreken van afgewogen verweer in debatten met felle tegenstand.

Bij een debat over de gewetensbezwaarde trouwambtenaar kwam iemand van het Kamerpersoneel langs, die zei: "Broer, ik wil je laten weten dat ons nationale gebedsteam nu voor jou in gebed is."

"Op die drie zetels kun je neerkijken, maar wij hebben een heel andere rekenkunde. Die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn. Je hebt de plicht om het Bijbelse geluid te laten horen. Je hebt niet de plicht om het debat te winnen. Al probeer je dat laatste natuurlijk binnen de spelregels van het debat wel te realiseren," aldus Bisschop.

HOOGTEPUNTEN

Naast spanende debatten, zijn er ook andere hoogtepunten te benoemen. Van de eerste Kamerperiode (2012-2017) van Bisschop bewaart hij goede herinneringen aan het initiatiefwetsvoorstel dat hij samen met D66 indiende om de rol en bevoegdheden van de onderwijsinspectie scherper te formuleren en af te bakenen. In de tweede Kamerperiode (2017-2021) was het een extraparlamentaire activiteit die toch wel een bijzondere plek in Bisschops herinnering krijgt: de expositie van 400 jaar Statenvertaling. Uit de laatste jaren (2021-2023) van Roelof Bisschops Haagse periode zijn het de felle pleidooien voor de agrarische sector die in en buiten het parlement worden gehouden.

WERKBEZOeken

Juist deze agrarische debatten gaven ook een andere component van het Kamerwerk weer waar Roelof en Christien beiden goede herinneringen aan bewaren. In coronatijd is het wat meer ontstaan dat Christien Roelofs chauffeuse was. Gezamenlijk gingen ze dan op bezoek bij de boeren die slachtoffer waren geworden van de Haagse doorgedraaide molen. 'Goede herinneringen' zijn overigens niet per se positief, want het waren vaak noodkreten die ze te horen kregen. Christien: "In coronatijd konden we niet terecht in de zaaltjes en daarom gingen we naar de stallen. Ik ben zelf ook een boerendochter en dus heeft de sector mijn hart. Sommige bezoeken raakten me zo! Die mensen slapen slecht en weten bijvoorbeeld niet of hun zoon of dochter het bedrijf nog over kan nemen. Terwijl het ook heel hardwerkende mensen zijn, zie je het hen toch boven het hoofd groeien. De boerinnen waardeerden het ook als ik meekwam."

AGRARISCHE SECTOR

Als het over boeren gaat, verandert de vaart, de toon en de hoeveelheid emotie in het gesprek. Beide Bisschoppen komen uit een boerenfamilie en het inleven in en vertegenwoordigen van boeren is dan ook niet een verafstaande

taak die er óók nog even bij moet. Nee, het vuurtje laait meteen weer op. Juist deze portefeuille laat zo duidelijk zien wat er gebeurt als een overheid onrechtvaardig met haar burgers omgaat. Roelof: "Twee generaties lang is er nationaal en Europees gekoerst op schaalvergroting en intensivering. Dit heeft grote schade voor milieu en bodem veroorzaakt. Alles was erop gericht om de opbrengsten te maximaliseren. In de omgeving van Staphorst zijn met dat doel bijvoorbeeld alle elzensingels weggehaald, terwijl die juist een goede vervlechting van natuur en landbouw vormden. De afscheiding tussen natuur en landbouw moet niet meer zo strikt worden als nu gebeurt, met hekwerken om de natuurgebieden als het ware. We moeten toe naar een nieuwe balans tussen natuur en landbouw, maar dat kost wel weer een generatie."

"Ik merk dat het me weer raakt als ik erover nadenk. Hier gebeurt puur onrecht. De landbouwparagraaf van Rutte-IV had een rol voor boeren waarin zij geslachttofferd worden voor het falende overheidsbeleid. En de rechterlijke macht gaat daarin mee."

OPVOLGING

Als je er zo fel voor wilt vechten, is het dan niet frustrerend om het los te laten? Voor Roelof is dat niet het geval, want hij weet dat dit onderwerp bij de SGP-fractie in goede handen blijft. Fractiemedewerker Hans Maljaars zorgt voor de continuïteit en André Flach geeft de nieuwe impuls. Roelof: "Als fractie hebben we geprobeerd bij te sturen, maar dat is niet altijd gelukt. Maar als we dat niet gedaan hadden, was het alleen maar sneller de verkeerde kant op gegaan. Dat wordt in de sector gelukkig wel herkend: de SGP gaat voor realistisch beleid. Ik heb bij de boeren ook vaak benoemd dat er wel echt iets moet gebeuren."

MOEILIJKE KEUZES

Om tussen twee vuren te zitten en vóór een wet te moeten stemmen, waarvan je weet dat de boeren er niet blij mee zullen zijn, is politieke moed nodig. Roelof geeft het liever de omschrijving

dat je als volksvertegenwoordiger je verantwoordelijkheid moet weten. Je wilt een relevante bijdrage aan goed bestuur leveren. Daarbij hoort ook dat je moet kunnen zeggen wat naar jouw mening de waarheid is. Als je dat niet meer kunt zeggen, kun je je werk niet meer doen.

POPULISME

En dat sommigen hem dan om zijn stijl een populist noemen? Dat raakt Roelof zelf niet echt. "Ik verwoord mijn punt stevig, omdat ik geloof dat dit mijn verantwoordelijkheid als volksvertegenwoordiger is. De overheid behandelt nu bepaalde bevolkingsgroepen onrechtvaardig en wentelt haar fouten op hen af. Het raakt mij als er bestuurlijk gezien onrecht plaatsvindt. Ik zeg het dan als het om de boeren gaat. Ik zeg het als het om de eenverdieners gaat. Zo lang het onrecht bestaat, vecht je ertegen, ook al lijkt het de verkeerde kant op te gaan."

Wat Roelof betreft, heeft het ook te maken met de Bijbelse oriëntatie. Als een overheid onrechtvaardig handelt, verzaakt zij haar plicht. Het gebed voor de overheid is van cruciaal belang, 'opdat wij een stil en gerust leven leiden...'. Als een overheid dat door onrecht te plegen frustrert, verzaakt zij haar plicht. Christien vindt dat Roelof met zijn stijl precies de taal van de boer spreekt. "Ook scheelt het dat hij een brede rug heeft. Maar ik trok het me weleens aan, ook omdat ik Roelof ken en weet dat het hem wel kan raken. Maar gelukkig kan hij zich snel herstellen."

"Nog spannender vind ik als het debatten rondom onderwijs en lhbti zijn. Je kunt dan echt de geestelijke strijd ontwaren. Ik bid dan of Roelof de wijsheid mag krijgen en dat zijn woorden mogen landen. Als je niet het vertrouwen hebt dat er Een boven staat, zou je wanhopig worden. Ik zou dat ook aan andere vrouwen van SGP-politici willen meegeven: houd vast dat jij en je man er niet alleen voor staan. De Heere vraagt van ons om tot Hem te komen met al onze zorgen. Dat heeft mij altijd gesterkt." ◀

(On)deugd in de gehandicaptenzorg

Het is een uur of twee in de middag. Op de groep waar ik vandaag werk, liggen de meeste cliënten even te rusten. Plotseling hoor ik een hard geluid vanuit één van de slaapkamers. Het kabaal wordt gevolgd door het geluid van de pieper. De cliënt in kwestie wordt verraden door het verklikssysteem. Ik sta op van de bureaustoel en loop snel naar de kamer waar het geluid vandaan komt. Het is Corné. Corné is een man van middelbare leeftijd met het syndroom van Down. Hij functioneert cognitief op het niveau van een éénjarige.

➤ Door Jantine de Bruijn Regiebegeleider bij Reinaerde de Heygraeff te Woudenberg

Op z'n kop

Ik doe de deur van Cornés kamer open. Zijn kamer is kaal. Er staat een bed, een zitzak en een vergrendelde kledingkast. Op de muur zijn een paar felgekleurde auto's geschilderd. Menig stagiaire of nieuwe collega kijkt verbaasd als ze deze kamer voor het eerst zien. Waarom is het zo leeg en kaal; er hangt nog geen gordijn? Het is toch geen gevangenis? We leggen uit dat Corné niet met te veel spullen om kan gaan en hij beter functioneert als niks hem in de weg staat. Echt begrijpen doen ze het pas als ze met Corné gaan werken. Als ze net iets te dicht bij hem gaan zitten en hij gooit lachend je drinken om, of hij gooit in een onvoorzien moment de net opgevouwen was weer op zijn kop.

Schaterlach

Als ik Cornés kamer binnenkom, word ik verwelkomd door een schaterlach en een paar ondeugende ogen die mij uitdagend aankijken. Daar zit hij, voor zijn zitzak met zijn rollator op zijn kop gegooid voor zich en zijn schoenen uitgeschopt tegen zijn kledingkast. Hij vindt het prachtig en moet zelf het hardst lachen. Hij gaat nog harder lachen als

ik hem (met een flinke dosis humor) vermaan om zijn gedrag. Want dit mag natuurlijk 'echt niet'!

Liefde

Ik werk met veel plezier in de gehandicaptenzorg. Schrijven van zorgplannen, bijwonen van overleggen, het hoort erbij. Maar wat ik het liefste doe, is toch het zorgen voor de mensen. Even wat extra aandacht geven aan het uiterlijk of eten, een extra knuffel, een positief woord. Het zorgen voor mensen die niet voor zichzelf kunnen zorgen, dat vormt je als mens. Als jongere ligt de wereld aan je voeten. Welke keuzes moet ik maken in het leven? De cliënten die ik mag verzorgen, laten mij zien dat grootse zaken niet het belangrijkste zijn. De cliënten zijn onbevangen en veroordelen je niet op wie je bent. Het zet je aan het denken. Maken we ons, ook als jongeren, niet vaak te druk om zaken die niet écht van belang zijn? Wat ik enorm waardeer in deze zorg, is dat alle onrust in de zorg niet merkbaar is en het gaat waar het écht om gaat; het geven en ontvangen van liefde en het zorgen voor elkaar. Dat werk betaalt zich dubbel uit: naast de bankrekening, zoveel meer in het ontvangen van liefde. Dubbel zo mooi en waardevol!

Tevreden

Nadat ik Corné van de grond geholpen heb en hem verzorgd heb, gaan we samen een rondje rondom de woning wandelen. Na deze verfrissende wandeling neem ik hem met een tevreden blik mee naar de woonkamer. Het is tijd voor koffie. Nu maar hopen dat we samen koffie kunnen drinken zonder dat de koffie niet in een ogenblik van tafel verdwijnt...

"Ik word verwelkomd door een schaterlach en een paar ondeugende ogen."

Pleidooi voor BBB

In de vakantie was het dan zover. Eindelijk was er tijd voor een bezoek aan de Zandvoortse duinen in combinatie met de eregalerie van het Rijksmuseum. Zo gepland, zo uitgevoerd. De Vaandeldrager in de eregalerie van het Rijks hangt er prachtig bij! Die elleboog, die blik, dat vaandel, dat licht! Een meesterw...

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Ik begin opnieuw. Want hoe zou dit verhaal gaan als ik in een rolstoel zou zitten? Eerlijk gezegd, denk ik daar niet dagelijks over na. Ik wil er ook niet over nadenken. Ik zou ook niet weten hoe het is en waar ik rekening mee moet houden als dat zo zou zijn.

Vandaag is het echter een andere dag dan normaal, want zojuist sprak ik Jenneke Haase, 47 jaar, inwoner van Rijssen-Holten. Tot haar 12^e liepen onze levens ongeveer synchroon in wat je van een 'gewoon' leven van een 12-jarige kunt 'verwachten'. Maar door een bloeding in haar rug ontstond er een 'incomplete dwarslaesie'. Daardoor beweegt zij zich voort in een rolstoel. Ik niet.

DENKDUWTJES

Jenneke: "Ik heb niets te klagen, maar wel te verbeteren. Graag geef ik denkduwtjes waarmee anderen, elk op hun eigen terrein, aan de slag kunnen." Jenneke is goed geïntegreerd in de maatschappij, heeft een mooie baan in het onderwijs, bij het Hoornbeek College locatie Apeldoorn. Ze heeft een bloeiend sociaal leven, maar ze kan wel allerlei hobbels in het leven tegenkomen. In haar geval zijn hobbels echter ook een stimulans om haar missie uit te dragen. Vandaag is dat een denkduwtje in *De Banier*. Wie weet wordt er dan weer een hobbel geslecht.

KWETSBAAR LEVEN

Zo'n gesprek over verbeteringen voor minder validen, chronisch zieken, of ouderen, zou toch wel weerklink moeten

vinden bij de SGP. Een partij die opstaat voor het kwetsbaar leven, zal toch ook dit kwetsbaar leven wel willen vertegenwoordigen. En een partij die niet van de kortetermijnplannen is, wil zich ook inspannen voor de toekomstige generaties in ons vergrijzende land. Dat biedt dus perspectief.

BBB

Ik zal, uit naam van Jenneke, nu iets riskants gaan doen. Ik ga pleiten voor BBB. Ho, wacht, niet meteen omslaan! Deze drie B's staan voor drie noodzakelijke voorwaarden om de maatschappij geschikt te maken voor mensen zonder, maar ook mét beperking. De drie B's staan voor Bereikbaar, Betreedbaar en Bruikbaar. Een openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld een begraafplaats, moet bereikbaar zijn voor iemand in een rolstoel of rollator, dus grind en gras zijn niet ideaal. Een winkelstraat ziet er leuk uit met die rustieke keitjes, maar vindt u dat ook nog als u jaren later zelf met een rollator door diezelfde winkelstraat loopt?

INVESTEREN

Al dit toekomstgericht denken, kost uiteraard ook weer geld, maar het zijn wel investeringen, want de vergrijzing zet door en het aantal mensen met een beperking ligt in Nederland boven de 2 miljoen en de chronisch zieken zijn er meer dan 10 miljoen.

Laat u zich, als (lokale) volksvertegenwoordiger of bestuurder, of burger vooral niet beperken door de ideeën

in deze paar kolommen, maar ga actief, bewust en creatief aan de slag om uw stukje Nederland voor iedereen onbeperkt bereikbaar, betreedbaar en bruikbaar te maken. Laat u zich, als naaste van mensen met een beperking door leeftijd, ziekte of handicap vooral niet beperken door wat hier staat, maar zoek ook vijf mensen op die u op uw beurt een denkduwtje kunt geven.

Helpt u mee om deze bewustwording op gang te brengen?

Naam: ..... (denk aan een bestuurder, politicus, architect, planoloog, buurman) ◀

Jenneke Haase

**De
Groot**
grootsgedrukt.nl

Wat u ook wilt drukken, druk het groots.

Wist u dat wij De Banier al jaren drukken?
Verder drukken wij van boek tot flyer en van kleine
tot grote oplage. Bij De Groot - grootsgedrukt.nl
vindt u altijd een passende drukwerkoplossing.

T + 31(0)183 58 33 33 E info@grootsgedrukt.nl

shop.grootsgedrukt.nl

Riezebos Constructie

Riezebos Constructie is gespecialiseerd in het **ontwerpen, produceren en monteren** van staalconstructies voor diverse bouwwerken.

Het is in de meeste gevallen verstandig om al in een vroeg stadium van uw plannen met ons bedrijf in contact te treden. We kunnen dan **praktisch** met u meedenken om zo tot een **voordelig** ontwerp te komen. Neem contact met ons op of bezoek onze website.

ONTWERP

PRODUCTIE

MONTAGE

Nylonstraat 9
8281 JX Genemuiden
Tel. (038) 385 54 66

info@riezebos-constr.nl
www.riezebos-constr.nl

NIEUWBOUW

VERBOUW

RENOVATIE

 BOUW- EN AANNEMINGSBEDRIJF
DIRK BOS BV

Industrieweg Zuid 21
3958 WV Amerongen

0343 - 451176
info@dbos.nl

www.dbos.nl

DOOR ARNOUD PROOS

Wethouder in Vlaardingen

Van hopeloos naar hoopvol in Vlaardingen

Maikel is 20 jaar (niet op de foto) en komt uit de gevangenis. 'Ex-gedetineerde' is dan je stempel. Helaas heeft Maikel geen officiële diploma's. Wie wil je dan nog hebben?

"WAT KAN IEMAND WEL EN WAT HEEFT IEMAND NODIG?"

Gelukkig is er in Vlaardingen een zogenoemde Beroepentuin. Deze beroepentuinen bestaan in diverse gemeenten. Het is een werkcentrum waar bijna iedereen welkom is. Of je nu slechts schoolverlater bent, of nieuw in Nederland bent. Of dat je, zoals Maikel, vrijkomt uit de gevangenis. Diploma's zijn hier niet per se nodig, wél de wil om je best te doen. En zo worden deelnemers als Maikel in twee maanden opgeleid in loodgieterswerk, timmerwerk of montage van zonnepanelen.

IEDEREEN DOET MEE

Iedereen doet mee. Dat betekent niet voor iedereen hetzelfde. Maikel werd

beperkt door zijn stempel en door het ontbreken van diploma's, maar er zijn ook mensen met een verstandelijke beperking. In Vlaardingen worden zij opgevangen en begeleid door Stroomopwaarts, een sociaal werken leerbedrijf in eigendom van de gemeenten Maassluis, Schiedam en Vlaardingen. Stroomopwaarts verzorgt niet alleen de Beroepentuin, maar kijkt ook naar deze groep met de vraag: 'wat kun je wel?'

GEVOEL VAN EIGENWAARDE

Voor de een betekent dat schoonmaakwerk op een stadhuis, voor de ander is dat het in elkaar zetten van

campingmeubelen of het samenstellen van kerstpakketten. Bij open dagen laten zij dit werk vol trots zien aan familie en vrienden. Het laat zien dat dit meer is dan dagbesteding. Het is met hulp én eigen vaardigheden meedoen in de maatschappij. Dat zorgt ook voor een gevoel van eigenwaarde en dat maakt het voor iedereen motiverend.

Soms zijn er ook doelgroepen die ineens ontstaan. Zo heeft Vlaardingen na het begin van de Russische aanval op Oekraïne een wijk gebouwd om vluchtelingen uit dit land onderdak te bieden. In enkele maanden tijd was dit dorp gevuld met voornamelijk vrouwen

Door **Ruben van Heteren**, Burgerraadslid Barendrecht

en kinderen uit Oekraïne. Ook hier verzorgt Stroomopwaarts voor Vlaardingen de toeleiding naar werk. Dat ging heel snel, omdat deze mensen graag aan het werk wilden en de taal snel wilden leren. Binnen enkele weken stonden er busjes van arbeidsbureaus in de vroege ochtend voor de deuren van de tijdelijke woningen.

BEGELEIDING EN ONDERSTEUNING

Toch is begeleiding wel nodig, want als je weinig kennis hebt van de taal en van je rechten, kan uitbuiting op de loer liggen. Maar gelukkig gaat het meestal goed.

Als je iedereen mee wilt laten doen, moet je ook kijken waar extra ondersteuning nodig is. Dat geldt bijvoorbeeld voor nieuwe Nederlanders, die vooral een uitdaging hebben qua taal. Wat bijvoorbeeld goed werkt, is het aanbieden van taallessen in de avond. Zo kunnen mensen overdag op hun nieuwe werk aan de slag en in de avonden aan hun taalniveau werken. Daarnaast wordt er op meerdere niveaus lesgegeven. Net als in gewone klassen werkt het motiverend als je niet onder je niveau of boven je niveau hoeft te werken, maar op het niveau en in het tempo dat bij je past.

Op al deze vlakken is een goede samenwerking tussen gemeenten en bedrijfsleven heel belangrijk. Veel bedrijven willen best een stapje extra doen in het ondersteunen van mensen, als ze maar goede begeleiding krijgen.

HET ZIEN VAN DE ANDER

Vlaardingen, de gemeente waar ik wethouder en bestuurder van Stroomopwaarts mag zijn, heeft te kampen met zijn eigen problematiek. We staan aan de top qua gemeenten met de meeste sociale huurwoningen, maar ook met veel kwetsbare inwoners. Er is dus veel te doen.

Het begint niet bij beleid, maar bij het werkelijk zien van de ander. Wat kan iemand wel en wat heeft iemand nodig? Dat geeft voldoening en hoop. ◀

Ov, onbeperkt vervoer?!

Tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2023 stond ik voor het eerst op de landelijke lijst van de SGP. Een mooie uitdaging, wel een uitdaging die voor mij een extra dimensie heeft. Want, door een fysieke beperking maak ik gebruik van een rolstoel of elleboogkrukken. Onbeperkt meedoen aan de landelijke campagne betekent ook reizen naar de verschillende bijeenkomsten die door het hele land worden gehouden. Reizen is nu juist iets waar je extra geconfronteerd wordt met je beperking.

Zoals de meesten van u wel zullen weten, is het ov in Nederland voor mensen in een rolstoel een regelrechte ramp! Treinen zijn vaak niet toegankelijk, te vol of de beloofde assistentie blijkt er toch niet te zijn. Uiteraard zijn er vele andere mogelijkheden om het vervoersprobleem op te lossen.

DANKBAAR

Ik ben dankbaar voor de vele duizenden keren dat mijn ouders en overige familieleden mij, vaak op de onmogelijkste tijden, naar politieke en andere privéaangelegenheden hebben gebracht. Voor het vaste vervoer naar studie of werk maakte ik gebruik van een taxi. En toch voelde dat nooit helemaal onbeperkt, omdat je altijd afspraken moet maken over bijvoorbeeld de tijd van ophalen.

AANGEPASTE AUTO

In Nederland zijn we in de gelukkige positie dat het voor veel mensen met een fysieke beperking mogelijk

is om hun autorijbewijs te halen. Je krijgt, na gedegen onderzoek door het CBR (Centraal Bureau voor Rijvaardigheidsbewijzen), les in een aangepaste auto. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om gas te geven en te remmen met je handen. Ook ik maak van deze aanpassingen gebruik. Maar, de mogelijkheden van aanpassingen zijn eindeloos.

MOGELIJKHEDEN

Kent u iemand met een fysieke beperking die nog nooit heeft laten onderzoeken of het mogelijk is dat hij of zij een rijbewijs haalt? Wijs die persoon dan op deze column en start samen een onderzoek naar de mogelijkheden. Het geeft een grote mate van zelfstandigheid en vrijheid om jezelf te vervoeren!

De afgelopen campagetijs hebben mijn rijbewijs en auto hun waarde weer opnieuw bewezen. Van Apeldoorn tot Zuidplas: geen enkele locatie was een probleem. Ik kon onbeperkt meedoen aan de campagne! ◀

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door
Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Bidt u weleens voor ze?

Sinds ik de stukjes in 1994 in de NRC las, heb ik ze ontelbare malen herlezen. Ze hingen zelfs een poosje aan de deur van m'n werkkamer, die toen ook een soort prikbord was. En in *De Banier* heb ik ze, geloof ik, ieder decennium een keer herplaatst. Zó mooi vond ik ze.

Zó mooi vind ik die stukjes nog steeds. Vandaar dat ik ze, bijna halverwege het derde decennium van de 21e eeuw, opnieuw besluit te plaatsen. Voor de groene jongeren iets nieuws, voor de grijze ouderen 'n feest van herkenning - hoop ik. Het gaat over stukjes van schrijver Koos van Zomeren. Die is 't allerbest

in miniatuurtjes over het dagelijkse leven van mens en dier. Tussen 21 maart 1992 en 22 juni 1995 stond er iedere dag een stukje van hem op de voorpagina van NRC-Handelsblad. Maar liefst 1001 dagen hield hij dat vol. Hieronder de pareltjes van 6 en 7 december 1994.

BESCHIEDEN

C. van den Dikkenberg in Lunteren: man, vrouw, twaalf kinderen. Ze hebben vijftien koeien en ze redden het best. Dat er boeren zijn die honderd koeien hebben, vindt Van den Dikkenberg eenvoudig onbegrijpelijk. Die moeten wel miljonair zijn. Ze behoren tot de Gereformeerde Gemeente in Nederland, een gezindte van beperkte omvang. Kerken doen ze in Ederveen, elke zondag tweemaal anderhalf uur. Deze mensen leven in een indrukwekkende verzaking aan wereldse goederen en genoegens. Ze paren de zekerheden des geloofs aan bescheidenheid.

Ze oordelen niemand en verwachten voor zichzelf met vrees de dag des oordeels. Want zijn wij niet allen nazaten van Adam, die zondigde tegen de Heere zijn God? Ja, de mens is een ellendig schepsel en de aarde is vervloekt en daar lijden ook de dieren onder, hoewel ze zelf niet hebben gezondigd - niet kunnen zondigen.

In de kleine, heldere stal heerst een rust die haast niet meer van onze tijd is. Vijftien koeien komen beleefd overeind. Op twee of drie na zijn het roodbonte, gezond in het vlees en een prettig stel

horens op de kop. Ze bejegenen een bezoeker met goed vertrouwen.

"Bidt u wel eens voor ze?" vraag ik. Van den Dikkenberg knikt. "Maar", zegt hij, "misschien wel te weinig."

SPREUKEN 12:10

Elk van de vijftien koeien heeft een naam; Van den Dikkenberg weet steeds precies wie hem voor ogen staat. Zulks overeenkomstig het woord van Salomo, de zoon van David: "De rechtvaardige kent het leven zijner beesten." Hier wordt de eigenheid van een dier geëerbiedigd. Hier worden koeien gehouden, niet geëxploiteerd. Zonder dat de boer zich erop laat voorstaan. Natuurlijk, als je een mooi kalfje hebt ben je daar trots op en dat mag ook wel, zolang het maar geen pronken wordt. Zo verbreidt zich over het hele bedrijf, van de krabsporen van de kippen tot aan de jonge katjes in het stro, een sfeer van zachtmoedigheid. En deze boer kent niet alleen het leven van zijn eigen beesten. Hij kent ook de zorgelijke neergang van zwaluw en kievit, het teruggetrokken bestaan van steen- en kerkuil. Hij houdt de bomen op zijn land in stand. De zestiende koe op stal is een jeugdige stier, Hannes. Want bij de Ark van Noach kwamen de dieren twee aan twee,

mannetje en vrouwtje, niet iemand van de ki (kunstmatige inseminatie). Er wordt niet gevaccineerd. Toen vaccinatie tegen mond- en klauwzeer (inmiddels verboden) nog verplicht was, werd ontheffing verkregen. Er lopen geen verzekeringen; tegen Gods wil wordt geen dekking gezocht. Laatst was bij een geloofsgenoot alles uitgebrand. Toen kwam er hulp van de diaconie, want er zullen geen armen zijn in Israël.

Toch een soort verzekering, zeg ik. "Maar van God ingesteld", zegt Van den Dikkenberg.

KROKUSRONDJE DEN HAAG

Zin in dagje Den Haag in de voorjaarsvakantie? Op **zaterdag 17 februari** hoop ik weer een rondleiding te geven. Oud en nieuw Den Haag: het laatste stukje oude Binnenhof dat nog open is en daarna de betonkolos van het tijdelijke gebouw.

Opgeven kan als altijd via mdebruyne@tweedekamer.nl of appen naar 06 1254 1741.

Wellicht tot ziens!

met
aandacht
gemaakt

**elke kast
op maat**

WIM VAN WOLFSWINKEL

*Bezoek onze
showroom voor
inspiratie, en
advies.*

Barneveld • 0342 42 34 04 • elkekastopmaat.nl

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden.

Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:

0488 - 44 91 54, of via e-mail:

voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN** BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum
(hoofredactie),
J.S. van der Ree Doolaard
(eindredacteur),
M. de Bruyne, mw. W. de Jong
en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag,
9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwwanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75
E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85
E wii@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidscoördinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag
T 070 - 312 92 00
E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
T 070 - 318 30 45
E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu
I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl
I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

Voetstappen

Gelukkig nieuwjaar! Het was de laatste weken weer een veelgehoorde begroeting. Aan het begin van 2024 willen we ook in *De Banier* deze wens graag met u delen.

Deze wens wordt verschillend verwoord. Beste wensen, gezegend nieuwjaar; wellicht gebruikt u een andere variant. Het schijnt ook wat per streek te verschillen. Heil en zegen voor het nieuwe jaar, is wel heel inhoudsvol. Dan wensen we elkaar zegen vanuit het heil. Dat verwijst naar de Heiland. Met Kerst herdachten we Zijn geboorte in Bethlehem. Dat Hij gekomen is om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

MET OF ZONDER

Hij zal nóg eenmaal komen. Zoals met Kerst de engelen zongen, zullen dan de bazuinen klinken. Zoals met Kerst de herders werden genodigd rond de kribbe, zullen dan alle volken worden gesteld voor Zijn troon. Hij komt om de aarde te richten, de wereld in gerechtigheid. Dan is er geen gelegenheid meer om de Heere te zoeken en ons te bekeren, want dan zal het eeuwig zijn zoals we hebben geleefd; mét of zónder God.

ZIJN KONINKRIJK

Met Kerst kwam Hij in vernedering. Hij ging lijden en sterven. Zo bracht Hij Zijn Koninkrijk dichtbij in een wereld verloren in schuld. Bij de wederkomst wordt Hij voor de laatste maal verhoogd. Zijn vijanden zullen dan definitief buitenstaan. En Zijn Koninkrijk wordt in heerlijkheid gevestigd in een nieuwe hemel en aarde, waarin gerechtigheid woont.

2024, SCHAKEL IN GODS PLAN

Zal dat in 2024 plaatsvinden? Belangrijker dan het antwoord op die vraag is of u en ik leven bij deze vraag. Jezus komt, dat lijkt geen twijfel. U hoort Zijn voetstappen toch ook? Dit jaar staat in het teken van oorlogen en geruchten van oorlogen. De nood van Israël is de nood van de volken. Het maakt duidelijk hoe de tijd dringt naar de definitieve vervulling van Gods bedreigingen en beloften. 2024 is een belangrijk jaar, in Amerika, in Europa en in Nederland. Er staat veel op de politieke agenda. Toch zal 2024 slechts een schakel blijken in Gods heerlijk plan. Meer dan ooit is nodig dat wij Bijbels zicht hebben op tijd en toekomst.

2024, GENADETIJD

Zonder Jezus' komst én wederkomst zou deze wereld reddeloos verloren zijn. 2024 is genadetijd. Laten we standvastig en met vrijmoedigheid politiek mogen bedrijven bij een open Bijbel; in het licht van het naderend eindgericht. Daarom: heil en zegen toegewenst voor het jaar 2024. ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

Jullie hypotheek. Gewoon **goed** en **voordelig** geregeld.

- > Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiser
- > Woningverhuur hypotheek
- > Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- > Hypotheek zonder verzekering
- > Overwaarde hypotheek voor 60+

**Onafhankelijk
advies**

**Verantwoord
en voordelig**

**Deskundig
en oplossingsgericht**

klanten beoordelen ons met een **9,4**

Hypotheeken | Verzekeringen | Financieringen
Bel **0342 - 42 16 53**

DE Banier

AFSCHEID MET SOLI DEO GLORIA!

- ▶ Thema: Nederland in Europa. Over onze nationale identiteit
- ▶ Afscheid van Bisschop & Van der Staaij
- ▶ Ruissen: "Laat de SGP in Europa als een luis in de pels!"

Recht *doen*.

**Onze advocaten zetten uw belangen op scherp.
Met ondernemerschap en passie. Om u te dienen.**

Advies nodig?

www.bvd-advocaten.nl

Barneveld | Hardinxveld-Giessendam | Kampen | Veenendaal

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasserdam
078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL

INHOUD

Verkiezingscongres 22

Meditatie	5
EP24, het programma	6
Binnenhof	7
Interview V/d Staaïj	8
Voorzitter	12
Europa	13
90 jaar SGP-jongeren	15
Varia	16
50 jaar WI-SGP	18
Haags nieuwsoverzicht	21
Verkiezingscongres	22
Harold Hooglander	24
Wilhelmus	27
Duits bloed	29

Beste SGP'er,

Deze uitgave van *De Banier* gaat over Nederland in Europa. Het gaat in het bijzonder over onze nationale identiteit. Aarnout van Gelder (WI-SGP) schrijft: "Het getuigt van gezond nationaal besef om (bijvoorbeeld) belangrijke documenten uit het Nederlandse verleden op hun waarde te schatten." Anderzijds is er ook een doorgeslagen nationalisme dat 'gepaard kan gaan met een gevoel van superioriteit'. Daar hebt u het: een vaargeul met twee zijden waar je niet tegenaan moet varen.

ACTUALITEIT

Veel Nederlanders zijn bang dat we ons Nederlander-zijn verliezen. We maken ons druk over immigratie, islamisering, multiculturaliteit. En dát we ons daar (terecht) zorgen om maken, is onder meer te zien in de keuze die we op 22 november hebben gemaakt. De Partij voor de Vrijheid weet veel kiezers aan zich te binden. Hun slogan luidt 'Nederlanders weer op 1'. Ze willen gaan voor een land waar 'de Nederlander weer wordt gekoesterd'. 'Want Nederland is Nederland niet meer.' Daarom moeten we 'onze nationale soevereiniteit terugpakken'.

GEZOND NATIONAAL BESEF

Daar tegenover plaatsen wij het perspectief van het Plakkaat van Verlatinghe en ons Wilhelmus (zie pagina 27-29). Daar gaat het een stuk minder over 'pakken'. In het Plakkaat van Verlatinghe, een uitgebreide geboortekaart of nationale belijdenis van ons land, worden wel grenzen gegeven over wat we ons aan kunnen laten doen,

maar dat wordt dan toch altijd nog afgemeten aan Gods bedoelingen met overheid en onderdaan.

WARM HART

Dat de SGP dit thema een warm hart toedraagt, komt ook terug in sommige lijstjes van hoogtepunten van Kees van der Staaïj: tegenwoordig staat in ons nationale parlement de nationale driekleur op een centrale plaats. Dat hij wat klein is en soms schamperend 'kaasprikker' wordt genoemd, kan ook gewoon positief geduid worden, als een geuzenaam die verwijst naar kaas - een nationaal product waar we trots op zijn. En het kan ook een symbolische verwijzing zijn naar het nederige in de naam Neder-land.

Mocht u nog niet overtuigd zijn, dan kan ik u ook wijzen op het cadeau van een 100-jarige SGP aan de Tweede Kamer. Een prachtig kunstwerk van Jan den Ouden hangt in de Statenpassage: het Wilhelmus.

Ten slotte nog één ding: deze *Banier* is ook nog eens in onze nationale taal geschreven: het Nederlands. Hopelijk voelt u zich op alle bladzijden thuis!

Tolle lege, ik bedoel: neem en lees! ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

Nieuws en achtergronden in Bijbels perspectief

RD Zaterdag en de hele week digitaal toegang
4 weken voor 1,99

Scan mij

rd.nl/Banier

rd
reformatisch
dagblad

met aandacht gemaakt

 elkekast opmaat

WIM VAN WOLFSWINKEL

Bezoek onze showroom voor inspiratie en advies.

Barneveld • 0342 42 34 04 • elkekastopmaat.nl

Welkom bij damesauto

Wij zijn een autozaak speciaal voor vrouwen. Zoek je een Mini, Fiat, of andere mooie auto? Kom langs en bekijk onze voorraad. Is je favoriet niet beschikbaar? Wij regelen het voor je! Als dames onder elkaar.

 damesauto

dames-auto.nl | 06 - 2393 3235
Stakenbergweg 103 Elspeet

► "Want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten."

Hebreeën 13:5

Gods blijvende nabijheid

Mede dankzij de SGP-inbreng tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen van 2020 is de ijsvogel een stuk bekender geworden. Deze vogel blijft kalm te midden van grimmige golven en is zo het symbool voor rust als het stormt op zee.

En stormt het momenteel ook niet op de wereldzee? Maar ook in het persoonlijke leven kan het stormen. En vanwaar zal dan je hulp komen? De Hebreeënschrijver wijst ons op een ongekende rust die er te ontvangen is in alles wat ons overkomen kan. Want niemand minder dan de Almachtige God Zelf heeft gesproken. "Want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten."

VERMANING

De Hebreeën hadden die bemoediging nodig. Ze dreigden te verslappen in het geloof. Het vuur van hun eerste liefde was gedoofd. Ze waren traag geworden in het horen. En zo klinkt de vermaning om door het geloof op Christus, de grote Zaligmaker, te zien. Dan alleen kun je vergenoegd – tevreden – zijn met het tegenwoordige. Dan alleen mag je zien op de eeuwige heerlijkheid die wacht, hoe het ook gaat in dit leven. Maar alles wat je wel of niet ontvangt, mag je zien in het licht van Gods genadige zorg.

DS. W.L. VAN DER STAAIJ
Scheveningen

BEMOEDIGING

Zo volgt na de aansporing om tevreden te zijn met wat je hebt een rijke bemoediging. "Want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten." Het staat er met de grootste mogelijke ontkenning. Hij, Die niet liegen kan, zegt: Ik zal u absoluut nooit loslaten of verlaten. Dat is onbestaanbaar! Zo belooft God Zijn blijvende nabijheid.

En juist door deze belofte te herhalen, die ook al in het Oude Testament klinkt, herinnert de Hebreeënschrijver aan Gods onveranderlijke zorg. Hij blijft Dezelfde!

ONTDEKKING

Is dit dan niet de rijkste bemoediging die God kan geven, juist in tijden van onzekerheid en zorg? En voor wie is dat tot bemoediging? Is het niet voor eenieder die zichzelf machteloos en krachteloos weet? Voor eenieder die door ontdekkende genade heeft moeten belijden God wél te hebben

verlaten en het daarom te verdienen om eeuwig door God te worden verlaten. Maar de Goede Herder is in Zijn eenzijdige liefde gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Hij is daartoe aan het kruis op Golgotha van Zijn Vader verlaten geweest. Zo brengt Hij niet alleen tót de zaligheid, maar bewaart Hij door Zijn Woord en Geest ook bij die zaligheid. Hij belooft mee te gaan in dit leven. Hij leidt. Hij bewaart. Hij zorgt. Hij wijst de weg, ook waar geen pad te zien is. Hij houdt getrouw Zijn Woord.

BLIJVENDE NABIJHEID

Als deze Koning je vasthoudt, gaat het goed. Hij belooft immers Zijn blijvende nabijheid. Hij brengt je eeuwig Thuis. En kun je dan nu niet rustig zijn te midden van woelige baren? Want Hij heeft het gezegd: "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten!" ◀

Stem Christelijk. Rem Europa

...ONZE SLOGAN VOOR DE KOMENDE VERKIEZINGEN

De SGP zet zich in voor meer christelijke waarden en minder Europese Unie (EU). Europa moet terug naar haar christelijke wortels en zich beperken tot haar kerntaken. Dat is kernachtig samengevat de boodschap waarmee de SGP de verkiezingen ingaat.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Om Europa christelijker te maken (voor zover het onze inzet betreft) en de Europese Unie af te remmen, gebruiken wij drie speerpunten:

1. **VOOR CHRISTELIJKE WAARDEN**
2. **TERUG NAAR DE KERNTAKEN**
3. **RUIMTE VOOR ONDERNEMERSCHAP**

Deze speerpunten zullen in de komende maanden vaak langskomen en dan ook verder toegelicht worden.

PRESENTATIE

Op 26 januari werd ons verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen van 6 juni 2024 gepresenteerd. Dat

gebeurde in perscentrum Nieuwspoor in Den Haag. Daarom zult u in de komende Banieredities steeds meer daarover lezen. De afkorting EP24 bovenaan deze bladzijde staat dan ook voor de verkiezingen in 2024 voor het Europees Parlement.

Om u en uw omgeving naar de stembus te krijgen sprak Bert-Jan Ruissen, onze lijsttrekker voor deze verkiezingen, bij de presentatie: "Als SGP staan we eerst en vooral voor politiek met een open Bijbel, ook in Europa, en dat betekent dat we steeds weer teruggaan naar de kernvraag: wat vraagt God van ons in deze tijd?" De SGP wil dus terug naar de kern. Dat geldt ook voor onze boodschap aan Brussel. Ruissen: "Wij willen terug naar een Europa van de kerntaken. Geen superstaat. Een Unie die dienstbaar is aan de lidstaten en niet andersom." ◀

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

KNOOPPUNTEN IN LAND EN FORMATIE

In Den Haag zijn twee zaken die de meeste aandacht krijgen. De begrotingen voor 2024 die, vanwege de verkiezingen, nog voor een groot deel worden behandeld in januari en februari en de voortgang van de formatie.

De begrotingsbehandelingen gaan naar een afrondende fase. Heel spannend is het niet. Het demissionair kabinet is niet voornemens om grote zaken op te pakken. Wij hebben een aantal praktische zaken ingebracht.

SGP-VOORSTELLEN

André Flach heeft aandacht gevraagd voor de schade die de wolven aanrichten bij schapehouders. Ook heeft hij aandacht gevraagd voor de bestrijding van bosbranden op de Veluwe. Ik heb de vinger gelegd bij de kansen die de provincie Zuid-Holland laat liggen op het gebied van woningbouw. Diederik van Dijk heeft de afgelopen periode meerdere voorstellen ingediend om het toenemend antisemitisme in ons land een halt toe te roepen.

OPSTEKER

Een opstecker was een aangenomen motie om het toezicht op informeel onderwijs te beperken tot enkel die plaatsen waar sterke aanwijzingen zijn dat het broedplaatsen van radicalisering zijn. De minister van onderwijs, mevrouw Paul, meldde bij de begrotingsbehandeling

ling nog ferm dat de wet in het derde kwartaal van 2024 naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Wij gaan ervan uit dat de wet wordt ingetrokken, of op zijn minst sterk wordt aangepast. We wachten de reactie van het kabinet af.

“EEN GRAAT IN DE KEEL VOOR ONZE FRACTIE IS...”

KNOOPPUNT HOEVELAKEN

De begroting van Infrastructuur en Waterstaat gaat voor een groot deel over hoe de wegen en rivieren erbij liggen. In het afgelopen jaar zijn er diverse nieuwe wegenprojecten in de ijskast gezet. Zeventien stuks maar liefst. We begrijpen dit, omdat er meer mensen en geld nodig zijn voor onderhoud van bestaande bruggen, viaducten en tunnels. Een graat in de keel voor onze fractie is dat ook de aanpak van knooppunt Hoevelaken onderdeel uitmaakt van die zeventien

projecten. Dit project is voor de oost-westverbinding cruciaal. Het is het grootste logistieke knelpunt van Nederland. Toen ik in 2018 in de Kamer kwam, was de belofte dat het project in 2023 klaar zou zijn. Een ruime meerderheid heeft een motie van SGP en CDA gesteund om dit project prioriteit te geven. We gaan ervan uit dat een nieuw kabinet de uitvoering weer oppakt. Op verzoek van de Statenfractie van Zeeland hebben we de vervanging van de Zeelandbrug op de kaart gezet. Hij kan nog zeker tien tot vijftien jaar mee. Het is wel zaak nu werk te maken van de voorbereidingen.

FORMATIEPERIKELN

Op het moment van schrijven is er met betrekking tot de formatie meer onrust gekomen. De datum van 12 februari moest een rapport van de informateur opleveren. Maar met die datum in zicht heeft het NSC van Omtzigt aangegeven dat deze onderhandelingsronde hen geen zicht geeft op een houdbare samenwerking. Hoe het verder zal gaan, is vast duidelijker geworden als deze Baniereditie verschijnt. Wij wachten het rustig af. ◀

“WEES NIET TE BANG. WEES VRIJMOEDIG IN WAAR JE VOOR STAAT!”

Afscheidsinterview met Kees en Marlies van der Staaij

DOOR AARNOUT VAN GELDER EN SJON VAN DER REE DOOLAARD

Als de u ooit in de Tweede Kamer bent geweest, zult u het wel weten: de Tweede Kamerbel kan schier eindeloos je trommelvliesen bewerken. Voor alle nieuwe Kamerleden zal dat wel wennen zijn. Is het misschien mede een opgebouwde allergie voor de rinkelende Tweede Kamerbel? Hoe dan ook, wij krijgen niet de kans om in Benthuizen de bel te laten rinkelen. Op de oprit worden we al opgewacht. Het is tijd voor een afscheidsinterview. Een aantal laatste bespiegelingen opgetekend voor SGP-leden.

Kees en Marlies van der Staaij zijn er wel aan toe: rust.

Juist als je nu de ontspanning gaat opmerken, kun je zien dat in de loop van 25 jaar politiek geleidelijk de spanning is opgebouwd. Die spanning kon niet worden uitgewist door de wekelijkse rustdag en zelfs niet door de langere recessen. De paraatheid, de alertheid, de bereidheid tot commentaar... Dat hoorde er gewoon bij. Daar zijn ze aan gewend

geraakt. Nu dus nog één interview en nog één afscheid op het congres van 10 februari... En dan is het welletjes.

VELE TERUGBLIKKEN

In het boek *Met recht Kees. 25 jaar daad bij het Woord* is al met 25 bijdragen een veelzijdig portret geschetst van wie Kees van der Staaij is. In de achterliggende tijd zijn er ook verschillende interviews met Marlies en vooral Kees in diverse bladen

verschenen. Daarnaast was er ook de toespraak van partijvoorzitter Dick van Meeuwen. Wat kunnen we daar dan nog aan toevoegen? Wij zullen een beetje terugblikken, een beetje naar binnen blikken en een beetje vooruitblikken.

ONTSPANNING

Het is Marlies duidelijk opgevallen: “Kees praat nu thuis meer dan anders. Hij mist natuurlijk zijn fractiegenoten waar hij

heel de dag mee kon praten. De werkdagen zaten anders al vol met gepraat. Vroeger deed ik veel dingen in het huishouden en die worden nu door Kees geregeld."

Dat Kees nu meer praat dan vroeger, komt ons juist goed uit. Wel wordt het nu de uitdaging om de juiste vragen in de beschikbare tijd te stellen. Maar eerst, aanhakend op Marlies' signalering: wat doe je dan zelf als Kees het huishouden meer voor zijn rekening neemt?

"Ik werk in de GGZ in Rotterdam bij De Hoop. Daar ontvang ik de hele dag mensen die behoefte hebben aan hulp bij psychische klachten of verslaving. Het mooie van dit werk is dat je een mens weer het gevoel kunt geven dat hij of zij de moeite waard is en hun leven niet voor niets is. Iedereen heeft gaven en talenten gekregen. Ik geef soms ook traumatherapie. Bij die cliënten is er vaak heel veel gebeurd. Als psycholoog ben je dan vaak de eerste die naar ze luistert, en ze probeert te snappen. Als mensen dan na verloop van tijd het leven weer aankunnen is dat wel bijzonder om te zien. Dat 'jezelf waardeloos voelen' is niet zoals God ons gemaakt heeft."

Hierin zien we een mooie parallel. Marlies: "Kees is in de politiek altijd met de waardigheid van het menselijke leven bezig geweest en daar gaat het in mijn werk ook over. Het is ook mooi als je aan mensen die bijvoorbeeld misbruik meegemaakt hebben, nog iets van het geloof kunt meegeven. Mensen veranderen soms hun levensstijl: als God in hun leven komt. Als ze dan problemen tegenkomen, gaan ze eerst in hun Bijbel lezen. Ik zie soms veel narigheid, maar de andere kant is er ook: dat mensen inderdaad weer naar de kerk gaan en in God gaan geloven. Dan zit ik soms toch wel met tranen in mijn ogen. Ik zeg ook altijd aan het slot van een gesprek: ik bid voor je."

Kees: "Dat vind ik mooi. Je moet soms op je woorden letten om geen onnodige weerstand op te roepen, maar wees ook niet bang om in je eigenheid naar buiten te treden. Ik heb gemerkt dat als ik dat

vanuit mijn hart deed, daar soms onverwacht heel positief op gereageerd werd. Dus je hoeft dan ook niet te bang te zijn. Wees vrijmoedig in waar je voor staat!"

Welk voorbeeld staat je dan bij?

"De actie met de billboards tegen overspel en het bezoek aan het programma *De Wereld Draait Door* was eigenlijk bedoeld voor de buitenwereld, maar werd ook gewaardeerd door jongeren uit de eigen kring. Die voelden zich daardoor meer bij de SGP thuis. Die stijl van optreden sprak hen aan: het actief naar buiten treden, ook bij gevoelige thema's zoals dit. Op ons speerpunt pro-familie wilden we niet alleen defensief zijn, maar ook assertief. Dat was niet mijn verdienste hoor, iemand als Arnoud Proos (toenmalig persvoorlichter, nu wethouder in Vlaardingen) had daar toen goede ideeën over en trok mij over de streep."

TEAMWORK

Blijkt daaruit de invloed van de mensen om je heen?

"Zeker! Sowieso is het team waarmee je werkt belangrijk. Vaak is er een samenspel van allerlei mensen. Het zit echt niet altijd in bepaalde personen met bijzondere eigenschappen. Het is altijd teamwork. Het team gaf inspiratie om bepaalde dingen te gaan doen en hielp met doordenken en ondersteunen. Zeker rond campagnes kwam dat ook veel vanuit het partijbureau."

En het thuisteam?

"Dan denk ik natuurlijk meteen aan een mediaoptreden over voltooid leven. Daarvoor droeg Marlies het advies aan om ook vooral niet te vergeten een relatie te maken met de oude man die zijn leven wilde beëindigen, de gesprekspartner aan tafel. Het is dan belangrijk om ook oog te hebben voor het persoonlijke en relationele. Marlies heeft dan voor mij een coachende rol."

Marlies: "Zelf heb ik niet het idee dat ik aan het coachen ben. Ik ben nu psycholoog maar werkte eerder als verpleegkundige. Daarin heb je veel

met mensen te maken waarbij de vragen rond voltooid leven zeer reëel zijn. Het lijden kan zo groot zijn! Het is prachtig als je aan een talkshowtafel komt met allerlei argumenten om die wet daarvoor niet te steunen, maar je moet ook rekening houden met de méns die er zit. Mijn werk als psycholoog is dat ook. Het gaat om het besef dat er een mens tegenover je zit in wiens leven iets gebeurd is. Misschien zouden debatten zo ook meer gevoerd moeten worden. Bijvoorbeeld bij het abortusdebat: dat je eerst kijkt over welke vrouwen we het eigenlijk hebben. Vaak nemen ze die beslissing niet zomaar, maar is het uit nood geboren. Wat kun je beter doen om aan die nood tegemoet te komen?"

We hebben het nu over het team, maar hoe heb je zelf kleur gegeven aan de SGP?

Kees: "Wat ik soms terugkreeg, was dat het gewaardeerd werd dat je een constructieve inbreng met een vleugje humor had. Mensen zeiden soms ook: jullie als SGP stralen een bepaalde rust uit. Dat is niet omdat we dat van tevoren zo geprogrammeerd hebben, maar het komt ook omdat we veel steun hebben van een trouwe achterban. De achterban vindt dezelfde dingen belangrijk die wij ook belangrijk vinden. Dat geeft stabiliteit. Je bent niet de ene week de held om de andere week weer verguisd te worden. Voor die stabiliteit en rust ben ik dankbaar. Al zijn er natuurlijk ook punten waar je af en toe discussie over hebt."

VERANTWOORDELIJKHEID EN VREUGDE

Hoe was het mogelijk om het werk 25 jaar vol te houden?

Kees: "In mijn eerste periode (van 1998-2002) was alles nieuw en moest je veel bijleren. Ik vond het toen ook heel verantwoordelijk en wilde het heel goed doen. Er was mij verteld dat SGP-Kamerleden zich altijd goed voorbereiden. Ik weet nog dat ik een keer bezig was met het voorbereiden van een debat over bodemsanering. Ik was toen tot diep in de nacht rapporten aan het doorlezen. En in zo'n debat heb je dan

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruijningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

DIKKENBERG STAALMEESTERS STAALHARD DE BESTE!

Wij werken al ruim 20 jaar hard om dit te verwezelijken. Dat doen wij vanuit onze bedrijfs-hal in Lunteren én op locatie.

Wij leveren en monteren allerhande staalconstructies en beplating. Van complete bedrijfshallen, tot de staalconstructie voor jouw huis, aanbouw of nieuwe schuur, Maar we fabriceren ook alles op het gebied van trappen en hekwerken, cortenstalen objecten en alles op het gebied van RVS. Dit laatste voor bijvoorbeeld de trucksector, industrie of ook gewoon bij jou thuis.

Al deze projecten worden gerealiseerd door een middelgroot team. Dit heeft als voordeel dat je altijd persoonlijk contact hebt met de collega's tijdens de opdracht en realisatie ervan. De planning en de tekeningen werken we, samen met jou, in eigen huis uit. Tot slot staan we garant voor persoonlijke zorg en transparantie gedurende het hele project.

Om dit alles naar onze standaard te kunnen blijven realiseren hebben wij dringend behoefte aan een **ervaren lasser** (in een **goed gemotiveerde leerling-lasser** willen we ook graag investeren)

Voor het montagewerk, in de breedste zin van het woord, op locatie hebben we per direct plaats voor een **stoere staalbouwer die zelfstandig kan werken en iemand met inzicht, precisie en improvisatietalent.**

We bieden je een prettig salaris, een moderne werkomgeving met fijne collega's een goede beloning voor extra inzet van jouw kant.

Heb je interesse in wat we voor jou kunnen doen, of wil je solliciteren?

Bel ons dan snel op **0318-589428** en vraag naar **Jan**, mail naar info@dikkenberg-staalmeesters.nl of loop gewoon bij ons binnen op de **Goorsteeg 15a in Lunteren**.

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

een paar minuten de tijd om iets te zeggen. In het begin werkte ik ook alle zaterdagen door. Ik werd destijds een keer door een Statenlid op mijn schouder getikt, toen ik op een bijeenkomst een ernstig betoog had gehouden over de tijdgeest en je verantwoordelijkheid als politicus. Hij vroeg toen: 'Heb je er ook nog een beetje plezier in? Want anders houd je het niet vol.'

Wat was een kruispunt in jouw Kamertijd?

"Een bepalend moment is de moord op Pim Fortuyn. Ik was toen op weg naar Veenendaal voor een campagne-bijeenkomst. Die bijeenkomst werd met gebed begonnen en meteen weer afgesloten, omdat alle activiteiten stilgelegd waren. In Den Haag verzamelde zich een grimmige menigte. Het volksongenoegen kwam naar buiten. Ook onze democratie is een kwetsbaar bezit. We kunnen heel laatdunkend doen over het 'gepraat' in Den Haag, maar ons politieke bestel is wel een manier om conflicten in de samenleving vreedzaam te beslechten."

Je pleit dus voor de weg van de democratie. Maar was die weg altijd gemakkelijk?

"Uiteindelijk zijn de dingen waar je het minste plezier aan beleeft het meest belastend. Een goed debat was op zichzelf altijd een vreugde, al waren de zware ethische debatten wel vaak verdrietig en vervreemdend. Wat ik in

praktisch opzicht als belastend ervoer - en dat nam in de loop van de tijd toe - was om op élk moment óveral commentaar op te hebben. Van mij mag het ook best een tandje minder wat dat betreft. Als we een helder profiel hebben en daaraan werken, hoeven we niet altijd vooraan te staan om op elk incident te reageren. Iedereen kan nu wel dromen dat we voor het leven, het gezin, Israël en Bijbelse waarden zijn. Die vastigheid kan de krampachtige focus op het altijd maar reageren op de ophef van de dag nuanceren."

TERUG- EN VOORUITBLIK

Hoe kijken jullie terug en vooruit?

Marlies: "We zijn die vijftienvijftig jaar echt gedragen en uit- en doorgeholpen. Het is een lange intensieve periode geweest, maar het vloeit ook weer geleidelijk uit ons leven. We hebben allebei ook het gevoel dat het zo goed geweest is. Ik vind het mooi dat Kees op deze manier een bijdrage heeft mogen leveren, maar het moet ook niet té lang duren. Ik gunde Kees ook heel erg dat hij kon stoppen, dat de hectiek voorbij is. Met name de druk van de media, dat je overal gelijk iets van moet vinden."

Kees: "Als ik terugkijk in de geschiedenis, zie ik veel sombere voorspellingen over hoe het met de SGP zou gaan, die niet zijn uitgekomen. De verloren derde zetel zouden we nooit meer terugkrijgen, bijvoorbeeld. Maar die kwam wél terug. Ik zou zeggen: wees niet te veel bezig

met alle mogelijke zorgen over de toekomst. Probeer in het heden zo goed mogelijk te staan voor onze Bijbelse opvattingen en dichtbij God te leven. Verwacht het ook van Hem. Dat is ook wat ik geleerd heb van vervolgd christenen."

Marlies: "Ik ben wel wat bezorgder dan Kees. In mijn werkveld kom ik de wereld tegen waarin alle zonden bij elkaar komen. Hier leven we heel beschermd, maar onze kinderen groeien op in een tijd met conflict in het Midden-Oosten, Oekraïne, onzekerheid over de geopolitieke strategie van China, enzovoorts. Wat mij hoop geeft, is wat ik ook in mijn werk zie. Juist daar waar de duivel is, is God ook. Dat geeft mij weer moed. En vooral de tekst: 'Zonder Mij kunt gij niets doen'. Het hangt niet van mij af en het enige wat ik moet doen, is vragen of God erbij wil zijn."

Kees: "Tegen de achtergrond van deze wereld: hoe zou je eigenlijk positief kunnen zijn dan alleen door omhoog te kijken? Dus het realisme over de gebrokenheid van deze wereld en de hoop horen voor mij bij elkaar. Als je alle ellende op je laat inwerken, zou je wegzakken in een moeras van moedeloosheid. Verwacht daarom ook niet te veel van wat wij kunnen. En dan is er toch ook het wonder van het 'nochtans'; dat er nog lichtpuntjes zijn, dat God regeert. Dat biedt ondanks alles grond voor hoop." ◀

Verontrust en bemoedigd

Eind januari ging ik naar een internationale conferentie in Brussel. Tijdens de wandeling naar de gebouwen van het Europees Parlement zie je standbeelden en straatnamen met namen van de grondleggers van de Europese samenwerkingsgedachte. Welke ideeën hadden die mensen eigenlijk?

Zo zag ik een standbeeld van Paul Henri Spaak. Deze Belg was een grondlegger van de Benelux. Een douane-unie tussen België, Nederland en Luxemburg. Tussen deze landen zou er vrij verkeer zijn van geld, personen, diensten en goederen.

SCHUMAN

Robert Schuman geldt als een van de oprichters van de Europese Unie. Maar het begon met de EGKS, de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal in 1952, waar ook Nederland deel van uitmaakte. De aartsrivalen Duitsland en Frankrijk hadden in 75 jaar tijd drie oorlogen gekend, waar staal en kolen nodig waren voor de oorlogsindustrie. Door in deze sector vreedzaam samen te werken zou een oorlog voorkomen kunnen worden. De oprichters van de latere Europese Unie geloofden dus net als Spaak ook in samenwerking op economisch en politiek gebied om vrede en veiligheid in Europa te bevorderen. Dit was de oorspronkelijke bedoeling van de EU! Daarbij geloofden zij ook in het christelijk geloof als gemeenschappelijke basis van Europa. Maar dit beeld is grondig gewijzigd.

GEESTELIJKE OMMEKEER

De conferentie ging hierover. Pieter Moens, bestuurder van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS), is de initiatiefnemer van deze jaarlijkse conferentie voor leidinggevenden in het christelijk onderwijs uit Europa. Vanuit dertien landen waren vertegenwoordigers. Daar hoor je hoe er een geestelijke ommekeer gaande is in heel Europa. Het recht van ouders om kinderen op te voeden in de Bijbelse leer, de Bijbelse visie op het huwelijk en het leven, het bestaansrecht van christelijke scholen. Dit alles staat onder grote druk. De genderideologie rolt over heel Europa heen in een hevigheid die door ons allen onderschat wordt.

PARLEMENT

Binnen het Europees Parlement is deze geestelijke ommekeer ook goed merkbaar. De absolute vrijheid van de mens lijkt de nieuwe religie te zijn. Die norm komt overal terug bij wetsvoorstellen. Bert Jan Ruissen, onze SGP-Europarlementariër, is voorzitter van een werkgroep 'menselijke waardigheid'. Die bestaat uit een klein aantal christenen uit verschillende landen binnen het Euro-

pees Parlement. Zij lopen de agenda's na, waar dit soort onderwerpen aan de orde komen. Men helpt elkaar om een Bijbels tegengeluid te geven. Wat denkt u van het voorstel dat klaarligt om het strafbaar te stellen als iemand een vrouw, die abortus wil plegen, op andere mogelijkheden wijst? Je mag er niet eens over praten of raad geven. Ongekend toch? Is dit niet verwijderd van de oorspronkelijke bedoeling van de Europese samenwerking? Waar bemoeit Europa zich mee!

BEMOEDIGD

Er kwam ook naar voren dat christenen in de verschillende landen gaan beseffen dat ze elkaar nodig hebben. Ouders in diverse landen kiezen er weer bewust voor om christelijke scholen te stichten, waar hun kinderen in de Bijbelse leer opgevoed worden. Er was herkenning, de Bijbel ging open en er werd gebeden. De grondtoon was: hard werken, maar het van God alleen verwachten. Dit is een andere vorm van Europese samenwerking. Maar, mijns inziens de belangrijkste. ♦

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

Een Europese identiteit? Nee, dank u

De Europese Unie probeert ons steeds meer 'Europeaan' te laten voelen. De pogingen zien we op scholen, op de weg en veel meer plaatsen. De SGP verzet zich hiertegen.

DOOR BERT-JAN RUISSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Voelt u zich ook meer Nederlander dan Europeaan? Maar de Europese Commissie wil graag dat u zich vooral een EU-burger voelt. Brussel doet van alles om de Europese identiteit te versterken.

VOLKSLIED

U kent al de Europese vlag: blauw met gele sterretjes. Zo is er ook een Europees volkslied (de "Ode aan de Vreugde", van Ludwig van Beethoven). En als u autorijdt, heeft u waarschijnlijk het EU-symbool op kenteken en rijbewijs.

Maar daar blijft het niet bij.

De Europese Commissie wil de EU verder uitbouwen met meer kenmerken van een staat. Daarbij hoort dat burgers zich een trotse Europeaan voelen. Plan is dat al op school een Europeagevoel moeten groeien - overigens samen met een genderneutrale houding. Brussel wil zulk EU-burgerschapsonderwijs stimuleren van kleuterschool tot volwassenenonderwijs.

U begrijpt al dat de SGP dwarsligt. Vorige maand stonden de 'Europese burgerschapslessen' op de agenda van het Europees

Parlement. Namens SGP stemde ik tegen. Net als eerder tegen plannen zoals een Europese digitale ID-kaart, plannen voor EU-brede transnationale Europarlementsleden en één EU-verkiezingsdag in alle EU-landen tegelijk.

SAMEN OP ECONOMISCH TERREIN

Kom op zeg. De pogingen tot een EU-identiteit gaan allemaal te ver. De EU is opgericht als samenwerking tussen landen, vooral op economisch terrein. Niet om uit te groeien naar een 'Verenigde Staten van Europa', met Nederland als een kleine provincie. Dat is geen oplossing, maar een probleem.

Veel burgers vinden 'Brussel' al te ver van hun bed. De afstand zou nóg groter worden als de EU sluipenderwijs tot een soort superstaat blijft uitgroeien. Daar helpt geen burgerschaps-propaganda tegen.

OP DE REM!

Brussel geeft deze maanden veel gas met deze voorstellen. Logisch, want in juni verdwijnt waarschijnlijk de huidige links-liberale, eurofiële meerderheid in het Europees Parlement. Want in

juni mag u naar de stembus voor de Europese verkiezingen. Peilingen duiden op een meerderheid aan SGP-gezinde partijen: conservatief en eurokritisch. Dan kunnen we op de rem trappen!

Een enorme kans dus voor onze SGP, mocht het ons gegeven zijn, om herkozen te worden in het Europarlement. Want dan vallen onze ideeën en voorstellen niet langer op doornige woestijngrond, maar in vruchtbare aarde!

Als dat gebeurt dan gaat de vlag uit: niet de Europese, maar uiteraard het rood-wit-blauw! ◀

"DE POGINGEN
TOT EEN
EU-IDENTITEIT
GAAN
ALLEMAAL
TE VER."

Waarde gaat over meer dan geld

Wij volgen op de voet ontwikkelingen voor non-profit organisaties en het mkb. Dat levert inzichten op die voor uw organisatie van waarde zijn.

Onze 9 vestigingen zijn bereikbaar via:

'passend advies voor ZFP-ers'

'eerlijk advies voor particulieren'

'duidelijk advies voor het MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

ZFP

PARTICULIEREN

MKB

Het ontstaan van SGP-jongeren

De geschiedenis van het Landelijk Verband van Staatkundig Gereformeerde Studieverenigingen (LVSGS, of Landelijk Verband) laat zien dat het begin niet eenvoudig was. In de eerste decennia na de oprichting van de SGP-moederpartij in 1918 groeide het aantal vertegenwoordigers in Staten en raden, wat de noodzaak aan kadervorming deed ontstaan. Dit leidde tot de oprichting van studieverenigingen, voornamelijk in de nabijheid van lokale kiesverenigingen.

› Wimke de Jong *Beleidscoördinator SGP-jongeren*

Samenwerking gezocht

Het Landelijk Verband ontstond uit de behoefte om deze studieverenigingen te verenigen, waarbij eerst slechts een handvol verenigingen zich aansloot. De groei verliep traag, en in 1938 waren er slechts vijftien verenigingen bij het LVSGS betrokken, terwijl er landelijk vijftig studieverenigingen bestonden. Niet alle SGP-leden waren dus overtuigd van de noodzaak van een centraal verband.

Na een periode van stilstand tijdens de Tweede Wereldoorlog herpakte het LVSGS zich in 1946. Pas in 1961, met nieuwe krachten binnen het bestuur en een nauwere samenwerking met het SGP-hoofdbestuur, kende het LVSGS een periode van snelle groei en toenemende belangstelling. De introductie van het eigen tijdschrift *Onderling Kontakt* speelde hierin een cruciale rol. Ook de subsidie vanuit het ministerie van WVC (Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur) in de tweede helft van de jaren tachtig bood ons de mogelijkheid om duizenden jongeren aan te trekken.

De rol van SGP-jongeren

SGP-jongeren speelt vandaag de dag nog steeds een rol binnen de Nederlandse politiek. Met een sterke focus op traditionele christelijke waarden en politieke principes, blijft SGP-jongeren een belangrijke stem vertegenwoordigen in het maatschappelijk debat. Via diverse kanalen heeft de organisatie haar bereik uitgebreid door actief

te zijn op diverse platforms, waaronder sociale media, waar ze jongeren blijft betrekken en mobiliseren. Door deelname aan actuele discussies en het organiseren van evenementen en bijeenkomsten, blijft SGP-jongeren een dynamische kracht binnen de politieke en maatschappelijke omgeving van Nederland.

In de afgelopen jaren hebben talloze mensen op diverse plaatsen en vanuit verschillende posities zich ingezet voor SGP-jongeren. Gedurende deze periode heeft de politiek aanzienlijke veranderingen ondergaan, maar te midden van deze dynamiek het vaste doel en fundament van SGP-jongeren altijd standgehouden.

Missie

Het bedrijven van politiek met een geopende Bijbel is, was én blijft de onwankelbare missie van onze organisatie. Daarom is onze wens en bede uit Psalm 90:17: "En bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat."

Ben jij het nieuwe gezicht van SGP-jongeren?

De christelijke politiek heeft jou nodig! Solliciteren kan tot en met 1 maart!

Solliciteer nu!

actiefvoorsgpj.nl

Maak kennis met SGP-scholing!

De SGP biedt via sgp.nl/scholing trainingen aan in SGP-beginselen, vaardigheden en vakkennis. Het gaat dan bijvoorbeeld over het hanteren van de Bijbel in de politiek, het SGP-merk, de invulling van de functie van bestuurslid of raadslid/Statenlid, debatteren, speechschrijven, snel-lezen, mediawoordvoering en ledenwerving. We leveren desgewenst ook maatwerk! Vragen en suggesties zijn welkom via scholing@sgp.nl.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1, 8-11, 22-23 en 24-25: beeld door Cees van der Wal Fotografie
 Pagina 6: beeld door Skyproductions
 Pagina 21: Beeld Hanno de Vries

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

Rectificatie

In editie 1 van De Banier, 2024 werd op pagina 22 vermeld "Roelofs opa zat al in de Veenendaalse raad en dat maakte dat hij als tiener al regelmatig bij de vergaderingen van de raad te vinden was." Veenendaal moest uiteraard gemeente Staphorst zijn.

AGENDA

WOENSDAG 28 FEBRUARI

Tijdrede Staphorst/Rouveen

Ds. K. Van Olst

19.30 uur | Staphorst, geb. HHG

WOENSDAG 20 MAART

Jaarvergadering Sliedrecht

19.30 uur

Sliedrecht, Scheldelaan 15, Calvijnschool

DINSDAG 26 MAART

Openbare ledenvergadering SGP Putten / verkiezingsbijeenkomst EP

Bert-Jan Ruissen

20.00 uur | Putten, De Akker

ZATERDAG 22 JUNI

Jaarlijkse partijdag SGP

Aanmelding kan via uw afdeling of kiesvereniging

STEMMEN VANUIT HET BUITENLAND

Goed nieuws voor Nederlanders in het buitenland! Voor de komende verkiezingen kan er ook vanuit het buitenland gestemd worden. Kent u mensen die daarvoor in aanmerking komen? Zo ja, geef hun een seintje, zodat zij zich kunnen registreren. Dat hoeft slechts eenmalig voor alle verkiezingen tegelijk.

Mogen we op uw steun rekenen om geen stem verloren te laten gaan? Aanmelden kan via deze QR-code.

Van de redactie

Een nieuwe editie van *De Banier* staat gepland om te verschijnen op donderdag 21 maart. De kopijdatum daarvoor is 4 maart. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 25 april.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt: 'Deo volente'.

Europese verkiezingen 2024

SGP OP CAMPAGNE

De SGP gaat op campagne bij u langs.
Verschillende bijeenkomsten zijn zowel fysiek als online te volgen.

VRIJDAG 23 FEBRUARI

Studio Brussel

Migratie
@YouTube

VRIJDAG 15 MAART

Congres 'antisemitisme'

9.30 uur | Soesterberg

VRIJDAG 22 MAART

Studio Brussel

Abortus
@YouTube

MAANDAG 15 APRIL

Borssele

Harold Hooglander

VRIJDAG 19 APRIL

Studio Brussel

Israël
@YouTube

DINSDAG 30 APRIL

Groningen

Bert-Jan Ruissen
(middag en avond)

VRIJDAG 3 MEI

Vrij, Onverveerd!

Päivi Räsänen
Bert-Jan Ruissen
Chris Stoffer
20.00 uur |
Gouda, Achter de Kerk 2,
Sint-Janskerk

VRIJDAG 10 MEI

Debatavond

Huizen

MAANDAG 13 MEI

Woudenberg
Renswoude
Scherpenzeel

DONDERDAG 16 MEI

Lijsttrekkersdebat

Bert-Jan Ruissen
Hilversum

VRIJDAG 17 MEI

Congres over Europese thema's

Gouda, geb. Driestar
educatief

ZATERDAG 18 MEI

Familiedag bij Open Doors

Bert-Jan Ruissen
(ochtend)
Gelderland

Ledenbijeenkomst + concert

Bert-Jan Ruissen
(middag/avond)
Overijssel

WOENSDAG 22 MEI

Verkiezingsbijeenkomst

Bert-Jan Ruissen
Utrecht

VRIJDAG 24 MEI

Gelderland

ZATERDAG 25 MEI

Familiedag Apenheul

Apeldoorn

VRIJDAG 31 MEI

Slotconcert campagne

Utrecht, Domkerk

ZATERDAG 1 JUNI

Familiedag GeoFort

Herwijnen

DINSDAG 4 JUNI

Studio SGP

SGP.NL/AGENDA

Actuele informatie en precieze gegevens over de campagne staan op onze website. Het bovenstaande overzicht is slechts voorlopig.

WEBSHOP.SGP.NL

Ons assortiment is aangevuld met nieuwe vlaggen (ook geschikt voor schepen) en bouwhekspandoeken. Bekijk webshop.sgp.nl of stuur ons een bericht.

VRIJWILLIGERS GEVRAAGD

Zelf meedoen en bijdragen aan de campagne? Een (verborgen) talent inzetten? Stuur een bericht aan verkiezingen@sgp.nl

U kunt de SGP ook steunen door voor ons te bidden. Hartelijk dank voor uw steun!

Nationale soevereiniteit

Nederland is ruim 70 jaar lidstaat van de Europese Unie. De meningen over dit lidmaatschap zijn in ons land en in onze partij verdeeld. Sommigen vinden Europese samenwerking een goede zaak. Een noodzaak zelfs, want zonder de EU zou Nederland er helemaal alleen voorstaan. Als klein land word je al snel een speelbal van de grootmachten in de wereld. Samen met andere Europese landen sta je veel sterker. Voorstanders zien de EU als een reddingsboei voor de nationale staten.

DOOR JAN SCHIPPERS

DIRECTEUR WI-SGP

Maar er zijn ook veel kritischer meningen. Op steeds meer beleidsterreinen dringt de bemoeienis van 'Brussel' te ver door. De EU vormt zo een bedreiging van onze nationale zelfstandigheid en identiteit. Wie heeft er gelijk?

1648

Alvorens deze vraag te beantwoorden, is het goed in te zoomen op het begrip 'nationale soevereiniteit'. In het volkenrecht betekent dit dat een staat het recht heeft besluiten te nemen die geen goedkeuring behoeven van andere spelers op het internationale vlak. Dit

beginsel van nationale soevereiniteit werd voor het eerst verankerd in het Verdrag van Westfalen van 1648.

Dat is tegelijk het geboortjaar van de nationale staat. Ook 375 jaar later vormt hij nog steeds de belangrijkste vorm van politieke organisatie.

In de internationale politiek zijn alle staten gelijk. Om te voorkomen dat elke rivaliteit tussen staten uitdraait op een gewapend conflict, hebben vele landen ter wereld ervoor gekozen om op allerlei manieren met elkaar samen te werken. Zo'n samenwerkingsverband heet een

internationale organisatie. Denk daarbij aan de Verenigde Naties, de Wereldhandelsorganisatie, de NAVO en de Europese Unie.

PROBLEMEN HET HOOFD BIJEN

Er is nog een reden voor internationale samenwerking. Veel problemen waarmee staten worden geconfronteerd kunnen ze niet zelfstandig oplossen. Denk aan eerlijke internationale handel, een goed milieubeheer, bestrijding van internationale criminaliteit en het bewaken van veiligheid en vrede. Veel bedrijven hebben productiecentra

De Vrede van Münster getekend (15-5-1648)

op allerlei plekken in de wereld. Ook is er een levendige handel in grondstoffen en landbouwproducten. Grensoverschrijdende problemen schaden de nationale belangen van een land. Om die problemen aan te pakken, gaan landen met elkaar samenwerken. Op papier wordt daardoor hun soevereiniteit een stukje minder, maar in de praktijk kunnen ze samen met andere landen de problemen beter het hoofd bieden.

"GRENSOVERSCHRIJ-
DENDE PROBLEMEN
SCHADEN DE
NATIONALE BELANGEN
VAN EEN LAND."

EINDE NATIESTAAT IN ZICHT?

In de loop van de twintigste eeuw nam de internationale samenwerking zo'n hoge vlucht dat steeds meer mensen de mening waren toegedaan dat de nationale staat een verouderd instituut was, de verdwijning nabij. Om die reden zijn er in Nederland (en in Europa) niet weinig politici die kiezen voor de vlucht naar voren en de vorming van een Europese superstaat bepleiten, waarvan dan de EU-landen deelstaten worden. Een Verenigde Staten van Europa dus.

GEEN SUPERSTAAT

Over deze wensdroom is de SGP sinds jaar en dag erg kritisch geweest. Die

dagdromerij zal volgens de SGP zomaar op een nachtmerrie kunnen uitdraaien. Waarom is de SGP tegen de vorming van zo'n Europese superstaat? In het kort noem ik drie redenen.

1. De nationale staten in Europa hebben elk hun eigen geschiedenis en geven allen op een verschillende manier invulling aan democratie en rechtsstaat.
2. De verschillen in geografische ligging op het continent veroorzaken dat EU-lidstaten een eigen kijk hebben op buitenlands beleid en geopolitiek. Ook het landschap is van invloed op de cultuur en de mate van openheid. Nederland is een vlak land en veel opener dan een bergland zoals Zwitserland. Ook hecht Nederland veel meer belang aan goede trans-Atlantische betrekkingen dan een land als bijvoorbeeld Frankrijk.
3. Verreweg de meeste burgers voelen zich verbonden met hun natiestaat en beleven democratie en politiek ook het meest op nationaal niveau en vervolgens in hun lokale gemeenschap. Europese politiek staat zover van hun bed dat ze daar maar weinig gevoel bij krijgen.

Bovendien spreken Europeanen allerlei verschillende talen. Wie een beetje realistisch is, kiest niet voor een Europese superstaat.

WEL SAMENWERKEN

In plaats daarvan kiest de SGP voor samenwerking in het verband van de Europese Unie. Want de verschillen tussen de landen nemen niet weg dat er ook veel overeenkomsten en gezamenlijke belangen zijn. Europese

afspraken over producten en diensten bevorderen de onderlinge handel. Richtlijnen voor het zuiveren van afvalwater maken het rivierwater in ons land schoner. En zo zijn er meer voorbeelden te noemen.

Nu is het niet zo dat de SGP blij is met alle regels die in Brussel worden afgesproken. Zeker niet. Soms zijn ze praktisch onuitvoerbaar. Juist daarom is het belangrijk om ook als SGP-fractie in het Europees Parlement een vinger aan de pols te kunnen houden. In goede afstemming met de fractie in de Tweede Kamer kan de SGP alert zijn op situaties waardoor gerechtvaardigde belangen in de knel komen. Denk aan de ondoordachte manier waarop de pulsvisserij is verboden. Het opkomen voor de bescherming van het leven en de geloofsvrijheid van christenen in Straatsburg en Brussel is niet van minder belang dan in Den Haag. Ondermijnende krachten zijn immers op al deze niveaus actief en verdienen bestrijding waar dat maar kan.

GAVE EN OPGAVE

Tot slot: nationale soevereiniteit krijgt een land door internationale erkenning van andere landen. Soevereiniteit is dus een gegeven goed. In Bijbels licht is het geen doel op zichzelf, maar heeft iedere overheid de opdracht om haar macht zo te gebruiken dat recht en gerechtigheid worden bevorderd. Onder de erkenning van God als de hoogste Soeverein. Want bij Hem rust de bron van alle gezag, op aarde en in de hemel. Dat belijden we telkens weer als wij bidden 'Uw wil geschiede'. ◀

In het jubileumjaar put het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP ook uit de lange historie van publicaties. In 1991 verscheen er een WI-studie die toepasselijk is op het thema van deze maand: *Nationale soevereiniteit: gave en opgave*.

GRATIS IN TE ZIEN:

Kwaliteit-, veiligheid en milieu managementsystemen op maat.

Pander Consultancy Gelderse Vallei

- Arbo Management (VCA, Veiligheidsladder ISO 45001)
- Kwaliteitsmanagement
- Milieumanagement (ISO 1400, CO2, CSRD)
- Interim QHSE manager

Pander Consultancy Betuwe

- Kwaliteitsmanagement
- Food safety (IFS, BRC, ISO, FSSC, BLK, SKAL)
- Interim kwaliteitsmanager

PANDER
CONSULTANCY

Pander Consultancy Betuwe

Telefoon: 06 1353 6562
E-mail: cornelis@panderconsultancy.nl
Website: www.panderconsultancy.nl

Pander Consultancy Gelderse Vallei

Telefoon: 06 3064 1635
E-mail: richard@panderconsultancy.nl
Website: www.pandergeldersevallei.nl

Meer informatie

> Mantelzorgwoningen

> Prefab woningbouw

> Recreatiewoningen

> Timmerwerk

Wekerom | info@dambouw.com | www.dambouw.com

UITNODIGING

29 februari 2024 - Kesteren

Het Gezin: Zorg of Zegen?

Waarover: Demografische ontwikkelingen en de gevolgen daarvan
Wanneer: D.V. donderdag 29 februari 2024, 18:00-22:00
Wat: -Ondernemers buffet diner: 18:00-19:30 uur
-Publieksbijeenkomst: 20:00-22:00 uur, inloop 19:30 uur
Waar: Molen De Zwaluw, Batterijenweg 19C, Kesteren
Wie: Diederik van Dijk, Henk Timmer, Os. Al-Chalabi, Pieter Moens, Riekelt Pasterkamp, Henk Jan van Schothorst

Met Diederik van Dijk
lid van de SGP-fractie in de Tweede Kamer

Meer info en aanmelden

28 maart 2024 - Leerbroek

Gezin Gezien ?!

Waarover: Internationale Christelijke Gezinspolitiek
Wanneer: D.V. donderdag 28 maart 2024, 20:00-22:00 uur
Wat: • Besloten Business bijeenkomst in de middag, neem contact op
• Publieksbijeenkomst, inloop 19:30 uur
Waar: Den Hartog Riet, Leerbroekseweg 27, 4245 KR Leerbroek
Wie: De Ambassadeur van Hongarije in Nederland, Bert-Jan Ruissen, Henk Jan van Schothorst, Riekelt Pasterkamp

Bert-Jan Ruissen
Lid van het Europees Parlement namens de SGP

Meer info en aanmelden

Met de Ambassadeur van Hongarije in Nederland

GRATIS AANMELDEN

DONATIES WELKOM

<https://www.christiancouncilinternational.org/nl/evenementen>

From the river...

Al lange tijd is het Diederik van Dijk een doorn in het oog dat er Hamasleuzen door de Nederlandse straten worden gescandeerd. De beruchte tekst: *'From the river to the sea (...)*, oftewel: we veggen heel Israël leeg, komt rechtstreeks uit het handvest van Hamas. Maar door juridische vaagheden konden Justitie, politie, burgemeesters en OM (Openbaar Ministerie) niet ingrijpen. Van Dijk diende daarom een motie in om die leus voortaan bij demonstraties in antisemitische context te plaatsen, zodat ingrijpen voortaan wél mogelijk is. Begin februari werd de motie aangenomen. Kort daarvoor wist Van Dijk ook de handen op elkaar te krijgen om antisemitisme voortaan zwaarder te laten wegen bij het intrekken of weigeren van verblijfsvergunningen. ◀

SGP
YouTube

Opgelucht

SGP
WEEKJOURNAAL

"Met dit wetsvoorstel zou het mogelijk worden om alle vormen van informeel onderwijs aan kinderen onder staatstoezicht te stellen: scouting, cursussen, catechisaties enzovoorts, ik ben opgelucht dat dit plan nu van tafel moet," aldus Chris Stoffer in reactie op zijn aangenomen motie om dit toezicht te beperken tot alleen broedplaatsen van radicalisering. ◀

Boeren

"Elk stapje is er één," moet André Flach gedacht hebben toen hij met succes een aantal moties door de Kamer loodste voor zowel de natuur als voor de boer. Eigenaren van grasland krijgen bijvoorbeeld meer mestruimte en dat is goed voor de biodiversiteit, het klimaat én de ruimte op de mestmarkt. Samen met anderen regelde Flach ook 50 miljoen extra voor boeren die in 2023 hebben meegedaan met de 'ecoregeling'. ◀

Knooppunt Hoevelaken

Dat de SGP een regiopartij blijft, is wel te merken aan de inzet voor regionale verkeersknooppunten. Het zat Chris Stoffer flink dwars dat minister Harbers een streep had gezet door de geplande aanpak van knooppunt Hoevelaken. Na een lange strijd om stukken boven tafel te krijgen, moest er een nieuwe motie Stoffer aan te pas komen om alsnog hoge prioriteit te geven aan het infraproject. De schop moet nu alsnog zo snel mogelijk de grond in. ◀

Transgenderzorg

Omdat er vanuit wetenschappelijke hoek serieuze kritiek is op transgenderzorg en de veiligheid van minderjarigen, wil de SGP dat we in Nederland pas op de plaats maken. Ter discussie staan vooral hormonale behandelingen van kinderen. In een motie vroeg Diederik van Dijk daarom om een advies van de gezondheidsraad. Ook deze motie kreeg de steun van een meerderheid. ◀

Wolven en schapen

Tijdens de begrotingsbehandeling Landbouw bevroeg André Flach zijn collega Dion Graus op zijn standpunt over de wolf. Het kan dan een prachtig dier zijn, maar dat betekent toch zeker niet dat de wolf ongelimiteerd z'n

gang kan gaan en grote slachtpartijen mag blijven aanrichten onder schapen? Graus reageerde als door een wesp gestoken: "Waarom mogen mensen wel schapen eten en mag een wolf dat niet?" ◀

SGP
YouTube

Verkiezingscongres

...MET HET AFSCHEID VAN ROELOF BISSCHOP EN KEES VAN DER STAAIJ

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Het is zaterdagmorgen 10 februari. De vogels zijn nog niet op, maar de eerste medewerkers van de SGP fluiten er al lustig op los. Een Nijkerkse congreszaal wordt versierd. Zitplaatsen worden geprepareerd. Aanmeldingsprocedures worden gecontroleerd.

Dit is de dag met een start van de verkiezingscampagne. De boodschap wordt voorgelegd aan de leden en het programma krijgt de puntjes op de i. Dit is ook de dag met een finish van twee Kamerleden. De boodschap van de SGP is jarenlang in de Tweede Kamer gebracht. Nu zit die taak erop. Een paar uur later stromen ruim 350 SGP'ers het congrescentrum binnen. Er wordt gespeecht, gediscussieerd en tientallen keren gestemd. Een uitslag wil ik u niet onthouden: met 99,4% van de stemmen is er een overweldigende meerderheid voor het programma dat staat voor 'Stem christelijk. Rem Europa'.

Iedereen die afgevaardigd was van kiesvereniging of afdeling, moest bij binnenkomst een code laten scannen. Het is een gezellige drukte.

Dominee G.W.S. Mulder spreekt onder meer over 2 Timotheüs 4:8. Hij wenst de afscheidnemende Kamerleden toe 'de kroon der rechtvaardigheid'.

Van links naar rechts: Bert-Jan Ruissen, Harold Hooglander, Kees van der Staij, Diederik van Dijk, André Flach in conclaaf voorafgaand aan het verkiezingscongres.

Op het podium zitten de bestuursleden en schrijvers van het verkiezingsprogramma. Het programma wordt toegelicht en standpunten worden verdedigd.

Toespraak van lijsttrekker Bert-Jan Ruissen

BESTE PARTIJGENOTEN,

Mocht u de komende maanden iemand tegenkomen die zegt: 'Ik weet niet of ik wel moet gaan stemmen, hoor. Brussel? Het zegt me allemaal niet zoveel.' Of, 'ik ben er gewoon op tegen'. Dan zou ik zeggen: we vragen 6 juni echt niet zoveel van u. Het enige wat we van u vragen is: geef de SGP het vertrouwen een luis in de pels te zijn en een helder christelijk geluid te laten horen. Ook in Brussel!

Stem christelijk. Rem Europa. Kies SGP!

Bert-Jan Ruissen

Zie voor een videocompilatie met pareltjes uit de Tweede Kamerdebatten ons YouTubekanaal. Beiden krijgen ook een uitgebreide toespraak van de voorzitter met veel waarderende woorden. Zie sgp.nl.

Afscheid. Definitief. Herinneringen. Dankbaarheid.

Psalm 72:11:

Zijn Naam moet eeuwig' eer ontvangen!

Men loov' Hem vroeg en spa'.

De wereld hoor' en volg' mijn zangen

Met "amen, amen" na.

BESTE SGP-VRIENDEN,

Wat was dat zaterdagmiddag 10 februari in Nijkerk een bijzonder moment. Bijzonder omdat wij, Kees en Marlies, en Roelof en Christien, op zo'n warme manier afscheid konden nemen. Niet van jullie, maar van onze actieve rol als volksvertegenwoordigers namens de SGP. We hebben de warme woorden en hartelijke wensen, de bloemen en de cadeautjes waarmee jullie dat moment vergezeld hebben laten gaan, zeer gewaardeerd. En dat geldt nog meer voor het oprechte meeleven en de stevige handdrukken waarmee die allemaal gepaard gingen. Zo ervaar je dat je sámen staat voor onze partij, ieder vanuit een eigen positie en met een eigen taak. Dat dit in zo'n hartelijke saamhorigheid kon, mag ons stil maken van verwondering. Daarom past ons dankbaarheid tegenover onze goede God, Die daarvoor alle dank, lof en eer toekomt. Soli Deo gloria!

Met hartelijke groet,

Roelof en Christien Bisschop

Kees en Marlies van der Staaij

“Mijn slaapkamer hing vol met verkiezingsposters”

In aanloop naar de verkiezingen voor het Europees Parlement op 6 juni 2024 D.V. wil de SGP haar leden ook graag kennis laten maken met de kandidaten van de lijst. Nu kunnen we daar Banieren mee vullen – wat we niet gaan doen – maar de lijsttop moet toch wel lukken. Daarom gaan we in dit februarinumnummer nader kennismaken met onze nummer twee: Harold Hooglander.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

“MIJN EERSTE
BAAN IN
1998 WAS BIJ
DE EURO-
FRACTIE SGP/
GPV/RPF...”

LATEN WE PERSOONLIJK BEGINNEN. WIE IS ONZE NUMMER TWE EIGENLIJK?

“Ik ben Harold Hooglander, 50 jaar en getrouwd met Petra. We hebben twee dochters, Annemieke (23) en Jolinde (21). We zijn lid van de Gereformeerde Gemeenten. Na ons trouwen 25 jaar geleden zijn we in Capelle aan den IJssel gaan wonen en in 2006 verhuisden we naar Gouda. Daar wonen we nu met veel plezier in de historische binnenstad.”

TEGENWOORDIG EEN GOUWENAAR, DUS. MAAR WAAR LIGGEN JE WORTELS?

“Ik ben geboren in Puttershoek, een dorpje in de Hoeksche Waard in Zuid-Holland. Maar na drie jaar zijn mijn ouders verhuisd naar Lunteren op de

Veluwe. In deze agrarische omgeving heb ik een fijne jeugd gehad.”

JE STAAT OP DE KANDIDATENLIJST VAN EEN POLITIEKE PARTIJ. EEN JONGENDROOM?

“Van jongs af ben ik geïnteresseerd in de politiek. Ik weet nog dat ik als 13-jarige mijn slaapkamer vol had gehangen met verkiezingsposters en in 1989 volgde ik als 16-jarige integraal het debat bij de val van kabinet-Lubbers II. Tijdens mijn studie ben ik actief geworden als bestuurslid van de landelijke SGP-jongeren en werd ik medewerker van Statenlid en Eerste Kamerlid G. van den Berg.”

EN WANNEER KWAM HET EUROPEES PARLEMENT IN BEELD?

“Ondanks mijn bedrijfskundestudie in

Rotterdam heb ik bewust gekozen voor een meer maatschappelijk-politieke functie. Mijn eerste baan in 1998 was bij de Eurofractie SGP/GPV/RPF. Mijn kamergenoot was, jawel, Bert-Jan Ruissen! Ik ken hem dus al ruim 25 jaar. Ik was nauw betrokken bij de EP-campagne in 1999 die resulteerde in de verkiezing van drie Europarlementariërs, onder wie Bas Belder. In 2000 werd ik beleidsmedewerker bij de Tweede Kamerfractie voor Van der Vlies en Van der Staaij op de terreinen LNV (Landbouw, Natuur en Visserij) en SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid). Dat waren prachtige jaren. Door de veelvuldige contacten met de politieke afdeling van het ministerie van LNV heb ik in 2007 de overstap gemaakt naar LNV. Ik ging in 2012 bij de afdeling Visserij aan

de slag en ging na verloop van tijd bijna wekelijks naar Brussel om namens Nederland te onderhandelen over visserijverordeningen.”

WAAR HOUD JE JE TEGENWOORDIG MEE BEZIG?

“In maart 2020 heb ik de overstap gemaakt naar het Kabinet van de koning om als raadadviseur van de koning aan de slag te gaan. Naast mijn werk ben ik sinds 2018 raadslid en vanaf 2019 ook fractievoorzitter van de SGP in Gouda.”

WAT HOUDT DIE ADVISEURSFUNCTIE IN?

“Het Kabinet van de koning is de schakel tussen de ministeries en de koning. Als raadadviseur moet ik ervoor zorgen dat de koning goed geïnformeerd is over beleidsvraagstukken en politiek. Ik bereid werkbezoeken en contacten tussen de koning en bewindspersonen ook inhoudelijk voor, zoals bijvoorbeeld het wekelijkse gesprek met de minister-president.”

DEZE BANIER GAAT OVER ONZE NATIONALE IDENTITEIT. HOE DRAAGT ONS KONINGSHUIS BIJ AAN DE NATIONALE IDENTITEIT VAN NEDERLAND?

“De koning is het symbool van nationale eenheid en is de verpersoonlijking van onze nationale identiteit. De Oranjes zijn immers verweven met de ontstaansgeschiedenis van ons land. In navolging van Groen van Prinsterer zien we daarin Gods hand in de geschiedenis. Voor mij is dan ook van belang dat we zuinig zijn op onze nationale soevereiniteit.”

JE BENT DUS OOK RAADSLID. WAT IS HET BELANG VAN GOEDE INTERNATIONALE AFSPRAKEN VOOR EEN PRODUCT ALS GOUDSE KAAS?

“Hoewel we als SGP kritisch staan tegenover een politieke Unie, hebben we Europese economische samenwerking altijd positief beoordeeld. Als Gouds raadslid ben ik er natuurlijk trots op dat onze “Gouda kaas” in 2006 een internationaal beschermde geografische

aanduiding heeft gekregen, zodat boeren die deze kaas maken een betere prijs voor hun product krijgen.”

STEL, JE ZOU DE KANS ERVOOR KRIJGEN, WAT ZOU JE ALS EERST WILLEN VERANDEREN IN DE EU?

“Ik zou dan graag een regeling willen waardoor lidstaten uit de eurozone kunnen gaan of daaruit worden gezet. Als SGP waren we tegen de invoering van de euro, maar toen werd beloofd dat er heel strenge regels waren om een sterke munt te garanderen. Hieraan heeft men zich nooit gehouden, waardoor de waarde sterk is verzwakt. Lidstaten die niet aan de afspraken (kunnen) voldoen, moeten uit de eurozone kunnen worden gezet.”

HOE STA JE VERDER TEGENOVER DE EUROPESE UNIE?

“Ik krijg steeds meer moeite met wat genoemd wordt de ‘ever closer Union’, waarbij gestreefd wordt naar een Europese Politieke Unie. Ik ben er groot voorstander van dat onnodige Europese bemoeienis op veel terreinen, maar in het bijzonder onderwijs, zorg en sociale zekerheid, wordt teruggedrongen en de verantwoordelijkheid blijft van de lidstaten.”

MAAR TOCH STA JE MET MOTIVATIE OP DE LIJST VOOR DE EUROPESE VERKIEZINGEN?

“In de eerste plaats vind ik het eervol dat ik voor deze plek ben gevraagd. Het uitdragen van de boodschap waar de SGP voor staat in het Europees Parlement, is natuurlijk de belangrijkste motivatie. Ook heb ik ooit samen met Bert-Jan Ruissen voor SGP-jongeren het boekje “Europa blijft boeien” geschreven. Enerzijds heeft de EU de neiging om de nationale soevereiniteit steeds meer in te perken, anderzijds is de Europese samenwerking een fascinerend proces!”

DE STEMOPROEP VAN HAROLD HOOGLANDER:

“De uitspraak ‘Elke stem telt’ geldt natuurlijk bij elke verkiezing, maar nu wel heel in het bijzonder. Als iedereen

die bij de Tweede Kamerverkiezingen SGP stemde weer gaat stemmen, moet het mogelijk zijn. Maar het is erop of eronder! Bid en werk! We zijn daarin afhankelijk van de zegen van de Heere. Ik weet dat er SGP-kiezers zijn die tegen het Europese proces zijn en daarom bij de Europese verkiezingen nooit hebben gestemd. Tegen die mensen zou ik willen zeggen: Versta uw verantwoordelijkheid en ga stemmen! Bert-Jan Ruissen heeft de achterliggende jaren veelvuldig laten zien het principiële SGP-geluid in het Europees Parlement te vertolken. Het zou een enorm gemis zijn als dat Bijbelse geluid niet meer zou kunnen worden uitgedragen.” ◀

“... EN MIJN KAMERGENOOT WAS, JAWEL, BERT-JAN RUISSSEN!”

Specialist in dak- en wandbeplating

Utiliteit

Agrarisch

Renovatie

Hardeman | van Harten
Dak & wandbeplating

www.hardeman-vanharten.nl | 0318-461551

DE PATER SLOOPWERKEN

ASBEST
SLOOP
BODEM

we do **asbest**
as we can

055 506 14 02
depatersloopwerken.nl

Ga voor industriële automatisering naar **Hematech**

Wij ontwikkelen en installeren besturingen voor machines, lossen storingen op en voeren onderhoud uit. Hematech bestaat uit een team van professionals, die al jaren in het vakgebied werkzaam zijn.

Besturings-
systemen
programmeren

Verhelpen van
storingen

Onderhouden en
optimaliseren

Maasdijk 27, 4261 AC Wijk en Aalburg
info@hematech.nl | www.hematech.nl

De geboortepapieren van Nederland

"Dit document werd op 26 juli 1581 door de Staten-Generaal in Den Haag ondertekend en gepubliceerd."

DOOR AARNOUT VAN GELDER

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOOR DE SGP

In een *Banier*-nummer over nationale identiteit kan een uitstapje naar de geboortepapieren van ons land niet ontbreken. Uit de Tachtigjarige Oorlog die uitliep op de onafhankelijkheid van Nederland zijn verschillende bronnen overgeleverd die laten zien wat de leiders van het verzet tegen Spanje dreef. Dit artikel bespreekt twee van deze 'geboortepapieren': Het Wilhelmus en het Plakkaat van Verlatinghe.

HET WILHELMUS

Om te beginnen het Wilhelmus. Dit lied werd rond 1570 gedicht en is daarmee een van de oudste volksliederen ter wereld. Over de bedoeling van het Wilhelmus is al veel geschreven. Zo wordt door sommige onderzoekers gesteld dat het vooral een propagandalied is, bedoeld om zoveel

mogelijk mensen in te schakelen in het verzet tegen de Spaanse koning. Dit artikel kiest echter voor de interpretatie die dhr. A. Maljaars in zijn proefschrift over het Wilhelmus geeft. Op basis van een grondige studie concludeert hij dat het geen propagandalied is. Er ontbreekt namelijk een expliciete oproep tot verzet. Willem

van Oranje spoort het volk juist aan om te bidden om de hulp van God. Alleen van Hem is hulp te verwachten. Uiteraard krijgt dit alles zijn betekenis tegen de achtergrond van de oorlog met Spanje. Maar toch: ook in de strijd tegen Spanje moet niet de eigen vrijheidszin centraal staan, maar de gehoorzaamheid aan Gods wil. Oranje concludeerde dat deze

gehoorzaamheid in zijn tijd ongehoorzaamheid aan de Spaanse koning met zich mee zou kunnen brengen; al ging het aanvankelijk om de bestuurders die namens hem over Nederland regeerden. Vandaar het 'de koning van Hispanje heb ik altijd geëerd' uit het eerste couplet, en ook het vijftiende couplet (zie kader) spreekt hiervan. In de verschillende motieven voor de Tachtigjarige Oorlog benadrukt het Wilhelmus duidelijk het religieuze motief: Willem van Oranjes diepste motivatie was om *'In Godes vrees te leven'* (couplet twee). Het lied dient ook om het volk te troosten. De auteur roept op om op God te vertrouwen, ook als het erop lijkt dat de vijanden de overwinning zullen behalen. Een goede uitkomst is uiteindelijk niet van menselijke inspanningen te verwachten. Dat blijkt duidelijk uit het veertiende couplet (zie kader).

PLAKKAAT VAN VERLATINGHE

Naast het religieuze motief waren er ook andere motieven voor de Tachtigjarige Oorlog. Die komen duidelijk naar voren in een van de andere geboortepapieren van Nederland: het Plakkaat van Verlatinghe. Dit document werd op 26 juli 1581 door de Staten-Generaal in Den Haag ondertekend en gepubliceerd. In het Plakkaat wordt het verzet tegen de Spaanse koning zélf gericht. Hij maakte namelijk dusdanig ernstig misbruik van zijn macht dat de Staten-Generaal zich als vertegenwoordigers van het volk gerechtigd voelden hem af te zetten. Een koning heeft zijn macht van God gekregen, maar mag die niet gebruiken om zich als een tiran te gedragen. Hij moet juist als een herder voor zijn volk zorgen. Daarbij moet hij de traditionele rechten ('privileges') van het volk in stand houden. Deze privileges bevatten onder andere afspraken over belastingheffing en rechtspraak. Nieuwe vorsten moesten bij hun aantreden beloven zich aan deze privileges te houden. Wanneer ze dat niet deden, verviel voor het volk de plicht om de vorst te gehoorzamen. Het besluit hiertoe werd niet zomaar genomen: het Plakkaat bevat een lange opsomming van grieven tegen de Spaanse koning. Ook

wijst het erop dat hij niet door nederige betogen en smeekschriften te bewegen was, maar een bedreiging voor zijn onderdanen bleef. Hij was van een herder veranderd in een wolf. Daarom zagen de Staten-Generaal uiteindelijk geen andere mogelijkheid dan hem te verlaten.

PRONKSTUK VAN NEDERLAND

Uit het Plakkaat blijkt een duidelijk kenmerk van Nederlandse nationale identiteit zoals die in de geschiedenis ontstaan is: het overheidsgezag is aan grenzen gebonden en de overheid mag erop aangesproken worden wanneer zij deze grenzen overschrijdt. Dit idee van de rechtsstaat heeft dus oude papieren en mag met recht gekoesterd worden. Het waakt ervoor dat overheden zich een al te grote bemoeienis met hun onderdanen veroorloven, met name wanneer het zaken van het geweten en geloof betreft. Begrijpelijk dus, dat het Plakkaat in 2018 werd verkozen tot 'Pronkstuk van Nederland'.

NATIONALE TROTS?

Tegelijkertijd leiden zulke uitingen van trots op het eigen verleden bij christenen vaak tot gefronste wenkbrauwen. Dat is ergens wel begrijpelijk: de hoogste loyaliteit van een christen ligt immers niet bij zijn aardse vaderland. Bovendien gaan veel vormen van nationalisme gepaard met een gevoel van superioriteit ten opzichte van andere landen. Tegelijkertijd bestaat er ook een ander uiterste, waarin er helemaal geen positieve aandacht voor het eigen verleden meer is. Het getuigt echter van gezond nationaal besef om belangrijke documenten uit het Nederlandse verleden op hun waarde te schatten. Een tekst zoals het Plakkaat van Verlatinghe kan bovendien ook in het heden dienen als inspiratie voor politici die waken voor de rechtsstaat.

Uit het Wilhelmus blijkt echter dat het in de geboortepapieren van ons land niet alleen maar draait om geschonden vrijheidsrechten en privileges. Het Wilhelmus is een voluit religieus lied. De diepste motivatie van Willem van Oranje was het streven naar een land

waarin God gediend kon worden zoals Hij dat in Zijn Woord vraagt. Uit het lied spreekt geen trots op het eigen land maar gaat het juist om geloofsvertrouwen op God. Het is belangrijk dit element van de Nederlandse geschiedenis en identiteit vast te houden. Uiteindelijk blijft de geschiedenis immers alleen bestaan als de herinnering eraan actief levend gehouden wordt. ◀

GEDEELTE UIT HET PLAKKAAT VAN VERLATINGHE

Het is algemeen bekend dat een vorst van een land door God tot hoofd van zijn onderdanen is aangesteld om dezen te beschermen en te bewaren voor alle onrechtvaardigheid, schade en geweld, zoals een herder zijn schapen moet beschermen, en dat de onderdanen niet door God geschapen zijn ten behoeve van de vorst, om hem in alles wat hij beveelt – of dat nu godvruchtig of niet godvruchtig, rechtvaardig of niet rechtvaardig is – onderdanig te zijn om hem als slaven te dienen.

Bron: B.J. Spruyt, 'Voor religie en vrijheid', (Apeldoorn 2015), p. 110.

COUplet 14 EN 15 UIT HET WILHELMUS

Oorlof mijn arme schapen die zijt in groten nood, uw herder zal niet slapen, al zijt gij nu verstrooid. Tot God wilt u begeven, zijn heilzaam Woord neemt aan, als vrome christen leven, 't zal hier haast zijn gedaan.

Voor God wil ik belijden en Zijner groten macht, dat ik tot genen tijden den Koning heb veracht, dan dat ik God den Heere, der hoogsten Majesteit, heb moeten obediëren [gehoorzamen] in den gerechtigheid.

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Duits bloed en de Spaanse Koning

Het Wilhelmus is zo'n beetje het internationaalste volkslied ter wereld. Veel niet-Nederlanders die de tekst kennen, verbazen zich erover dat zowel Duitsland en Spanje al in het eerste couplet een plaats hebben. Duits bloed en eerbied voor de koning van Hispanje. En tóch klinkt in het Wilhelmus de protestants-christelijke grondtoon van ons land goed door, met dank aan Marnix van St. Aldegonde, aan wie de tekst van het Wilhelmus wordt toegeschreven. Overigens is ook Petrus Datheen genoemd als mogelijke auteur.

In de Tweede Kamer hebben Kamerleden of ministers best vaak coupletten of gedeelten tekst uit het Wilhelmus geciteerd. Ook onze Kamerleden hebben dat meerdere keren gedaan. Een keer werd onze nationale hymne zelfs gezongen. Dat was nog voordat het kabinet in 1932 het Wilhelmus tot volkslied verhef.

Dat gebeurde op vrijdag 11 juli 1919. De Kamer had die dag en de dagen ervoor uitvoerig gedebatteerd over een heet politiek hangijzer van die dagen: de invoering van de achturige werkdag. Met name de socialisten hadden decennialang strijd gevoerd voor een werkdag van maximaal acht uren. Het wetsontwerp waarin dit werd geregeld werd in de Kamer verdedigd door de rooms-katholieke minister van arbeid, Aalberse. Er waren slechts een paar Kamerleden principieel tegen

de wet: de communisten. Zij vonden de beperking van de arbeidsduur niet ver genoeg gaan.

De beslissing viel laat in de middag van vrijdag de elfde juli - de laatste vergaderdag voor het zomerreces. Na een hoofdelijke stemming bleek dat de Arbeidswet met grote meerderheid was aanvaard. Maar toen de Kamervoorzitter de uitslag van de stemming bekendmaakte, ontstond er rumoer in de vergaderzaal.

De socialisten waren zo blij dat de wet was aangenomen, dat ze tot verbazing van de rest van de Kamer eendrachtig en luidruchtig hun strijdlid de 'achturenmars' begonnen te zingen.

OVERROMPELD

De rechtse Kamerleden werden totaal overrompeld en waren met stomheid geslagen. Op één na: de antirevolutionaire luitenant-kolonel L.F. Duymaer van Twist. Een echte houwdegen, compleet met snor, strijdvaardig afgevaardigde van Steenwijk en Staphorst, die ook de aanvoerder was van de Oranjegezinde Bijzondere Vrijwillige Landstorm. Hij was trouwens een van de oprichters van de Gereformeerde Bond en de Bond tegen het Vloeken. Als enige hield hij z'n hoofd koel.

Toen hij het rode overwinningsslied hoorde, nam hij onmiddellijk het initiatief: hij zette uit volle borst het Wilhelmus in. "Luide zingend sloeg hij tevens de maat",

stond er in de *Nieuwe Rotterdamse Courant* de volgende dag. Voor het eerst in de parlementaire geschiedenis weergalmde het Wilhelmus door de oude statige vergaderzaal.

En de voorzitter die waakt over de orde? Die "haastte zich met een hamerklap de vergadering te sluiten, teneinde niet in de formeele noodzaak te koomen te verkeeren van te trachten in te grijpen". Weliswaar stond (en staat) er nergens in het Reglement van Orde van de Tweede Kamer dat zingen in de Kamer verboden is, maar toch. De Tweede Kamer is geen concertzaal.

Minister Aalberse stond erbij en keek ernaar vanachter de ministerstafel, even verbouwereerd als glunderend. Hij kwam handen te kort om de uitgesproken gelukwensen en door een handdruk bezegelde felicitaties in ontvangst te nemen. Van links en rechts stroomden tevreden Kamerleden op de voldane bewindsman af. 's Avonds noteerde hij in zijn dagboek de woorden: "Het was een merkwaardig ogenblik. Ik voelde me gelukkig en dankbaar. Onze lieve Heer had me zichtbaar gesteund." ◀

"LUIDE
ZINGEND
SLOEG HIJ
TEVENS DE
MAAT"

Wat is de rustdag u waard?

Allerlei wetgeving in ons land draagt eraan bij dat de zondag meer en meer als een gewone dag wordt gezien. De 24 uurseconomie lijkt zich alleen maar uit te breiden. Om verschillende redenen is hier weerstand tegen.

De Vereniging Zondagsrust is ervan overtuigd dat het onze plicht is om op te komen voor de rust op en de heiliging van de dag des Heeren. Dat doen we op diverse manieren:

- » Wij zoeken contact met mensen die de zondagsrust niet in acht nemen, via brieven of persoonlijke gesprekken.
- » Wij geven voorlichting over ons werk, bijvoorbeeld op scholen en verenigingen.
- » Wij verlenen juridische bijstand en geven advies bij o.a. procedures tegen evenementen op zondag.

Daarom, wat is de zondag als rustdag ũ nog waard?

Wilt u ons steunen in ons werk?

Word vandaag nog lid (dit kan al vanaf 1 euro per jaar).

Geef uw gegevens vandaag nog door.

Fred. van de Paltshof 15 | 3911 LA Rhenen | 0317 61 43 98 | info@zondagsrust.nl | www.zondagsrust.nl
Vereniging Zondagsrust is ANBI -gecertificeerd RSIN: 004629875 | IBAN: NL98 INGB 0000 8786 28

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Voorgebakken

Vers verpakt

Voorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks
FRESH POTATOES

Quiks
POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

groei

door eerlijke
communicatie

- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

Sjaak van Wijngaarden MOC

Eerlijk en no-nonsense

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. Met die aanpak hebben wij al vele partijen succesvol kunnen helpen.

- erkende professionals met jarenlange ervaring
- universitair geschoold

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vertrouwenszaken en gezinsproblematiek

tel. (085) 040 65 62
jscoachingconsultancy.nl

J&S
coaching en
consultancy

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum

(hoofredactie),

J.S. van der Ree Doolgaard

(eindredacteur),

M. de Bruyne, mw. W. de Jong

en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam

E info@sgp.nl

T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:

maandag t/m vrijdag,

9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUREAU

drs. J.W. van Berkum

E jwvanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75

E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85

E wii@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidscoordinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag

T 070 - 312 92 00

E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

T 070 - 318 30 45

E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu

I euofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl

I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.

E werner@treffendenco.nl

Identiteit en Europa

De SGP ontleent zijn identiteit niet aan Europa. Onze partij heeft een andere Bron en Norm en vaart daarmee een eigen koers. Onze opstelling ten aanzien van Europa zegt dus veel over het inhoudelijke profiel van onze partij.

Wie Europese macht beschouwt als bepalend voor onze identiteit, loopt een groot risico.

Namelijk dat het Europees project kan uitdijen tot torenbouw van Babel anno nu. Dat Europa lijdt aan doorgesloten - en overschatte! - regelgeving laat ik nu verder rusten. Ik noemde Babel. De toren moest symbool staan voor menselijke macht en grootsheid, de top uitdagend tegen de hemel gericht. We weten uit de Bijbel hoe het met die toren is afgelopen. God verwarde de spraak zodat de mensen elkaar niet goed verstonden. Zo is Babel meer geworden tot een teken van culturele ontwrichting dan van welstand. Het grootsheidkenmerk van de Europese politiek is een belangrijk signaal. Het is voor de SGP een belangrijke reden om in Brussel en Straatsburg een kritisch geluid te laten horen.

VERWEVENHEID DOOR REFORMATIE

Onze identiteit en Europa hebben intussen wel veel gemeenschappelijk. De Europese naties van nu zijn terug te voeren op oude volken. Dan hebben we het over beschavingen die in belangrijk opzicht Romeins-christelijk zijn beïnvloed. Daarmee heeft Europa historisch gezien een gemeenschappelijke identiteit. En later heeft de Reformatie daar niet weinig aan bijgedragen. Luther zou in onze ogen een Duitser zijn geweest en Calvin een Zwitser uit Frankrijk. Onze catechismus komt uit Heidelberg en onze Nederlandse Geloofsbelijdenis wordt *Confessio Belgica*

genoemd. We weten ons zeer verwant aan de belijdenisgeschriften van Westminster. Al deze aanduidingen wijzen op een sterke Europese verwevenheid van de reformatische traditie. Zo bezien is het bijzonder dat de SGP deze stemmen in Europa mag vertolken.

IDENTITEIT IN HET GELOOF

Maar wat is eigenlijk identiteit? Taal en geschiedenis zijn wel belangrijk. Maar uiteindelijk gaat het erover wie een mens is voor God. Door Hem zijn wij geschapen. Aan Hem Zijn wij verantwoording schuldig. Alle gebrokenheid in de wereld is veroorzaakt door onze zonde. Alleen door een levend geloof in Christus komt een mens tot zijn werkelijke identiteit. De Bijbel is onze vaste grondslag en ons onbedrieglijk kompas. Het is onze opdracht om dit tot bredere erkenning te brengen. Alleen bij Bijbelse normen en waarden vaart Europa werkelijk wel. We hopen en bidden dat we zo een blijvende bijdrage mogen leveren aan identiteit in Europa. ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

Aandacht laat mensen stralen

DE Banier

HAROLD
HOOGLANDER
NR. 2

BERT-JAN
RUISSEN
NR. 1

LOURENS
VAN BRUCHEM
NR. 3

- ▶ Thema: Europa tegenover de wereldmachten
- ▶ Bas Belder: Wegkijken van Iran is levensgevaarlijk
- ▶ Interview met Majoor Mark Brouwer

ontwerpbureau

**kwiteit en
vakmanschap**
van ontwerp tot bouw

goosich

interieur

kempisch

AA+ ontwerpbureau bv | Berkenwoude | Elspeet | Marinus Weijers | www.aa-plus.nl

*Een keuken van
goede huize*

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasserdam

078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL

Geef acht!

Geef acht en wees niet achteloos als het gaat om wat er gebeurt op het schaakbord van de wereld. De pionnen worden verzet, ook al hebben we soms niet door welke hand ze een duwtje geeft (p. 12/24). De lopers lopen soms voorspelbare en dan weer onvoorspelbare routes (p. 18).

INHOUD

Interview Mark Brouwer 21

Meditatie	5
Haags nieuwsoverzicht	6
Binnenhof	7
Thema Wereldmachten	8
Voorzitter	12
50 jaar WI-SGP	13
SGP-jongereindag	15
Varia	16
Campagneagenda	17
Geschiedenis EU	18
Ruissen: migratie	19
Interview Brouwer	21
Belder: dreiging Iran	24
Lourens van Bruchem	26
Rechtsstaat in gevaar?	29
Doornenkroon	31

Op het houten bord lijkt dat nog wel binnen onze greep en ons begrip te liggen, maar als het gaat over het wereldtoneel lijkt dat erg ongrijpbaar.

HET SCHILD

Gelukkig staat er iemand boven, aldus Psalm 33: "De HEEERE schouwt uit den hemel en ziet alle mensenkinderen. Hij ziet uit Zijn vaste woonplaats op alle inwoners der aarde." Even verder gaat het dan ook over een koning en een paard. "Een koning wordt niet behouden door een groot heir." En "het paard feilt ter overwinning". Daarom kan de dichter sowieso een stil en gerust leven leiden als hij zegt: "Onze ziel verbeidt den HEEERE: Hij is onze Hulp en ons Schild." Hopelijk is dat ook voor SGP-leden de geruststellende wetenschap. Wie er dan ook aan het roer zit op politiek gebied (p. 7).

DE MAJOR

In deze *Banier* krijgen we echter nog meer Bijbelse lessen mee, want in het interview met majoor Mark Brouwer (p. 21) krijgt de gelijkenis van de tien maagden ook een toepassing voor de landelijke en Europese politiek. Wat betekent het eigenlijk om goed voorbereid te zijn? En waarop eigenlijk?

DE LANS

Zoals u wellicht gezien hebt, verschijnt de SGP aan dit front door een lans te breken voor de (defensie-)industrie (p. 6). Europese samenwerking kan soms blijkbaar ook voorafgegaan worden door Europese concurrentie, om niet te zeggen 'een steek onder water'.

HET SCHAAKBORD

Terugkomend op het schaakbord: Richard Donk, buitenlandredacteur bij het *RD*, schetst in grote lijnen de situatie op de geopolitieke kaart (p. 8). Ook uit zijn artikel blijkt dat veiligheid meer dan ooit een prangende kwestie is.

DE KROON

Passend bij het kerkelijk jaar wordt *De Banier* toch ook weer afgesloten met een Koning. Aan Hem is 'geen gedaante of heerlijkheid' als we er oppervlakkig naar kijken. Hij draagt een allesbehalve aantrekkelijke doornenkroon. Maar, "in Zijn vernedering ligt Zijn hoogheid, in Zijn schande Zijn eer". Sla acht op de doornenkroon. ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

Nieuws en achtergronden in Bijbels perspectief

RD Zaterdag en de hele week
digitaal toegang
4 weken voor 1,99

Scan mij

rd.nl/Banier

rd
reformatisch
dagblad

> Mantelzorgwoningen

> Prefab woningbouw

> Recreatiewoningen

> Timmerwerk

Wekerom | info@dambouw.com | www.dambouw.com

DE PATER SLOOPWERKEN

ASBEST
SLOOP
BODEM

we do as**best**
as we can

055 506 14 02
depatersloopwerken.nl

- “De HEERE regeert, Hij is met hoogheid bekleed; de HEERE is bekleed met sterkte, Hij heeft Zich omgord. Ook is de wereld bevestigd, zij zal niet wankelen.”

Psalm 93:1

De Heere regeert...

Er gebeuren in onze wereld ingrijpende dingen. We denken aan Oekraïne en Gaza. Ook andere delen van de wereld moeten we niet vergeten. In Congo houden terreurgroepen huis en vallen er dagelijks vele slachtoffers. We horen er echter niet zoveel van. Kennelijk vinden de media dat minder belangrijk. Het gaat echter wel om mensen die een ziel hebben.

De onrust in de wereld kan ons bang maken. Er zijn verschrikkelijke machten waarin we de hand van de duivel kunnen waarnemen. Als we alleen op het aardse zien dan zouden we er moedeloos van worden. Maar let op de woorden van God. In de oude Psalmen werd reeds gezongen van Gods grootheid en goedheid. De Heere regeert. Nee, dat betekent niet dat we alles in deze wereld kunnen begrijpen. We weten echter wel dat God Zijn doel zal bereiken.

GODS WELBEHAGEN

Reeds eeuwenlang gaat Gods welbehagen voorspoedig voort. Hij verlost Israël uit Egypte. Hij bracht Zijn volk terug uit de ballingschap en God de Vader zond Zijn Zoon naar deze bezoedelde wereld. Op Golgotha werd de overwinning op de machten behaald. De kop van satan werd vermorzeld. De Heere Jezus heeft alle macht in de hemel en op de aarde. Jezus is Heere. En Hem zal alle tong belijden. Hij is de Middelaar en allen die door het geloof met Hem verenigd zijn, die worden zeker thuisgehaald. Weet toch dat Koning Jezus nooit één van Zijn beloften onvervuld zal laten. Weet dat Hij gekomen is in de wereld om het verlorene te zoeken. En daar waar Hij komt, brengt Hij ook alles mee.

Dat is persoonlijk een diepe troost voor allen die Hem liefhebben. Dat is ook het antwoord op alle noden van onze tijd.

DS. W. VISSCHER
Amersfoort

DE KERK KOMT THUIS

Uiteraard moet een regering goede maatregelen nemen. Politieke leiders zijn verantwoordelijk voor hun daden. Maar dat neemt niet weg dat deze wereld en alles wat er plaatsvindt, ligt onder het bestuur van Gods Zoon. Hij bepaalt de geschiedenis en de uitkomst is zeker. De kerk komt thuis. Er komt naar Zijn belofte een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. En hoe het dan verder moet? Ach, *regem habemus*: wij hebben een Koning. En die eeuwige Koning zal nooit zonder onderdanen zijn.

Ook vandaag bouwt Hij Zijn kerk. En als de laatste gekochte met Zijn bloed is binnengehaald, dan zal het einde zijn. Een heerlijk einde voor allen die Hem vrezen. Een schrikkelijk einde voor allen die Hem verwerpen. Maar de Heere regeert. Dat is vastheid in een tijd van veel rumoer. ◀

“WAAR HIJ KOMT, BRENGT HIJ OOK ALLES MEE”

Lentekriebels

Terwijl veel ouders in Nederland serieuze zorgen hebben over het lesmateriaal van stichting Rutgers over seksualiteit, probeert D66 alle vormen van kritiek hierop weg te zetten als 'extreem'. Diederik van Dijk gaat niet mee in deze framing. "Doe deze zorgen niet af als extreem, maar neem ze serieus," reageert hij in het debat richting D66-Kamerlid Marijke Synhaeve. ◀

EXTREEM

Natuurherstelwet

Naast SGP-Europarlementariër Bert-Jan Ruissen heeft ook de Tweede Kamerfractie van de SGP tegen de Natuurherstelwet* gestemd. André Flach vreest een stikstofcrisis 2.0 als deze wet in de EU wordt doorgevoerd en hoopt dat de wet desnoods na de Europese verkiezingen van 6 juni weer wordt teruggedraaid. ◀

*Natuurherstelwet: deze wet verplicht EU-lidstaten om herstelmaatregelen uit te voeren op minstens 20 procent van het land- en zeegebied tegen 2030 en in alle ecosystemen die herstel nodig hebben tegen 2050.

Moeder? MOEDER!

Door een alerte actie van de SGP kon ternauwernood voorkomen worden dat het woord 'moeder' uit de wet verdween. In een zogeheten verzamelwet stond het voorstel om 'moeder' te vervangen door het genderneutrale woord 'ouder'. Wie er precies verantwoor-

delijk is voor deze poging om zo'n belangrijk en betekenisvol begrip heimelijk weg te moffelen, is nog niet opgehelderd. Volgens André Flach, die hier met succes aandacht voor vroeg, is het laatste woord er nog niet over gezegd. ◀

Hamasleuzen

Meer dan 45 minuten lang scandeerden pro-Palestijnse activisten Hamasleuzen door de ontvangsthal van de Tweede Kamer. Tot grote verontwaardiging van SGP-Kamerlid André Flach, die zich naar de plaats delict had begeven. Hoewel er meer dan twee keer zoveel agenten aanwezig waren dan activisten, greep de politie maar niet in. Reden genoeg voor SGP'er Diederik van Dijk om vervolgens een punt van orde te maken in de plenaire zaal. Hij riep het bestuur van de Tweede Kamer ter verantwoording met

de volgende vragen: hoe heeft dit kunnen gebeuren? Waarom duurde ingrijpen zo lang? En hoe gaan we herhaling voorkomen? ◀

Onderzeeërs

De megaorder voor de bouw van nieuwe onderzeeboten dreigt naar de Fransen te gaan. Onze eigen Nederlandse maritieme maakindustrie heeft dan het nakijken. SGP-voorman Chris Stoffer reageerde verbolgen. "De SGP wil hier héél snel een debat over."

De banen en de strategische kennis met betrekking tot de bouw van onderzeeërs zijn enorm belangrijk voor Nederland. Dit geef je niet weg aan fel lobbyende Fransen. Het kabinet heeft een heldere taak: voor Nederland opkomen." Stoffer kreeg de handen op elkaar voor een extra Tweede Kamerdebat hierover. ◀

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

AANSCHUIVEN BIJ DE FORMATIE

'Er wordt veelvuldig geflirt met de SGP.' U zult vast denken: wat is dat nu weer? Maakt u zich geen zorgen. Het kwam voorbij in de media, in relatie tot de formatie.

Geregeld krijg ik de suggestie of het advies om aan te sluiten bij de formatie, om zo een centrumrechtse coalitie mogelijk te maken. Ook worden we wel genoemd door partijen die bezig zijn met de formatie.

Misschien vraagt u zich ook wel af waarom de SGP daar niet actiever op inzet. Er zou inderdaad veel te zeggen zijn voor SGP-deelname aan een kabinet. We zijn de oudste nog aanwezige partij in het parlement. We zijn een partij met een consistente lijn. We zijn constructief. We hebben vele deskundige politici en bestuurders in onze achterban. En toch is ons advies om de vier partijen PVV, BBB, NSC en VVD een coalitie te laten vormen. Het liefst een normale, degelijke meerderheidscoalitie. Maar als dat niet lukt een meer creatieve variant. Dat advies geven we niet voor niets.

WAT DE KIEZER BELANGRIJK VINDT

De kiezers hebben gesproken op 22 november vorig jaar. Ze hebben de

PVV groot gemaakt. Ze hebben NSC groot gemaakt. BBB heeft fors gewonnen. En de VVD heeft dan wel een fors aantal zetels verloren, maar is nog steeds de derde partij van het land. Zonder compleet te zijn, vragen die kiezers om oplossingen voor: het migratievraagstuk, voor het platteland, voor de problemen in de landbouw en visserij, voor het tekort aan woningen. En ze willen goed bestuur.

Voor de genoemde vraagstukken zouden de vier genoemde partijen, gegeven hun verkiezingsprogramma's en inzet in het verleden, op inhoud best met elkaar tot redelijke oplossingsrichtingen moeten kunnen komen. Toch is dat niet gemakkelijk. Het lijkt dat uitspraken uit het verleden en persoonlijke verhoudingen in de weg zitten. Nu kun je ook gemakkelijk zonder PVV en/of BBB een coalitie vormen. Dat wordt ook geregeld geopperd. Bijvoorbeeld GL/PvdA met NSC, D66 en de VVD. Los van het feit of die partijen met elkaar willen regeren, levert dat voor de thema's die

de kiezer belangrijk vindt eenzelfde patstelling op als we in het vorige kabinet zagen. De ideeën om tot oplossingen te komen liggen ver uit elkaar.

ONZE AANBEVELING

De SGP heeft de aanbeveling gegeven om met die eerste vier partijen aan een kabinet te werken. Vanwege de kiezer, maar ook omdat die partijen met oplossingen voor genoemde problemen zouden kunnen komen die dicht bij het verkiezingsprogramma van de SGP liggen.

Waarom dan toch niet aanschuiven? We zijn als SGP goed uit de verkiezingen gekomen. Maar we zijn nog steeds gering in zetelaantal. We maken getalsmatig niet het verschil. Aanschuiven betekent ook dat je al het kabinetsbeleid voor je rekening moet nemen. Als je getalsmatig dan niet het verschil maakt, kun je door anderen verantwoordelijk worden gehouden voor zaken die over onze grenzen gaan. Dat geeft voor ons en voor een kabinet weinig perspectief. ◀

Het schaakbord van de wereldmachten

INZICHT IN DE GEOPOLITIEKE WERELDKAART

RICHARD DONK

BUITENLANDREDACTEUR REFORMATORISCH DAGBLAD

Oorlog in Oekraïne, chaos in het Midden-Oosten, polarisatie in de Verenigde Staten. In welke richting beweegt het internationale krachtenveld en wat betekent dat voor Europa? Een blik op het geopolitieke schaakbord..

Vragen rond wereldwijde macht en dominantie hebben door de eeuwen heen de mensheid beziggehouden. Voor de meeste grote rijken gold de aloude stelregel: opgaan, blinken en verzinken. Dat geldt ook heden ten dage nog. En daarom is een overzicht van de internationale verhoudingen in het licht van de geschiedenis slechts een momentopname.

Desondanks laat een schare analisten met enige regelmaat hun licht schijnen over de ontwikkelingen op de geopolitieke kaart. En niet voor niets publiceert het Amerikaanse *Time Magazine* jaarlijks een lijst van

invloedrijkste personen. Want kennelijk willen we dat graag weten. En het bepaalt ook de manier waarop we ons als Nederland of Europese Unie tot dat krachtenveld moeten verhouden.

VERENIGDE STATEN

BRUTO BINNENLANDS PRODUCT (BBP)
\$ 25,5 biljoen

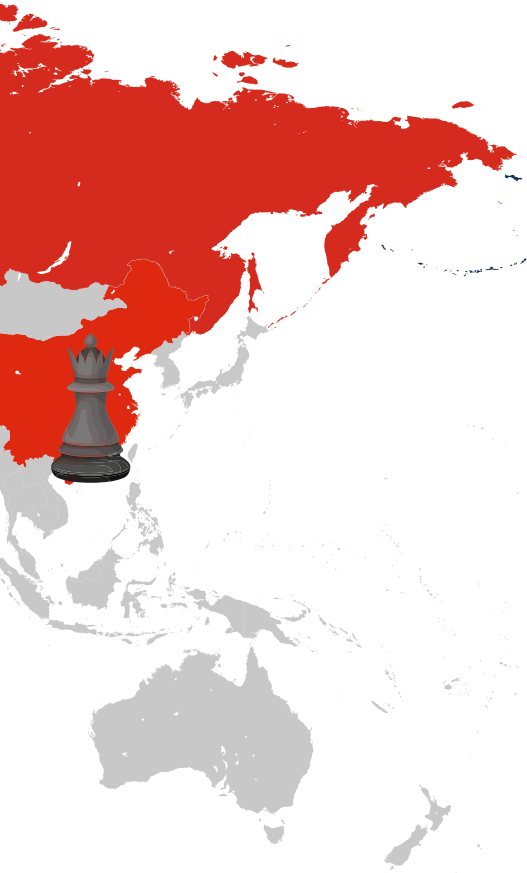
BBP PER HOOFD VAN DE BEVOLKING
\$ 76.399

BEVOLKING
333 miljoen

DE VERENIGDE STATEN

Het Amerikaanse mediabedrijf US News and World Report geeft jaarlijks een overzicht van de 25 machtigste landen ter wereld. Niet het einde van alle tegenspraak, maar wel inzichtgevend. Niet verrassend staan de Verenigde Staten nog altijd met afstand op nummer één. Amerika is de dominante wereldmacht en er is geen land dat die positie voorlopig serieus in gevaar brengt. Met een bruto nationaal product (bbp) van omgerekend zo'n 25 biljoen euro in 2023 blijven de VS de grootste economie ter wereld. Ter vergelijking: het bbp in de totale Eurozone bedroeg in die

periode ruim 15 biljoen euro. Amerika heeft echter wel met forse uitdagingen te maken, zowel intern als extern. De polarisatie in eigen land verdeelt de maatschappij tot op het bot. Variërend van de aloude partijpolitieke tegenstellingen tussen Republikeinen en Democraten, tot de groeiende onvrede over de enorme toestroom van migranten vanuit Latijns-Amerika en onenigheid over de internationale rol die de VS zouden moeten spelen. Op het wereldtoneel is de strategische invloed van de Verenigde Staten op diverse plaatsen tanende. Vooral in het Midden-Oosten, waar Rusland in een land als Syrië zijn militaire aanwezigheid fors heeft uitgebreid. En in de Pacificregio, rondom de Stille Oceaan, zien de Amerikanen de dreiging van China hand over hand toenemen.

CHINA

BRUTO BINNENLANDS PRODUCT (BBP)

\$ 18 biljoen

BBP PER HOOFD VAN DE BEVOLKING

\$ 21.476

BEVOLKING

1,41 miljard

CHINA

Op de tweede plaats staat China, evenmin een grote verrassing. De Chinese economie maakte de afgelopen decennia een stormachtige groei door en ook voor het komende jaar verwacht de Volksrepubliek China weer een toename van zo'n 5 procent. Die bijna ongebreidelde groei is tegelijk een valkuil voor Peking, want daardoor neemt de kloof tussen rijk en arm toe en draagt het land enorm bij aan de wereldwijde milieuvervuiling.

RUSLAND

BRUTO BINNENLANDS PRODUCT (BBP)

\$ 2,24 biljoen

BBP PER HOOFD VAN DE BEVOLKING

\$ 36.485

BEVOLKING

144 miljoen

RUSLAND

Rusland bezet de derde plek. Dat is opmerkelijk, gezien het internationale isolement waarin het land na de invasie van Oekraïne verkeert. Daardoor heeft Moskou niet alleen moeite met het exporteren van Russische goederen, maar is ook de inflatie met sprongen gestegen.

Desondanks blijft Rusland een wereldspeler van formaat. Het land is een van de permanente leden van de VN-Veiligheidsraad en beschikt over een omvangrijk kernwapenarsenaal. De enorme olie- en gasvoorraden zijn bovendien een belangrijk economisch machtsmiddel.

Nederland staat op plaats 25 in het rijtje van US News and World Report. Een aantal factoren draagt daaraan bij: Ons land herbergt het Internationaal Gerechtshof en het Internationaal Strafhof. Verder staat Nederland over het algemeen bekend als een loyale speler binnen zowel de Europese Unie als de NAVO.

ONVOORSPELBARE WERELDDORDE

Kleine verschuivingen daargelaten, zal deze rangorde de komende tijd niet ingrijpend wijzigen. Dat wil echter niet zeggen dat het wereldtoneel daarmee hetzelfde zal blijven. Dit in tegenstelling tot enkele decennia geleden, toen het internationale krachtenveld veel meer in evenwicht was. De wereldorde wordt niet alleen zwakker, maar ook steeds gewelddadiger en daarmee onvoorspelbaarder. De internationale gemeenschap beweegt zich naar een meer gefragmenteerd en multipolair verband. In een multipolaire wereldorde is er niet één dominante grootmacht, maar zijn er meerdere machtsblokken die allemaal ongeveer even machtig zijn. Dat is op zichzelf misschien niet zo erg, maar de traditionele grootmachten lijken mede daardoor minder goed in staat de internationale orde te bewaren, zoals dat in het verleden wel het geval was.

De voorbeelden spreken inmiddels voor zich. Het conflict tussen Israël en Hamas in de Gazastrook heeft zich inmiddels naar Libanon, Syrië, Irak en Jemen uitgebreid. En via regionale- en handelsbelangen is het verspreid naar een groot deel van de wereld. Niet alleen militair - bijvoorbeeld doordat Houthirebellen de internationale scheepvaart door de Rode Zee saboteren - maar ook maatschappelijk en diplomatiek, doordat regeringen en hun bevolking verdeeld zijn over sympathie voor de Palestijnen of steun aan Israël. Door dat alles heen speelt het dreigende gevaar van een nucleair Iran en de Iraanse steun aan gelijkgezinde bondgenoten in de regio, waardoor de situatie in het Midden-Oosten steeds explosiever wordt.

GAYKO
BETERE RAMEN EN DEUREN

Het beste kozijn voor uw huis

Je hebt houten kozijnen, kunststof kozijnen en GAYKO kozijnen. Deze laatste zijn ontwikkeld en gemaakt in Duitsland volgens de hoogste kwaliteitsnormen. Dankzij een uniek en gepatenteerd veiligheidssysteem zijn ze extreem inbraakwerend en duurzaam. Daarnaast besparen ze energie, hebben ze een hoge isolatiewaarde en zijn ze onderhoudsvriendelijk. Ervaar het zelf bij uw dichtstbijzijnde dealer.

*Made in
Germany*

ASCO

Mortiereboulevard 40
MIDDELBURG
0118 44 19 44
ascozeeland.nl

van ESSEVELD
SINDS 1991

Rijksstraatweg 233
ELST (RHENEN)
Dijnselburgerlaan 1-12
ZEIST
0318 47 21 14
esseveld.nl

van Ommeren
FINANCIËEL ADVIESBUREAU

Jullie hypotheek. Gewoon **goed** en **voordelig** geregeld.

- > Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiser
- > Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- > Woningverhuur hypotheek
- > Hypotheek zonder verzekering
- > Overwaarde hypotheek voor 60+

**Onafhankelijk
advies**

**Deskundig
en oplossingsgericht**

**Verantwoord
en voordelig**

kliënten beoordelen ons
met een **9,4**

Hypotheek | Verzekeringen | Financieringen

**Erkend
Financieel
Adviseur**

Albert Plesmanstraat 2 | 3772 MN Barneveld | Bel **0342 - 42 16 53** | **vanommeren-fa.nl**

“VEILIGHEID
IS MEER DAN
OOIT EEN
PRANGENDE
KWESTIE”

Hetzelfde geldt in nog sterkere mate voor de oorlog in Oekraïne, waarbij steeds meer landen betrokken raken en die zich letterlijk in de achtertuin van Europa afspeelt. De discussie over de levering van wapens aan Kyiv evolueerde van handwapens naar tanks en straaljagers. Inmiddels wordt zelfs het sturen van troepen op termijn niet uitgesloten. En ook verder weg zijn de potentiële brandhaarden gemakkelijk aan te wijzen. De dreiging van Noord-Korea, vooral richting Japan en Zuid-Korea, de Chinese aanspraken op Taiwan en het oprukkende jihadisme in Afrika – om maar enkele voorbeelden te noemen. En van een geheel andere aard: de uitkomst van de Amerikaanse presidentsverkiezingen in november 2024, die bepalend zal zijn voor de Amerikaanse rol in de wereld.

DUITSLAND

BRUTO BINNENLANDS PRODUCT (BBP)
\$ 4,07 biljoen

BBP PER HOOFD VAN DE BEVOLKING
\$ 63.150

BEVOLKING
84,1 miljoen

DE EU EN DE WERELD

Tot al die ontwikkelingen dient de Europese Unie zich te verhouden. De afgelopen twee jaar was dat soms heel direct, als er steunpakketten voor Oekraïne moesten worden goedgekeurd. Maar het moet ook in de vorm van bezinning op de nieuwe verhoudingen. Niet in het minst die met de Verenigde Staten, als daar mogelijk een wisseling van de wacht in het Witte Huis zal plaatshebben.

Toenemende instabiliteit lijkt daarbij de leidende factor voor de nabije en middellange toekomst. Met oorlogen aan de rand van Europa en de groeiende kans op escalatie, is veiligheid meer dan ooit een prangende kwestie. Dat vertaalt zich onder andere in forse noodzakelijke

investeringen in defensie, die een behoorlijke wissel op de economie trekken.

Ook daarbij zal bepalend zijn wie straks in Washington aan de touwtjes trekt. Donald Trump heeft al laten doorschemeren dat Amerikaanse militaire steun wat hem betreft niet meer vanzelfsprekend is voor NAVO-lidstaten die niet aan hun financiële verplichtingen voldoen.

Die onzekerheid weerspiegelt zich ook op diverse andere terreinen, die deels met veiligheid te maken hebben. Neem de energiecrisis en de onrust over de graanprijzen na de Russische invasie van Oekraïne. Maar ook de afhankelijkheid van Chinese producten en de uitdagingen die de wereldwijde klimaatverandering met zich meebrengt. Dat alles maakt dat de Europese Unie zich meer dan ooit op haar eigen rol in de wereld moet bezinnen. De Sociaal Economische Raad bracht onlangs een advies uit over de komende beleidsagenda van de Europese Unie voor de komende vijf jaar. Die zal worden opgesteld na de Europese verkiezingen van juni. “Nederland heeft een sterk Europa nodig. De snel veranderende wereldwijde balans van economische en politieke macht zet de Europese waarden onder druk. Samen kunnen de landen de concurrentie en veerkracht van de lidstaten, alsmede hun arbeids- en leefomstandigheden verbeteren”, aldus het rapport.

Dat klinkt heel mooi, maar dat sterke Europa staat of valt wel met eensgezind optreden. Bovendien is het de vraag in hoeverre de EU in staat is zich daadwerkelijk minder afhankelijk van het buitenland te maken. De barsten in de Europese eenheid en het veranderende politieke landschap in de lidstaten zouden die eensgezindheid en strategische autonomie de komende tijd nog wel eens danig in de weg kunnen staan. ◀

Teken aan de wand

Soms gebeuren er dingen in de wereld die veelzeggend zijn, zoals de dood van Aleksej Navalny. Hij was een Russische dissident die openlijk de politiek van Poetin aanklaagde. Dat mag niet in het huidige Rusland.

De meesten gaan ervan uit dat hij een langzame marteldood in een goelagkamp nabij de Noordpool gestorven is. We weten dat hij veel aanhangers had, maar later hoor je meestal niet veel meer van hen. Angst om opgepakt te worden overheerst. Ik weet niet hoe het u vergaat, maar te midden van al het vaak schokkende nieuws, schrik je even, maar de sneltrein van het leven gaat weer door.

GOELAG

Toch is hier veel aan de hand. In 1969 schreef een andere Russische dissident Roy Medvedev een indrukwekkend boek: *Laat de geschiedenis oordelen*. Hij beschrijft nauwgezet de vele wandaden van Jozef Stalin in de jaren dertig van de vorige eeuw. Stalin dwong de bevolking van Rusland - overwegend boeren - hun land af te staan. Ze moesten in gemeenschappelijke boerderijen, kolchozen en sovchosen gaan werken, of in de industrie. De velen die zich tegen deze communistische politiek verzetten, werden met geweld opgepakt en gedeporteerd naar de strafkampen in de goelag. Hiermee wordt een keten van geïsoleerde werk/strafkampen in Siberië bedoeld. Vele miljoenen (!) mensen vonden hier de dood op een

verschrikkelijke manier. Misdaden, nota bene tegen zijn eigen volk! Je huivert als je dit alles leest.

“Het was een afrondend hoogtepunt!”

OPENHEID

Wij westerse mensen zijn door ons democratisch bestel al generaties gewend aan individuele vrijheid en de bijbehorende vrijheid van meningsuiting. We hoeven niet bang te zijn voor een geheime politie die ons afluistert, oppakt, martelt en deporteert naar gevangnissen en strafkampen. Maar dit lijkt nu wel weer de praktijk te zijn in het huidige Rusland. Tot in het buitenland laat Poetin mogelijke tegenstanders onder verdachte omstandigheden een plotselinge dood sterven. Als het moet zal hij niet terugschrikken om, net als Stalin, grote groepen mensen te deporteren. De Goelagkampen zijn er weer. Vandaar de angst bij de Russische bevolking om in verzet te komen. Een teken aan de wand. Wij kunnen dit moeilijk begrijpen en kunnen ons bijna niet voorstellen dat dit in een land kan gebeuren. Het is goed dit te beseffen en

te bidden om een verandering van het geestelijk klimaat binnen Rusland en in het hart van Poetin.

VERKIEZINGSCONGRES 10 FEBRUARI

Het was een mooie partijdag in Nijkerk. We hoorden veel positieve reacties. Het hoofdbestuur is dankbaar voor de bijna unanieme steun voor het verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen op 6 juni van dit jaar D.V. Twee derde van de 36 amendementen konden we overnemen. Dat zegt veel over de inhoudelijke kennis en inbreng van onze leden! De mondelinge toelichtingen, ook bij de amendementen die het niet haalden, leidden in ieder geval tot nog eens nadere bezinning bij de programmacommissie en het hoofdbestuur. Dank daarvoor.

Het afscheid van Kees van der Staaij en Roelof Bisschop in partijverband was ook een bijzonder moment. Er waren wederzijds waarderende woorden en vele handen werden geschud. Voor hen beiden voelde het als een afrondend hoogtepunt! Je merkt bij dit soort gebeurtenissen de SGP-verbondenheid. Daar moeten we dankbaar voor zijn! ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

“Stel je verstand ten dienste van de SGP”

Op de dag dat deze Banier verschijnt, bestaat het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP (WI) exact 50 jaar. Op 21 maart 1974 was onder andere de heer A.K. van der Staij (81) betrokken bij de oprichting van het WI. In de jaren daarna was hij ook bestuurslid. In het WI-tijdschrift *Zicht* verschijnt in april een uitgebreid interview met hem over deze periode en het waarom van een WI. Hier alvast een voorproefje...

DOOR AARNOUT VAN GELDER & JAN SCHIPPERS

DE OPRICHTING

Toen binnen de SGP nagedacht werd over de vraag of er een wetenschappelijk instituut opgericht moest worden, was niet iedereen enthousiast: “Sommigen vonden de redenering in de vraag al verwerpelijk. De SGP heeft als basis Gods Woord. Dat willen we in de politiek naar voren brengen, dus wat voegt wetenschap daaraan toe? ‘Je moet door God geleerd worden’, zeiden anderen, ook tegen mij. Ik weet nog goed wat ik daarop heb gezegd: Gods Woord heeft het nooit voor domheid opgenomen. Kijk ook naar de kerkgeschiedenis: Luther, Calvijn en Comrie, dat waren echt geen domme, maar geleerde mensen. Het gaat erom dat je je verstand ten dienste stelt van de doelstellingen van de SGP.”

WERKWIJZE

Over de werkwijze van het WI en de SGP: “Het is niet eenvoudig om op grond van Gods Woord te bepalen wat de juiste visie is op een maatschappelijk of politiek vraagstuk. Vanuit het beginselprogramma van de SGP heb je een basis waarop je het gesprek met elkaar kunt aangaan. De verschillen van mening kun je het beste op een open manier met elkaar bespreken. Je hoeft het ook niet helemaal met elkaar eens te worden op alle punten. Geef ruimte aan elkaar, zou ik zeggen. Onderling vertrouwen is wel van belang, anders is de verbinding snel ver te zoeken.

Sommige mensen hebben stellige opvattingen en vinden iemand die gaat studeren bij voorbaat al niet beginselvast. Zo iemand wordt voor een lichte broeder gehouden. Niet óver elkaar praten dus, maar mét elkaar in gesprek zijn. Wanneer de persoonlijke verhoudingen goed zijn, kun je een meningsverschil best van elkaar verdragen.”

GA GOED MET ELKAAR OM

“Als je sterk overtuigd bent van je eigen gelijk, kun je de opvattingen van anderen heel fel gaan bestrijden. De vechthouding van sommigen in eigen kring vind ik soms beschamend. Je kunt soms beter een discussie of een meningsverschil hebben met mensen van buiten de kerkelijke kring dan erbinnen. Als je de vrede niet kunt bewaren met elkaar,

geeft dat ook een zeer negatieve uitstraling naar buiten. Uiteraard mag vrede niet ten koste van de waarheid gaan. Maar wanneer de discussie gaat over zaken waarover de meningen in de partij altijd al uiteenlopend waren, is verdraagzaamheid geboden. Ik vind het nodig om dat te benadrukken, want we hebben juist in deze tijd elkaar zo hard nodig.”

PS: Alle geïnteresseerden zijn hartelijk welkom op het jubileumcongres dat het WI op 20 april hoopt te houden. Zie daarvoor de advertentie op de achterkant van deze Banier. ◀

DOE MEE MET ONZE WINACTIE!

Maak ons jubileum ook voor uzelf extra feestelijk! Er zijn mooie prijzen te winnen, zoals een **DINERBON** VAN € 50,-

- Niet alles hoeft, maar met meerdere acties maakt u natuurlijk meer kans!
- Sluit u aan en volg **@WISGP** op Instagram, X of WI-SGP op LinkedIn
- Plaats een foto of bericht op deze sociale media met **#WISGP50JAAR**
- Word **DONATEUR** en maak kans op een heerlijke jubileumtaart!

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

Ga met het RD op reis

Gevarieerd
programma

Berlijn-Polen en Auschwitz

Thema: Tweede Wereldoorlog

Datum: D.V. 1 t/m 6 juli 2024

Excursies:

- Berlijn: Museum Berlijn BunkerStory (opkomst nationaalsocialisme en bunker Hitler)
- Vernietigingskamp Auschwitz
- Krakau rondleiding met gids door de Joodse wijk
- Zoutmijnen en wandeling in het Reuzengebergte

Prijzen:

RD-abonnees betalen
€ 1049,- p.p. Niet-abonnees
betalen € 1099,- p.p.
Toeslag eenpersoonskamer
€ 225,-.

Harz en Luther

Thema: (kerk)historie en natuur

Datum: D.V. 2 t/m 6 september 2024

Excursies:

- De Wartburg en Lutherstad Wittenberg
- Rit met historische stoomtrein naar hoogste berg van de Harz
- Natuurrondrit met bus: stuwdam, Noorse Staafkerk en 64 meter hoge Romkerhaller waterval
- Historische stadjes Goslar en Wernigerode

Prijzen

RD-abonnees € 859,- p.p.,
niet-abonnees € 899,- p.p.
Toeslag eenpersoonskamer
€ 95,-.

Informatie:

Reisleider voor beide reizen is Dick van Meeuwen. Aanmelden **Polen vóór 1 april** en voor de **Harz vóór 1 juni** via beleefenontmoet.rd.nl. Via de site kunt u de reisprogramma's downloaden of bel 055 – 53 90 498.

rd reformatorisch
dagblad

SGP- JONGEREN DAG 2024

ZATERDAG 13 APRIL

EUROPA DE BAAS?!

BEATRIX THEATER
UTRECHT

SPREKERS

WOPKE
HOEKSTRA

BERT-JAN
RUISSEN

ALEXANDER
BAKKER

MELD JE AAN!

EN MAAK KANS OP
EEN INTERRAILTICKET
T.W.V. €240,-!

Stemmen vanuit het buitenland

Goed nieuws voor Nederlanders in het buitenland! Voor de komende verkiezingen kan er ook vanuit het buitenland gestemd worden. Kent u mensen die daarvoor in aanmerking komen? Zo ja, geef hun een seintje, zodat zij zich kunnen registreren. Dat hoeft slechts eenmalig voor alle verkiezingen tegelijk.

Mogen we op uw steun rekenen om geen stem verloren te laten gaan? Aanmelden kan via **de QR-code**.

Let op: dit kan uiterlijk tot en met 25 april.

Van de redactie

Een nieuwe editie van *De Banier* staat gepland om te verschijnen op donderdag 25 april. De kopijdatum daarvoor is 8 april. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 30 mei.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt: 'Deo volente'.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1 (personen), 27: beeld door Cees van der Wal Fotografie
 Pagina 24: beeld door J. de Haas, website uitgeverij Atlas Contact
 Pagina 6: beeld door Skyproductions
 Pagina 21: Beeld Hanno de Vries

Misschien komt er nog een enkele regel bij n.a.v. de proefdruk.

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

SGP

DEO VOLENTE 1 JUNI

SAVE THE DATE

Op zaterdag 1 juni zijn er door het hele land ontzettend leuke evenementen van de SGP. Houd deze datum alvast vrij in uw agenda!

[SGP.nl/agenda](https://www.sgp.nl/agenda)

AGENDA

DINSDAG 26 MAART

Openbare ledenvergadering Putten / verkiezingsbijeenkomst EP

Bert-Jan Ruissen
 20.00 uur | Putten, De Aker

DONDERDAG 4 APRIL

Gezamenlijke avond Amersfoort, Baarn-Eemnes-Soest, Leusden en Nijkerk-Hoevelaken

Bert-Jan Ruissen
 20.00 uur | Amersfoort, Utrechtseweg 228-230, geb. kapel Hoornbeeck College

DONDERDAG 11 APRIL

Tijdrede Scherpenisse

Ds. G. Pater
 19.30 uur | Scherpenisse, geb. GG

MAANDAG 22 APRIL

"De toekomst start... thuis" Studiedag gezinsbeleid

Hélène Selderhuis
 15.30 uur | [Gezinsplatform.nl/studiemiddag](https://www.gezinsplatform.nl/studiemiddag)

WOENSDAG 24 APRIL

Tijdrede Altena

Ds. A.A. Egas
 19.30 uur | Werkendam, Binnengriend 27, geb. CGK

WOENSDAG 24 APRIL

Tijdrede Elburg - Doornspijk

Ds. G.W.S. Mulder
 19.30 uur | Doornspijk, geb. HHG

Europese verkiezingen 2024

SGP OP CAMPAGNE

De SGP gaat op campagne bij u langs.
Verschillende bijeenkomsten zijn zowel fysiek als online te volgen.

VRIJDAG 22 MAART

Studio Brussel

Abortus
@YouTube

MAANDAG 15 APRIL

Borssele

Harold Hooglander (nr.2)

VRIJDAG 19 APRIL

Studio Brussel

Israël
@YouTube

DINSDAG 30 APRIL

Groningen

Bert-Jan Ruissen (nr.1)
(middag en avond)

WOENSDAG 1 MEI

Friesland

ochtend

DONDERDAG 2 MEI

Zeeland

Family Event
Middelburg (avond)

VRIJDAG 3 MEI

Vrij, Onverveerd!

Päivi Räsänen
Bert-Jan Ruissen (nr. 1)
Chris Stoffer
20.00 uur |
Gouda, Achter de Kerk 2,
Sint-Janskerk

VRIJDAG 10 MEI

Huizen

Debatavond

ZATERDAG 11 MEI

Ede

Verkiezingsmiddag

MAANDAG 13 MEI

Woudenberg / Renswoude /
Scherpenzeel

DONDERDAG 16 MEI

Lijsttrekkersdebat

Bert-Jan Ruissen (nr. 1)
Hilversum

VRIJDAG 17 MEI

Congres over

Europese thema's
Gouda, geb. Driestar
educatief

ZATERDAG 18 MEI

Familiedag bij Open Doors

Bert-Jan Ruissen (nr. 1)
(ochtend)
Gelderland

ZATERDAG 18 MEI

Ledenbijeenkomst + concert
Bert-Jan Ruissen (nr. 1)
(middag/avond)
Overijssel, Kampen

WOENSDAG 22 MEI

Verkiezingsbijeenkomst

Bert-Jan Ruissen (nr. 1)
Utrecht

DINSDAG 28 MEI

Dordrecht

Bert-Jan Ruissen (nr. 1)
Avond

WOENSDAG 29 MEI

Hoeksche Waard

Bert-Jan Ruissen (nr. 1)
Avond

SGP.NL/AGENDA

Actuele informatie en precieze gegevens over de campagne staan op onze website.

WEBSHOP.SGP.NL

Ons assortiment is aangevuld met nieuwe vlaggen (ook geschikt voor schepen) en bouwhekspandoeken. Bekijk webshop.sgp.nl of stuur ons een bericht.

VRIJWILLIGERS GEVRAAGD

Zelf meedoen en bijdragen aan de campagne? Een (verborgen) talent inzetten? Stuur een bericht aan verkiezingen@sgp.nl

U kunt de SGP ook steunen door voor ons te bidden. Hartelijk dank voor uw steun!

Groot, groter, grootst

De geschiedenis van de EU

De Franse minister Robert Schuman lanceerde een opzienbarend idee op 9 mei 1950. In die tijd was de verdediging van de eigen grenzen erg belangrijk. Maar Schuman opperde: laten we elkaars grenzen openen voor economische samenwerking, zelfs voor cruciale grondstoffen als kolen en staal. Vrede door handel en welvaart!

DOOR KEES BOS

VOORLICHTER SGP-EUROFRACTIE

Steeds meer landen zagen hier de voordelen van in. Van kolen en staal ging het naar landbouw, visserij en zelfs naar politiek. Meer lidstaten sloten zich aan, tot wel 28 in 2013.

Samenwerken was niet meer genoeg: integreren en centraliseren werd het doel. Landen leverden hun vetorechten in op bijna alle onderwerpen. En lieten het Europees Parlement meebeslissen over veel zaken. De kosten stijgen jaar na jaar, vooral aan subsidies voor armere lidstaten. Het EU-jaarbudget van 160-180 miljard euro is niet meer genoeg. De EU besloot 800 miljard euro te lenen in 2020, dit jaar nog 50 miljard voor Oekraïne en meer leningen staan op stapel.

VAN IDEETJE TOT SUPERSTAAT?

Waar eindigt het ideetje van Schuman? Dat is niet vastgelegd.

Nog negen landen kloppen op de EU-deur, waaronder Oekraïne, Moldavië en Georgië. Lidstaten zouden nog meer vetorechten moeten inleveren en nog meer bevoegdheden moeten overdragen, zoals zorg en ethische onderwerpen, vinden pro-Europeanen. Voor de extra uitgaven wil Brussel eigen belastingen heffen.

Maar veel burgers vinden het zo wel genoeg, blijkt uit peilingen voor de Europese verkiezingen.

De SGP vindt steeds meer medestanders: tijd om de EU af te remmen! ◀

VAN 6 NAAR 27 LANDEN

1958: 6 landen

Nederland, België, Luxemburg, Duitsland, Frankrijk, Italië

1973: 9 landen

+ Denemarken, Ierland, Verenigd Koninkrijk (VK)

1981: 10 landen

+ Griekenland

1986: 12 landen

+ Portugal, Spanje

1995: 15 landen

+ Finland, Zweden, Oostenrijk

2004: 25 landen

+ Polen, Hongarije, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Estland, Letland, Litouwen, Cyprus, Malta

2007: 27 landen

+ Bulgarije, Roemenië

2013: 28 landen

+ Kroatië

2020: 27 landen

- VK

MEER LEZEN?

Het begon in 1952 met het 'Verdrag van Parijs'. Landen beginnen een Europese Gemeenschap van Kolen en Staal (EGKS). Maar in de loop der jaren is er steeds meer toegewerkt naar een politieke unie met veel bevoegdheden.

Meer informatie:

european-union.europa.eu

"VEEL
BURGERS
VINDEN
HET ZO
WEL
GENOEG."

“Europa moet effectiever”

Bert-Jan Ruissen over migratie

We staan aan de vooravond van een nieuw Europees Asiel- en Migratiepact. Een pakket aan maatregelen waarmee de EU de migratiestroom richting Europa wil indammen. Europarlementslid Bert-Jan Ruissen blikt vooruit.

DOOR HÉLÈNE SELDERHUIS
MEDEWERKER SGP-EUROFRACTIE

HET VERKIEZINGSPROGRAMMA VAN DE SGP IS POSITIEF OVER DIT PACT, TOCH?

“Inderdaad, het is hard nodig dat Europa effectiever te werk gaat en de instroom van vluchtelingen en migranten beperkt. Het pact biedt daarvoor goede aanknopingspunten. Daarbij moeten we wel voor ogen houden dat het gaat over mensen, niet over aantallen. Jaarlijks sterven er duizend migranten op zee onderweg naar Europa, dat is verschrikkelijk. Wat mij betreft moeten de lidstaten en de EU ook zorgen voor ruimhartige ontwikkelingssamenwerking, met middelen en kennis. De SGP wil ook graag meer opvang in de regio voor hen die vluchten. Er moeten afspraken komen met landen voor deze opvang en over de aanpak van mensensmokkelaars.”

ZIJN ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING EN ZULKE AFSPRAKEN ONDERDEEL VAN HET ASIEL- EN MIGRATIEPACT?

“Ze zijn wel een onderdeel, maar zeer beperkt. Het nieuwe pact draait vooral om het beheersen van de instroom en het vlotter laten verlopen van de terugkeer van asielzoekers uit veilige landen. Daarnaast trekt het de wetgeving in alle EU-landen meer gelijk. Het kan zo maar zijn dat in Nederland een asielprocedure veel langer duurt dan in Letland. En er zijn ook landen, denk aan Italië en Griekenland, die veel meer vluchtelingen opvangen.

Van andere lidstaten wordt verwacht dat ze hen daarbij helpen. Ook daarover zijn in dit pact afspraken gemaakt.”

HET KLINT ALSOF ER GROTE VERANDERINGEN PLAATSVINDEN?

“Papier is wel geduldig. In 2026 zou het pact zijn werk moeten gaan doen. Hoe het in de praktijk uitpakt is een tweede. En Nederland kan zelf in de tussentijd ook al veel doen om de problemen op te lossen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan het terugsturen van uitgeprocedeerde asielzoekers. Of het aanscherpen van regels over gezinshereniging. Nederland wijkt daar af van de Europese Unie: ook samenwoners en kinderen tot 25 jaar mogen nareizen voor gezinshereniging. Met de huidige propvolle opvanglocaties, zou Nederland daar nu scherper op moeten zijn.”

MAAR HAD DIT AKKOORD DAN NIET EERDER GESLOTEN KUNNEN WORDEN? NU IS DE EU TOCH BEST LAAT?

“Zeker, dit voorstel stamt uit 2016. Dus bij de invoering zijn we 10 jaar verder. Dat had veel eerder gekund. Maar nu de Europese verkiezingen in zicht zijn, willen de sociaaldemocraten en christendemocraten eindelijk pas bewegen. Ze moeten wel, want er wordt, net als in Nederland, een politieke ruk naar rechts verwacht.” ◀

In Studio Brussel ging het gesprek tussen Héléne en Bert-Jan onlangs over migratie.

“NEDERLAND KAN ZELF IN DE TUSSENTIJD OOK AL VEEL DOEN OM DE MIGRATIEPROBLEMEN OP TE LOSSEN.”

DE ARCHITECT DIE LUISTERT.

We ontwerpen plannen, oplossingen en nieuwe perspectieven voor uw opgave. Om deze te laten voldoen aan de wensen van u, als opdrachtgever, moeten uw wensen onze gedachten worden. Dat doen we door te luisteren. Luisteren naar uw wens, luisteren naar uw bedrijfsproces, luisteren naar u als opdrachtgever.

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

ALL ABOUT POTATOES

Voorgekookt

Voorgebakken

Vers verpakt

OORLOG VANUIT onze ooghoeken

**EEN INTERVIEW MET MARK BROUWER,
MAJOR BIJ DE MARINIERS EN NR. 5
OP DE KANDIDATENLIJST VOOR DE
EUROPESE VERKIEZINGEN.**

“Vandaag denk ik aan het moment dat de oorlog uitbrak in Europa. Ik wist dat de wereld zou veranderen. Oorlog in Oekraïne; een strijd die ook onze vrijheid bedreigt. Waardoor mijn kinderen een oorlog zien in hun ooghoeken, na meer dan 75 jaar vrijheid. Zo duur bevochten door ons en onze bondgenoten. Juist daarom moeten we niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar. Zoals wij, militairen, schouder aan schouder, vechten en staan voor onze vrijheid.”

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Het land is in afwachting van de twee minuten stilte. Velen kijken op 4 mei 2023 naar de uitzending vanaf de Dam. Even daarvoor klinkt déze toespraak in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. Mark Brouwer, majoor bij de Mariniers, heeft minder dan tachtig woorden nodig om de urgentie van dat moment te schetsen. Een klein orkest ondersteunt gevoelvol die urgentie van vrijheid en kwetsbaarheid aan de ene kant en bereidheid en verantwoordelijkheid nemen aan de andere kant.

In aanloop naar de verkiezingen spreken we met Mark Brouwer. Dat is omdat defensie, veiligheid en vrijheid heel belangrijke onderwerpen zijn. Ons verkiezingsprogramma zegt: "De Europese samenwerking heeft zonder twijfel bijgedragen aan vrede en stabiliteit in Europa." Maar, "de oorlog in Oekraïne drukt ons met de neus op het feit dat vrede geen vanzelfsprekendheid is. Het stelt ons voor nieuwe vragen over onze defensie en de rol van de Europese Unie in het wereldwijde politieke krachtenveld." Een derde aspect is Mark Brouwer zelf. Jarenlang vormde hij de achterhoede, de defensie op onze kandidatenlijst voor de Tweede Kamer. Maar, misschien omdat de aanval soms de beste verdediging is, staat hij nu (bijna) vooraan op de lijst voor de Europese verkiezingen. Een passende positie, want Marks kinderen - en dat geldt voor iedereen - 'zien een oorlog in hun ooghoeken'!

KNOKKEN

Op het moment dat ik hem spreek, is majoor Brouwer even een dag niet bij zijn manschappen in het veld. Dat hij daar vandaan komt, is duidelijk te zien aan het camouflagepatroon en het zongebruinde gezicht. "Als majoor ben ik de commandant van een eenheid van 100 tot 200 mariniers." (Soms door Mark ook 'discipelen' genoemd.) Ze zijn vijf weken in het veld op Curaçao, bezig met een schiettraining. "Binnen 48 uur moet ik met mijn manschappen klaar kunnen

staan om onze voornaamste taken uit te voeren. Dan moet je denken aan het verdedigen van het Nederlandse grondgebied, het beschermen van de NAVO-landen, het verlenen van bijstand bij bijvoorbeeld overstromingen. We moeten bereid zijn om te vechten in het hoogste geweldsspectrum. En nee, dat is geen romantisch verhaal dat we in mooie, fancy filmpjes kunnen verpakken. Het wordt beter vertaald door de heftige, maar realistische feiten uit de oorlogen die zich nu afspelen. Als commandant ga ik achter mijn manschappen aan de strijd in en moet ik voorwaarts. Ik kan niet zeggen dat ik het té gevaarlijk vind. Wij zijn de beroepsgroep die niet achteruit kan gaan als we het te gevaarlijk vinden. Dat komt omdat ik een eed heb afgelegd. Ik moet dienen. Ik mag ook dienen. Maar dat kan ook neerkomen op gewoon knokken."

"WE WENNEN
AAN DE DECADENTIE
VAN VREDE."

Zijn wij ons genoeg bewust van deze realiteit?

"Nee, we wennen aan de decadentie van vrede. Je hebt daarom - hoe hard het ook klinkt - af en toe een oorlog nodig om wakker te blijven. Mensen denken in onze tijd heel egocentrisch aan de korte termijn. Maar deze oorlog in Oekraïne is ook ónze oorlog."

ONDERZEEBOOT UIT HET SCHAP

Zie je dat kortetermijndenken ook in de politiek?

"Ja, helaas is dat al jaren het geval. Het is heel gemakkelijk om iets als defensie af te breken als je denkt het niet nodig te hebben. Maar je gaat niet even simpel naar de supermarkt en trekt een

pantserdivisie uit het rek, of je plukt een onderzeeboot uit het schap. Nee, we realiseren ons te weinig dat dit processen van jaren zijn. En daarmee zetten we veel op het spel. In landen als Finland en Zweden leeft dit veel meer. Maar ja, zij kennen hun buurman Rusland dan ook wat beter. Wat deze landen bijvoorbeeld ook hebben is een burgerbescherming. Ze denken op veiligheidsgebied vooruit op meer terreinen dan alleen defensie. Een fabriek die op het ene moment een machine produceert die niets met oorlog te maken heeft, moet klaar zijn om zich aan te passen op het creëren van wapentuig. Zo zijn er nog meer voorbeelden te noemen."

In hun podcast Veldheren zeggen Peter van Uhm en Mart de Kruif, beiden generaal buiten dienst, regelmatig dat de mens wel leert van de geschiedenis, maar dat de mensheid dat niet doet. Is dat een samenvatting van jouw pleidooi?

"Als ik hen goed begrijp wel. Als een mens eenmaal een conflict of oorlog heeft meegemaakt, zal hij er alles aan doen om dat voor hemzelf, voor zijn familie en zijn land te voorkomen. Maar als je het niet zelf hebt meegemaakt, heb je waarschijnlijk een heel verkeerd beeld van oorlog.

In Nederland (dat deel van de mensheid dat al jaren in vrijheid leeft) hebben we nog een lange weg te gaan om ons daar beter op voor te bereiden. Het gaat al om de mentaliteit waarbij het individu in het middelpunt staat. Dan ben je veel minder voorbereid op oorlog en verdediging. In landen waar het collectief centraal staat, is dat anders. Je komt op voor de groep waar je deel van uitmaakt."

Als wij als land er zo slecht op voorbereid zijn, is het dan tijd voor een Europees leger?

"Een Europees leger lost niets op. We hebben immers de NAVO al en we maken gebruik van *a single set of forces*. Dat wil zeggen dat het dan toch over

dezelfde militairen en dezelfde wapens zal gaan. Als de EU eraan gaat trekken en de NAVO ook, werkt dat elkaar juist tegen. De NAVO is een goed werkende structuur. Dat moet je niet overhoophalen. Bij de Europese Unie ontbreekt een gedegen veiligheids- en buitenlandbeleid. Daardoor zijn we ook slecht op elkaar afgestemd en bestaan we uit losse fragmentjes. De NAVO is bezig om dat goed op elkaar af te stemmen. Daarom zou ik zeggen 'Europese samenwerking: ja, Europees superleger: nee'."

Wat is dan nu de Nederlandse opdracht?

"We moeten serieus onze bijdrage leveren."

Hebben we het dan over die '2%-norm van de NAVO', waarbij we een deel van ons nationaal kapitaal standaard reserveren voor defensie?

"Nou, die 2% is maar een getal. Je neemt pas écht verantwoordelijkheid als je kijkt naar wat er nodig is en dat je daar je budget op aanpast."

DWAZE MAAGDEN

Je was strategisch adviseur van de Nederlandse NAVO-admiraal Bauer. Hij zei onlangs dat we een 'samenlevingsaanpak moeten hebben die verder gaat dan alleen het militaire'. De verantwoordelijkheid om klaar te staan, ligt niet alleen bij de mensen in uniform.

"Ja, het is wel een beetje vreemd dat dit nu pas wat duidelijker naar buiten komt, want wij zeiden dit al vanaf het begin. Heel veel mensen geloven militairen niet. 'Oorlogshitsers' zijn het, die militairen de oorlog in willen trekken. Maar nee, wij zagen dit al maanden voorafgaand aan de oorlog aankomen. In september 2021 kon ik je dit ook vertellen: kijk niet weg, neem je verantwoordelijkheid, wees voorbereid."

Wat is dat concreet?

"Als het goed is heeft iedereen maatregelen genomen voor als het tegenzit. De stroom zal in de toekomst

vaker kunnen gaan uitvallen. Flessen water in huis is geen overbodige luxe. Zelf heb ik ook een stroomaggregaat. En nee, we hoeven heus niet allemaal schuilkelders te gaan bouwen, maar de

"BINNEN 48 UUR
STA IK KLAAR OP DE
LAADKLEP VAN DE
HERCULES."

les van de wijze en dwaze maagden geldt ook in dit geval. Wij vinden het logisch om dijken te bouwen tegen het water. Zo logisch moet het ook zijn om een leger op te bouwen tegen andere dreigingen."

Heeft dat ook een consequentie voor 6 juni, de verkiezingsdag?

"Jazeker! Het allerbelangrijkst is dat het SGP-geluid in Europa gehoord moet blijven. Voor sommige mensen lijkt de Europese Unie een onbegaanbaar terrein, maar dat is wat mij betreft een gepasseerd station. We zitten erin en nu moeten we onze invloed behouden. Het is het waard om een stap naar voren te zetten. Bert-Jan doet daar goed werk."

KLAAR OP DE LAADKLEP

Bij de mariniers noemen ze Mark Brouwer een 'politiek dier', maar zelf schiet hij in de lach als ik hem als (kandidaat-)politicus neerzet. Maar spijt van deze plek op de kandidatenlijst heeft hij niet. Graag wil hij zich hiervoor inzetten. Maar als we het hebben over waarin zijn mentaliteit verschilt van die van de Europese politiek, is hij ook duidelijk: "Als militair wil je aanpakken. Zoals ik al zei, moet ik binnen 48 uur klaarstaan op de laadklep van de Hercules (het vliegtuig, *red.*), maar in Brussel nemen ze pas na 48 uur de telefoon op."

Heeft Brouwer ook nog een advies voor de SGP'ers (behalve om te gaan stemmen)?

"Dit jaar is het 80 jaar sinds D-day. Sommigen gaan helemaal naar Auschwitz. Dat is goed, maar ga in elk geval eens naar een militaire begraafplaats. Loop langs de stenen. Na hoeveel grafstenen daalt het besef in...?"

KOSTBAARSTE MINUTEN

Juist daarom omschrijft Mark Brouwer de twee minuten stilte op 4 mei als de 'kostbaarste minuten van het jaar'. "Kijk, je kunt het met allerlei toespraken en ideeën op zo'n dag oneens zijn, maar die twee minuten zijn van jezelf. Dan gaat het erom hoe jij nadenkt over vrijheid en het herdenken van de strijd die daarvoor nodig kan zijn. Vrijheid kun je breed definiëren, maar voor mij (als militair) is het de afwezigheid van conflicten en oorlogen. In mijn toespraak op 4 mei denk ik dan ook als vader en echtgenoot aan de situatie waarin we leven."

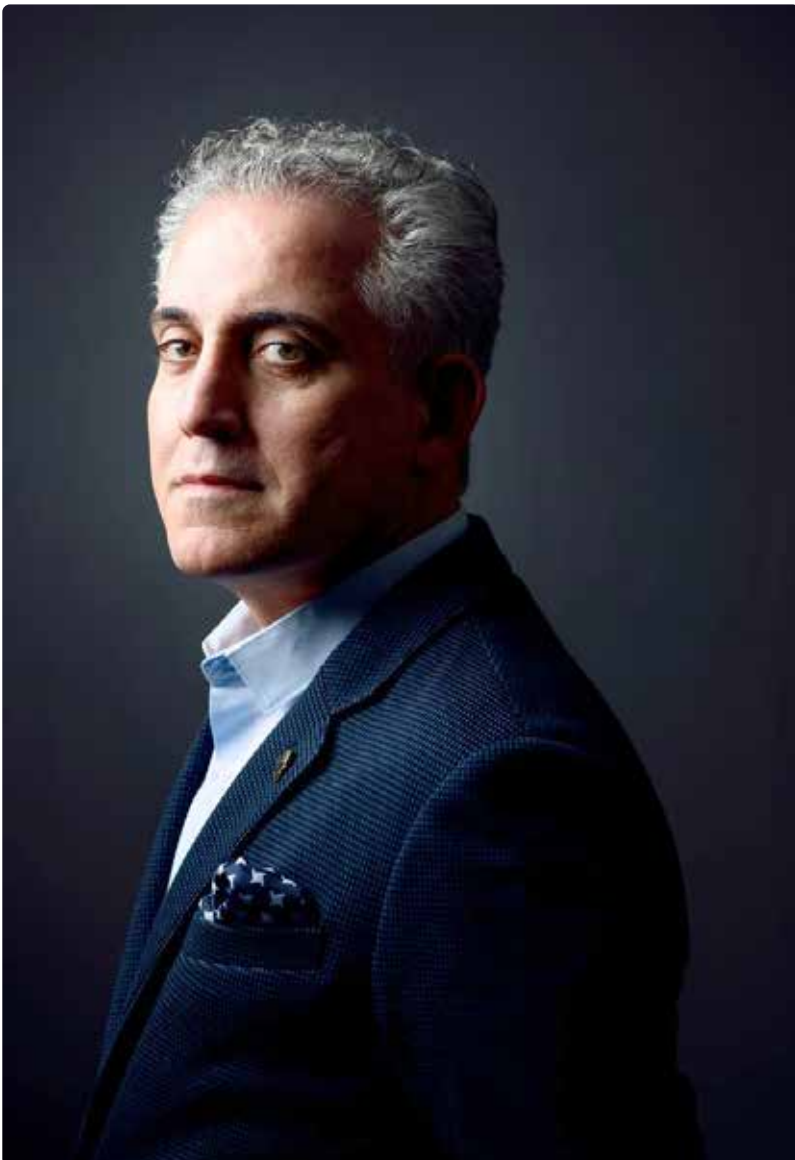
Op 6 juni 1944 was het dus D-day. Door Gods besturing waren er bondgenoten die voor onze vrijheid opkwamen. Op 6 juni 2024, 80 jaar later, is het weer 'D-day'. Velen leggen het uit als *decision-day*, oftewel 'dag van de beslissing'. In de woorden van Mark Brouwer: "Juist daarom moeten we niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar. Zoals wij, militairen, schouder aan schouder, vechten en staan voor onze vrijheid." ◀

ISLAMITISCHE REPUBLIEK IRAN: dubbele bedreiging van Europese veiligheid

DOOR BAS BELDER

SGP-EUROPARLEMENTARIËR 1999-2019

Europese veiligheid, zowel intern als extern, zal zeker een centraal thema zijn bij de komende verkiezingen voor het Europees Parlement. In beide gevallen vormt de Islamitische Republiek Iran een acuut, zij het danig veronachtzaamd gevaar voor de EU.

Hoe ver en diep reikt de 'lange arm van de ayatollahs' (de hoge sjiitische geestelijken) in ons continent? Wat betekent dat voor de Europese politiek? Denk aan plaatsing van de Islamitische Revolutionaire Garde (IRGC) op de Europese terreurlijst. Dezelfde Revolutionaire Garde - hét machtige militair-industrieel complex in Iran - staat in het Midden-Oosten voor een agressieve expansiepolitiek: ze streven naar uitbreiding van grondgebied of macht. Ook Europees grondgebied ligt onder het directe bereik van Teherans rakettenarsenaal. De Europese politiek van appeasement (verzoeningspolitiek) richting het ayatollahbewind is volstrekt bedrieglijk gebleken. Het heeft zijn islamitische ambities slechts hevig aangewakkerd. Hoog tijd voor Brussel derhalve om radicaal van koers te wisselen tegenover dit sjiitische terreurregime. Die rationele veiligheidsoptie bespreken we met de Nederlands-Iraanse ervaringsdeskundige, auteur en cultureel antropoloog Keyvan Shahbazi. Hij kent de Iraanse president Ebrahim Raisi persoonlijk. Raisi was eertijds Shahbazi's folteraar... (Lees daarvoor de spannende, indringende autobiografische roman *De Amerikaan van Karadj* van Shahbazi's hand.)

Deelt u de stellingname van de Amerikaans-Iraanse journaliste Masih Alinejad: "Een dictatuur als de Islamitische Republiek is als een virus. Wanneer je het niet bestrijdt, infecteert het de gehele wereld."?
Shahbazi: "Zeer zeker. Sommige virussen zijn minder gevaarlijk dan andere. Hier hebben we het over een dodelijk virus. Er zijn al twee Iraanse vluchtelingen in Nederland (2015 in Almere en 2017 in Den Haag)

doodgeschoten. Al is het nooit glashard bewezen, het vermoeden bestaat dat het via Ridouan Taghi is gegaan. De IRGC zit via Hezbollah ook diep in de Zuid-Amerikaanse drugskartels via de Libanese migrantennetwerken in Latijns-Amerika. De cijfers spreken voor zich. In Brazilië wonen 6 tot 7 miljoen mensen met een Libanese achtergrond, in Argentinië meer dan 3 miljoen, Venezuela 1 miljoen, ..."

"HET IRAANSE REGIME IS DE GROOTSTE SPONSOR VAN TERREUR OP DEZE PLANEET."

Alinejad hekelde bij de recente veiligheidsconferentie in München de huichelachtigheid van de leiders van democratische landen die zeggen de oorlog in Oekraïne te willen beëindigen, maar daarbij met geen woord reppen over de vuile rol die Iran in deze oorlog speelt. De Islamitische Republiek is immers een van de belangrijkste bondgenoten van president Poetin. Teheran levert Moskovo drones om onschuldige Oekraïners te doden. "Als de staatshoofden van de democratische landen de oorlog van Rusland werkelijk willen beëindigen, moeten zij ook een einde bereiden aan de Islamitische Republiek Iran", aldus Alinejad. Graag uw commentaar op deze scherpe kritiek op de Europese geopolitiek!

Shahbazi: "Ik heb hier weinig aan toe te voegen. Neem ook maar het voorbeeld van de Houthi's in Jemen. Ik heb al in 2017 in de *Volkskrant* gewaarschuwd dat het doel van de ayatollahs is om de scheepvaartroute via het Suezkanaal in handen te krijgen. We denken toch niet dat een groep berg-Arabieren, die rechtstreeks uit de Middeleeuwen lijkt te zijn gearriveerd, binnen twee jaar radarsystemen, ballistische raketten en

drones kan produceren? Waar komen die wapens vandaan? Wanneer stopt Europa met de andere kant op te kijken? Heeft werkelijk niemand in Brussel de les geleerd van onze eerdere omgang met Poetin en de Russische oligarchen?"

Bepaald niet minder kritisch tegenover de Duitse, maar evengoed Europese Midden-Oostenpolitiek, uit zich de Irankenner prof. dr. Stephan Grigat. Berlijn en Brussel moeten zijns inziens een radicaal andere koers tegenover Teheran inslaan, een ommekeer van 180 graden! De Islamitische Republiek en haar bondgenoten (Hezbollah, Hamas, Palestijnse Islamitische Jihad plus de pro-Iraanse milities in Irak, Syrië en Jemen) zijn dé vijanden van de vrede in de regio. De EU moet hen, evengoed uit eigenbelang, eindelijk het hoofd gaan bieden in plaats van de jammerlijk mislukte politiek van verzoening voort te zetten. Hoe kijkt u tegen het externe Iranbeleid van de EU aan?

Shahbazi: "Ik ben het met Stephan Grigat roerend eens. Begin met het sanctioneren van de IRGC. Zet deze grootste terroristische organisatie ter wereld op de Europese terreurlijst."

Zo'n radicale koersverlegging van de EU tegenover Iran impliceert ook, zo argumenteert Grigat, de staat Israël in elk opzicht te steunen bij de bestrijding van het Iraanse kamp dat er al decennia geen geheim van maakt de Joodse staat te willen vernietigen. Eventueel ook militair. Trekt u dezelfde lijn?

Shahbazi: "Zeer zeker. Het buitenlands beleid van de Islamitische Republiek Iran is vastgelegd in de grondwet die mede door ayatollah Khomeini (uitspr.: Chomeenié) is ontworpen. In hoofdstuk 10, artikel 152 en 154 lezen we: 'Het buitenlandse beleid van de Islamitische Republiek Iran is gebaseerd op de afwijzing van elke vorm van overheersing en de acceptatie van overheersing, (...)', *het verdedigen van de rechten van alle moslims en het niet-binden aan de dominante machthebbers, (-)* "De Iraanse grondwet stelt verder: 'De Islamitische Republiek Iran

beschouwt menselijk geluk in de hele menselijke samenleving als haar doel en erkent het recht van alle mensen in de wereld op onafhankelijkheid, vrijheid en de rechtsstaat."

Daarom ondersteunt het land (-) de strijd om de rechten van de onderdrukten tegen de hoog-moedigen, waar /dan ook ter wereld.

"Ziehier de pr-versie van de steun aan terreurgroepen in Jemen, Afghanistan, Pakistan, de Filippijnen, Irak, Syrië, Libanon en nog tal van Afrikaanse landen. Het Iraanse regime is de grootste sponsor van terreur op deze planeet. Laat ik nog het volgende vertellen: Een van de lezers van een vorig artikel van mijn hand stuurde me een mail via mijn website. Een paar uur later kreeg hij een telefoontje van een nummer uit Iran, terwijl hij niets met dat land te maken heeft of te maken heeft gehad. Hij waarschuwde mij hierover. Ik reageerde door hem gerust te stellen dat deze twee gebeurtenissen niets met elkaar te maken hadden. Zijn reactie luidde daarentegen: 'Meneer, ik ben zelf technicus en ICT'er. Het kan. Wees ervan bewust dat ze veel dichterbij u zijn dan u zich realiseert.'"

Grigat gaat zelfs zo ver in zijn kritiek op de Duitse en Europese Iranpolitiek dat hij die medeverantwoordelijk acht voor de pogrom van Hamas op de Israëlische burgerbevolking (7 oktober 2023). Dankzij Europese handel en vrijgekomen 'atoom-miljarden' (nucleair akkoord 2015) financiert/faciliteert de Islamitische Republiek de terreur tegen Israël. Gaat Grigat hier soms te ver in zijn kritiek op Berlijn en Brussel? Shahbazi: "Absoluut niet. Dat spoort helemaal met wat ik zojuist al heb gezegd." ◀

Over de interviewer: Bas Belder was in zijn hoedanigheid als Europarlementariër ook 'rapporteur Iran' voor het Europees parlement. Van 1984-1999 was hij ook buitenlandredacteur bij het RD.

“Ik ben Europeaan, maar ik ben niet trots op Europa”

In aanloop naar de verkiezingen voor het Europees Parlement op 6 juni 2024 D.V. wil de SGP haar leden ook graag kennis laten maken met de kandidaten van de lijst. Nu kunnen we daar Banieren mee vullen – wat we niet gaan doen – maar de lijsttop moet toch wel lukken. Daarom gaan we in dit maartnummer nader kennismaken met onze nummer drie: Lourens van Bruchem.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

“WIJ GUNNEN AGRARIËRS EN VISSERS DUIDELIJKHEID.”

Als iemand zich een voorstelling probeert te maken van een politicus op de lijst voor het Europees parlement, kom je al snel op een politicus die veel reist en regelmatig in het buitenland te vinden is. Op die manier kom je namelijk ook aan buitenlandervaring. In Lourens van Bruchem hebben we zo'n soort politicus wel gevonden. Dat is al snel te horen als hij zichzelf heeft voorgesteld. Maar we beginnen dicht bij huis.

WIE IS ONZE NUMMER DRIE?

“Ik ben Lourens van Bruchem. Samen met mijn vrouw Marja en nog twee van onze vier kinderen wonen we in Tricht, een dorp in West Betuwe. Na mijn studies (techniek en bedrijfskunde) heb ik in de energie-advieswereld gewerkt. Daarna stapte ik over naar een bedrijf dat grote

machines ontwikkelde voor de olie- en gaswinning. In 2009 zijn we gestart met een bedrijf dat wereldwijd innovatieve technologieën levert aan bedrijven die services verlenen binnen de olie- en gaswereld. Dit is allemaal zeer internationaal en daardoor reis ik (te) veel. Onze producten gaan tot tien kilometer diepte in gas- en oliebronnen. Met onze technieken kunnen onze klanten efficiënter en schoner hun werkzaamheden uitvoeren.

DAT IS DUS WERK WAT DICHTER BIJ DE KERN KOMT. DAT SLUIT GOED AAN OP DE NAAM VAN HET VERKIEZINGSPROGRAMMA ‘TERUG NAAR DE KERN’. MAAR DE BELANGEN BIJ BEDRIJVEN STAAN SOMS TOCH BEST VER AF VAN OVERHEDEN. HOE

IS HET DAN GESTELD MET DE BETROKKENHEID OP DE MENSEN?

“De afgelopen drie jaar heb ik ook een aantal projecten voor Woord & Daad mogen leiden in West-Afrika. Een aantal projecten rondom het geschikt maken van vele hectaren grond voor landbouw door onder andere irrigatie, betere meststoffen en zaden. Keuzen die mensen maken in die landen zijn uiteraard ook afhankelijk van de omstandigheden.”

KUN JE DAARVAN EEN VOORBEELD GEVEN?

“Als je nu een tekort aan eten hebt, wacht je niet met de verkoop van bijvoorbeeld je uien, omdat je geld nodig hebt. Maar hierdoor bewaar je de uien niet voor enkele maanden, ondanks dat je weet dat

de opbrengst dan drie keer zo hoog zou zijn. Het duurt echt jaren voordat een andere aanpak indaalt bij velen in West-Afrika. Ik ben wel onder de indruk van de werklust daar. Daarnaast heb ik het project 'Benkadi' geleid. Dit is gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het is opgezet om minderheidsgroepen een politieke stem te geven in Benin, Burkina Faso, Ivoorkust en Mali. Zeer boeiend om met professionals in het Zuiden samen te werken."

HOE ONTSTOND DE BETROKKENHEID OP DE SGP?

"Vanaf mijn jonge jaren hoorde de SGP erbij. Mijn vader was secretaris van de kiesvereniging in Liesveld. Dat heb ik op 19-jarige leeftijd van hem overgenomen. Ik heb intens genoten van de SGP-studievereniging in Alblasterdam. Na ons huwelijk zijn wij in Bodegraven gaan wonen. Al snel maakte ik deel uit van de schaduwfractie daar. Eind vorige eeuw verhuisden we naar Geldermalsen. Daar gebeurde hetzelfde: al snel werd ik lid van de schaduwfractie. Vanaf 2006 maak ik deel uit van de gemeenteraad van Geldermalsen. Vanaf 2012 als fractievoorzitter. Na een boeiend fusieproces van drie gemeenten ben ik nu fractievoorzitter van onze fractie in West Betuwe. Sinds maart 2023 ben ik ook lid van de Provinciale Staten van Gelderland."

HOE IS HET OM VOLKSVERTEGENWOORDIGER VOOR DE SGP TE ZIJN?

"Het is een mooie taak om het SGP-geluid te mogen laten horen in de gemeenteraad en de Provinciale Staten. Het is ook een verantwoordelijke taak. Heel vaak zijn de onderwerpen praktisch. Dan is het een voortdurend zoeken om ook iets van de Heere in het openbaar te kunnen zeggen. Dat weegt."

WAT IS DE MOTIVATIE OM OP DEZE KANDIDATENLIJST TE STAAN?

"Mijn motivatie is om Bert-Jan en het gehele team zoveel mogelijk te helpen. Ik geniet van de ledenbijeenkomsten en de campagne-activiteiten. Juist omdat we nu

alles als SGP alleen doen, wil ik graag helpen zoveel mogelijk stemmen te vergaren voor Bert-Jan. Het komt erop aan! Ik vind het mijn verantwoordelijkheid om dit te doen, zodat ons geluid ook na juni in het EP gehoord zal blijven. We doen dit met de vraag in ons hart of God wil helpen en het ook wil zegenen."

EN STEL, JE ZOU DE KANS ERVOOR KRIJGEN, WAT ZOU JE ALS EERST WILLEN VERANDEREN IN DE EU?

"Graag zou ik willen teruggaan naar één vergaderlocatie, dus Straatsburg schrappen. Daarnaast pleit ik ervoor om de EU-begroting te beperken!"

STAAT ER EEN ECHE EUROPEAAN OP NUMMER DRIE?

"Ik ben Europeaan, maar ik ben niet trots op Europa. Onze lidstaten moeten te veel luisteren naar Brussel. Wij vinden soevereiniteit zeer belangrijk. De EU moet terug naar de kern en snel ook."

WAT VINDT STATENLID VAN BRUCHEM VAN ONZE REGIONALE ONGANG MET DE WOLF?

"Voor de wolf is er geen ruimte in Gelderland. Actief beheer(s)en van de populatie is volgens ons vanaf het begin nodig geweest. Actief uitroeien van de wolf is zeker geen doel op zich, maar het nadrukkelijk beperken van de risico's voor dier en mens moet het uitgangspunt zijn."

EEN ANDER AANGELEGEN ONDERWERP: MIGRATIE. HOE KIJKT WEST-BETUWNAAR VAN BRUCHEM DAAR TEGENAAN?

"In onze fruitgemeente West Betuwe kunnen we niet zonder arbeidsmigranten. Wij hebben daarom ook de plicht om de praktische zaken goed te regelen. Wij vinden het zeer belangrijk dat deze groep geen extra druk geeft op onze woningmarkt. Een delicaat onderwerp. Als SGP stimuleren we de beschikbaarheid van nette woongelegenheden voor de arbeidsmigrant bij de fruittelers zelf. Daar hebben we veel mooie voorbeelden van in onze gemeente."

HOE ZOU JE MENSEN WILLEN OPROEPEN OM ECHT NAAR DE STEMBUS TE GAAN VOOR HET EUROPEES PARLEMENT?

"Het is zo belangrijk dat wij ons Bijbelse geluid ook na juni kunnen laten horen in Europa, met Bert-Jan Ruissen. Denk aan de aandacht voor het leven, aan de aandacht voor Israël! We moeten ons geluid laten horen om het migratiepact aan te scherpen. Samenwerking binnen de Europese Unie is noodzakelijk om grip te krijgen op migratie. Ook moeten we het belang van onze voedselproductie blijven benadrukken in Brussel. Wij, hier in onze mooie rivierdelta, met onze vruchtbare grond, moeten vierkant achter onze agrariërs staan. Innovatie moeten we stimuleren. Wij gunnen agrariërs en vissers duidelijkheid. Dus, reële regels die voor vele jaren gelden. Helderheid en realisme!"

Stem SGP, zodat ons geluid ook de komende jaren mag blijven klinken." ◀

met
aandacht
gemaakt

 elkekast
opmaat

WIM VAN WOLFSWINKEL

*Bezoek onze
showroom voor
inspiratie en
advies.*

Barneveld • 0342 42 34 04 • elkekastopmaat.nl

Als het erom spant...

Soms komt het erop aan. Je staat voor een beslissing met impact op je bedrijf. Dan is het een prettig idee dat we er voor je zijn. Natuurlijk, als accountantskantoor geven we je ook maandelijks inzicht in cijfers. We zorgen voor je jaarrekening, rapportages en aangiften. Maar je leert ons pas écht kennen als het erom spant...

www.vanharberden.nl

Veenendaal | Ridderkerk

VAN HARBERDEN Prettig idee.

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN** BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Rechtsstaat in gevaar?

Een van de onderwerpen waar het tijdens de kabinetsformatie over gaat, is de rechtsstaat. Dat thema is geagendeerd door (linkse en linksachtige) partijen die de PVV verafschuwen. "Want de PVV wil dingen die op gespannen voet staan met de bestaande wetten en regels, inclusief de Grondwet." Dat dat laatste het geval is, is niet te ontkennen. Maar of dat nou rechtvaardigt om het zware geschut van de rechtsstaat in stelling te brengen?

De huidige tekst van de Grondwet is het resultaat van ruim 200 jaar schrijven en herschrijven. Ook andere partijen dan de PVV doen voorstellen om bestaande wetten te wijzigen, ook onderdelen van de Grondwet. De SGP ook.

Bijvoorbeeld het 'heilige' artikel 1. Het gelijkheidsbeginsel is een goede zaak, maar de interpretatie is discutabel. Links wil af van artikel 23 over de vrijheid van onderwijs. Als links de

rechtsstaat in stelling brengt tegen de PVV, is dat puur politiek opportunisme.

OPENBAAR MINISTERIE

Iemand die recht van spreken heeft over dit onderwerp is de baas van het Openbaar Ministerie, Rinus Otte.

Hij is bij uitstek de bewaker van de rechtsstaat. In *Elsevier Weekblad (EW)* kreeg hij vragen over de PVV en de rechtsstaat.

Zijn antwoord: "In Nederland heeft de rechtsstaat twee pijlers. De eerste is de rechtseenheid en de rechtsgelijkheid. Dat voor soortgelijke zaken, verdachten en omstandigheden in Dordrecht niet een andere berechting is dan in Groningen. De tweede pijler is die van de tegenspraak. Dat is heel belangrijk voor onze organisatie. Of het nu in een rechtszaal is of in het parlement. Als die tegenspraak maar plaatsvindt in een democratisch discours, dan zit het goed. (...) Tegen Wilders zijn twee strafprocessen gevoerd. Maar dat deformeert en defameert nog steeds niet zijn partij."

NIET OPKLOPPEN

Een lezenswaardige bijdrage over dit zelfde thema stond ook in het RD. Een van onze jongeren, de Leidse politicoloog Maarten van Nieuw-Amerongen, schreef in zijn column:

"Geert Corstens, voormalig president van de Hoge Raad, begint er zijn boek 'Onze rechtsstaat: strijdbaar en weerbaarder' mee: 'We moeten het

begrip rechtsstaat niet opkloppen. Als je in een begrip veel zaken stopt, verliest het zijn kracht.' Corstens waarschuwt voor de neiging om alles wat in de samenleving verkeerd gaat te scharen onder de noemer van verval van de rechtsstaat. Deze reflex maakt het begrip zwakker. Als één van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in een specifieke casus in het gedrang lijkt te komen, wankelt daarmee de democratische rechtsstaat als zodanig nog niet. Ook 'rechts' maakt zich schuldig aan deze overdrijving. Minister Yesilgöz stelde na bedreigingen vanuit de onderwereld zonder voorbehoud dat onze rechtsstaat „op omvallen staat” en dat bij legalisering van bepaalde harddrugs (hoe onverstandig ook) 'onze manier van leven' op het spel zou staan. Zulke superlatieven ondermijnen op zichzelf legitieme zorgen. Net zoals de rechtsgang van maatschappelijke organisaties niet op de helling gaat als de regering onderzoek doet naar nadere eisen aan de representativiteit van organisaties, zoals een

Kamermeerderheid op initiatief van de SGP voorstelde.

Je kunt je toch niet aan de indruk onttrekken dat links Nederland maar moeilijk kan wennen aan de nieuwe politieke verhoudingen. De NRC (16-2) kwam nog met een achtergrondartikel over de verwarring die onder met name jonge ambtenaren heerst. 'Wat moeten ze doen als ze opeens totaal ander beleid moeten uitvoeren, beleid dat misschien ingaat tegen de democratische rechtsstaat en hun eigen diepste overtuigingen?' (...)

Politiek noch ambtenarij is weggelegd voor bange mensen. De democratische rechtsstaat veronderstelt naast rechtsstatelijke waarborgen ook een democratisch ethos, dat vraagt dat je neerlegt bij democratische besluitvorming die niet overeenkomt met jouw morele overtuigingen. Verongelijkheid of paniek hierover doet vermoeden dat juist deze groep de afgelopen decennia al behoorlijk op zijn wenken bediend is." ◀

DIKKENBERG STAALMEESTERS

STAALHARD DE BESTE!

Wij werken al ruim 20 jaar hard om dit te verwezelijken. Dat doen wij vanuit onze bedrijfs-hal in Lunteren én op locatie.

Wij leveren en monteren allerhande staalconstructies en beplating. Van complete bedrijfshallen, tot de staalconstructie voor jouw huis, aanbouw of nieuwe schuur. Maar we fabriceren ook alles op het gebied van trappen en hekwerken, cortenstalen objecten en alles op het gebied van RVS. Dit laatste voor bijvoorbeeld de trucksector, industrie of ook gewoon bij jou thuis.

Al deze projecten worden gerealiseerd door een middelgroot team. Dit heeft als voordeel dat je altijd persoonlijk contact hebt met de collega's tijdens de opdracht en realisatie ervan. De planning en de tekeningen werken we, samen met jou, in eigen huis uit. Tot slot staan we garant voor persoonlijke zorg en transparantie gedurende het hele project.

Om dit alles naar onze standaard te kunnen blijven realiseren hebben wij dringend behoefte aan een **ervaren lasser** (in een **goed gemotiveerde leerling-lasser** willen we ook graag investeren)

Voor het montagewerk, in de breedste zin van het woord, op locatie hebben we per direct plaats voor een **stoere staalbouwer die zelfstandig kan werken en iemand met inzicht, precisie en improvisatietalent.**

We bieden je een prettig salaris, een moderne werkomgeving met fijne collega's een goede beloning voor extra inzet van jouw kant.

Heb je interesse in wat we voor jou kunnen doen, of wil je solliciteren? Bel ons dan snel op **0318-589428** en vraag naar **Jan**, mail naar **info@dikkenberg-staalmeesters.nl** of loop gewoon bij ons binnen op de **Goorsteeg 15a in Lunteren**.

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

**Betrokken specialisten
Tot uw dienst!**

Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum
(hoofdreductie),
J.S. van der Ree Doolgaard
(eindreducteur),

M. de Bruyne, mw. W. de Jong
en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUROU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag,
9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUROU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75
E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85
E wii@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidscoordinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag
T 070 - 312 92 00
E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
T 070 - 318 30 45
E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu
I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl
I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

Doornenkroon

Onder alle kronen in deze wereld neemt de
doornenkroon een bijzondere plaats in.

Op zich spreekt een kroon tot de
verbeelding. De vorsten van deze wereld
tonen daarmee hun waardigheid. Het
benadrukt hun respectabele positie, niet
alleen voor hun eigen onderdanen. Maar
wie waardeert een doornenkroon?

Het is de vraag hoeveel mensen weet
hebben van de doornenkroon. Het zullen
voornamelijk mensen zijn die kennis
hebben van de Bijbel. In de christelijke
traditie neemt de lijdensgeschiedenis
van de Heere Jezus immers een
belangrijke plaats in. Hij droeg Zijn kruis
en is daaraan gestorven. Als iemand
daarmee niet bekend is, zal hij ook de
doornenkroon moeilijk kunnen plaatsen.

ZEGGINGSKRACHT

Heeft de doornenkroon nog zeggings-
kracht? Aan symbolen kun je betekenis
geven. In onze samenleving verliezen
christelijke symbolen hun functionaliteit.
Maar de doornenkroon is niet slechts
een symbool uit vroeger tijden. Zoals
doornen bestaan, zo is er wrevel van
mensen onderling en tegen God. Zoals
doornen bezeren, zo trekt het verlaten
van God zijn pijnlijke sporen in het leven.
Zo realistisch is de doornenkroon.

WEERSTAND

Laten we eerlijk zijn. De doornenkroon is
allesbehalve aantrekkelijk. Hij roept
weerstand op. Wie wil de oorzaak onder
ogen zien van alle doornen en distels die
het leven ons brengt? Wie aanvaardt
deze pijn? Juist wie bekend is met de
doornenkroon, staat hier beschaamd.
Christenen zijn niet de mensen van de
betere soort. De ware christen weet wat

het is om voor God alle waardigheid te
verliezen. Waardigheid, dat is nu juist de
onderscheidingskracht van een kroon.
Zo eren wij de koning. Zijn waardigheid
straalt af op allen die politiek of ambtelijk
dienstbaar zijn. Rechtvaardigheid is
nastrevenswaardig. We zijn dankbaar
voor allen die zich inzetten voor vrede en
veiligheid. Hoe intens de politieke
problematiek ook kan zijn, het blijft een
vervaardiging om je ervoor in te zetten.

WAARDIGHEID

Als het over waardigheid gaat, is de
doornenkroon omgeven met de grootst
mogelijke tegenstrijdigheid. Toen Jezus
ermee werd gekroond, hadden Zijn
onderdanen Hem uit ergernis verlaten.
Voor hun pijnlijke schuld gaf Hij Zich
over. Onrecht en smaad wilde Hij dragen.
Zo voldeed Hij de schuld bij God. Bij Hem
verwierf Jezus vrede en goedheid voor
mensen. Daarin was Hij niet op vrienden
maar op vijanden gericht. In Zijn
vernedering ligt Zijn hoogheid, in Zijn
schande Zijn eer. De doornenkroon is
van onschatbare waarde, juist vanwege
Degene Die hem droeg. Hoe staat u
tegenover de doornenkroon? ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

Jubileumcongres

50 jaar WI-SGP

Het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP viert zijn 50-jarig bestaan met het jubileumcongres 'Vechten om voorrang? Over de verhouding tussen geloof, wetenschap en politiek', Deo volente zaterdag 20 april 2024 in Soesterberg.

Met bijdragen van:

- mr. drs. B.D. Hengstmengel
- ir. C. Stoffer
- prof. dr. W. van Vlastuin
- mr. D. Alblas
- mw. drs. E. van Hoek-Burgerhart
- mw. Y. Koopman-Snep
- dr. B.J. Spruyt
- prof. dr. ir. W. de Vries

Tijd: 10.00u tot plm. 15.30u

Voor meer informatie en aanmelding (graag vóór 10 april) gaat u naar wi.sgp.nl/jubileum. Geen internet? Bel dan 010 7200 785.

Info & aanmelden

DE Banier

HOUD BERT-JAN ERIN!

40 jaar Bijbels genormeerde politiek
in het Europees parlement

Jullie hypotheek. Gewoon **goed** en **voordelig** geregeld.

- > Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiter
- > Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- > Woningverhuur hypotheek
- > Hypotheek zonder verzekering
- > Overwaarde hypotheek voor 60+

✓ **Onafhankelijk advies**

✓ **Verantwoord en voordelig**

✓ **Deskundig en oplossingsgericht**

klanten beoordelen ons met een **9,4**

Hypotheken | Verzekeringen | Financieringen

Albert Plesmanstraat 2 | 3772 MN Barneveld | Bel **0342 - 42 16 53** | vanommeren-fa.nl

Bij Broekhuis denken wij met u mee

Bij Broekhuis kunt u terecht voor een auto, bedrijfswagen, fiets of camper! Met al deze producten en aanverwante diensten zetten wij ons elke dag vol enthousiasme in om mensen van zorgeloze mobiliteit te voorzien.

[Broekhuis beweegt mensen](#)

En wat beweegt u?

INHOUD

Arnold
Versteeg
(nr. 4)

28

Meditatie	5
Haags nieuwsoverzicht	6
Binnenhof	7
Strijd tegen abortus	8
40 jaar Eurofractie	11
Voorzitter	12
50 jaar WI-SGP	13
Hang deze poster op!	16
Varia	19
Campagneagenda	21
Hoe en wat en waar?	22
Verdieping	24
Schaamteloos partijdig	27
Arnold Versteeg (nr. 4)	28
Bloesem	31

De SGP al 40 jaar in Europa

Er was eens, in het jaar 1974, een politicus die het aandurfde om buiten de Nederlandse grenzen het SGP-verhaal te vertellen en zich in te spannen om in de Brusselse spraakverwarring van tientallen talen ook onze christelijke, nuchtere, remmende, sturende SGP-taal te laten horen.

Ja maar, hoe mooi dit verhaal ook zou kunnen worden, één woordje uit de eerste zin staat me niet aan: was. Natuurlijk was wijlen Leen van der Waal (voor mij meneer Van der Waal) in 1974 de eerste SGP-Europarlementariër. Als het verhaal dan maar niet stopt met Bert-Jan Ruissen (ook wel meneer Ruissen) in 2024. Sommigen denken bij de 40 jaar (1974-2024) in het Europees Parlement misschien aan een woestijnreis, maar als we de lijstjes van observanten mogen geloven, zijn er heus wel zaadjes die wortelschieten in Brusselse bodem. Het is soms ploegen op rotsen en er groeit veel onkruid, maar welke rechtgeaarde SGP'er zal dan de hand niet aan de ploeg willen slaan om daar wat aan te doen? Je omdraaien en de boel de boel laten is geen strategie die te vinden is in de SGP-beginselen.

Nu kan iemand het relativeren en zich afvragen wat één van die 720 parlementariërs met een SGP-programma nu voor verschil maakt. Een terechte vraag, want Europa is wat verder van ons bed en er wordt in de media veel minder over Europese politiek geschreven. Maar dat kan natuurlijk nooit de reden zijn om het te minachten. Onze rekenkunde is maar beperkt en zo op het oog staan

ze er daar in Brussel maar alleen voor. Maar wij weten wel beter!

Daar komt nog bij dat de wind die door Europa waait op sommige punten meer in het voordeel zal zijn van onze SGP-standpunten. Dan moeten we nu de al wat gecultiveerde grond goed onderhouden om mogelijk belangrijke vruchten te kunnen oogsten.

Bert-Jan Ruissen is er nog niet klaar mee in Brussel en daarom de oproep van de voorkant: Houd Bert-Jan erin! Waarom? Omdat ook Brussel wel wat Bijbelse bijsturing kan gebruiken. Omdat Europa antireligieuze trekken heeft die aan het licht moeten worden gebracht. Omdat onze boeren, vissers en tuinders anders nóg meer doornen op hun pad vinden. Omdat het ongeboren leven zich straks moet verweren tegen een wereld waarin abortus een mensenrecht is. Daarom!

Lees er meer over in *De Banier* van deze maand. Wij houden u op de hoogte. ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD
eindredacteur

DIKKENBERG STAALMEESTERS STAALHARD DE BESTE!

Wij werken al ruim 20 jaar hard om dit te verwezelijken. Dat doen wij vanuit onze bedrijfs-hal in Lunteren én op locatie.

Wij leveren en monteren allerhande staalconstructies en beplating. Van complete bedrijfshallen, tot de staalconstructie voor jouw huis, aanbouw of nieuwe schuur, Maar we fabriceren ook alles op het gebied van trappen en hekwerken, cortenstalen objecten en alles op het gebied van RVS. Dit laatste voor bijvoorbeeld de trucksector, industrie of ook gewoon bij jou thuis.

Al deze projecten worden gerealiseerd door een middelgroot team. Dit heeft als voordeel dat je altijd persoonlijk contact hebt met de collega's tijdens de opdracht en realisatie ervan. De planning en de tekeningen werken we, samen met jou, in eigen huis uit. Tot slot staan we garant voor persoonlijke zorg en transparantie gedurende het hele project.

Om dit alles naar onze standaard te kunnen blijven realiseren hebben wij dringend behoefte aan een **ervaren lasser** (in een **goed gemotiveerde leerling-lasser** willen we ook graag investeren)

Voor het montagewerk, in de breedste zin van het woord, op locatie hebben we per direct plaats voor een **stoere staalbouwer die zelfstandig kan werken en iemand met inzicht, precisie en improvisatietalent.**

We bieden je een prettig salaris, een moderne werkomgeving met fijne collega's een goede beloning voor extra inzet van jouw kant.

Heb je interesse in wat we voor jou kunnen doen, of wil je solliciteren?

Bel ons dan snel op **0318-589428** en vraag naar **Jan**, mail naar **info@dikkenberg-staalmeesters.nl** of loop gewoon bij ons binnen op de **Goorsteeg 15a in Lunteren**.

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren

T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856

www.dikkenberg-staalmeesters.nl

> Mantelzorgwoningen

> Prefab woningbouw

> Recreatiewoningen

> Timmerwerk

Wekerom | info@dambouw.com | www.dambouw.com

VAN ELDIK COATINGS B.V.

Wij leveren verf en alle benodigdheden, precies wanneer u het nodig heeft

Ontdek de service van
Van Eldik Coatings!
Bel (0318) 529 527 of kom langs
in onze verfgroothandel.
Welkom!

Galileestraat 39
3902 HR Veenendaal
(0318) 529 527
(0318) 517 333
info@vaneldikcoatings.nl
www.vaneldikcoatings.nl

- “Die zal u alles leren, en zal u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb.”

Johannes 14:26b

Onderwijs door de Heilige Geest

Bent u tot leerling gemaakt op de leerschool van de Heilige Geest? Dat is een onbegrijpelijk groot wonder. Want in Adam hebben wij gekozen voor de leerschool van de satan. We volgen van nature graag het onderwijs van de duivel in de zonde en de ongerechtigheid. Daarom is het ook nooit uit de mens te verklaren dat er leerlingen zijn op de leerschool van de Heilige Geest. Dat is alleen vanuit God te verklaren. De Heere maakt tot leerling op de leerschool van de Heilige Geest. Mag u een leerling geworden zijn op de leerschool van de Heilige Geest? Dat geeft verwondering in het hart: Wat kan de Heere bewogen hebben mij van de leerschool van de satan af te halen en te brengen op de leerschool van de Heilige Geest?

VEELOMVATTEND ONDERWIJS

De Heilige Geest heeft onderwijs gegeven aan de apostelen. De Heilige Geest heeft hun geleerd wat zij spreken moesten. Denk aan Petrus op de Pinksterdag. Zijn eerlijke, schuldontdekkende prediking werd rijk gezegend. Er werden er omtrent drieduizend toegegaan. De Heilige Geest onderwijst al Gods kinderen in ellende, verlossing en dankbaarheid. De Heilige Geest verlicht het verduisterde verstand, Hij opent het gesloten hart. Gods kinderen leren zichzelf al meer kennen tijdens de woestijnreis van dit aardse leven. Het volk van Israël kwam in de woestijn steeds meer openbaar als een opstandig en murmurerend volk. Zo gaat het ook met Gods kinderen. De Heilige Geest doet roepen uit de diepte der verlorenheid tot God.

ONDERWIJS IN HET WERK VAN CHRISTUS

Ook gaat de Heilige Geest onderwijzen in het ambtelijke werk van Christus. Welk een wonder dat de allerhoogste Profet

DS. A. VAN HETEREN

Urk

onderwijs wil geven en blijft geven aan dwazen die in eigen waarneming al dwazer worden. Een onbegrijpelijk wonder dat Christus als Hogepriester heeft betaald voor de zonden van Zijn Kerk en plaatsvervangend de helse smarten heeft doorgemaakt. Christus bidt ook voor Zijn Kerk op aarde. Het is ook een onbegrijpelijk groot wonder dat Christus als de Koning van Zijn Kerk de Zijnen beschermt en bewaart tegen de gevaren die hen altijd en overal omringen.

ONDERWIJS IN DE WET DES HEEREN

De Heilige Geest gaat ook onderwijs geven in de Wet des Heeren. De Heilige Geest leert bidden: “Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest! Mocht Die mij op mijn paân ten Leidsman strekken! ‘k Hield dan Uw wet...” Het blijft hier afleren en aanleren. Wie onderwezen wordt door de Heilige Geest wordt al dwazer en onkundiger in zichzelf. Vanwege de zonden en overtredingen zou het rechtvaardig zijn van de leerschool van genade verwijderd te worden. Maar dat gebeurt niet. De Heere heeft groot geduld met onkundige, dwaze, zondige leerlingen.

De Heilige Geest leert ook lief te hebben, de minste te zijn en vergevingsgezind te zijn. Kent u dit onderwijs nog niet? Dan bent u nog een leerling op de leerschool van de satan en op weg naar de eeuwige rampzaligheid. Haast u om uws levens wil. Smeek: “HEER! ai maak mij Uwe wegen, door Uw Woord en Geest bekend.” Maak mij tot een leerling op de leerschool van de Heilige Geest. De smeking van Psalm 25 komen Gods kinderen in dit leven nooit te boven. Zij kunnen niet buiten dit onderwijs dat de Heere hun blijft geven op het gebed. Door dit onderwijs wordt beleefd: “Door U, door U alleen, om ‘t eeuwig welbehagen”. ◀

Wakers onder vuur

Binnen 13 dagen zijn er twee prolife-wakers onterecht opgepakt en opgesloten. De eerste keer was op 20 maart bij de abortuskliniek in Den Bosch en de tweede keer op 2 april in Utrecht. Er lijkt sprake van een geregisseerde actie. Het gaat in beide gevallen om onschuldige vrouwen die in hun eentje op een vreedzame manier flyers uitdelen. Daarmee laten ze weten dat er hulp is voor ongewenst zwangere vrouwen. Diederik van Dijk: "Veel te vaak

denken vrouwen dat abortus hun enige uitweg is, maar dat is gelukkig niet zo! Er is veel te weinig aandacht voor alternatieven. Wakers bieden alternatieven aan. Daarom staan wij pal voor hun belangrijke, liefdevolle en levensreddende werk. Iedere week zijn er meerdere vrouwen die na het contact met een waker tóch voor hun kindje kiezen. Deze wakers verdienen geen cel, maar een lintje!" ◀

Zendingsdrang en abortus

Een Nederlandse abortuskliniek levert pillen aan het buitenland. Via die route wordt er ongebooren leven gedood. Nota bene met instemming van de Nederlandse regering. SGP-Kamerlid Diederik van Dijk sprak

zich begin april fel uit tegen deze vorm van 'inmenging in andere landen'. De SGP'er wijst erop dat staten als Polen bijvoorbeeld bewust ongebooren leven willen beschermen. "Dat wij in Nederland de ruimste

abortuswetgeving hebben, zou tot zelfreflectie moeten leiden en niet tot zendingsdrang", aldus Van Dijk. ◀

Zeden

In maart debatteerde de Eerste Kamer over de nieuwe zedenwet. SGP-senator Peter Schalk vroeg daarbij de aandacht voor het verdrietige feit dat veroordeelde zedendelinquenten en pedofielen heel gemakkelijk naar het buitenland kunnen reizen om daar hun 'verderfelijke gedrag' voort te kunnen zetten. "Dit is te erg voor woorden en de politie kan er niets aan doen, vanwege privacyregels. Dat kan toch niet de bedoeling zijn? Dit moeten we aanpakken!" De minister kwam bij het debat met de toezegging om dit onder de loep te nemen. ◀

Chemours en PFAS

"Normaal staat de SGP op de bres voor het vestigingsklimaat in Nederland, maar vandaag wil ik het vooral hebben over de volksgezondheid. De SGP legt zich namelijk niet neer bij schadelijke PFAS in oppervlaktewater of in eieren, of in roetlagen op glijbanen. We moeten terug naar een balans tussen het schoonhouden van onze leefomgeving, met gezondheidseffecten voor alle Nederlanders, en productie. En dat kan", aldus SGP-Kamerlid André Flach bij het Kamerdebat over industriebedrijven en vervuiling. Hij wil dat bedrijven zoals Chemours 'gewoon kappen' met het lozen van giftige stoffen. ◀

Formatie

Bij het Kamerdebat van 20 maart over het verslag van informateur Putters gaat SGP-voorman Chris Stoffer in op de houding van de SGP tegenover het nog te vormen nieuwe kabinet. Putters concludeert onder meer dat PVV, VVD, NSC en BBB ook welwillende partijen zoals de SGP bij de

formatie zouden kunnen betrekken. Stoffer eindigde zijn bijdrage daarom als volgt: "Die welwillendheid moet natuurlijk wel van twee kanten komen en zichtbaar zijn op met name die onderwerpen die de SGP na aan het hart liggen, zoals de bescherming van het leven, de vrijheid van

onderwijs en het recht willen doen aan huwelijk, gezin en de natuurlijke orde in de schepping. Het zou voorbarig zijn daarop vooruit te lopen, maar het zou onoprecht zijn dit te verzwijgen." ◀

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

UITLEG OVER DE KAMERAGENDA

In de afgelopen periode stond er weer heel wat op de Kameragenda. Ondanks de demissionaire periode wordt er veel gedebatteerd. Nu ik het over die Kameragenda heb: onlangs vroeg iemand me hoe die tot stand komt. Wellicht zijn er meer mensen die die vraag hebben.

BIDDAG

Je hebt in de eerste plaats de debatten in de plenaire zaal. Debatten die daar plaatsvinden worden ingepland door de griffie, zeg maar het secretariaat, van de Tweede Kamer. Als individueel Kamerlid heb je daar geen invloed op. Zo hebt u wellicht meegekregen dat ik onlangs een debat heb aangevraagd over de levering van nieuwe onderzeeboten aan onze marine. De griffie heeft dat debat helaas op biddag gepland. Op bid- en dankdagen geven wij ons personeel vrijaf, tenzij er een zeer dringende reden is waardoor dat niet lukt. Als Kamerleden zijn we terughoudend met debatten op die dagen. Maar bij sommige debatten kun je helaas niet verstek laten gaan.

Afgelopen biddag was er in de ochtend een debat over toezicht op onderwijs. Dat gaat onder andere over de schoolinspectie en daarbij ook de mogelijke inspectie op informeel onderwijs (o.a. zondagsscholen en catechisaties). Daar kun je niet wegblijven. De avond van biddag was

de Kameragenda gevuld met het door ons aangevraagde debat over de onderzeeboten. Als aanvrager kun je daar sowieso niet ontbreken.

PER ABUIS

De inspectie op het informeel onderwijs is een onderwerp dat de gemoederen behoorlijk bezighoudt. Het is ons nog steeds niet duidelijk voor welk probleem deze wet een oplossing vormt. De minister heeft ons dat tot nu toe ook niet duidelijk kunnen maken. Onlangs heb ik een motie ingediend om deze wet te stoppen. Deze motie kreeg een meerderheid van stemmen. Achteraf bleek dat de fractie van GL/PvdA per abuis voor de motie had gestemd. De minister liet zodoende weten dat ze de motie niet uit zou voeren. Ik heb naar aanleiding van het debat over toezicht op het onderwijs een nieuwe motie ingediend die beoogt alleen gerichte wetgeving te ontwikkelen voor broedplaatsen van radicalisering en geweld. Deze motie heeft gelukkig wel een bewuste meerderheid gehaald.

We zijn in afwachting hoe het kabinet uitvoering denkt te gaan geven aan deze motie. Vooralsnog lijkt het kabinet na de zomer met een voorstel te komen. Hopelijk leidt onze motie ertoe dat het eerdere wetstraject geen verdere voortgang gaat krijgen.

“DE DEBATAANVRAGER
MAG SOWIESO NIET
ONTBREKEN”

ELBERT DIJKGRAAF

Voor wat betreft de formatie is er momenteel weinig nieuws. Ongetwijfeld hebt u vernomen dat ons voormalige Kamerlid Elbert Dijkgraaf samen met Richard van Zwol is gevraagd om als informateur op te treden. Op het moment van schrijven zijn wij nog in afwachting van resultaten en een rapport van beide informateurs. Uiteraard zijn we, net als u, benieuwd of de vier partijen er op de inhoud uitkomen. ◀

Achter de schermen

In Studio Brussel ging het gesprek tussen Hélène en Bert-Jan onlangs over abortus.

Achter de schermen: deze titel is niet zomaar gekozen. De betekenis is namelijk tweeledig. Of misschien wel driedubbel, of viervoudig. Ik wil het met u namelijk hebben over abortus en de Europese politiek. En dat is eigenlijk al heel curieus, omdat Europa daarover niets te zeggen heeft. Maar - u raadt het al - dat toch doet.

DOOR HÉLÈNE SELDERHUIS

BELEIDSMEDEWERKER EUROFRACTIE SGP

Eerst naar het Europees Parlement. Daar komt Bert-Jan Ruissen op voor het ongeboren leven, want met enige regelmaat staat abortus op de agenda als onderwerp van debat in Straatsburg of Brussel. Het mag wellicht ook geen debat heten, want vaak wordt de discussie vermeden. Bij voorkeur gaan pro-choice-Europarlementariërs namelijk niet het debat aan met hun pro-lifecollega's. Omdat zij 'in de Middeleeuwen leven, vrouwen haten en extreemrechts zijn'. De Europarlemen-tariërs die opkomen voor het ongeboren leven, worden het liefst niet gehoord en hun interrupties of vragen worden afgewezen. Een tactiek om het échte gesprek niet te hoeven voeren, want:

- Europa heeft niets te zeggen over abortus, gezondheidszorg of

onderwijs en seksuele opvoeding.

- Ook ongeboren kinderen hebben recht op zorg, volgens het VN-Kinderrechtenverdrag. Ongeboren kinderen hebben rechten. Die kunnen zij niet opeisen, maar komen hen inherent toe op basis van hun mens-zijn. Dat is de menselijke waardigheid. Geen enkel 'recht' mag hier inbreuk op maken. Dit is ook opgenomen in het Handvest voor de Grondrechten van de EU.
- Ongewenst zwangere vrouwen hebben zorg nodig (sociaal, psychisch, financieel) in plaats van een abortuskliniek.

ROL EUROPEES PARLEMENT

Het EU-verdrag bepaalt welke functie het Europees Parlement heeft in een wetgevingstraject. In de meeste gevallen presenteert de Europese Commissie een

wetsvoorstel. Het Europees Parlement en de lidstaten (De ministers in de 'Raad') onderhandelen er daarna over. Het eindresultaat dat eruit rolt, wordt ingevoerd als verordening of richtlijn. Soms mag het Europees Parlement alleen een advies uitbrengen over een wetsvoorstel. Daarnaast geeft het Parlement ook graag signalen af aan de Europese Commissie, lidstaten of derde landen door het aannemen van resoluties of initiatiefrapporten. Dit blijft beperkt tot een advies: een werkelijk recht van initiatief heeft het parlement niet.

HANDVEST VAN DE GRONDRECHTEN VAN DE EU

Het recentste debat over abortus stond op de agenda naar aanleiding van het besluit om abortus op te nemen in de Franse Grondwet. Politieke groepen

kunnen een actualiteitendebat aanvragen als het onderwerp van grote politieke betekenis is voor de Europese Unie. Dit debat werd ingeleid door de betrokken Eurocommissaris. Zij liet al direct weten dat de EU niet bevoegd is op dit terrein. Toch vertolkten bij dit debat achttien Europarlementariërs het standpunt dat abortus een mensenrecht is. Zij vervolgden dat abortuszorg in sommige lidstaten (Malta, Polen, Hongarije) niet veilig is en dat het daarom veiliggesteld moet worden als Europees grondrecht in het Handvest van de Grondrechten. Naast Bert-Jan Ruissen waren nog zeven Europarlementariërs in dit debat tegen dit voorstel. Dat was omdat zij *pro life* zijn, of omdat ze vinden dat Europa over abortus niets te zeggen heeft.

Er is dus wel degelijk weerstand tegen de ontwikkelingen op het gebied van abortus - maar geen weerhoudende meerderheid. De weerstand komt met name vanuit de ECR (onze politieke groep) en vanuit de conservatieven binnen de EVP (Europese Volkspartij - de christendemocraten). Tijdens dit debat werd deze groep door voorstanders 'extreem-rechts' genoemd. Bovendien vinden de voostanders dat 'de rechten van kinderen in dit debat er niet toe doen', naar aanleiding van een interruptie door Bert-Jan Ruissen.

Dit debat vond 14 maart plaats in Straatsburg en binnenkort volgt een resolutie hierover. Voor het vaststellen van een resolutie dient elke politieke groep een eigen versie van de tekst in. Vervolgens wordt er onderhandeld over een gezamenlijke eindtekst. Namens de ECR wordt eraan geschreven door Bert-Jan Ruissen en Margarita de la Pisa uit Spanje.

Op dit moment vertegenwoordigen de linkse en liberale fracties samen bijna de helft van het totaal aantal zetels. De EVP is verdeeld over abortus. Ongeveer een derde van die fractie is *pro-choice*, een derde *pro-life* en een derde onthoudt zich van uitspraken hierover. Helaas

betekent dit dat het waarschijnlijk is dat in de eindversie van de resolutie zal staan dat het Europees Parlement voor het opnemen van abortus als grondrecht in het EU-handvest is.

BEDEKTE TERMEN EN PASSAGES

Het debat over abortus als grondrecht is inmiddels al een paar keer gevoerd in het Europees Parlement. Maar dat is niet het enige waar we als SGP (en bondgenoten) scherp moeten zijn. Ook in resoluties over EU-lidstaten komt abortus vaak terug. Dan gaat het bijvoorbeeld om de visie van het Europees Parlement op de rechtsstaat in Polen of Hongarije, of de bescherming van journalisten of bestrijding van corruptie in Malta. Vaak wordt dan een passage toegevoegd die luidt dat deze lidstaten abortus moeten legaliseren of verruimen. Daarnaast proberen linkse en liberale fracties het recht op abortus in te voegen bij lopende wetgevingstrajecten. Bijvoorbeeld als 'gebruikelijk' onderdeel van seksuele gezondheidszorg. Zo stelden de onderhandelaars namens het Europees Parlement zich recent bij de onderhandelingen over het wetsvoorstel ter bestrijding van geweld tegen vrouwen op het standpunt dat abortus overal in Europa beschikbaar en legaal moest zijn. Bovendien wilden zij personen, die ongewenst zwangere vrouwen adviseren geen abortus te plegen, strafbaar stellen. De lidstaten zagen dit gelukkig op tijd in en zijn hier niet mee akkoord gegaan. Binnenkort stemmen we in het Europees Parlement over het eindresultaat van de onderhandelingen.

LOBBY

Opletten geblazen dus. Naast Bert-Jan Ruissen zijn ook andere Europarlementariërs alert. Zoals ook Ladislav Ilčić (Kroatië, ECR), Miriam Lexmann (Slowakije, EVP) en François-Xavier Bellamy (Frankrijk, EVP). Bert-Jan Ruissen vindt de samenwerking met deze parlementariërs op onze *pro-life*- en *pro-family*standpunten. Tegelijkertijd is het zo dat *pro-choice*-Europarlementariërs in grote mate worden ondersteund door EU-gefinancierde lobbyorganisaties.

Dit gebeurt niet in het openbaar, maar deze lobbyorganisaties benaderen Europarlementariërs en andere politici en beleidsmakers met pasklare resoluties, debatteksten, onderzoeken en conferenties over dit thema. De abortusdiscussie komt zo overal terug. Op deze manier vergroot de Europese Commissie haar invloed in het Europees Parlement, maar ook in de lidstaten zelf. Daarmee zet de Europese Unie wel degelijk in op ruime abortuswetgeving overal in Europa. Het EU-verdrag wordt door deze lobby omzeild en dat is erg kwalijk.

Felle woorden dus, van politici tijdens de debatten. Maar achter de schermen, bij de kliniek, verliest een vrouw haar kindje. Achter de schermen blijft ook haar roep om hulp en eveneens haar verdriet. Dát is onbarmhartig en daarom moet Bert-Jan Ruissen in het Europees Parlement blijven opkomen voor wat zo kwetsbaar is: het ongeboren leven. ◀

Nieuws en achtergronden in Bijbels perspectief

RD Zaterdag en de hele week
digitaal toegang
4 weken voor 1,99

Scan mij

rd.nl/Banier

rd
reformatorisch
dagblad

Kom jij bij ons
team werken?

Een IT-partner die begrijpt dat jouw continuïteit cruciaal is

Onze IT-professionals werken als een hecht team samen en leren van elkaar. Zij weten dat ze daardoor het meeste voor jou kunnen betekenen.

Dat is waarom Symbis zijn medewerkers vrijheid geeft. De vrijheid om écht naar jou te luisteren, jou te begrijpen en op zoek te gaan naar de beste IT-oplossing voor jouw organisatie.

Symbis. Persoonlijk betrokken!

symbis.nl

 symbis

VAN REE ACCOUNTANTS

Mensgericht & Professioneel

Wij zijn een accountants- en adviesorganisatie waar mensen graag aan verbonden zijn. Onze collega's ervaren een mensgerichte cultuur. Onze klanten ervaren professionele dienstverlening. Dat begint met een gesprek. Neem daarvoor gerust contact met ons op.

9 vestigingen in Nederland

 0343 41 59 40

 vanreeaccountants.nl

 werkenbijvanree.nl

SGP 40 JAAR IN EUROPARLEMENT

Ruissen in de voetsporen van voorgangers

De inzet van de SGP in het Europees Parlement is koersvast: christelijk stemmen en Europa remmen. En dat al 40 jaar. Maar meer dan tevoren is dat een noodzaak, omdat de EU groter en seculierder dreigt te worden.

DOOR BERT-JAN RUISSSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Sommige toespraken van mijn voorgangers zou ik nu zo opnieuw kunnen uitspreken. Onze thema's zijn eigenlijk hetzelfde gebleven: christelijk stemmen en Brussel afremmen: dat is voor de SGP de rode draad.

Ons geluid is daarmee vaak een broodnodig tegengeluid. Want de meerderheid in het grote Europees Parlement wil de EU ongebreideld uitbouwen. Het liefst tot een seculiere en progressieve superstaat.

“Zijn principiële en consequente afwijzing van een steeds verdergaande Europese eenwording combineerde hij met een nuchtere en zakelijke opstelling in praktische zaken”, werd al geschreven over de SGP-pionier in het Europees Parlement, wijlen Leen van der Waal. En ook: “In alles vond hij kracht in de wetenschap dat het uiteindelijk God is Die regeert. Hij zag uit naar de volmaking van die weldadige rust.”¹

CHRISTENVERVOLGING

In deze voetsporen ging Bas Belder in 1999 verder. Om een voorbeeld te geven: Rapporten van Belder stonden bijvoorbeeld vol met kritiek op China over de groeiende discriminatie van christenen daar. Het Europees Parlement steunde zijn kritiek. En uiteraard stemde Bas Belder

in 2005 overtuigd tegen de invoering van de Europese grondwet.

Het zijn precies de dingen die ik nu ook doe en zou doen. Je kunt van de SGP zeggen wat je wilt, maar je weet precies wat je eraan hebt!

De afgelopen jaren heb ik Brussel menigmaal aangespoord christelijke waarden beter in acht te nemen, soms met succes. Met debatten, conferenties en een expositie in het parlement vroeg de SGP aandacht voor de 365 miljoen vervolgd christenen in de wereld. Mede dankzij onze inzet is er eindelijk een EU-gezant voor geloofsvrijheid herbenoemd. Helaas gaat ondertussen de EU-begroting ieder jaar omhoog met omstreden uitgaven: voor ons reden om ieder jaar tegen te stemmen. De EU leende daarnaast nog eens bijna 1.000 miljard euro, wat ook op onze tegenstem kon rekenen.

OP DE REM

We krijgen nu zaken op tafel die 40 jaar geleden ondenkbaar waren. Abortus als grondrecht in de hele EU? Draagmoederschap reguleren? Europese belastingen invoeren?

De EU wil in een hogere versnelling naar links sturen. Wij moeten de rem dus dieper indrukken en tegensturen!

Onze SGP-Europarlementsleden sinds 1984 op een rij: Bert-Jan Ruissen, Leen van der Waal en Bas Belder (v.l.n.r.)

De SGP is broodnodig. Meer dan ooit. Zeker in het Europees Parlement, omdat daar zoveel wetten vandaan komen.

Met uw gebed en stem op 6 juni hopen we het zegenrijke werk van onze voorgangers dankbaar te mogen voortzetten. ◀

Bronverwijzing:

¹sgp.nl/actueel/nieuws/in-memoriam-leen-van-der-waal

“ONS GELUID
IS VAAK EEN
BROODNODIG
TEGENGELUID”

Ze horen erbij

Ledenvergadering Amsterdam/Koog aan de Zaan, 25 maart. Acht aanwezigen. Plaatselijke bestuursleden, onze nieuwe beleidsmedewerker van de bestuurdersvereniging Martijn van Donselaar en ondergetekende. Niet veel mensen, toch een goede avond!

Het is nog niet zo heel lang geleden dat de ledenvergaderingen van de plaatselijke kiesverenigingen (pkv) of afdelingen goed bezocht werden. In Sliedrecht hadden we er zes per jaar. Op de gewone ledenvergaderingen waren er zo'n veertig aanwezigen, met een spreker werd dat al gauw zestig en met een bekende SGP-Nederlander als spreker liep dat aantal op tot honderd. Die tijd is voorbij. Het kost moeite om de leden naar de vergadering te krijgen. Bestuursfuncties kunnen moeilijk vervuld worden. Dat horen wij overal. Ook in de plaatsen waar de SGP ruim vertegenwoordigd is.

BEELD

Dit beeld komt helemaal sterk op je af op zo'n avond in Koog aan de Zaan. In provincies zoals Noord-Holland, Friesland, Groningen en Drenthe is het hard werken voor de besturen om voort te blijven bestaan. Je bent met weinig mensen. Je voelt je kwetsbaar. Moet je bij verkiezingen voor gemeente, provincie, Tweede Kamer of Europees Parlement nog wel in de benen komen? Doet het ertoe? Eerst wat cijfers over pkv's/afdelingen, leden, raadszetels en het aantal stemmen bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen.

CIJFERS

PROVINCIE	AANTAL AFD/PKV	TOTAAL AANTAL LEDEN	AANTAL RAADSZETELS	TOTAAL AANTAL STEMMEN TK-VERKIEZINGEN 2023
Groningen	1	194	0	3280
Drenthe	1	97	1	2569
Friesland	5	276	1	4197
Noord-Holland	5	265	1	4805
Limburg	0	15	0	665
Overijssel	9	2913	27	22334
Gelderland	39	8590	65	55945

BEKEND

Het valt op dat er in deze vijf provincies bij de TK-verkiezingen toch relatief veel stemmen op de SGP uitgebracht worden. Dat geeft hoop voor de Europese verkiezingen! De vergelijking met Overijssel en Gelderland laat wel zien hoe groot het verschil is met de genoemde vijf provincies. Dat betekent veel werk op weinig schouders van onze mensen daar. Niet onbenoemd moet blijven dat de heer Bayense in Zuid-Limburg, naast zijn hoofdtaak als evangelist in Kerkrade, soms ook ambassadeur van de SGP is. Hij staat ook op de lijst voor de Europese verkiezingen. Toch is de SGP in deze provincies bekend en slaat ze aan. Dat komt in de eerste plaats door de activiteiten van de besturen van de pkv's en afdelingen.

Daar wordt hard gewerkt. Het komt ook door de verspreiding van het SGP-gedachtegoed via de moderne media. De filmpjes komen tot in alle uithoeken van ons land. Het hoofdbestuur en al onze medewerkers hebben diep respect voor het vele werk dat de bestuursleden van deze provincies doen bij verkiezingen. Vaak is het met weinig mensen en wellicht ook met de gedachte "helpt dit wel?".

Het doet ertoe! Jullie zijn in beeld en horen er helemaal bij. Daarom wil het partijbureau jullie extra ondersteunen. Schroom niet om ze te hulp te roepen. Onze Kamerleden komen graag.

Weet u wat ook mooi was in Koog aan de Zaan? Je merkt tijdens zo'n avond dat we ons allen verbonden weten aan de Bijbelse beginselen. Klein in getal, maar onder Gods zegen kan er veel kracht van uitgaan. ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

Verlicht Europa?

Vers van de pers: een bundel met opstellen over christelijke politiek in de Europese Unie. Donderdag 6 juni 2024 is een symbolische datum: 80 jaar na D-day, destijds een keerpunt in de oorlog. Hopelijk vormt het dit jaar een keerpunt in de Europese politiek. Want échte verlichting is heel hard nodig.

DOOR JAN SCHIPPERS

In het boek komen allerlei aspecten van Europese politiek aan de orde. Onder andere migratiebeleid, energie- en klimaatbeleid, economisch en monetair beleid en de verhouding tussen de Europese Unie en andere wereldmachten. Allemaal actuele en spannende vraagstukken.

Maar de spade gaat ook dieper in de grond. Het eerste hoofdstuk gaat over de morele grondslagen van Europa. Immers, het grootste probleem in ons werelddeel – ook in Nederland – is dat de Bijbelse bronnen zijn dichtgestopt. Vooral vanaf de periode van de Verlichting is het licht van Gods Woord gaandeweg bedekt en verduisterd door de mens. Want die meende op basis van eigen inzicht te kunnen bepalen wat de juiste moraal is en welke koers de overheid zal kiezen. Het verleden van de ‘donkere Middeleeuwen’ moest Europa achter zich laten om een verlichte toekomst tegemoet te gaan. Nu was in de Middeleeuwen heus niet alles beter. Maar we stellen wel vast dat vanaf 1870 steeds gruwelijker (wereld)oorlogen op ons continent (en elders) zijn uitgevochten...

Het tweede hoofdstuk laat zien hoe de rechtspraak in Europa zich steeds meer met het familierecht in de lidstaten bemoeit. Progressieve rechters schrijven aan conservatieve lidstaten voor dat zij zich moeten aanpassen aan hun

moderne opvattingen. Een verplichting tot verlichting dus, waartoe volgens de EU-verdragen niet eens mág worden gedwongen.

Is Europese samenwerking wel zo'n goed middel om maatschappelijke problemen effectief aan te pakken? Daarover gaat hoofdstuk drie. Is centrale aansturing vanuit 'Brussel' altijd nodig en nuttig? De SGP heeft van meet af aan benadrukt dat een centralistische, uniforme aanpak niet goed zal uitpakken. Want een Europees keurslijf biedt geen 'ademruimte' aan de lidstaten, die verschillen in bestuurscultuur, volksaard en nog veel meer. Europees beleid moet zo worden

vormgegeven dat het beter kan inspelen op lokale en regionale omstandigheden.

Het boek bevat ook een interview met Bert-Jan Ruissen, 'onze man' in Brussel en Straatsburg. Hij legt uit op welke manier hij zich – samen met zijn medewerkers – inzet voor een beter landbouw- en visserijbeleid, voor bescherming van het menselijk leven, het aanklaarten van christenvervolging, et cetera. Daarnaast komt de actualiteit in Israël aan de orde. Als vicevoorzitter van de EP-delegatie voor de betrekkingen met het Israëliëse parlement oefent Bert-Jan meer dan gemiddelde invloed uit. Dankzij goed overleg met de SGP-fractie in het Nederlandse parlement kan het beleid een duwtje de goede kant op krijgen.

Voor wie meer wil weten over (de achtergronden van) actuele Europese vraagstukken en de manier waarop de SGP deze problemen wil aanpakken, is dit boek een aanrader! ◀

VERLICHT EUROPA? – VOOR CHRISTELIJKE POLITIEK IN DE EUROPESE UNIE

Paperback, plm. 165 blz.

ISBN 978-94-0291-0179

Prijs € 12,95 [excl. verzendkosten]

Te bestellen via webshop.sgp.nl of bij uw plaatselijke boekhandel

Spek Accountants en Belastingadviseurs

De financiële dienstverlener,
actief in de Randstad!

Accountants
Belastingadviseurs

Krimpen aan den IJssel
0180 591581
info@spek.nl

www.spek.nl

met
aandacht
gemaakt

 **elke kast
opmaat**

WIM VAN WOLFSWINKEL

*Bezoek onze
showroom voor
inspiratie, en
advies.*

Barneveld • 0342 42 34 04 • elkekastopmaat.nl

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Vorgebakken

Vorgekookt

Vers
verpakt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks
FRESH POTATOES

Quiks
POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

SCF

STEM CHRISTELLJK REM EUROPA

FAMILIEDAGEN D.V. 1 JUNI

HERWIJNEN | Familiedag GeoFort
OUDDORP | RTM - museum
NOORD-HOLLAND | N.n.b.
FLAKKEE | MuZEEum
URK | Markt
RIJSSEN | Fietstocht
OUDERKERK A/D IJSSEL | Psalmzangavond
EDE | Verkiezingsmarkt en concert
FRIESLAND/GRONINGEN | Samenzangavond

Kijk voor meer informatie en aanmelden op de website.

Welkom op ons campagnecongres Europaverkiezingen!

Onderweg naar de Europese verkiezingen is er op vrijdag 17 mei een campagnecongres. Een gevarieerd programma met bekende sprekers, voor een scherp zicht op de urgentie van 6 juni: de verkiezingen.

Hoofdthema is 'Israël en antisemitisme'. Verontrustend om te zien hoe snel de houding naar het Joodse volk verandert, waaraan de SGP zich nauw verbonden voelt. Naast onze lijsttrekker Bert-Jan Ruissen en onze oud-voorman Kees van

der Staaij zullen (workshop)spreekers ingaan op thema's als leven/gezin, christenvervolgning, schepping, landbouw/visserij en samenwerking/grenzen aan Europa.

RESERVEERT U DE DATUM ALVAST IN UW AGENDA?

Locatie is Driestar educatief in Gouda.

Tijd: 14.00 - 17.00 uur en daarna het diner.

Entree is gratis.

Informatie: sgp.nl/campagnecongres.

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

**100
JAAR**

**INNOVATIEF
DUURZAAM
VAKKUNDIG
HOUTMANSCHAP**

Kozijnen

Maatwerk

Deuren

**100
JAAR**

De Grebbe

— TIMMERFABRIEK —

Remmerden 19F, 3911 TZ Rhenen
(0317) 61 27 34, de-grebbe.nl

CAMPAGNE-ACTIVITEITEN

De SGP gaat op campagne bij u langs.
Verschillende bijeenkomsten zijn zowel fysiek als online te volgen.

WEEK 18

- 30 april Oldambt (GR) | Verkiezingsbijeenkomst
- 1 mei Leeuwarden (FR) | Verkiezingsbijeenkomst
- 2 mei Serooskerke (ZLD) | Verkiezingsbijeenkomst
- 2-4 mei Goes (ZLD) | Familyevent

WEEK 19

- 6 mei Katwijk (NH) | Verkiezingsbijeenkomst
- 7 mei Noord-Veluwe (GD) | Verkiezingsbijeenkomst
- 8 mei Bunschoten (UT) | Verkiezingsbijeenkomst
- 10 mei Huizen (NH) | Panelgesprek
- 11 mei Ede (GD) | Verkiezingsbijeenkomst

WEEK 20

- 13 mei Renswoude (UT) | Verkiezingsbijeenkomst
- 17 mei Gouda (ZH) | Europa Congres
- 18 mei Ermelo (GD) | Familiedag Open Doors
- 18 mei Kampen (OV) | Concert
- 18 mei Ede (GD) | Samenzangavond

WEEK 21

- 21 mei Urk (FL) | Verkiezingsbijeenkomst
- 22 mei Veenendaal (UT) | Verkiezingsbijeenkomst
- 23 mei Neder-Betuwe (GD) | Verkiezingsbijeenkomst
- 24 mei Sint-Annaland (ZLD) | Concert
- 24 mei Tiel (GD) | Samenzangavond
- 25 mei Waddinxveen (ZH) | Verkiezingsbijeenkomst

WEEK 22

- 28 mei Wierden (OV) | Verkiezingsbijeenkomst
- 29 mei Hoeksche Waard (ZH) | Verkiezingsbijeenkomst
- 30 mei N.n.b. (NH) | Verkiezingsbijeenkomst
- 31 mei Utrecht (UT) | Slotconcert

WEEK 23

- 1 juni Diverse locaties | Familiedagen/concerten
- 3 juni Dordrecht (ZH) | Verkiezingsbijeenkomst
- 5 juni Molenlanden (ZH) | Verkiezingsbijeenkomst

[SGP.NL/AGENDA](https://www.sgp.nl/agenda) | Actuele informatie en precieze gegevens over de campagne staan op onze website.

AGENDA

Helaas! In verband met de verkiezingscampagne kunnen we niet méér agendapunten plaatsen. *Een laatste deel van de variaberichten vindt u bij de colofon op pagina 31.*

WOENSDAG 1 MEI

Tijdrede Oldebroek

Ds. A.J. Britstra - 19.30 uur
Oosterwolde, Groote Woldweg 82, geb. HHG

Tijdrede Beekbergen

ds. A. Verschuure - 19.30 uur
Lieren, Molenberg 20, geb. OGGiN

VRIJDAG 10 MEI

100 jaar SGP Woerden

Samenzangavond - 20.00 uur
Woerden, Petruskerk

DINSDAG 14 MEI

Tijdrede Elspeet /Vierhouten

Ds. A.T. Huijser - 19.30 uur
Elspeet, Oude hof 12, geb. GGiN

WOENSDAG 12 JUNI

Tijdrede Zaltbommel

Ds. J. van Rijswijk - 19.30 uur
Nieuwaal, geb. HHG

WOENSDAG 19 JUNI

Tijdrede Maartensdijk

Ds. M. van Reenen - 19.30 uur
Maartensdijk, geb. HHG

ZATERDAG 22 JUNI

Jaarlijkse partijdag SGP

Aanmelding kan via uw afdeling of kiesvereniging

WAAR?

EUROPESE

???

HOE?

WAT?

UNIE

WAAROM?

BRUSSEL

is het hoofdkwartier van de Europese Unie. Het Europees Parlement vergadert afwisselend in Brussel en in Straatsburg (Frankrijk).

De Europese Unie is een samenwerking van

 27 landen

De vlag van de Europese Unie lijkt op een blauwe lucht met een cirkel van 12 gouden sterren. Het getal 12 is een symbool van perfectie. Het heeft niets te maken met het aantal landen dat lid is van de Europese Unie. Sinds 1985 is dit de officiële vlag.

 31
zetels

Nederland mag bij de komende verkiezingen 31 zetels bezetten van de in totaal 720 zetels.

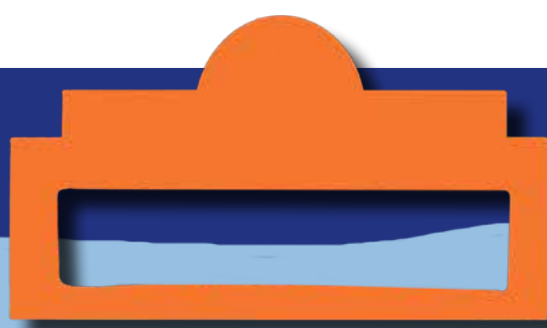
Bonjour

Hej

Hello

Wist je dat er in de Europese Unie 24 officiële talen zijn? Politici mogen tijdens vergaderingen in het Europees Parlement in hun eigen taal debatteren. Het moet wel een van de 24 officiële EU-talen zijn: Fries praten is dus niet toegestaan.

In totaal zijn er 720 zetels binnen de Europese Unie. De grootste landen zoals Duitsland hebben bijna 100 zetels en de kleinste landen, zoals Malta, hebben er nog geen 10.

SGP

checklist

Europese parlementsverkiezingen

- ✓ Wél landen helpen
- ✓ Wél christelijke waarden
- ✓ Wél ruimte voor boeren en vissers
- ✓ Wél het gezin en het leven in ere houden
- ✓ Geen extra geld en bevoegdheden naar Brussel
- ✓ Geen extra landen toevoegen
- ✓ Geen Europese afspraken over abortus

Is er een politicus die dit allemaal belangrijk vindt?

Bert-Jan Ruisen

BAZIG BRUSSEL botst met Bijbel

Ruissen ondertekent steunverklaring Räsänen

Wat is het een zegen dat God Zijn Woord heeft gegeven. Als richtsnoer voor ons doen en laten. Als maatstaf voor recht en goed en kwaad. Als kenbron van zowel val als verlossing van mensen. Een ootmoedige leef- en luisterhouding, die hieruit moet volgen, is in Brussel velen vreemd. God staat buiten hun werkelijkheid. De mens heeft Zijn plek ingenomen. Met waarden en rechten omkleed: 'mensenrechten'. De interpretatie die hieraan in Brussel gegeven wordt, botst in toenemende mate met de Bijbel. Preciezer: het botst met de scheppingsorde. Christenen worden hier (nog) niet vervolgd, maar het wordt wel kouder voor hen, binnen en buiten Europa.

DOOR HENK JAN VAN SCHOTHORST

BRUSSELSE WAARDEN VASTGESTELD

De waarden waarop de EU gegrond is, zien er nog best aansprekend uit. Het is wel in andere verwoording dan in de Bijbel, zoals daar bijvoorbeeld de vruchten van de Geest worden benoemd: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. In eigen dogma's worden de waarden van de Unie opgenoemd in artikel 2 van het EU-Verdrag: eerbied voor menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, rechtstaat en natuurlijk: eerbiediging van mensenrechten.

Nageleefd in samenlevingen die zich kenmerken door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid van mannen en vrouwen. Het *Handvest van Grondrechten van de EU* zet in met menselijke waardigheid en recht op leven in artikel 2 en ook vrijheid van godsdienst is geborgd in artikel 10.

Dit is het waardenmandaat van waaruit en waarbinnen de drie hoofdstellingen van de Europese Unie in Brussel hun werk zouden moeten doen. De Europese Raad vertegenwoordigt de regeringen

van de 27 lidstaten, stemt beleid af en stelt EU-wetgeving vast. Een taak van de Europese Commissie is om, politiek onafhankelijk, met initiatieven te komen voor voorstellen tot nieuwe wetgeving en uitvoering van bestaande regels. Het Europees Parlement houdt toezicht op de Europese instellingen en oefent democratische controle uit.

BOTSENDE WERKELIJKHEID

In de praktijk zien we een verontrustend ander beeld. Vooral op ethisch terrein zien we een Brussel dat met een extra progressief waardenpakket zijn mandaat

met een ongekende gedrevenheid oprekt en overschrijdt. Op verre afstand van de burger wordt er door de Europese instellingen in toenemende mate vanuit een links-liberaal gezichtspunt invulling gegeven aan voorstellen en beleid, strategieën en resoluties, wetgeving en verdragen. Het Europees Parlement en de Europese Commissie lopen hierbij voorop. De Europese Raad is nogal eens een vertrager of blokkeerder van deze progressieve dadendrang. Dat komt vooral door het vetorecht van landen.

BAZIG IN EUROPA

Voorbeelden van deze onrustbarende en bevoegdheidoverschrijdende eigen interpretatie van de waarden van het EU-Verdrag volgen elkaar in snel tempo op. Ik noem er enkele. Neem het door het EP aangenomen wetsvoorstel voor een Europees ouderschapscertificaat. Dit certificaat vervangt geen nationale documenten maar kan wel in hun plaats worden gebruikt en zal in alle EU-talen beschikbaar zijn. Volgens het wetsontwerp moeten EU-lidstaten ouderschap erkennen dat door een ander EU-land is ingesteld. Regeringen zullen hun nationale regels over ouderschap niet hoeven te wijzigen, zoals het aanvaarden van draagmoederschap, maar ze zouden ouderschap moeten accepteren dat door een ander EU-land is vastgesteld, ongeacht de manier waarop het kind is verwekt, geboren of het soort gezin waaruit het komt.

Ook de recente oproep van het EP om abortus als een Europees mensenrecht op te nemen in het EU-Verdrag. Net als ouderschap en draagmoederschap heeft de EU hierover niets te zeggen, maar de lidstaten. Het recht op leven zou hiermee verschuiven van ongeboren kind naar de zelfbeschikking van de moeder. Waarbij het woord 'moeder' liefst wordt vervangen door 'vrouwen', of zelfs door 'mensen met een baarmoeder'. Vaders vallen sowieso buiten beeld in deze strijd voor en uitleg van gelijkheid en zelfbeschikking. Dan hebben we nog het initiatief van de Europese Commissie om, vaag geformuleerde, 'haatzaaiende

uitlatingen' toe te voegen aan de lijst met EU-misdrijven in artikel 83 van het EU-Verdrag. Gelukkig blijft dit Commissievoorstel hangen in de Raad. Als de Raad dit voorstel zou vaststellen, dan kan de Commissie het rechtskader voor haatzaaiing uitbreiden en zomaar een christelijk gezichtspunt of geluid over huwelijk, seksualiteit of lhbti kunnen criminaliseren. De vasthoudende gedrevenheid van de Finse openbaar aanklaagster tegen mevrouw Räsänen toont ons het gevaar van mogelijke vervolging van christenen zonneklaar. Moeiteloos zouden we de lijst van oproepen van het Parlement en initiatieven van de Commissie op dit gebied kunnen uitbreiden. Ik noem nog slechts de Strategie voor Gendergelijkheid, waar zelfs in de doelstelling verwezen wordt naar 'vrouwen en mannen, meisjes en jongens: in al hun verscheidenheid'. En de lhbtqi-strategie. De Europese Commissie zegt daarin een Europese Unie voor ogen te hebben 'waar diversiteit gekoesterd wordt als onderdeel van onze collectieve rijkdom. Een Unie waar je kunt zijn wie je bent en kunt houden van wie je wilt'. Tegelijkertijd wordt een lidstaat als Hongarije juridisch aangeklaagd vanwege zijn voorbeeldwaardige kindbeschermingswet. Deze vrijwaart schoolkinderen van lessen over lhbti-zaken en geeft ouders hier de vrijheid.

BAZIG WERELDWIJD

Maar niet alleen in Europa baast de EU. Ook op wereldwijde schaal wil de EU de progressieve interpretatie van zijn waarden tot norm stellen. Grotendeels buiten het zicht van het EP en betrokken landen heeft de Europese Commissie met vertegenwoordigers van een groep van 79 Afrikaanse en Caribische landen (de ACS-landen) een twintigjarig bindend verdrag 'onderhandeld'. Deze zogenaemde 'Partnerschaps-overeenkomst' dringt binnen in bijna elk gebied van het openbare en privéleven in de EU en de ACS-landen. Het probeert sociale, seksuele, gender- en culturele normen in ACS-landen te veranderen

door abortus en seksuele voorlichting verplicht te stellen.

Tot slot noem ik nog de brandende ijver van de EU als belangrijkste voortrekker in de VN-Mensenrechtenraad bij deze zelfde agenda. Na een schimmig steekspel van zes weken werd in de Mensenrechtenraad in Genève begin april gestemd over een door een progressieve visie op seksualiteit vervuilde tekst van een resolutie over de Rechten van het Kind. Ook was er een resolutie die intersekse als nieuwe non-discriminatiecategorie wilde vaststellen, in plaats van wat het is: een medische conditie. Ontwikkelingslanden zijn nauwelijks en soms helemaal niet bestand tegen de massief uitgeoefende druk van de EU op dit gebied.

WAT U KUNT DOEN

Al met al maakt dit duidelijk dat Brussel geremd moet worden. Dat doen wij met Christian Council International. Maar we kunnen het effectieve, waarde(n)volle, christelijk geluid van Bert-Jan Ruissen niet missen aan het front. Alle zeilen moeten daarvoor bijgezet worden. Ik vraag u om op 6 juni tenminste 5 mensen op te wekken om voor dit geluid te gaan stemmen. ◀

Henk Jan van Schothorst is oprichter en directeur van *Christian Council International (CCI)*. Deze organisatie richt zich erop om beleid te beïnvloeden op internationaal niveau. Zo mag hij inspreken bij de Verenigde Naties (VN), de Europese Unie (EU), de Afrikaanse Unie (AU), de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking (OVSE) en in lidstaten. Eerder werkte hij onder andere als stafmedewerker van de Eurofractie van de SGP.

'passend
advies
voor
ZZP-ers'

'eerlijk advies
voor particulieren'

'duidelijk
advies
voor het
MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

ZZP

PARTICULIEREN

MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60, Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergh.nl - kantoorvandenbergh.nl

Verantwoord op uw vermogensvragen

- vermogensbegeleiding
(Bijvoorbeeld na verkoop van uw bedrijf)
- financiële planning
- financieringen
- schenkingen

**Wij helpen u bij
het verantwoord
beleggen van uw geld.**

Richard van Willigen FFP CFP®
Certified Financial Planner

! Een
vakantiewoning in
Frankrijk is vrijgesteld
in Box 3.
Wij hebben een
project voor
u.

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Schaamteloos partijdig

Veel mensen hebben het helemaal gehad met de NOS. Ik ben een van hen. Deze zogenaamd nationale omroep is in de keuze van wat ze berichten over Israël en Gaza, de manier waarop het gebracht wordt, de woordkeuze en de gebruikte bronnen, niet slechts eenzijdig, maar schamteloos partijdig.

Neem de NOS-bronnen. Dat zijn bijvoorbeeld de 'Palestijnse autoriteiten'. Hamas dus. Weliswaar wordt dat vermeld, maar wél klakkeloos doorgesluist. Ook beroept de NOS zich op mensenrechten- en hulporganisaties, zoals de VN/UNRWA, Oxfam, Human Rights Watch, Al Jazeera of Amnesty International. Allemaal anti-Israël, soms zelfs pro-Hamas.

Neem Amnesty International, ooit begonnen om politieke gevangenen bij te staan. En nu? Kortgeleden kreeg Israël de volle laag toen een Palestijnse schrijver in Israëlische gevangenschap was overleden. Het betrof Walid Daqqah, naast schrijver ook terrorist, opgepakt nadat hij een 19-jarige Joodse jongen had ontvoerd, een oog uitgestoken, gecastreerd en daarna vermoord.

LEKPRIKT

Iemand die regelmatig de NOS-berichten over Israël lekprikt, is de schrijver Leon de Winter. In de *Telegraaf* (19 maart) gaat hij in op de bedrieglijke berichten dat Israël Gaza uithongert. Lees hoe het wél zit.

"Elke dag rijden trucks met enorme hoeveelheden voedsel en medicijnen vanuit Israël naar Gaza. En elke dag worden de cijfers daarvan online verstrekt door de Israëlische overheidsorganisatie 'Coordination of Government Activities in the Territories' (Cogat). Dit waren de cijfers van 17 maart: '243 trucks met humanitaire hulp werden geïnspecteerd en overgebracht naar de Gaza Strip. 165 via Kerem Shalom en 78 via Nitzana. 167 trucks werden gedistribueerd binnen Gaza.' Elke journalist kan dit controleren.

Het betrof onder meer 3665 ton voedsel, ofwel meer dan 3,5 miljoen kilo, vervoerd in 40-voet containers met elk ruim 22 ton voedsel. In 21 grote bakkerijen worden in Gaza met het meel dat Israël brengt meer dan twee miljoen broden gebakken. Elke dag. Laat dit tot u doordringen: voedselhulp is massaal aanwezig. (...)

Elke dag brengt Israël miljoenen kilo's voedsel Gaza binnen. Maar wie heeft de controle binnen Gaza? Met geweld of dreiging van geweld neemt Hamas veel daarvan in beslag, verspreidt het voedsel onder de eigen leden en hun familie-netwerken, en de rest wordt op de markten tegen woekerprijzen verkocht. Het probleem is niet de aanwezigheid van voedsel maar de voedseldistributie, die door de gangsters van Hamas en de tribale leiders wordt verziekt. (...)

Gazanen hebben boven- en ondergronds massaal meegewerkt aan de opbouw van de terreurmachine. Vervolgens werd de slachting van 7 oktober met intens enthousiasme begroet, en volgens opiniepeilingen is dat nog steeds zo. Je kunt zeggen: met 7 oktober hebben de Gazanen de verwoestingen over zichzelf afgeroepen. Desondanks brengt Israël elke dag voedsel naar Gaza, in weerwil

van alle regels die in de Levant gelden: sla je vijand en iedereen die bij hem hoort net zo lang tot ze niet meer opstaan, anders zal hij of zijn zoon of neef jou morgen de keel doorsnijden."

RONDJES APENROTS

Het meireces komt eraan. Hopelijk is het dan aangenaam weer voor enkele rondleidingen langs het torentje, een beetje Binnenhof en in de apenrots van de Tweede Kamer.

De data die ik heb geprikt zijn **vrijdag 3 mei, zaterdag 11 mei** en **zaterdag 15 juni**.

Opgeven kan als vanouds: **mdebruyne@tweedekamer.nl** of gewoon appen/bellen: 06 1254 1741. Wees welkom! Het kan nog even...

Europese Unie moet meer werk maken van het hergebruik van waardevolle grondstoffen

Circulaire economie: Afvalbergen groeien, fossiele grondstoffen en brandstoffen worden schaars en het klimaat verandert. Om de mensheid blijvend te kunnen voeden en te voorzien van noodzakelijke goederen en diensten, is een andere omgang met grondstoffen en energie hard nodig.

Kort gezegd, we gaan van een 'lineaire economie' naar een 'circulaire economie'. In Nederland streven we naar een volledig circulaire economie in 2050, met als tussenstap 50% circulair in 2030.

DOOR ARNOLD VERSTEEG

“MET ONS GEDRAG
CONSUMEREN WE DE
AARDE KAPOT”

Wat is een 'circulaire economie' eigenlijk? We hebben het dan over een economie waarin afval niet meer bestaat en grondstoffen opnieuw worden ingezet in de gebruiksketen. Een economie waarin energie en producten vooral hernieuwbaar zijn. Waarin menskracht, goederen en diensten optimaal benut worden. De transitie naar een circulaire economie is een uitdaging die ons allemaal aangaat. Het is een overgang vol uitdagingen en kansen.

Gemeente Ede werkt in Regio FoodValley met zeven andere gemeenten samen aan een sterke circulaire regio. We doen dit onder de noemer 'Living Lab Regio Foodvalley Circulair'. Mijn collega-wethouder Marco Verloop (SGP) uit Veenendaal is hiervan de enthousiaste, bestuurlijke trekker. Bij dit initiatief zijn niet alleen gemeenten betrokken: ook en vooral ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen. We werken samen aan circulaire innovaties en

verdienmodellen. Het uiteindelijke doel is een toekomstbestendige en volhoudbare economie waarin circulair werken de gewoonte is.

WAARDEVOLLE GRONDSTOFFEN

Een onderdeel in de strategie van circulariteit is hergebruik. In Nederland en in Europa hebben we veel elektronisch afval. Minder dan de helft van het Europese elektronisch afval wordt echter hergebruikt. Afgedankte

printplaten bevatten bijvoorbeeld waardevolle grondstoffen die hergebruikt kunnen worden, maar waar amper gebruik van gemaakt wordt. Daardoor belanden zeldzame metalen in afvalverbrandingsovens.

In 2023 heeft de Europese Commissie de Critical Raw Materials Act (CMRA) aangenomen om de beschikbaarheid van tientallen kritieke grondstoffen veilig te stellen. Deze grondstoffen zijn nodig voor producten als batterijen en zonnepanelen. De CMRA draagt de lidstaten op de zeldzame en belangrijke metalen te mijnen, op te werken en te recyclen. Zo moet Europa minder afhankelijk worden van landen als China, dat nu 's werelds grootste grondstofleverancier is en niet schuwt om dit als pressiemiddel in te zetten. Het moet dus anders, ook om die reden.

ROAD2WORK

Het kán ook anders. Een mooi voorbeeld van een maatschappelijk betrokken en circulair werkend bedrijf is Road2Work. Dit Edese bedrijf, opgericht door SGP'er Erik Schalk, bereidt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt voor op een baan in het reguliere bedrijfsleven. Deze mensen zet hij in om op locatie in Ede 300 ton laptops per jaar te verwerken. Defecte laptops worden gerepareerd voor hergebruik. Printplaten uit onder andere laptops die niet meer hergebruikt kunnen worden moet dit bedrijf echter

verkopen aan een bedrijf in Japan. De reden hiervoor is, dat in Europa alleen de renderende metalen (zogenoemde quick wins) worden teruggewonnen, terwijl er ook mogelijkheden zijn om álle edelmetalen terug te winnen. Dat zijn vaak juist de metalen die zeldzaam zijn en een negatieve impact hebben op het milieu bij de winning in mijnen. Ik heb het dan nog niet eens over het hergebruik van componenten uit de printplaat, ook daar loopt China in voorop door processoren los te smelten en weer te gebruiken op een andere printplaat.

Ik vind dat jammer. Zo ontdoen we ons in Europa van deze schaarse grondstoffen en verzwakken we onze mondiale positie op de grondstoffenmarkt. Daarom pleit ik voor een productiefaciliteit in Europa die dit wel mogelijk maakt. Zo behouden en hergebruiken we deze grondstoffen voor de Europese markt. Dit sluit naadloos aan bij een stellingname uit het verkiezingsprogramma van de SGP: "Daarnaast moeten schaarse en zeldzame metalen in grotere mate hergebruikt worden". Een mooie opdracht voor Bert-Jan Ruissen om zijn tanden in te zetten!

RENTMEESTERSCHAP

Zorg voor de schepping is niet alleen iets waar bestuurders en politici zich mee bezig moeten

houden. Iedere individuele burger heeft deze opdracht. Ik durf de stelling aan dat we met ons huidige gedrag de aarde kapot consumeren. Durf daarom bij aanschaf van goederen en apparatuur weloverwogen keuzes te maken. En kies bijvoorbeeld bij defecte huishoudelijke apparatuur eerst eens voor reparatie ervan bij een reparatiewinkel of repair café. Laten we het woord rentmeesterschap centraal zetten in onze SGP-uitingen, maar vooral in ons doen en laten. Een levensinstelling en een mooie opdracht voor ons allemaal om onze tanden in te zetten! ◀

Arnold Versteeg (51), wethouder en locoburgemeester in Ede, staat op de vierde plaats van de kandidatenlijst voor het Europees Parlement. Als wethouder is hij onder meer verantwoordelijk voor de portefeuilles economie, energietransitie, klimaat, milieu, bodem en afval. Hij is tevens bestuurlijk trekker van Human Capital in Regio FoodValley.

Ede, zo'n 124.000 inwoners, ligt in het hart van Regio FoodValley. Deze regio bestaat uit acht gemeenten met in totaal ongeveer 360.000 inwoners. In FoodValley werken ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen en overheidsinstanties samen aan een gezonde en duurzame regio.

Recht *doen*.

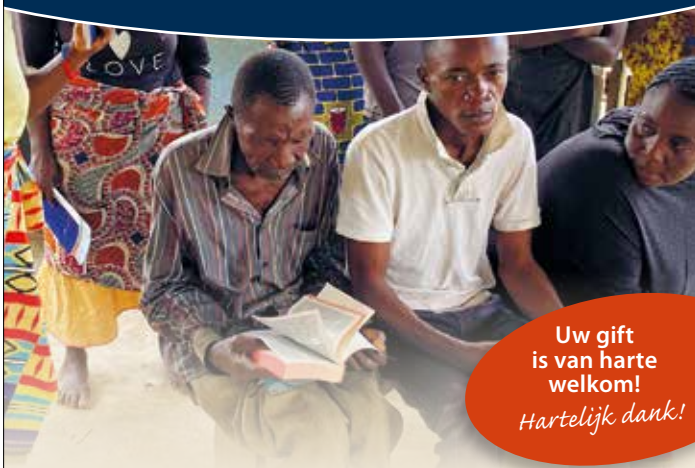
**Onze advocaten zetten uw belangen op scherp.
Met ondernemerschap en passie. Om u te dienen.**

Advies nodig?

www.bvd-advocaten.nl

Barneveld | Hardinxveld-Giessendam | Kampen | Veenendaal

Gods Woord wereldwijd verspreid

Uw gift is van harte welkom!
Hartelijk dank!

Samen met verschillende kerken en hulporganisaties verspreiden wij gratis Bijbels in vele landen van de wereld. Ook steunen wij diverse vertaal- en revisieprojecten: vertaling van de Bijbel in het Chinees, de revisie van de Spaanse Bijbel (Reina-Valeravertaling) en het Hebreeuwse Nieuwe Testament (Delitzschvertaling).

Ons rekeningnummer is: **NL96 RABO 0129 4451 18**
t.n.v. Gereformeerde Bijbelstichting.
gbs.nl/steun-ons-werk/geef-eeen-gift/

Nijverheidstraat 21 • Leerdam (0345) 61 01 55
www.gbs.nl

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

elektrische fietsen
sportieve fietsen
stadsfietsen
onderhoud

Leo Joosse
tweewielers
sinds 1984

Dorpsplein 14 · 4363 AC Aagtekerke · 0118 58 13 06
www.leojoossetweewielers.nl

Van de redactie

Een nieuwe editie van De Banier staat gepland om te verschijnen op donderdag 30 mei. De kopijdatum daarvoor is 10 mei. Dit is tevens het laatste nummer voor de verkiezingen. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 4 juli.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt: 'Deo volente'.

RECTIFICATIE

In *De Banier* nr. 3, in het interview met Mark Brouwer, majoor bij de mariniers, staat dat hij gaat over 100-200 manschappen. Dit moet zijn een marinierssquadrone van 100-120 man.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1, 11, 16: beeld door Cees van der Wal Fotografie

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

COLOFON

REDACTIE
E debanier@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE
E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of abonnement dient schriftelijk te geschieden voor 1 december.

Bloesem

Het frisse groen komt weer tevoorschijn. De prachtige bloesems zijn u toch niet ontgaan? Het is de tijd van het jaar. De afgelopen weken waren rijk aan regen en zonnenschijn. Dus dan mag je uitbottende bomen en planten verwachten.

Maar het blijft een wonder. Al die kleuren groen vormen een imponerend geheel. De bloesems zorgen voor een kleurrijke bekroning. Het toont niet alleen fris en teer, maar het straalt ook blijdschap uit. En dat geeft een goede impuls aan de stemming onder de mensen. Het is net of iedereen in het voorjaar wat meer hoopvol is gestemd.

POSITIVITEIT

En daar zijn we wel aan toe. In de politiek was het de laatste jaren crisis na crisis. Helaas blijkt het moeilijk om zicht te krijgen op structurele oplossingen. De polarisatie in de samenleving verklaart een kil politiek klimaat. In discussies gaat het er nogal eens heet aan toe. De vraag hoe Groningers uit het aardbevingsgebied wordt rechtgedaan, stemt somber. Dat is niet minder het geval als we denken aan hoe *framing* en dramatiek het duurzaamheidsdebat beheersen. Positiviteit is welkom.

En als we dat prachtige groen zien met al die heerlijke bloesems, dan weten we direct waarvoor we het doen. Onze leefomgeving is de schepping van God. Daarmee zijn we zeer bevoorrecht. Het benadrukt de verantwoordelijkheid om de aarde te bouwen en te bewaren.

Maar dan moet de ontluikende natuur ook meer bij ons oproepen dan positiviteit en verantwoordelijkheidsgevoel. De natuur herleeft niet alleen uit de doodsheid van de winter. Alles van doorren, vergif en dood herinnert ons aan ónze zonde. Laten we in onze analyses deze oorzaak eerlijk onder ogen zien. Alle gebrokenheid in deze wereld en onder de mensen tekent onze schuld voor God. Dat vraagt om levensernst en uitzien naar Gods genade. En die toont God als Hij de natuur doet herleven. Dat blijkt zelfs in het schraalste stukje natuur. Ontluikend groen toont de kracht en de trouw van Gods goedheid. Daarover legt Hij met de bloesem grote sierlijkheid. ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

*Een keuken van
goede huize*

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasterdam
078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL

DE Barrier

**STEM
CHRISTELIJK
REM
EUROPA**

Kom op 1 juni naar
de familiedagen!

Laat uw vermogen renderen

ACTIERENTE!

Momenteel loopt er een actierente (5%)

Neem snel contact met ons op en profiteer van de actie

Van Dam, Van Dam & Verkade

INVESTEREN IN ONROERENDE ZAKEN

INHOUD

Brussel & Israël

18

Meditatie	5
Haags nieuwsoverzicht	6
Interview H.J.A. Ruissen	7
Voorzitter	11
Campagne in beeld	12
Binnenhof	15
Hoe werkt de EU?	16
Brussel & Israël	18
Jongeren	21
Verantwoording	22
Varia	24
Brussel & boeren	27
Een zetel? Het kan!	28
Haagse propjes	31

Houd Bert-Jan erin!

Vanaf 1984 hebben we een plekje in het Europees Parlement. Degenen die de kans hebben gekregen om zich in de achterliggende tijd te verdiepen in de rol die de SGP daar kan spelen, willen niet anders dan deze lijn voortzetten. Daarom is onze campagneboodschap: "Stem christelijk. Rem Europa!"

STEM CHRISTELIJK

Natuurlijk heeft Europa ook zo z'n goede en nuttige kanten. Je zou het bijna vergeten. Nee, de SGP doet niet haar ogen dicht en stopt geen vingers in de oren en roept hard 'nee, nee, nee!'. Dat zou je als een eigenwijze kleuter bij de zandbak nog wel kunnen doen, maar zo kent u de SGP natuurlijk niet. We proberen met een geopende Bijbel als kompas steeds te zoeken naar het beste voor onze burgers. En dat kun je toch het beste doen als je deel uitmaakt van het Europees parlement. Het gaat dan wel over zaken die letterlijk 'grensoverschrijdend' zijn. Een rivier stopt niet bij onze landsgrens en zo zijn er ook zaken waarvoor we goed met onze buurlanden moeten samenwerken. Het werkt zo in een straat. Het werkt zo tussen aangrenzende gemeenten en... het werkt ook zo tussen aangrenzende landen.

En de belangen van onze Nederlandse burgers kunnen we natuurlijk niet zomaar aan anderen overlaten. Normaal zijn we heel kieskeurig en willen we per se zo'n vakje onder de lettercombinatie S-G-P inkleuren. Je moet er toch niet aan denken dat er ergens in Europa iemand met de Franse slag onze vissers uit de zee lepelt. Daar zou ik het althans Spaans benauwd van krijgen! Ook de Duitse Gründlichkeit is alleen maar goed te

noemen als ze niet op zandgronden bouwen, maar op een vast Fundament.

REM EUROPA

De Europese Unie moet dus op kerntaken haar functie voor de Nederlandse burgers blijven vervullen. Maar leer ons de Europese Unie kennen... Nu onze Europese reis al zo'n 40 jaar duurt, kennen we onze pappenheimers wel. Geef ze geen vinger, want spontaan nemen ze de hele hand. Een gevleugelde uitspraak luidt: 'Never waste a good crisis'. En dat is taal waar ze wat mee kunnen in Brussel. Dat zagen we immers ook in de tijden van de coronapandemie en de bankencrisis.

Maar laten we wel bedenken dat we Europa alleen kunnen afremmen van binnenuit. Zonder SGP in dat parlement, wordt ook het SGP-geluid gemist. Dat wil ik niet op m'n geweten hebben en daarom stem ik 6 juni D.V. op een onvervalst SGP-geluid, met een licht Zeeuws accent! Ik stem op Bert-Jan Ruissen. ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

DIKKENBERG STAALMEESTERS STAALHARD DE BESTE!

Wij werken al ruim 20 jaar hard om dit te verwezelijken. Dat doen wij vanuit onze bedrijfs-hal in Lunteren én op locatie.

Wij leveren en monteren allerhande staalconstructies en beplating. Van complete bedrijfshallen, tot de staalconstructie voor jouw huis, aanbouw of nieuwe schuur, Maar we fabriceren ook alles op het gebied van trappen en hekwerken, cortenstalen objecten en alles op het gebied van RVS. Dit laatste voor bijvoorbeeld de trucksector, industrie of ook gewoon bij jou thuis.

Al deze projecten worden gerealiseerd door een middelgroot team. Dit heeft als voordeel dat je altijd persoonlijk contact hebt met de collega's tijdens de opdracht en realisatie ervan. De planning en de tekeningen werken we, samen met jou, in eigen huis uit. Tot slot staan we garant voor persoonlijke zorg en transparantie gedurende het hele project.

Om dit alles naar onze standaard te kunnen blijven realiseren hebben wij dringend behoefte aan een **ervaren lasser** (in een **goed gemotiveerde leerling-lasser** willen we ook graag investeren)

Voor het montagewerk, in de breedste zin van het woord, op locatie hebben we per direct plaats voor een **stoere staalbouwer die zelfstandig kan werken en iemand met inzicht, precisie en improvisatietalent.**

We bieden je een prettig salaris, een moderne werkomgeving met fijne collega's een goede beloning voor extra inzet van jouw kant.

Heb je interesse in wat we voor jou kunnen doen, of wil je solliciteren? Bel ons dan snel op **0318-589428** en vraag naar **Jan**, mail naar **info@dikkenberg-staalmeesters.nl** of loop gewoon bij ons binnen op de **Goorsteeg 15a in Lunteren**.

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasterdam
078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL

► “En de natiën op de aarde die zult Gij leiden. Sela.”

Psalm 67:5b

Gods leiding gevraagd en verwacht

Psalm 67 begint met een gebed om Gods genade en besluit met het uitzicht op de verhooring daarvan. Zonder dit gebed en dit uitzicht op God goedheid kunnen we niet. Dit spreekt bijzonder aan, nu we toelevan naar de verkiezingen voor het Europees Parlement. Is het ook uw smeekgebed: “God zij ons genadig en zegene ons”?

Deze psalm is van bijzondere schoonheid. Dat zien we niet alleen aan de vormgeving met een duidelijk begin en slot. Ook valt op dat onze tekst ingeklemd is tussen tweemaal dezelfde dichtregel. Vers 4 en 6 vormen dus een soort refrein. Dat maakt de psalm symmetrisch van opbouw. Maar dan is onze tekst zelf het hart van deze psalm.

NATIËN

Wat is dan de centrale boodschap? Gods zegen strekt zich uit naar de volken. Ook het woord natiën wordt gebruikt. We moeten voorzichtig zijn

met onze hedendaagse invulling van met name dit laatste begrip. In de Bijbeltijd kende men niet de natiestaat zoals wij die kennen. We moeten denken vanuit de kern van deze twee begrippen: aan de volken met hun eigen afkomst, leefwijze en regering. En dan gaat het met name om de volken in onderscheid met Israël. Want in het Oude Testament strekt Zijn bijzondere zegen zich in principe alleen uit tot dat volk. Het hart van deze psalm is dat de Heere Zijn goedheid en leiding toont aan alle volken. Dat blijkt ook in het woord leiden. Meestal ziet dit woord in de Bijbel op ‘de weg wijzen’. Zoals God Israël de weg wees uit Egypte naar het beloofde land, zo zal hij nu ook de volken leiden. Daarop wijst niet alleen het woord rechtmatigheid; de psalm als geheel is daar op allerlei manieren vol van.

LEIDING

Deze goedheid en leiding spreken ons aan. De vertegenwoordiging van onze partij in Brussel en Straatsburg mag

DS. G.W.S. MULDER

Ridderkerk

hiervoor een politieke bijdrage leveren. We zien ernaar uit dat we onze zetel mogen behouden. De zaken die op de agenda staan, zijn belangrijk en nauw verweven met die in ons eigen land. Er is vaak zorg aan verbonden. En we merken het: als het niet goed gaat met Israël, dan gaat het niet goed met de wereld. Deze dingen gaan ons aan het hart. De afwijkingen van Gods Woord dringen ons tot verootmoediging.

BEKERING

Goedheid en leiding staan niet

op zichzelf. Vers 3 stelt Gods leiding in het licht van de Heiland. Goedheid is ten diepste alleen in Christus. Vanwege Pinksteren zal die goedheid blijken in hoe God de volken leidt. Zo wordt de macht van de zonde gebroken. Zo komen verloren mensen tot de zaligheid. Dit ware geloof kan niet zonder een leven van bekering. Zo bloeit onder de volken Gods dienst en wordt Zijn Naam werkelijk geëerd. Het zal een verwaardiging zijn om als partij te mogen functioneren in dit licht.

Sela. Dit is een muzikaal teken. Het kan zien op een verhoging van toon. Of voor de instrumentalisten een teken zijn van wat wij een tussenspel noemen. Intussen klinken de woorden dan nog na. Laat zo ons biddend uitzien deze dagen mogen zijn rond het hart van deze psalm. Dat de Heere genadig zou willen gedenken aan Zijn eigen Woord. “En de natiën op de aarde die zult Gij leiden. Sela.” ◀

Reactie op akkoord PVV, VVD, NSC en BBB

“Positief, maar ook waakzaam”, zo vatte Chris Stoffer zijn eerste reactie samen op het hoofdlijnenakkoord van PVV, VVD, NSC en BBB. De volledige reactie luidt als volgt:

“Dit akkoord doet recht aan de duidelijke verkiezingsuitslag van 22 november. Op de thema’s Israël en veiligheid wordt een goede koers uitgezet. De SGP pleit al jarenlang voor de verplaatsing van de

Nederlandse ambassade naar Jeruzalem en het wettelijk vastleggen van de NAVO-norm. Ook de zelfbewustere houding van Nederland ten opzichte van de EU biedt belangrijke perspectieven. Niet alleen voor het beperken van migratie, maar ook voor de broodnodige ruimte voor boeren en vissers.

Wel blijft waakzaamheid geboden op de medisch-ethische thema’s, maar ook als

het gaat om de vrijheden van scholen en kerken, de mogelijke aanpassingen van ons kiesstelsel en het oog voor de verre naaste.

De SGP zal zoals altijd een constructieve houding aannemen en het kabinet beoordelen op haar daden. Daarnaast blijven wij met eigen voorstellen komen ter verbetering van bijvoorbeeld de positie van gezinnen en eenverdieners.” ◀

Rouwverlof

Al sinds hij Kamerlid is (2018) pleit Chris Stoffer voor de invoering van rouwverlof. In de Week van het Gezin lanceerde hij op 16 mei samen met CDA en CU een voorstel voor een minimumnorm van vijf verlofdagen voor werkende ouders met minderjarige kinderen waarvan een van de ouders of minderjarige kinderen overlijdt.

Stoffer: “Dit is een belangrijke, eerste stap op weg naar een wettelijke basis voor rouwverlof. Er is in ons land veel geregeld rond verlof voor de zonnige kanten van het gezinsleven, maar er is nog altijd een groot gapend gat als het gaat om de schaduwzijde van het leven. Hoog tijd dat dat verandert!” ◀

SGP-kwartetspel

Tijdens het debat over de Staat van de Europese Unie, maakte SGP-Kamerlid Diederik van Dijk met succes reclame voor het SGP-kwartetspel. Toen de Kamervoorzitter wilde ingrijpen, kreeg Van Dijk de lachers op zijn hand met een gevatte reactie: “De volgende keer zal ik voor de Kamervoorzitter een spelletje ‘Mens-erger-je-niet’ meenemen.” ◀

Landbouw

Bij meerdere debatten over landbouw kreeg SGP-Kamerlid André Flach het aan de stok met minister Adema. Waar de SGP kansen ziet om in Brussel meer ruimte af te dwingen voor het Nederlandse mest- en stikstofbeleid, bestempelt Adema dat vooral als onmogelijkheden. De vragen ‘om het dan toch op z’n minst te proberen’, vallen niet in goede aarde. ◀

Het is eind april. De laatste vergadering in het Europees Parlement zit erop. Bert-Jan Ruissen pakt zijn laatste bezittingen bijeen en verlaat Brussel. Zal hij hier terugkeren? Geen mens die het antwoord op deze vraag weet.

Bezoekers van het Europees Parlement kennen het gangetje met de SGP-burelen al wel een beetje. In dat grote Europees Parlement wordt ook ergens een bekende taal gesproken. Dan hebben we het niet alleen over onze moedertaal Nederlands, maar ook over onze vertrouwde SGP-taal. Taal die opkomt voor ongeboren leven, voor boeren en vissers, voor Israël, voor toekomstbestendig internationaal vervoer, voor een leefbaar continent en wat al niet meer. Die stem zwijgt nu. Hopelijk is dat voor slechts een aantal weken...

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD & AARNOUT VAN GELDER

RUISSSEN AAN HET WERK

In de achterliggende periode zijn er voor heel wat onderwerpen stemmingen geweest. Telkens werden die onderwerpen langs de SGP-lat gelegd door Bert-Jan Ruissen en zijn team van medewerkers. Binnen de Europese ECR-fractie (European Conservatives and Reformists) is dat gelukkig mogelijk. Er heerst geen fractiediscipline die een

SGP'er z'n kleur ontnemt. In deze Europese fractie – die van alle Europese fracties het best aansluit op ons partijprogramma – heeft Bert-Jan Ruissen in de achterliggende jaren hard gewerkt. Lang niet alle media hebben dat in de gaten gehad en daardoor is het - ten onrechte - te vaak onderbelicht gebleven. De Nederlandse journalist Chris Aalberts deed een poging om de voetafdruk van

de Nederlandse Europarlementariërs in beeld te brengen en hen zodoende met elkaar te vergelijken. Hij kwam tot de conclusie dat de SGP'er Bert-Jan Ruissen (én zijn team) harder werkt dan menige andere parlementariër. Aalberts vindt het belangrijk om dit te laten zien, zodat kiezers in aanloop naar de verkiezingen van 6 juni weten of ze op een 'actieve politicus' stemmen, of op een politicus

‘die de kantjes ervan afloopt’.

Dit harde werken vertaalt zich dan in het schrijven van voorstellen voor wetteksten en amendementen, onderhandelen en schaven aan zinnen en zinsdelen.

Uiteraard worden er ook toespraken gehouden in de openbare vergaderingen. Binnen een Europese fractie worden de onderwerpen verdeeld en als jouw fractie een bepaald dossier krijgt toebedeeld, ben je als verantwoordelijke de ‘rapporteur’. Als je vanuit een andere fractie medeonderhandelaar bent, ben je een ‘schaduwrapporteur’. Voor deze laatste rol was Ruissen 24 keer terug te vinden in het overzicht van Aalberts. Samen met nog twee Nederlandse parlementariërs is dat het meeste van alle Nederlandse vertegenwoordigers. Driemaal was Ruissen rapporteur. In die onderhandelingen spelen de beleidsmedewerkers ook een belangrijke rol. Het kost veel tijd om tot teksten te komen waarin alle fracties zich kunnen vinden: soms zijn er wel 1000 amendementen ingediend. Daar moeten dan weer compromisteksten van gemaakt worden. Soms zit het dan vast op één woordje.

Het achter de schermen met elkaar onderhandelen is nog veel belangrijker om iets te bereiken dan de toespraken in de openbare vergaderingen. Juist achter de schermen is ruimte om werkelijk

met elkaar in gesprek te gaan.

Het komt dus echt neer op het toegewijde werk van een al even toegewijde groep SGP'ers in het Europees Parlement.

RUISSSEN IN DE WACHT?

Maar dan moet je daar wel zijn en we zijn hier zojuist begonnen op het moment dat Ruissen Brussel verliet. Als u dit technische stukje hebt gehad, bent u natuurlijk toe aan de persoonlijke ontmoeting.

Die persoonlijke ontmoeting vindt de volgende dag plaats in Krimpen aan den IJssel. In de woonplaats van Bert-Jan Ruissen is kantoorruimte waarin hij kan werken en eens in de zoveel tijd mensen ontvangt op een heus ‘spreekuur’. Vandaag zijn wij aan de beurt. De realiteit van het ‘biezen pakken en Brussel verlaten’ ondervinden wij als we de grote hoeveelheid dozen zien.

OM TE BEGINNEN, BERT-JAN RUISSSEN, OE IST MIE JOE?

“Het is nu een hele intensieve tijd. We zijn al lange tijd met de campagne bezig. De afgelopen weken ging daarnaast ook het reguliere werk in Brussel en Straatsburg nog door. Enerzijds is het dus intensief, maar anderzijds is het ook heel gaaf om te doen, het geeft ook energie. Je ziet bijvoorbeeld de enorme gedrevenheid in

de partij. Iedereen gaat ervoor!

Nu de campagneperiode in volle gang is, wordt heel ons leven daarnaar geplooid. Normaalgesproken doet Mirjam, mijn vrouw, twee dagdelen in de week vrijwilligerswerk in een hospice. Tot de verkiezingen ligt dat nu even stil. Ze gaat zoveel mogelijk met mij mee. Terwijl zij rijdt, kan ik mails beantwoorden, telefoneren, enzovoorts.”

DE VORIGEVRAAG WAS IN HET ZEEUWS. VOEL JE JE MEER ZEEUW, OF NEDERLANDER, OF EUROPEAAN?

“Ik voel me eerst en vooral een Zeeuw, en daarna zeker ook een Nederlander. In het Europees Parlement zie ik me primair als vertegenwoordiger van het Nederlandse volk. De Nederlandse kiezers hebben mij gekozen. Natuurlijk probeer ik daarin ook wel het belang van heel Europa te dienen. In de veelkleurigheid en het omgaan met verschillende culturen zit ook wel iets moois. Je kunt van elkaar leren. Het helpt je om sommige dingen die wij in Nederland heel belangrijk vinden, en waarover we veel discussiëren, wat te relativeren. In andere culturen en bij andere mensen kun je ineens tot heel verrassende herkenning komen. Een voorbeeld: Ik werk op het terrein van de beschermwaardigheid van het leven veel samen met Margarita de la Pisa uit

Spanje. Zij is rooms-katholiek, maar op dit punt weten we elkaar te vinden. Dat vind ik mooi. Als protestanten in Nederland hebben we soms de indruk dat we er helemaal alleen voor staan. Maar als je dan over de grens kijkt, zijn er nog steeds partijen en collega's die op dit soort punten hetzelfde denken."

KOMT JE ZEEUWSE INBORST OOK TERUG IN HOE JE JE WERK DOET?

"Je kent vast de Latijnse zin wel die vaak in dit verband wordt genoemd: 'Luctor et emergo'. Wij vertalen hem in het Zeeuws vaak als iets van: 'Lukt het vandaag niet, dan morgen maar'. Deze ontspannenheid werkt ook goed in de Europese Unie. Niet alles is op één dag te regelen. Daardoor moet deze ontspannenheid ook gecombineerd worden met standvastigheid. Je moet niet na een dag opgeven, maar doorzetten. Zeker in Europa krijg je met één poging niets voor elkaar. De afgelopen tijd hebben we best wat dingen in gang gekregen, waarvan je hoopt dat het na de verkiezingen zijn beslag krijgt. De verwachting is namelijk dat het conservatieve deel van het parlement na de verkiezingen een stuk gegroeid is."

DAT IS DUS NÓG EEN REDEN WAAROM WE NIET IN HET EUROPEES PARLEMENT GEMIST KUNNEN WORDEN. HOE KUNNEN WE ER ZELF AAN BIJDRAGEN DAT DIT LUKT?

"We moeten alle mensen laten zien hoe belangrijk die christelijke stem is. Daar zijn we al volop mee bezig. Dat moeten we overal laten horen. Iedere stem telt. Urgentiebesef moeten we bijbrengen door ons te laten horen en steeds weer uit te leggen waarom we het verschil kunnen maken. Gelukkig komt dat steeds meer los. Want we moeten het ons wel realiseren: het is erin of eruit." ◀

HOUD BERT-JAN ERIN! STEM 6 JUNI D.V. SGP

Voor een uitgebreidere versie van dit interview verwijzen we naar onze website sgp.nl.

Friedensstimme

Rusland heeft het Evangelie nodig. Juist nu!

Met uw hulp ondersteunt Friedensstimme 120 evangelisten. In Rusland, Centraal-Azië en de Kaukasus. Uw steun maakt Levensgroot verschil!

Help en bid mee!

Kijk op www.friedensstimme.nl

Lunteren, Holland Tel. 0342-415728

ONTDEK ONZE

EETKAMER TAFELS

Ontdek de diverse bladvormen, poten en afwerkingen voor eetkamertafels. De mogelijkheden zijn bijna onbeperkt. Kom langs om samen met ons uw ideale tafel samen te stellen. Ook te combineren met de vele modellen eetkamerstoelen in de verschillende soorten stoffen.

Een selectie van onze bladvormen

VALKSEWEG 57 / BARNEVELD
TELEFOON (0342) 413 279

WOLFSWINKEL

WWW.VANWOLFSWINKELWONEN.NL
INFO@VANWOLFSWINKELWONEN.NL

Geestelijke strijd in Europa

Als we nu geen gebruik maken van ons recht om vrijuit te spreken, zal de ruimte om onze grondrechten te gebruiken uiteindelijk nog kleiner worden. Nu kan er in Europa nog openlijk opgekomen worden voor Bijbelse waarden en normen. Hoe lang nog?

Deze zinnen hoorden we op 3 mei in de Sint-Jan van Gouda. De Finse arts en christen-politica mevrouw Päivi Räsänen hield daar een indrukwekkende lezing. Zij is al veel in het nieuws geweest. Geen wonder. Zij werd in 2021 beschuldigd van drie zaken, die alle te maken hadden met haar Bijbelse opvattingen over huwelijk en seksualiteit. Haar standpunten wijken niet af van de al eeuwenoude klassieke Bijbelse opvattingen. Alleen: het mag in deze tijd niet meer openlijk gezegd worden. Mevrouw Räsänen was onder andere vier jaar minister van binnenlandse zaken en gaf toen leiding aan de politie. In 2021 zat ze nota bene op het politiebureau om ondervraagd te worden over haar 'criminele' uitingen. "De politie vroeg mij of ik er mee akkoord ging mijn geschriften binnen twee weken te verwijderen uit de media. Ik antwoordde 'nee' en dat ik achter deze leringen van de Bijbel sta, wat de gevolgen ook zijn".

GRONDRECHT

Mevrouw Räsänen is inmiddels twee keer vrijgesproken, maar is bij het Finse

Hooggerechtshof opnieuw aangeklaagd. Ze waarschuwde ons dat dit thema ook een Europese zaak kan gaan worden. Deze rechtszaak is historisch voor de grondwettelijke vrijheid van godsdienst en meningsuiting. Centraal staat de vraag of het toegestaan is de leer van de Bijbel te delen en er publiekelijk mee in te stemmen. Hier weet onze SGP-vertegenwoordiger Bert-Jan Ruissen alles van. Het is in Brussel politiek incorrect om iets negatiefs te zeggen over de genderideologie of over de poging om abortus tot een mensenrecht te verheffen. Dit proces gaat ontlusterend snel.

OPROEP

Namens het hoofdbestuur doe ik een laatste dringende oproep om op 6 juni D.V. te gaan stemmen en anderen ertoe op te wekken. Het gaat immers om het behoud van het christelijk geluid. Het is erop of eronder. Nu weet ik wel dat er in de achterban vanouds ook bezwaren leven om mee te doen aan de Europese verkiezingen. Dat kun je je voorstellen. Maar er is wel wat veranderd. De SGP doet nu alléén mee. Het Europees

Parlement is een feit en de geestelijke strijd is steeds meer voelbaar. Ongeveer 50% van onze wetgeving komt daar vandaan. De SGP, bij monde van Bert-Jan Ruissen, is daar kritisch op. Hij komt met grote toewijding op voor Israël, vervolgd christenen, boeren en vissers. Hij verzet zich tegen de te grote Europese inmenging in nationale (ethische) vraagstukken, zoals vaccinatie, onderwijs, abortus en euthanasie. Hij laat als een van de zeer weinigen in het parlement van straks 720 leden (!) Bijbelse standpunten horen.

GEBED

Kan één man in Brussel iets betekenen? Dat is toch een verkeerde vraag. De Bijbel laat zien dat de Heere door middel van één mens grote wonderen kan doen. Denk aan Gideon of Daniël. Laat het voor ons allen toch vooral een zaak van een ootmoedig smeekgebed tot de Heere zijn. In ons is immers geen kracht, maar "onze ogen zijn op U". Tot eer van Zijn grote Naam. ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

CAMPAGNE IN BEELD

**BUNSCHOTEN,
UTRECHT, LELYCENTER
8 MEI**

**DOORN, UTRECHT
8 MEI**

Nederlands Veteranen Instituut

**EDE, GELDERLAND
11 MEI**

**GOES, ZEELAND
2 MEI**

Familiemiddag

**VEENHUIZEN,
GRONINGEN
30 APRIL**

Monovergister op de boerderij

FamilyBeurs

**GOUDA,
ZUID-HOLLAND
3 MEI**

Räsänen met
Bert-Jan

**HARLINGEN,
FRIESLAND
1 MEI**

Bezoek aan Kotter en garnalen
die aan land kwamen

**IJMUIDEN,
NOORD-HOLLAND
6 MEI**

Schip van rederij Cornelis
Vrolijk bezocht

**LEEUWARDEN,
FRIESLAND
1 MEI**

Bijeenkomst Stadskerk

**OOSTWOLD,
GRONINGEN
30 APRIL**

Boerenstal

**RENSWOUDE,
UTRECHT
13 MEI**

**LEIDEN,
ZUID-HOLLAND
6 MEI**

Babyhuis

**KATWIJK,
NOORD-
HOLLAND
6 MEI**

100
JAAR

INNOVATIEF
DUURZAAM
VAKKUNDIG
HOUTMANSCHAP

Kozijnen

Maatwerk

Deuren

100
JAAR

De Grebbe

— TIMMERFABRIEK —

Remmerden 19F, 3911 TZ Rhenen
(0317) 61 27 34, de-grebbe.nl

Maakt u
Happiness
gelukkig?

Haar naam betekent geluk. Maar daar is weinig van te merken in het leven van dit meisje. Als jongste van negen kinderen, was ze al op zesjarige leeftijd wees.

Dankzij uw gift krijgen kinderen als Happiness onderwijs, horen ze over de Heere Jezus, en hebben zij een toekomst. Gelukkig!

Uw gift is welkom op
NL74 RABO 0335 3074 50
of via de QR code.

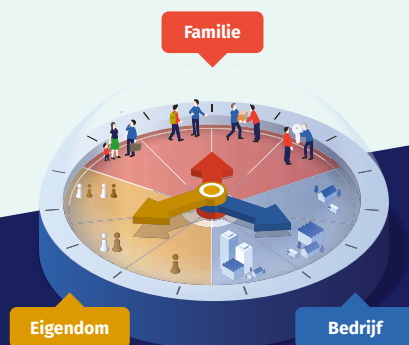
Doneer
4 kinder-
bijbels voor
€ 20

ANBI

Stephanos
www.stephanos.nl

of sponsor een
kind voor € 22,50
per maand

Familiebedrijven kompas

Start de test!

Ieder familiebedrijf vaart haar eigen koers. En welke richting je ook opgaat: je wilt dat de sfeer binnen jullie familie goed blijft en het bedrijf succesvol door kan gaan. Daarom het 'familiebedrijvenkompas'. Vul de test in en het kompas laat zien waar jullie staan en wat jullie nodig hebben.

familiebedrijvenkompas.nl

 BUNT
GROEI VAN MENS EN ORGANISATIE

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

EEN SCHILDERACHTIG TAFEREEL VAN EEN KAMERWEEK

In het afgelopen halfjaar zijn we gestart als nieuwe fractie. André Flach en Diederik van Dijk zijn voortvarend uit de startblokken gekomen. Ze hebben diverse debatten gedaan op landbouw, antisemitisme, volksgezondheid, woningbouw en ga zo maar door.

Uiteraard zijn we onze voorgangers niet vergeten. Kees van der Staaij komt nog geregeld even een kijkje nemen bij de fractie als hij in Den Haag is voor zijn werk als maritiem gezant. Onlangs was ook Roelof Bisschop weer eens aanwezig bij onze fractievergadering op dinsdagochtend. Hun beider aanwezigheid voelt direct vertrouwd. Roelof was aanwezig vanwege een bijzonder moment. Al enkele weken stond er een prachtig geschilderd portret van Roelof op mijn Kamer. Het is geschilderd door Gonda van de Heuvel - bepaald geen onbekende voor ons. Ze heeft inmiddels al vele jaren voor onze Europese fractie in Brussel gewerkt. Naast deze politieke gaven heeft ze dus ook artistieke gaven.

Op de betreffende dinsdagochtend hebben we het portret overhandigd aan Roelof. Hij heeft het een mooie plaats gegeven op zijn studeerkamer in Veenendaal.

GEZIN

In de tweede week van mei is er de week van het gezin. Wellicht hebt u het magazine ook gekregen. In de Haagse politiek komt het gezin er normaliter nogal bekaaid af. Als SGP zetten we ons het hele jaar in voor gezinnen. Het is echter heel goed dat het gezinsplatform in de week van het gezin ook specifiek aandacht besteedt aan het gezin. Zo was er op maandag een scholierendebat in Amersfoort waarbij teams van diverse middelbare scholen debatteerden over stellingen die gezinnen aangaan. Op dinsdag is in perscentrum Nieuwspoord de jaarlijkse 'Staat van het gezin' aangeboden. André Flach heeft het namens onze fractie in ontvangst genomen.

ROUWVERLOF

Op donderdag hebben we onze wet rouwverlof naar buiten gebracht. Een wet waar we in de voorbereiding vele jaren mee bezig zijn geweest. De oorsprong van deze wet ligt in de

uitgebreide wettelijke verlofregelingen die er zijn als in gezinnen blijde gebeurtenissen zijn, zoals bij de geboorte van een kind. Als er echter sprake is van verdrietige en moeilijke omstandigheden is er voor gezinnen wettelijk niets geregeld. Na de rouwplechtigheid moet je direct weer aan het werk. In veel gevallen zal dat wellicht ook goed zijn. Echter als een vader of moeder wegvalt in een jong gezin door overlijden, dan is het in veel gevallen praktisch niet mogelijk om het werk weer te hervatten zoals dat gebruikelijk was. Veel werkgevers hebben daar oog voor en zorgen voor maatwerk voor de betreffende gezinnen. We zijn echter ook heel wat situaties tegengekomen waar geen of weinig oog was voor de nood die dan in gezinnen is.

De komende periode zal onze wet rouwverlof in behandeling worden genomen. We hopen uiteraard dat de wet, zowel door de Tweede Kamer als de Eerste Kamer, wordt aangenomen. ◀

WIST JE DAT...

LEER MEER OVER DE SGP IN HET EUROPEES PARLEMENT

BASISINFORMATIE OVER HET EUROPEES PARLEMENT

- ▶ Het Europees Parlement heeft meer leden maar minder fracties dan de Tweede Kamer!
- ▶ In het Europarlement zijn zeven fracties plus enkele overige leden; EVP, S&D, Renew, Groenen/Eva, ECR, ID, Links en NI.
- ▶ De grootste fractie is met 177 leden al wel groter dan de hele Tweede Kamer!

EUROPESE PARTIJEN/FRACTIES

- ▶ De SGP zou in het Europees Parlement het liefst een christelijke fractie vormen, samen met andere christelijke partijen. De partij daarvoor bestaat al: de ECPM (European Christian Political Movement)
- ▶ Die vertegenwoordigt partijen met nu samen vijf Euro-parlementsleden
- ▶ Maar het Europees Parlement stelt een minimum om een fractie te mogen vormen. De drempel voor het vormen van een fractie is nu 23 leden uit 7 verschillende EU-landen.
- ▶ De ECPM is druk bezig nieuwe leden te werven.

EU-FRACTIE VAN DE SGP

- ▶ Bij gebrek aan een eigen christelijke fractie heeft de SGP zich aangesloten bij de conservatieve ECR-fractie.
- ▶ De ECR-fractie komt het dichtst bij onze SGP-visie, met veel leden die prolife zijn en kritisch op Brusselse bemoeienis.
- ▶ De ECR geeft Europarlementslicid Bert-Jan Ruissen de volledige vrijheid. Hij kan dus steeds stemmen en spreken volgens de eigen SGP-lijn.

ECR staat voor: European Conservatives and Reformers

ECPM staat voor: European Christian Political Movement

Bert-Jan Ruissen is onderdeel van het Europees Parlement

HOE ONTSTAAT EEN EUROPESE WET?

De Europese Commissie doet een voorstel.

Het Europees Parlement besluit daarover samen met de regeringen van de EU-landen.

Als parlement en regeringen akkoord gaan, geldt de wet voor circa 450 miljoen EU-inwoners...

... en anders gaat het voorstel niet door.

EU is bevoegd op:

- ▶ Landbouw
- ▶ Vervoer
- ▶ Handel
- ▶ Visserij
- ▶ Markt
- ▶ Milieu

EU is NIET bevoegd op:

- ▶ Zorg
- ▶ Belastingen
- ▶ Onderwijs
- ▶ Defensie

Pro-Israëlgeluid in EU IS NOODZAKELIJK

Op 7 oktober werden we allemaal diep geschokt door het gruwelijke kwaad dat zich richtte tegen het Joodse volk. Duizenden raketten werden afgeschoten vanuit Gaza naar Israël, terwijl Hamasterroristen tegelijkertijd de grens met Israël overstaken met een duidelijke intentie: het doden, onthoofden en ontvoeren van zoveel mogelijk Joodse burgers.

DOOR LEO VAN DOESBURG

ALGEMEEN DIRECTEUR - ISRAEL ALLIES FOUNDATION (IAF) EUROPE

Deze aanval was voorbereid met steun van Iran en gecoördineerd vanuit een tunnelnetwerk onder de grond en commandocentra onder ziekenhuizen en moskeeën, buiten het zicht van Israël. UNRWA, een organisatie opgericht door de internationale gemeenschap om problemen met Palestijnse vluchtelingen aan te pakken, werd een schaduwregering van het terroristische regime van Hamas. Niet alleen werd humanitaire hulp doorgesliid naar Hamas voor de bouw van tunnels en de productie van wapens, maar ook werden Palestijnse jongeren via het onderwijs decennialang geradicaliseerd met antisemitische ideologieën. In januari

werd er ook bewijs gevonden dat leidinggevend en docenten van UNRWA direct betrokken waren bij de aanvallen op 7 oktober en zelfs pogingen deden om de evacuatie van burgers uit Rafah te voorkomen. Deze stad wordt nu aangevallen door Israël. Israël heeft herhaaldelijk aangegeven dat het bereid is tot een staakt-het-vuren, op voorwaarde dat Hamas de onschuldige burgers vrijlaat die al maanden vastzitten in de tunnels. Hamas blijft echter doorgaan, belemmert evacuaties en verstopt zich in dichtbevolkte gebieden om zoveel mogelijk burgerslachtoffers te maken, wat de internationale druk op Israël verhoogt. Momenteel zijn de

straten gevuld met demonstranten die duidelijk maken dat ze de aanwezigheid van de Joodse staat in het Midden-Oosten niet accepteren. Maar wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de relatie tussen de EU en Israël? Wat kunnen we verwachten in de toekomst? En waarom zijn de komende Europese verkiezingen zo belangrijk?

ISRAËL HOORT ERBIJ, MAAR ALLEEN OP ONZE VOORWAARDEN?

De relatie tussen de EU en Israël heeft een langere geschiedenis. Aan de ene kant bloeit er sterke samenwerking op het gebied van onderwijs, innovatie, klimaatverandering, de strijd tegen

terrorisme en het bestrijden van antisemitisme. Israël is ook een belangrijke handelspartner voor de EU. Daarom werd het Associatieverdrag tussen de EU en Israël in juli 2022 na jaren weer nieuw leven ingeblazen. Bovendien worden er gezamenlijke inspanningen geleverd om de gasvoorziening en het gastransport vanuit het Midden-Oosten naar Europa te versterken. De Europese Commissie hanteert ook de definitie van antisemitisme van de International Holocaust Remembrance Alliance als leidraad voor de bestrijding. Voorafgaand aan het conflict met Gaza waren er reeds grote zorgen over de rol die de EU zich toe-eigent in het Israëlisch-Palestijnse conflict. Het standpunt van de EU is namelijk dat Israël een bezetter is die zich volledig moet terugtrekken uit Judea en Samaria. Tijdens de 12e vergadering van de Associatieraad EU-Israël werd in de verklaring van de Europese Unie benadrukt dat het herstel van een politiek perspectief naar een tweestatenoplossing van het grootste belang wordt geacht. De EU streeft er dus naar om de tweestatenoplossing aan Israël op te leggen en verzet zich tegen alle acties die deze oplossing in gevaar brengen. Hierdoor steunt de EU zelfs Palestijnse projecten in gebieden in Judea en Samaria, die volgens de Oslo-akkoorden (afspraken uit de jaren '90 tussen Israël en de Palestijnen) onder Israëlisch bestuur vallen. Acceptatie van deze positie van de EU ten opzichte van het conflict wordt steeds meer gezien als een voorwaarde voor samenwerking met Israël. Dit beperkt de eerdergenoemde vruchtbare samenwerking. Bovendien schreef de EU voor dat producten afkomstig uit Joodse gemeenschappen in Judea en Samaria, evenals uit de Golanhoogten en Oost-Jeruzalem, niet langer worden gelabeld als 'geproduceerd in Israël', maar eerder als 'geproduceerd in Israëlische nederzettingen in bezet gebied'. In plaats van de samenwerking tussen Israëliërs en Palestijnen te bevorderen, kiest de EU voor het belemmeren hiervan. De druk

die op bedrijven wordt uitgeoefend heeft bijvoorbeeld het bedrijf Sodastream doen besluiten om Judea en Samaria te verlaten. Dit resulteerde in 600 Palestijnse werknemers die ander werk moesten zoeken.

EU STEUNT VEROORDEELDE TERRORISTEN?

Verder zien we dat de Europese Unie indirect financiële steun verleent aan de Palestijnse Autoriteit, die deze steun gebruikt voor veroordeelde terroristen of families van terroristen die zijn omgekomen. Bovendien blijft de Europese Commissie educatieve tekstboeken financieren die problematische, haatdragende en antisemitische uitdrukkingen bevatten. Deze lesmaterialen worden door de UNRWA verspreid onder Palestijnen en blijven zo Jodenhaat zaaien.

HET VERSCHIL MAKEN IN EUROPA

De Europese verkiezingen zijn van groot belang voor Israël. Ondanks de genoemde problemen, blijkt de invloed van pro-Israëlische Europarlementariërs significant. Gedurende de gehele termijn van Bert-Jan Ruissen heeft hij het gevaar van Palestijns radicalisme aan de kaak gesteld en ondanks politieke weerstand is het hem gelukt om met een meerderheid van stemmen de Europese Commissie op te roepen tot het opschorten van de financiering van antisemitische schoolboeken. Bovendien heeft Ruissen met gelijkgestemde Europarlementariërs in een parlementaire resolutie voorwaarden kunnen stellen aan een wapenstilstand met Hamas, waarbij ontwapening van Hamas en de vrijlating van alle gijzelaars een vereiste zijn. Een eenzijdig rapport over de Palestijnse autoriteiten werd gecorrigeerd door amendementen van Ruissen en zijn collega's, waardoor de problemen met de Palestijnse Autoriteit werden belicht en de haalbaarheid van een tweestatenoplossing in twijfel werd getrokken. Ook werden diplomatieke en militaire Hamasleiders op de EU-terreurlijst gezet. In samenwerking met Israel Allies Foundation Europe

organiseerde Ruissen tevens jaarlijkse conferenties over antisemitisme en de dreiging van radicale islam in zowel het Midden-Oosten als in West-Europa. Het is van vitaal belang dat Ruissens stem ook na de verkiezingen krachtig blijft klinken. De komende verkiezingen zijn ook voor Israël van cruciaal belang. Er wordt steeds meer druk gezet om de oorlog te beëindigen zonder dat Hamas is uitgeschakeld of de gijzelaars zijn vrijgelaten. Ook wordt er vanuit verschillende landen gesteld dat de EU een Palestijnse staat moet erkennen, waarbij Israël land dat Bijbels gezien aan het joodse volk toebehoort zou moeten afstaan. Dit mag nooit gebeuren. De strijd van Israël is geen regionaal conflict, maar heeft zijn impact wereldwijd en in Nederland. Het is een geestelijke en Bijbelse strijd, waarin de solidariteit met Israël cruciaal is. Laten we kracht putten uit de woorden van de berijmde Psalm 130:4: "Hoopt op den HEER, gij vromen; is Israël in nood, er zal verlossing komen; Zijn goedheid is zeer groot; Hij maakt, op hun gebeden, gans Israël eens vrij van ongerechtigheden; zo doe Hij ook aan mij!" ◀

IAF EUROPE is een joods-christelijk Europees netwerk van politici die Israël ondersteunen op basis van het geloof in de vervulling van Bijbelse beloften en profetieën over Israël en de terugkeer van de Joden naar hun thuisland. IAF richt zich er onder andere op een diplomatieke 'Iron Dome' rond Israël te vormen, onder andere door onjuiste framing van Israël tegen te gaan.

Website: www.israelallies.eu

STEUNEN? GRAAG!

Stichting Israel Allies Foundation Europe
IBAN: NL58 INGB 0398 0929 90
BIC/SWIFT: INGBNL2A

Israel Allies
FOUNDATION
EUROPE

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

Luistert u al naar onze podcasts?

Redacteuren
Arno & Mirjam

rd
reformatorisch
dagblad

De podcasts kunt u beluisteren via rd.nl of de RD-app

Schrijf u in voor de podcastnieuwsbrief via rd.nl/nieuwsbrieven en ontvang een mail als er een nieuwe podcast online staat.

rd.nl/podcast

SGP-jongeren en de Europese verkiezingen

SGP-jongeren gaan de campagne in met 'Verstandig Veranderen'.

We hebben drie speerpunten: Christelijk, Koersvast en Verantwoordelijk. In deze rubriek een interview met twee jongerenkandidaten op de lijst.

Zie voor meer informatie en uitgebreidere interviews sgpj.nl/campagne

Tom Koekoek
#26

Florian Pronk
#28

Even voorstellen... wie ben je en waar kom je vandaan?

Mijn naam is Tom Koekoek en ik ben 21 jaar oud. Op de SGP-lijst ben ik de jongste kandidaat. Ik woon momenteel in Stuifzand, een klein boerendorpje in de buurt van Hoogeveen, in Drenthe dus.

Waarom ben je kandidaat voor de SGP in Europa?

Ik ben kandidaat omdat ik het erg belangrijk vind dat de SGP overal het christelijke geluid kan laten horen. Ik heb gemerkt dat Europa voor veel mensen een onbekende politieke laag is. Mijn doel is dan ook om de Europese politiek meer bekendheid te geven onder jongeren. Daarnaast mag ik ook Drenthe vertegenwoordigen op de lijst.

Wat zijn volgens jou grote Europese problemen waar jongeren nu mee te maken hebben?

Een groot probleem waar wij als jongeren momenteel mee te maken hebben, is dat Europa steeds meer een superstaat lijkt te worden. Wat ooit begon als een handelsverdrag, groeit nu steeds meer uit tot één groot land. Hier moeten we ver van wegblijven. Wij pleiten er dan ook voor om de touwtjes in eigen handen te houden.

Met welke speerpunten ga je de EP-campagne in?

Persoonlijk ga ik mij inzetten om meer ruimte te geven aan ondernemerschap. Niet elke Europese lidstaat is gelijk en daar houdt de EU momenteel beperkt rekening mee. We moeten de bemoeienis vanuit Europa remmen. Daarbij moeten we ook de boeren niet vergeten. Het is van cruciaal belang, onder andere voor de voedselzekerheid, om een sterke agrarische sector te koesteren.

Even voorstellen... wie ben je en waar kom je vandaan?

Ik ben Florian Pronk, 24 jaar en ik woon samen met mijn vrouw in Sliedrecht.

Waarom ben je kandidaat voor de SGP in Europa?

De afgelopen jaren ben ik betrokken geweest bij het werk van Bert-Jan Ruissen via onder andere het maken van een podcast. Zo heb ik veel respect gekregen voor het werk van Bert-Jan en zijn team, wat maakt dat ik me ook graag kandidaat stel voor de komende Europese verkiezingen.

Wat zijn volgens jou grote Europese problemen waar jongeren nu mee te maken hebben?

Vanuit de Europese Unie worden steeds meer beslissingen genomen die veel impact hebben op onze toekomst. Denk bijvoorbeeld aan het moeten stoppen met produceren van auto's op fossiele brandstof (benzine en diesel) per 2035. Of wat denk je ervan dat Europa zich steeds meer gaat bemoeien met wat leerkrachten op school moeten vertellen over bijvoorbeeld gezinsvorming of de Europese nationaliteit? Goed nadenken over Europa is dus belangrijk, óók omdat daar kansen liggen.

Met welke speerpunten ga je de EP-campagne in?

Ik vind het belangrijk dat Europa een vuist gaat maken tegen grootvervuilers. Daarnaast moet Europa ook meer een vuist maken tegen de steeds groter wordende macht van de Big-Techbedrijven. Zij worden steeds machtiger en trekken zich weinig meer aan van regels van één alleenstaande lidstaat. Als laatste wil ik mij inzetten voor betere Europese treinverbindingen als alternatief voor korte vluchten.

HET VRUCHTBARE RESULTAAT VAN UW VORIGE STEM OP DE SGP IN HET EUROPARLEMENT

Wat deed de SGP in het Europees Parlement de voorbije vijf jaar? *De Banier* verzamelde voor u een lange reeks resultaten en acties. Een kleine partij in het grote Europees Parlement, maar met veel invloed op de hele EU: Laat Ruissen zijn werk voortzetten!

DOOR KEES BOS
PERSVOORLICHTER SGP-EUROFRACTIE

Mede op voorstel van Bert-Jan Ruissen riep het Europees Parlement op om de praktijk van het (commercieel) **DRAAGMOEDERSCHAP STERK TE VEROORDELEN**. Draagmoederschap betekent in de praktijk vaak uitbuiting van kwetsbare vrouwen. Kinderen zijn geen handelswaar. De Europese Commissie had juist voorgesteld om draagmoederschap te vergemakkelijken in de hele EU.

Als een van de weinige Europarlementsleden sprak de SGP zich fel uit om van het recht op **ABORTUS GEEN EUROPEES MENSENRECHT** te maken. Als abortus een grondrecht wordt mogen EU-landen die praktijk niet meer verbieden, zoals nu gebeurt in Malta en Polen. Ruissen vroeg juist aandacht voor het ongeboren leven en hulp aan ongewenst zwangere vrouwen.

De SGP verzette zich tegen het EU-voorstel om **HAATZAAIEN** tot een EU-misdrijf te verklaren. Dit voorstel is veel te ruim: elk Openbaar Ministerie zou een tweet over de Bijbelse visie op het huwelijk kunnen bestempelen tot strafbaar feit. Dit overkwam al het Finse parlamentslid Päivi Räsänen.

De SGP in het Europees Parlement stemde steeds **TEGEN HOGERE EU-UITGAVEN EN TEGEN EU-STAATSLENINGEN**. De SGP vindt dat de EU juist kan bezuinigen, om de lasten voor de burgers en bedrijven terug te dringen.

Ruissen wees de voorzitter van de Europese Commissie meermalen op haar niet-nagekomen belofte om de **REGELDRUK TE VERLAGEN**: voor elke nieuwe EU-wet zou een andere verdwijnen. De Brusselse bemoeienis nam juist erg toe.

Mede dankzij Ruissen vroeg het Europees Parlement om de **BESCHERMDE STATUS VAN DE WOLF TE HERZIEN**. Dat leidde tot een concreet voorstel. De EU-landen moeten daar binnenkort over stemmen. Ook is dankzij SGP-inzet duidelijker dat overheden zelf al probleemwolven kunnen aanpakken.

Ruissen was hoofdonderhandelaar namens het Europees Parlement voor een voorstel waardoor het **KWEKERSRECHT WERD VERLENGD**

voor bloembollen, asperges en houtachtige fruitgewassen. De termijn ging van 25 naar 30 jaar. Dit helpt veredelaars om nieuwe rassen te ontwikkelen.

Ruissen had een leidende rol in het verzet **TEGEN DE OMSTREDEN NATUURHERSTELWET**. Die wet zou het platteland geheel op slot zetten. Ruissen diende vele voorstellen in om het voorstel te verwerpen en te herzien. De tegenstand kreeg inmiddels in de EU zoveel bijval dat het wetsvoorstel vooralsnog is gestrand.

Als onderhandelaar op het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zorgde Ruissen voor **MEER STEUN VOOR JONGE BOEREN**. Ieder EU-land moet tenminste 3% van het landbouwbudget bestemmen voor jonge boeren.

Mede op aandringen van SGP kwam er toestemming voor verwerkte **DIERLIJKE MEST ALS KUNSTMESTVERVANGER**. Dit kan boeren enigszins helpen om van een overschot aan dierlijke mest af te komen.

De SGP hielp een ongefundeerde **BEPERKING VAN BODEM-BEROERENDE VISSERIJ VOORKOMEN**. Dankzij een

rapport waaraan Ruissen meeschreef verwierp het Europees Parlement een actieplan met een vangstverbod in natuurgebieden voor vissers van o.a. schol, tong en garnalen.

“LAAT RUISSSEN ZIJN WERK VOORZETTEN”

Ruissen schreef een rapport met aanbevelingen voor **BETER BEHOUD VAN DE PALING** in de EU. Zijn rapport is met brede steun aangenomen. EU-landen kregen het advies om de trek van paling naar paaigronden te verbeteren: daarvoor moet de vis de rivieren en sluizen beter kunnen passeren. De visserij op paling hoeft dan niet verder beperkt te worden.

In rapporten waaraan Bert-Jan Ruissen heeft meegeschreven, heeft een meerderheid van het Europees Parlement gevraagd om **DE ONWERKBARE AANLANDPLICHT TE HERZIEN**. Die EU-regel verplicht vissers ook ondermaatse vis aan land te brengen in plaats van terug te gooien in zee. Voor meer **AANDACHT VOOR VERVOLGDE CHRISTENEN** en andere religieuze minderheden verzocht de SGP succesvol om debatten, conferenties en

resoluties over Noord-Korea, India, Nigeria, Myanmar, China enz. Ruissen hield een foto-expositie midden in het Europarlement, om vervolgte christenen een gezicht te geven.

De SGP zorgde voor een succesvolle actie voor **HERBENOEMING VAN DE SPECIALE EU-GEZANT GODSDIENSTVRIJHEID**. Ondanks verzet van o.a. D66 in het Europees Parlement, stelde de Europese Commissie een nieuwe gezant aan.

MEER STEUN VOOR ISRAËL was een voortdurende prioriteit voor ons Europarlementslid Ruissen. Brussel heeft veel te weinig oog voor benarde situatie van de enige democratie in het Midden-Oosten. Ruissen was vicevoorzitter van de delegatie voor de relaties van het Europarlement met Israël.

Op krachtig aandringen van SGP uitte het Europarlement zorgen over de EU-subsidie van de **ANTISEMITISCHE INHOUD VAN PALESTIJNSE SCHOOLBOEKEN**. Dit gebeurde in de EU-jaarrekeningen en het rapport over de EU-relaties met de Palestijnse Autoriteit. ◀

FAMILIEDAGEN D.V. 1 JUNI

HERWIJNEN | Familiedag GeoFort
OUDDORP | Familiedag RTM - museum
VLISSINGEN | Familiedag Maritiem MuZEEum
URK | Markt
RIJSSEN | Fietstocht
OUDERKERK A/D IJSSEL | Psalmzangavond
EDE | Verkiezingsmarkt en concert
FRIESLAND/GRONINGEN | Samenhangavond

 Volg ons op 1 juni live via YouTube!
 Florian gaat sfeer proeven bij diverse activiteiten en heeft vanuit de auto leuke gesprekken met de kandidaten.

Kijk voor meer informatie en aanmelden op de website.

CAMPAGNE-ACTIVITEITEN

De SGP gaat op campagne bij u langs.
Verschillende bijeenkomsten zijn zowel fysiek als online te volgen.

WEEK 22

31 mei Utrecht (UT) | Slotconcert
 1 juni Diverse locaties | Familiedagen/concerten

WEEK 23

3 juni Dordrecht (ZH) | Verkiezingsbijeenkomst
 4 juni Montfoort (UT) | Bidstond
 5 juni Ede (GD) | Bidstond
 5 juni Molenlanden (ZH) | Verkiezingsbijeenkomst

SGP.NL/AGENDA | Actuele informatie en precieze gegevens over de campagne staan op onze website.

Volg onze campagnebijeenkomsten of scan de QR-code en bekijk ze via ons YouTube-kanaal.

AGENDA

WOENSDAG 12 JUNI

Tijdrede Zaltbommel

Ds. J. van Rijswijk
19.30 uur | Nieuwaal, geb. HHG

WOENSDAG 19 JUNI

Tijdrede Maartensdijk

Ds. M. van Reenen
19.30 uur | Maartensdijk, geb. HHG

WOENSDAG 19 JUNI

Tijdrede 's-Gravenpolder

Ds. P.C. Vlot
19.30 uur | 's-Gravenpolder, geb. GG

ZATERDAG 22 JUNI

Landelijke partijdag SGP

Aanmelding kan via uw afdeling of kiesvereniging

WOENSDAG 26 JUNI

Tijdrede Neerijnen

Ds. H. Roelofsen
Waardenburg, geb. HHG

DINSDAG 17 SEPTEMBER

Tijdrede Maartensdijk

19.30 uur | Ds. W.J. Karels
Maartensdijk, geb. HHG

Lintjesregen

De jaarlijkse lintjesregen heeft plaatsgevonden. Ook SGP'ers zijn (mede) voor hun inspanningen voor onze partij onderscheiden door onze vorst. We willen graag in het volgende nummer onze gedecoreerden in het zonnetje zetten.

Als u daar gebruik van wilt maken, zien we graag beeld en een korte beschrijving tegemoet op debanier@sgp.nl.

Van de redactie

Een nieuwe editie van De Banier staat gepland om te verschijnen op donderdag 4 juli. De kopijdatum daarvoor is maandag 17 juni. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 12 september.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt de voorwaarde van Jakobus: 'Deo volente'.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1: beeld door Cees van der Wal Fotografie

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum
(hoofdredactie),
J.S. van der Ree Doolaard
(eindredacteur),
M. de Bruyne, mw. W. de Jong
en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70
Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag,
9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75
E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85
E wi@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80
E beleidscoordinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag
T 070 - 312 92 00
E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
T 070 - 318 30 45
E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu
I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of abonnement dient schriftelijk te geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl
I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden en tarieven kunt u contact opnemen met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

BIJBEL- VERSPREIDING

Maak vervolgte christenen blij met een Bijbel. Voor € 3,50 geeft u een christen uit de Lisu of Miao minderheidsgroep een Bijbel of zangboek in hun eigen taal.

SCAN en DONEER

PROJECT 2024-9

Doneer veilig en eenvoudig via **BONISA.NL** of op rekening: NL29RABO 0336 554613

> Mantelzorgwoningen

> Prefab woningbouw

> Recreatiewoningen

> Timmerwerk

Wekerom | info@dambouw.com | www.dambouw.com

met
aandacht
gemaakt

 elkekast
opmaat

WIM VAN WOLFSWINKEL

*Bezoek onze
showroom voor
inspiratie en
advies!*

Barneveld • 0342 42 34 04 • elkekastopmaat.nl

“Het kan verkeren.” Deze lijfspreuk van de 17e-eeuwse dichter G.A. Bredero is door de eeuwen heen altijd actueel en toepasselijk gebleven. Toen de Berlijnse muur op 9 november 1989 viel, dacht men dat er een soort heilstaat aanstaande was, waar we oorlog en oorlogsdreiging grotendeels achter ons zouden kunnen laten. Ook in ons land had defensie geen prioriteit meer. Het ontlokte oud-fractie leider Kees van der Staaij voor twee jaar terug op de kritische uitspraak dat we meer ministers dan tanks hebben in Nederland.

DOOR HENK VAN DER WIND

KANDIDAAT 17

Inmiddels praat men in de Tweede Kamer over een oorlogseconomie, en wanneer Trump in Amerika gekozen zou worden, lopen we de kans om voor onze veiligheid jaarlijks een defensiebudget van vier procent van ons bruto binnenlands product te moeten reserveren. Het kan verkeren...

LANDBOUW

Kijken we naar de landbouw, dan zijn vergelijkbare lijnen te trekken. Daar waar Frans Timmermans samen met oud-Greenpeaceactivist Diederik Samsom als ware architecten de zogenoemde ‘Green Deal’ in de steigers zetten, voltrekken zich forse politieke verschuivingen in de wereld. Ons SGP-Europarlementslid Bert-Jan Ruissen is altijd méér dan wakker geweest op dit onderwerp. Hij was en is pleitbezorger om de effecten van de Green Deal en de boer-tot-bordstrategie vooraf goed in beeld te hebben. Dat is meer dan terecht. Hoe kun je immers zeer ingrijpende plannen invoeren, zonder vooraf inzicht te hebben over een thema als voedselzekerheid. Opvallend hierin is dat landen als China en Rusland de laatste jaren fors inzetten op voedselproductie.

Het is verbazingwekkend dat er juist in dit tijdsgewricht grote groepen mensen zijn (binnen en buiten Nederland) die menen in Europa een soort ecologische heilstaat te kunnen creëren. Natuurlijk is het onze lijn om goed rentmeesterschap gestalte te geven. Dat is ook onze roeping. We kunnen en mogen dit echter nooit los zien van thema’s als voedselzekerheid en geopolitiek, iets wat nu veelal wel gebeurt.

ONDERBELICHTE SAMENHANG

Defensie en de beschikbaarheid van voedsel en water hebben meer met elkaar te maken dan vaak wordt beseft. Denk hierbij

bijvoorbeeld ook aan de hele discussie rond de afschaffing van de derogatie (uitzondering – ten opzichte van de Europese mestwetgeving, bijvoorbeeld, *red.*). Het is van groot belang dat het geluid wat Bert-Jan Ruissen de afgelopen jaren in Brussel op dit punt naar voren heeft gebracht, ook in de toekomst gehoord wordt. Want ook dat tij kan verkeren...

WOLVENBEHEER

Een ander belangrijk onderwerp wat altijd volop de aandacht heeft gehad van de SGP-Eurofractie is het beheer van de wolvenpopulatie. In Nederland, maar ook daarbuiten, lopen forse discussies over de schade die de wolf aanricht. Bert-Jan Ruissen heeft zich in Brussel altijd sterkgemaakt om landen de mogelijkheid te geven aan populatiebeheer te doen. Hij heeft de problematiek op de kaart gezet. In de praktijk zien we nogal eens dat mensen uit de meer verstedelijkte gebieden een uitgesproken starre mening hebben op dit punt, terwijl de plattelandsbevolking worstelt om de schade buiten de deur te houden. Willen we nu echt naar een situatie waarbij heel Nederland achter een raster zit en de wolf vrij rondloopt? Nog los van de enorme kosten, betekent dit ook veel voor andere diersoorten die op het boerenland foerageren (het zoeken en vinden van voedsel, *red.*). Ook wordt de beleving van ons mooie platteland heel anders door een aanzicht met overal wolvenrasters. Het is meer dan nodig dat er in Brussel blijvend mogelijkheden bepleit worden om aan beheer te doen.

De landbouw kan Bert-Jan Ruissen in Brussel dus echt niet missen! Daarom luidt mijn oproep:

Stem SGP, u krijgt geen spijt; spaart niet de wolf, maar wel de geit! ◀

JA, HET KAN als ook ú gaat stemmen!

Onze SGP-Europarlementsleden sinds 1984 op een rij: Bert-Jan Ruissen, Leen van der Waal en Bas Belder (v.l.n.r.)

DOOR JAN SCHIPPERS

WI-SGP

Op donderdag 6 juni a.s. doet de SGP met een zelfstandige lijst mee aan de Europese verkiezingen. Dat deed ze ook in 1979. Met 2,2% van de stemmen leverde dat destijds geen SGP-zetel in het Europees Parlement op. Maar de situatie was toen heel anders dan nu. Wat zijn de kansen voor de SGP?

Om kort te gaan: de SGP staat er goed voor. Al maandenlang timmert onze lijsttrekker ir. Bert-Jan Ruissen stevig aan de weg om het staatkundig gereformeerde geluid zowel binnen als buiten het Europees Parlement te laten horen. Het conceptverkiezingsprogramma was al in de zomer van 2023 grotendeels rond. En de

campagne stond in het vroege voorjaar van 2024 al in de steigers. Ruissens verre voorganger ir. Henk van Rossum (1919-2017) was SGP-lijsttrekker bij de Europese verkiezingen in 1979. Hij was breed bekend als lid van de Tweede Kamer. Dus daar lag het toen niet aan. Wel speelden andere omstandigheden een rol.

AANTAL EP-ZETELS

Ten eerste waren er toen 25 zetels beschikbaar voor Nederlandse EP-leden. Op 6 juni a.s. worden er 31 Nederlanders verkozen. Dat maakt zeker verschil: door het grotere aantal EP-zetels daalt de kiesdeler van 4% naar 3,2% van de stemmen. Reken maar mee: voor één EP-zetel had je in 1979 226.693 stemmen

nodig. Op basis van de 5,5 miljoen uitgebrachte stemmen bij de EP-verkiezingen in 2019 heb je (bij 31 Nederlandse EP-zetels) zo'n 177.500 stemmen nodig voor één zetel.

OPKOMST

Hierbij speelt ook de opkomst van kiezers een grote rol. In 1979 werden de leden van het Europees Parlement voor de eerste keer rechtstreeks gekozen. De opkomst was toen ruim 58%. Bij de laatste EP-verkiezingen lag die rond de 42%. In 1999 was de opkomst met 30% heel erg laag (en de SGP/GPV/RPF-combinatie behaalde toen drie zetels). Hoe minder kiezers naar de stembus komen, hoe lager de kiesdeler, oftewel: de SGP maakt daardoor nog meer kans op een zetel.

EENDRACHT

De derde factor betreft de partij zelf. In 1979 was er binnen de SGP-gelederen behoorlijk wat verdeeldheid over deelname aan de Europese verkiezingen. Een deel van het hoofdbestuur verklaarde zich destijds openlijk ertegen. Dat ligt nu gans anders, kunnen we wel zeggen. Anno 2024 staat het partijbestuur als één man achter Bert-Jan. En welhaast elke SGP'er snapt dat niet-stemmen in een democratie averechts werkt. Want dan maak je het juist voor andere partijen mogelijk om (meer) zetels te halen. Door thuis te blijven, kun je de SGP in Brussel zomaar het zwijgen opleggen.

SGP'ER OF PVDA'STER IN EP?!

Een historisch voorbeeld onderstreept dit. Op 10 juni 2004 werd SGP'er Bas Belder op het nippertje in het EP gekozen. Want toen ging de allerlaatste restzetel naar de combinatie CU-SGP. Voorafgaand aan de verkiezingen stond er een vermanende oproep in het *Reformatisch Dagblad* om niet te gaan stemmen. Als in juni 2004 iets meer SGP'ers aan die 'onstichtelijke' oproep gehoor hadden gegeven en thuis waren gebleven, was het bizarre gevolg ervan dat in plaats van een SGP'er mevrouw Jacobs, de achtste kandidaat op de

PvdA-lijst (!), zou zijn verkozen. Het is dus niet om het even wat u doet - of nalaat - op donderdag 6 juni.

KIEZERSTROUW

En hiermee komen we op de cruciale vraag: hoe trouw zijn SGP-kiezers? Daar staat of valt het antwoord mee op de vraag of de SGP met een zelfstandige lijst een zetel in het Europees Parlement kan behalen. Op basis van de cijfers kan het zeker. Ook in de peilingen staan we er goed voor. Maar u voelt wel aan: het is geen gelopen race.

Het enige 'harde' cijfer dat we hebben over de kiezerstrouw van SGP'ers bij de Europese stembus is dat in 1979 de SGP 126.412 stemmen verkreeg. Dat is 71,4% van de 177.010 SGP-stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1977. Ter vergelijking: de gemiddelde opkomst was 58,1%. Dus SGP deed het toen al ruim 13 procentpunt beter dan gemiddeld.

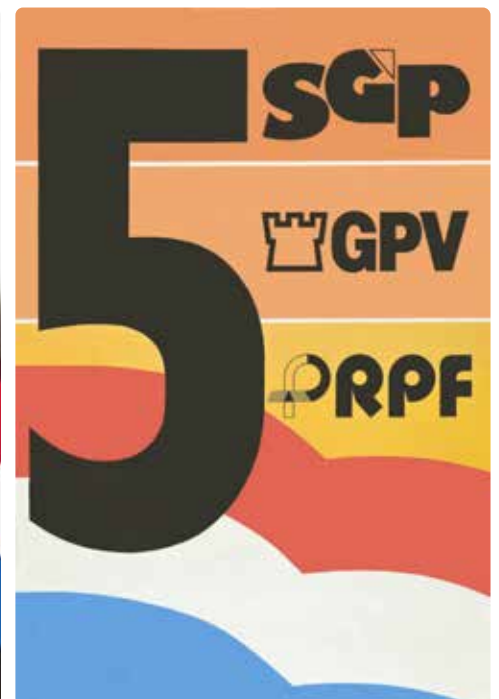
Voor een recenter cijfer kijken we naar de laatstgehouden Provinciale

Statenverkiezingen van maart 2023. Toen was de landelijke opkomst 58,3%. In de acht provincies waarin de SGP meedeed, werden in totaal 195.140 stemmen behaald. Dat is maar liefst 98,7% van de 197.711 SGP-stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 in deze acht provincies. Een positief verschil van ruim 40 procentpunt!

MOEDGEVEND

Ook bij minder populaire verkiezingen laten SGP-kiezers het dus niet zo gauw afweten. En dat geeft veel moed voor de komende EP-verkiezingen. Want bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023 behaalde de SGP 217.270 stemmen. Wanneer op 6 juni al die SGP-stemmers ook naar de Europese stembus komen dan kunnen we Bert-Jan toch echt wel in het Europees Parlement houden.

PS: Uiteraard nodigen we kiezers van andere partijen met minder gunstige vooruitzichten op een EP-zetel van harte uit om dit keer strategisch SGP te stemmen. ◀

De affiches waarmee de SGP, samen met GPV en RPF, meedeed aan de Europese verkiezingen in 1984 en 1989. (Bron: DNPP beeldcollectie politieke affiches)

Als het erom spant...

Soms komt het erop aan. Je staat voor een beslissing met impact op je bedrijf. Dan is het een prettig idee dat we er voor je zijn. Natuurlijk, als accountantskantoor geven we je ook maandelijks inzicht in cijfers. We zorgen voor je jaarrekening, rapportages en aangiften. Maar je leert ons pas écht kennen als het erom spant...

www.vanharberden.nl

Veenendaal | Ridderkerk

VAN HARBERDEN Prettig idee.

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN** BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

ALL ABOUT POTATOES

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

Voorgebakken

Vers verpakt

Voorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

QUIKS.NL

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door
Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Bert-Jan in Brussel

Een paar weken geleden heb ik na jaren weer eens gesproken op een SGP-bijeenkomst in den lande. Niet zomaar ergens, maar ik moest er helemaal voor naar Oostwold, een dorpske met een lieflijk kerkje in oost-Groningen. Vanuit Den Haag is dat zo'n drie uren rijden. Dus je kunt zeggen, dan moet er voor een Haagse huismus wel een heel goede reden zijn geweest om deze tocht naar het hoge noorden te maken.

Die reden had ik. Op de wormenboerderij van de familie Mekelenkamp was een bijeenkomst in het kader van de verkiezingen voor het Europese Parlement. Spreker was 'onze man' in Brussel, Bert-Jan Ruissen. Hij was de hoofdspreker. Mijn bijrol bestond erin om in tweed op een paar hooibalen ook nog -zoals de onvergetelijke Bas van der Vlies dat altijd deemoedig zei- een 'paar woordjes te stamelen'.

Ik had twee punten: hoe kwam ik bij de SGP, en hoe komt het dat ik er nog zit?

Om met het eerste punt te beginnen. Van Groen van Prinsterer, de 'aartsvader van de christelijke politiek in Nederland', is wel gezegd: Groen is (geestelijk) gekomen waar hij kwam aan de hand van een vrouw, zijn echtgenote Betsy. Van mij kun je zeggen dat ik bij de SGP kwam aan de hand van maar liefst drie vrouwen: m'n lieve moeder en

mijn twee godvrezende oma's. Hun woorden, daden en tranen getuigden van een soms wel, soms ook niet verborgen omgang met een levende en getrouwe God Die hen, ook in dagen en nachten van tegenspoed, geleidde op hun levensweg.

Op het Christelijk Lyceum voor Zeeland in Goes waren het een paar goede vrienden die me op het spoor van de SGP zetten. Degelijke GerGemmers van de zware Zeeuwse klei, en ik, een hervormde jongen op luchtbandjes. Bij hun ouders kwam ik vaak over de vloer, en die fijne uren in Borsele en Oostdijk koester ik. Een van die vrienden was Kees. Zijn jongste broertje kroop toen nog kwebbelend over de grond en nam ik af en toe op schoot. Dat manneke is nu een 'dege vent', zoals ze in Zeeland zeggen.

Zijn naam? Bert-Jan.
Achternaam? Ruissen.

En dan punt twee. Hoe komt het dat ik het zo lang heb volgehouden bij de SGP? Rare vraag eigenlijk. Je kunt beter vragen: hoe heeft de SGP het zo lang volgehouden met mij?? Ik zit nu bijna op de kop af 40 jaar bij de SGP. Waarom? De belangrijkste reden is niet het verkiezingsprogramma van de partij. Daar staan dingen in waar ik het niet mee eens ben, en staan dingen niet in die ik er zelf wel in had willen hebben. De verleiding is groot die te

benoemen, maar dat doe ik lekker niet.

Mijn belangrijkste reden om het bij de SGP te houden, is de verbondenheid met het hart van de boodschap van de SGP. Oud-hoofdbestuurslid L.M.P. Scholten heeft dat ooit zo treffend geformuleerd, en baas Bas heeft het vaak herhaald: onze taak is het om de goudklomp van Gods Woord om te smeden naar de pasmunt van deze tijd. In al die jaren bij de SGP heb ik gezien dat 'onze mensen' dat -met vallen en opstaan!- hebben geprobeerd. Dát is mijn band met de SGP.

Dát motiveert me om af te reizen naar het hoge Groningerland. Dat motiveert me om, zeker nu het erom spant, mijn best te doen voor Bert-Jan in Brussel. Dát motiveert me om dit stuk te schrijven. Mensen, stem! ◀

► Rondjes Residentie

Het zomerreces is in zicht. Wie tijd en zin heeft, kan zich weer opgeven voor een rondje Residentie. Beproefd recept: torentje, beetje Binnenhof en de apenrots waar de Tweede Kamer is opgehokt.

De data waarop ik weer Banierlezers hoop te ontvangen, zijn de **zaterdag** **20 & 27 juli** en **17 & 24 augustus**.

OPGEVEN het liefst via de mail **mdebruyne@tweedekamer.nl**
Appen of bellen kan ook: **06 1254 1741**.
Welkom! Het kan nog even...

Jullie hypotheek. Gewoon **goed** en **voordelig** geregeld.

- > Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiser
- > Woningverhuur hypotheek
- > Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- > Hypotheek zonder verzekering
- > Overwaarde hypotheek voor 60+

**Onafhankelijk
advies**

**Verantwoord
en voordelig**

**Deskundig
en oplossingsgericht**

klanten beoordelen ons met een **9,4**

Hypotheeken | Verzekeringen | Financieringen
Bel **0342 - 42 16 53**

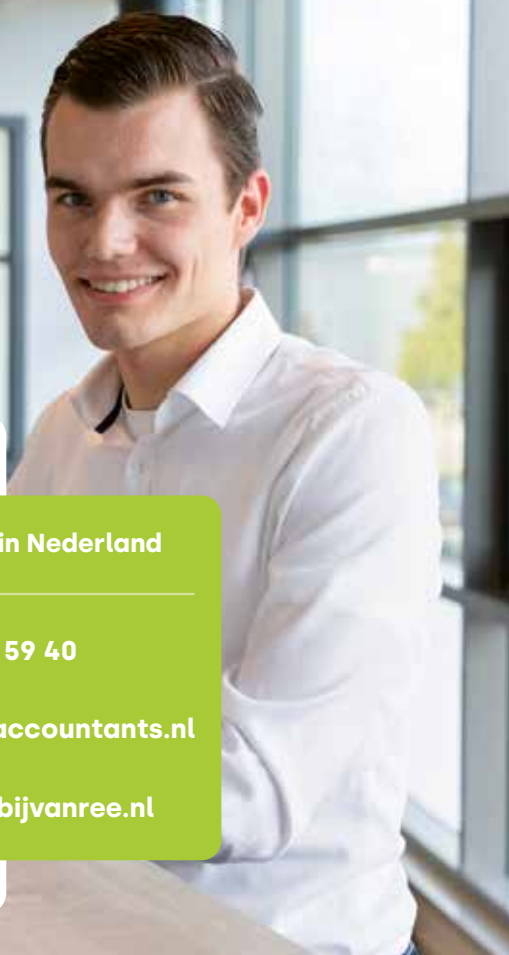

DE Banier

SGP BLIJFT IN EUROPA!

- ▶ Analyse van de recorduitslag
- ▶ Bert-Jan Ruissen: "Ons past enorme dankbaarheid."
- ▶ In memoriam Gert van den Berg

Mensgericht & Professioneel

Wij zijn een accountants- en adviesorganisatie waar mensen graag aan verbonden zijn. Onze collega's ervaren een mensgerichte cultuur. Onze klanten ervaren professionele dienstverlening. Dat begint met een gesprek. Neem daarvoor gerust contact met ons op.

9 vestigingen in Nederland

 0343 41 59 40

 vanreeaccountants.nl

 werkenbijvanree.nl

Luistert u al naar onze podcasts?

Redacteuren Arno & Mirjam

De podcasts kunt u beluisteren via rd.nl of de RD-app

Schrijf u in voor de podcastnieuwsbrief via rd.nl/nieuwsbrieven en ontvang een mail als er een nieuwe podcast online staat.

rd.nl/podcast

INHOUD

6 juni 2024

6

In memoriam	4
Meditatie	5
6 juni 2024	6
Haags nieuwsoverzicht	8
Binnenhof	9
Voorzitter	11
Verkiezingsanalyse	12
Varia	16
50 jaar WI-SGP	18
Jongeren	21
Terugblik campagne	22
SGP-Internationaal	25
Familiedag: GeoFort	26
Van een ander	29
Column: Retoriek	31

“De SGP... heeft er wél eentje!”

De sfeer op de avond van 6 juni is hoopvol. Maar de spanning van het beslissende moment zindert meer en meer in de ruimte naarmate de klok ons dichterbij 21.00 uur brengt en het opkomstpercentage verder boven de verwachte getallen uitstijgt. We zijn ons bewust van het feit dat de definitieve uitslag pas op 19 juni bekend zal worden, maar de exitpoll kan onze avond wel beslissend kleuren.

De live-uitzending van *NOS Europa Kiest* zorgt even na negen uur voor de ontlading met: “De SGP dan... heeft er wél eentje.” Wat was dat een mooi moment. We zullen het niet snel vergeten.

En het is waar dat er een verschil is tussen je dankbaar vóélen en daadwerkelijk dankbaar zijn, maar als je het al niet voelt, wordt het dankbaarheid tónen een onbegonnen werk. Ook deze editie van *De Banier* is ermee gevuld. Al die bladzijden kunnen dienen als ‘gedenkstenen’. Ons is veel gegeven.

DE VOLGENDE BLADZIJDE

Vreugde en verdriet kunnen dicht bij elkaar liggen. Soms ligt het al klaar op de volgende bladzijde. Een van onze partijprominenten is niet meer onder ons en daarom staat het *in memoriam* van de heer Van den Berg op de achterkant van deze bladzijde.

PARTIJDAG

Ook op de partijdag van 22 juni werd Van den Berg door voorzitter Van Meeuwen gememoreerd. Omdat de partijdag samenviel met de afronding van deze Baniereditie, is over de partijdag overigens niet veel te lezen.

TERUGBLIK

In deze uitgave blikken we terug op de campagne, op de uitslag en op vele cijfers die daarbij horen. Het belangrijkste cijfer is het getal 1: we hebben één zetel mogen behalen. Maar wat ook niet onvermeld mag blijven is dat voor het eerst meer dan 228.000 mensen op de SGP hebben gestemd. Daarbij is ook opvallend dat het aantal stemmen dat we ‘over’ hadden na het behalen van onze ene zetel, bijna even groot is als ons volledige ledenbestand. Daarom is het zeker niet overbodig om ook hier de oproep te doen om mensen die hun enthousiasme voor de SGP hebben getoond in het uitbrengen van een stem, ook aan te moedigen om dit enthousiasme om te zetten in een lidmaatschap. Op pagina 16 staat een oproep waar u ook een rol bij kunt spelen.

Ten opzichte van de gemiddelde uitgave van *De Banier* is er veel beeldmateriaal te bekijken. Daarom wensen we u veel leesen kijkgenoegen! ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

IN MEMORIAM

Gert van den Berg (1935-2024)

Donderdag 13 juni 2024 overleed ons toegewijde Eerste Kamerlid Gert van den Berg.

Het bericht over het overlijden van Gert van den Berg vervult ons met droefheid. Gert van den Berg hebben we leren kennen als een aimabel mens en een kundig bestuurder. In diverse functies heeft hij decennialang veel voor de partij betekend. In zijn leven als SGP'er was hij onder meer gemeenteraadslid, wethouder, burgemeester, Statenlid en lid van de Eerste Kamer.

Van den Berg gaf al deze functies inhoud op de hem kenmerkende

manier. Zijn uitgangspunt in de politiek en het ankerpunt in zijn persoonlijke leven waren de Bijbelse beginselen. In de toepassing daarvan had hij oog voor realiteit en praktijk.

Zijn contactuele vaardigheden, humor en vertelkunst kwamen hem daarbij goed van pas. Zo wist hij de gemeenten en provincies die hij diende (Veenendaal, Sint Philipsland en Genemuiden, respectievelijk Zeeland en Utrecht) goed op de kaart te zetten. Ook als senator op het Binnenhof boekte hij mooie successen door samen op te trekken met vertegenwoordigers van andere partijen.

We wensen de nabestaanden veel sterkte toe nu ze afscheid hebben moeten nemen van hun vader, opa, of in welke andere betrekking ze ook stonden tot de overledene.

Moge de Heere hen bijstaan in deze dagen van rouw en verdriet.

Menno de Bruyne
Persvoorlichter
Tweede Kamerfractie SGP

- “Alzo zegt de Heere HEERE: Omdat Edom met enkel wraakgierigheid heeft gehandeld tegen het huis van Juda, (...) Ik zal ook Mijn hand uitstrekken tegen Edom.”

Ezechiël 25:12 en 13

Hoe gaan wij met Israël om?

Hoe gaan wij om met Israël? Als land en volk? Als Europese Unie? Het zijn vragen die ertoe doen. Tijdens de verkiezingen in juni voor het Europees Parlement kwamen ze terecht aan de orde. De Heere ziet nauwkeurig toe op de manier waarop wij ons tot het Joodse volk verhouden.

De profeet Ezechiël maakt het ons duidelijk. In een apart gedeelte van zijn boekrol (hoofdstuk 25 tot en met 32) richt hij zich tot zeven volkeren om Israël heen: Ammon, Moab en Edom in het oosten, Filistina in het westen, Tyrus en Sidon in het noorden en Egypte in het zuiden. In alle ernst en met een bewogen hart verkondigt Ezechiël de volkeren dat de God van Israël heel hun doen en laten gadeslaat: Als het gaat om hun handelspraktijken; als het gaat om het geestelijk klimaat waarin zij ademen; als het gaat om hun omgang met het Joodse volk, Zijn oogappel. Aangrijpend is het woord van Ezechiël voor Edom. De Heere zal Zijn hand ertegen uitstrekken.

Hij zal het slaan; oordelen. Heel in het bijzonder omdat het zo harteloos is omgegaan met het huis van Juda, juist ook toen het leed onder de vernietigende pogroms van Babylonische strijdkrachten.

“DE GOD VAN ISRAËL IS
OOK DE GOD VAN EUROPA.”

De vraag dringt zich op: hoe verhouden wij ons tot Israël, als volkeren in het Westen, als Europese Unie? Hoe gaan wij om met het antisemitisme dat sinds 7 oktober in onze steden rondwaart? Hoe gaan wij om met de toenemende internationale druk op Israël om Judea en Samaria, hartland

DR. B.L.P. TRAMPER

Waarder

van het joodse volk, weg te geven aan een volk waarvan de leiders keer op keer aangeven uit te zijn op de vernietiging van de Joden? Wat als de Heere, de God van Israël, Die ook de God van Europa is, óns gaat oordelen? Hebben we dan niet te vrezen voor storm? God oordeelt de volkeren: de volkeren in de tijd van Ezechiël en de volkeren na de tijd van Ezechiël. Want de God van Israël is ook de God van Europa. Hij heeft er recht op door Europa te worden gediend. Is er een uitweg? Gode zij dank: ja! Ezechiël mag haar verkondigen. Opmerkelijk genoeg doet hij het precies in het midden

van de volkerenprofetieën. In Ezechiël 28:25 en 26 verkondigt hij genade voor Israël. God zal Zijn volk in het beloofde land terugbrengen. God zal Israël het beloofde Zaad geven, Christus Jezus. In Hem is uitkomst en verlossing. Dat gold voor de tijd van Ezechiël, maar ook ons vandaag. Het geldt voor Israël, voor de volkeren en voor ieder mens persoonlijk. Christus Jezus zal het oordeel op Zich nemen. God zal Zijn hand tegen Hem uitstrekken.

Wie in Christus gelooft, ontvangt vrede met God. Geen oordeel, maar ontferming. Genade groot! Wie ervan mag proeven, gaat met andere ogen naar Israël kijken en ‘amen’ zeggen op het Woord van de Heiland: “De zaligheid is uit de Joden” (Joh. 4:22). Hij valt ook Ruth bij, die ooit Naomi op het hart drukte: “Uw volk is mijn volk, uw God mijn God” (Ruth 1:16). ◀

BERT-JAN RUISSEN: "Ik ben er gewoon stil van. Overweldigend. Veel dank aan alle kiezers en vrijwilligers, maar bovenal Soli Deo Gloria: het is de Heere Die ons dit heeft gegeven. Ons past enorme dankbaarheid."

6 juni 2024 EUROPESE VERKIEZINGEN

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

De SGP ging de campagne in met de resonerende tweeslag: Stem christelijk. Rem Europa. Wat het zou worden...?

De sfeer op de gezamenlijke avond van 6 juni was hoopvol. Maar de spanning van het beslissende moment zinderde meer en meer in de ruimte naarmate de klok ons dichterbij 21.00 uur bracht. Wetend dat de definitieve uitslag op 19 juni bekend zou worden, zou de exitpoll onze avond wel beslissend kunnen kleuren. De live-uitzending van NOS Europa Kiest zorgt even na negen uur voor de ontlading met "De SGP dan... heeft er wél eentje." Wat was dat een mooi moment. We zullen het niet snel vergeten. ◀

Maidenspeech Marc de Vries

Op 23 april 2024 hield SGP-senator Marc de Vries zijn maidenspeech in de Eerste Kamer. Onderwerp: de woningmarkt. Hij sloot zijn bijdrage af met een bijzondere persoonlijke ervaring: vlak na een aardbeving in Athene, waarbij veel huizen instortten, bezocht hij daar een kerkdienst. "De predikant stelde de volgende vraag: wat is de zekerheid die je nog overhoudt als zelfs de vier muren van je huis niet overeind

blijven staan?" Marc de Vries, vertelt verder: "Uiteraard was zijn antwoord: Gods trouw en liefde. De Bijbel spreekt er in één van de Psalmen over dat het God is, Die ons doet 'veilig wonen' en de betekenis daarvan overstijgt ver het wonen waar het vandaag over gaat. In dat geloof en die verwachting wil ik in de komende jaren een bescheiden bijdrage leveren aan het werk van deze Kamer." ◀

SGP
YouTube

Lastige telefoontjes

Begin juni heeft de Tweede Kamer ingestemd met het voorstel van SGP-Kamerlid André Flach om telefonische verkoop aan banden te leggen. Daarmee wordt het gebruik van oude en bestaande klantgegevens voor commerciële contracten verboden. Flach: "Dit is een mooie stap als het gaat om consu-

mentenbescherming en een einde aan een ergernis voor velen. Veel te veel mensen zijn van een koude kermis thuisgekomen na telefonische verkooppraatjes. Ze kregen een veel minder gunstig energie- of telefoniecontract dan aan de telefoon werd voorgespiegeld." ◀

Schiphol

In mei bleek dat stikstofminister Van der Wal de bestaande stikstofregels voor Schiphol heeft versoepeld, terwijl er tegelijk voor boeren en bouwprojecten juist hele strenge regels gelden. Reden voor André Flach om direct een Kamer-

debat hierover aan te vragen. Dit debat werd bewust een maand later ingepland. Flach pleitte daarbij voor een eerlijk stikstofbeleid waarbij Schiphol niet boven boeren wordt gesteld. ◀

SGP
YouTube

Dwangsommercircus

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) moet miljoenen euro's uitkeren aan asielzoekers als het niet lukt om tijdig op een asielaanvraag te reageren. "Dat moet stoppen," vindt Diederik van Dijk. "Nederland is hierin uniek, andere landen betalen geen dwangsommen aan asielzoekers, laten we hun voorbeeld volgen. Dwangsommen helpen bovendien niet. De asielinstroom is zo hoog dat onze diensten het simpelweg niet aankunnen." Op voorstel van de SGP gaat de regering een verkenning uitvoeren naar de manier waarop andere lidstaten van de EU hiermee omgaan. ◀

Bescherm Joods leven

Als het aan de SGP ligt, moeten nieuwkomers in Nederland voortaan beloven dat ze het Joodse leven willen beschermen. Duitsland hanteert al een dergelijke 'verklaring van verbondenheid'. In Nederland zou dat wettelijk geregeld kunnen worden als verplicht onderdeel van de inburgering in de participatieverklaring. Een motie van André Flach om de opties hiervoor te verkennen, werd aangenomen door een Kamermeerderheid. ◀

Behoud de giftenaftrek

De SGP roept het kabinet met klem op om de voorgenomen beperking van de giftenaftrek te schrappen. Chris Stoffer: "Hier dreigt een koude douche voor goedwillend Nederland. Het werk van kerken, stichtingen en andere goede doelen is écht van onschatbare

waarde. Vrijwillig geven moet je niet fiscaal ontmoedigen, maar juist extra stimuleren. Alle maatschappelijke initiatieven die je hiermee ontmoedigt, komen straks als een boemerang terug: dan kan de overheid het zelf gaan oplossen én betalen. Heel onverstandig!" ◀

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

SGP BEOORDEELT HET AANKOMEND KABINET OP HAAR DADEN

In de afgelopen maanden heb ik geregeld aangegeven dat Den Haag leefde tussen twee verkiezingen. Ik heb het dan enerzijds over de verkiezingen van november vorig jaar, waarin een nieuwe Tweede Kamer is gekozen. Sindsdien wordt er gewerkt aan een nieuw kabinet. Anderzijds waren er in de afgelopen maand de verkiezingen voor het Europees parlement.

De uitslag van de Europese verkiezingen is zeer verblijdend! Elders in *De Banier* kunt u daar meer over lezen. Wel wil ik opmerken dat het voor het functioneren van de Tweede Kamerfractie heel belangrijk is dat we Bert-Jan Ruissen en zijn fractiemedewerkers in Brussel en Straatsburg hebben zitten. Veel regelgeving komt vanuit de EU naar Nederland. Wij kunnen enerzijds bij onze EP-fractie direct ophalen hoe de bedoeling van die regelgeving is en anderzijds kunnen we gezamenlijk proberen om EU-regelgeving te voorkomen of bij te sturen.

SCHOOF

Zoals geschreven, er wordt gewerkt aan een nieuw kabinet. Er is een premier gevonden. Dhr. Schoof is voor veel Nederlanders wellicht onbekend. In Den Haag is hij zeker niet onbekend. Hij was tot voor kort de hoogste ambtelijke baas van het ministerie van Justitie en Veiligheid en stuurde daarvoor onder andere de veiligheidsdienst AIVD aan. Het is een man met een grote staat van dienst,

een man die veel in de nabijheid van de nationale politiek heeft geopereerd. Het is ook een man die geen (parlementaire) politieke ervaring heeft. Hoe dat gaat uitpakken? De tijd zal het leren.

BEWINDSLIEDEN

Inmiddels zijn ook de overige bewindslieden bekend. Er zitten vele 'oude bekenden' tussen. Voormalig collega Eppo Bruins, met wie ik enkele jaren in een voormalig klooster aan de Amaliastraat in Den Haag bivakkeerde, gaat als onderwijsminister aan de slag. Femke Wiersma, op wiens verzoek ik vorig jaar de formatie voor de provincie Friesland mocht doen, komt op landbouw. Ook meerdere Kamerleden met wie ik langere tijd op mocht trekken worden minister, zoals bijvoorbeeld Barry Madlener op Infrastructuur en Eelco Heinen op Financiën.

HOOFDLIJNENAKKOORD

Bij de behandeling van het Hoofdlijnenakkoord op 22 mei hebben we

aangegeven dat we het waarderen dat er, in lijn met de uitslag van de verkiezingen, aan een centrumrechts kabinet wordt gewerkt. We zien in het hooflijnenakkoord vele zaken waar we ons als SGP in kunnen vinden. Zo lijken boeren en vissers weer baas op hun eigen bedrijf te worden. Richting de EU wordt een scherpere koers gevaren. De positie met betrekking tot Israël lijkt te normaliseren. Migratie wordt teruggedrongen. Ook krijgt defensie een wettelijk vastgelegde financiering, zoals voorgesteld in de initiatiefwet van de SGP.

Ondanks deze positieve aanknopingspunten hebben we ook zorgen. Gezinnen en de eenverdienersproblematiek worden niet genoemd. De giftenaftrek wordt nagenoeg afgeschaft en voor de kwetsbaarsten op deze wereld lijkt weinig oog. Op ontwikkelingssamenwerking wordt namelijk stevig bezuinigd...

Kortom: wij zullen dit aankomende kabinet beoordelen op haar daden. ◀

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruijningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

DE PATER SLOOPWERKEN

ASBEST
SLOOP
BODEM

we do as**best**
as we can

055 506 14 02
depatersloopwerken.nl

kasten en wand- meubels

volledig op maat

Unieke
showroom

Eigen
productie

Uitstekende
service

Scherpe
prijzen

elkekastopmaat.nl

— WIM VAN WOLFSWINKEL —

(0342) 423 404 • info@elkekastopmaat.nl

Zo bijzonder dit!

“Soli Deo Gloria: zo bijzonder dit!” Dat was de inhoud van het eerste appbericht dat ik kreeg van Bert-Jan Ruissen, toen bekend werd dat de SGP-zetel in het Europees Parlement behouden bleef.

Naast de zetel was er nog iets heel bijzonders aan deze uitslag. We behaalden het hoogste aantal stemmen dat ooit behaald werd sinds de oprichting van de SGP: ruim 228.000! En dat bij de Europese verkiezingen, waar de opkomst veel lager ligt. Er is geschiedenis geschreven! Het wordt breed in de partij als een wonder ervaren. God heeft ons dit gegeven.

BLIJDSCAP

Er was veel blijdschap en verwondering op het partijbureau toen dit allemaal bekend werd op maandag 10 juni. Maar niet alleen daar. Wat denkt u van de fractiemedewerkers van Bert-Jan in Brussel? Als de zetel niet behouden was gebleven waren verschillenden van hen hun baan kwijt geweest. Ze hielden er rekening mee, maar weet u: ze vonden dit niet het belangrijkste. Een van hen zei kortgeleden tegen mij: “Weet u, ik vind wel weer een nieuwe baan. Het belangrijkste voor mij is dat het christelijk geluid behouden blijft in het Europees Parlement”. Dit is toch ook bijzonder. Ik bemerk vaak dat al onze medewerkers in het Europees Parlement, in de Tweede en Eerste Kamer en op het partijbureau

een bijzondere werkinstelling hebben. Ze werken niet voor of bij de SGP, ze zijn SGP!

CAMPAGNE

Natuurlijk, er was een grote, opvallende campagne. Er was een enorme inzet van medewerkers en vrijwilligers in het hele land. Bert-Jan heeft wekenlang werkbezoeken afgelegd en op verkiezingsavonden gesproken, tientallen keren. Bijna iedere keer was zijn vrouw Mirjam erbij en reed hem naar de plaatsen waar hij moest zijn. Dat was ook bijzonder! Er was grote financiële ondersteuning vanuit de ondernemerskring. Laten we daar ook dankbaar voor zijn, want zij doen veel voor goede doelen, maar dus ook voor de SGP. Ze zijn betrokken op de SGP. Ze gunden het ons. En wat was er ook een groot saamhorigheidsgevoel en urgentiebesef. Opmerkelijk.

GEBED

Was het nu allemaal hierdoor dat we de zetel behielden? Nee, er was vooral veel gebed, in de huizen en in de kerken. De noodzaak werd gevoeld. De Heere heeft de vele activiteiten willen zegenen

en gebeden verhoord. Hij neigde de harten van velen om te gaan stemmen en om zich in te zetten voor deze goede zaak. Hem zij daarvoor de dank.

PARTIJDAG

Op zaterdagmorgen 22 juni hadden we onze jaarlijkse partijdag. Veel onderlinge ontmoetingen, een aantal goede besluiten zoals de contributieverhoging - voor het eerst in tien jaar - en het appel vanuit Neerijnen om aandacht te geven aan onze beginselen. Daar zijn we al druk mee bezig binnen al onze geledingen. Ook de verkiezingsuitslag kwam aan de orde. Bert-Jan Ruissen sprak de vergadering toe en bedankte haar. De dank werd ook bezongen vanuit psalm 68. Het klonk indrukwekkend. Ik wens de gezongen woorden “Het is Israëls God die krachten geeft” van harte toe aan Bert-Jan Ruissen en al onze Kamerleden en partijleden die in raden en Staten zitten. De woorden van het appberichtje zijn waar: Soli Deo Gloria, zo bijzonder dit! ♦

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

Meeste stemmen OOI!

Een historische uitslag voor de SGP bij de verkiezingen voor het Europees Parlement! 228.036 keer werd er SGP gestemd, ruim 9.000 stemmen meer dan bij ons vorige record uit 2017. Vooraf was het helder: we hadden elke stem nodig voor het zetelbehoud in het Europees Parlement. Die missie is glansrijk gelukt. Bert-Jan mag, dankzij uw stem en gebed, vijf jaar langer door om het christelijke geluid ook in Europa te laten klinken.

DOOR SANDER BOSSENBROEK EN JAN SCHIPPERS

Vooraf was het lang niet zeker of we een zetel konden behalen. De SGP deed dit keer voor het eerst sinds decennia op eigen kracht mee aan de verkiezingen. De afgelopen zeven keer hadden we namelijk steeds een lijstverbinding met de ChristenUnie. Hoewel de SGP bij Tweede Kamerverkiezingen vanaf 2017 steeds meer dan 200.000 stemmen kreeg, was het zeer de vraag of we dat aantal nu weer zouden halen. Terwijl er, zoals nu blijkt, minimaal 201.038 stemmen nodig waren om de kiesdrempel te halen. Voeg daarbij de onzekerheid over de opkomst en het risico was groot dat de zetel aan onze neus voorbij zou gaan.

Gelukkig liep het anders! De leus 'hou Bert-Jan erin' is veranderd in de uitroep 'Bert-Jan blijft erin!'. Dat is niet alleen het resultaat van de campagne. Allereerst past daarbij verwondering en dankbaarheid. We beseffen heel goed dat er voor deze verkiezingen niet alleen gestemd, maar ook veel gebeden is. Tegelijk zegt het spreekwoord: bid én werk. Dat werken is ook gebeurd! Door vrijwilligers die tientallen borden langs (snel)wegen plaatsten. Door lokale afdelingen die talloze acties op touw zetten. Door betaalde en onbetaalde krachten die enthousiast een positieve campagne voerden.

VERKIEZINGEN IN PERSPECTIEF

Een vergelijking met de vorige Europese verkiezingen is lastig te maken, maar toch proberen we wat ontwikkelingen te schetsen. Bij de verkiezingen in 2019 deelden we de kieslijst met de ChristenUnie. De stemmen uit 2019 zijn niet eenvoudig te verdelen over de twee partijen. We weten dus niet precies hoeveel stemmen de SGP in 2019 haalde. Wel kunnen we de uitslag vergelijken met bijvoorbeeld de Tweede Kamerverkiezingen van november 2023. Ook al gaat die vergelijking op veel punten mank. Traditiegetrouw is de opkomst bij de verkiezingen voor het Europees Parlement laag, die bedroeg dit jaar 46,2%. Bij de Tweede Kamerverkiezingen is dat meestal hoger, in 2023 was die 78,7%.

In zeventien gemeenten haalde de SGP dit jaar meer stemmen dan de CU/SGP-lijst in 2019. Koploper is Neder-Betuwe met 1.533 stemmen meer. Reimerswaal (+902) en Tholen (+777) completeren de top drie. Ook in Zaltbommel, Woudenberg en Renswoude bedroeg het stemmental fors meer dan in 2019. In veruit de meeste gemeenten lag het stemmenaantal dit jaar uiteraard lager dan voor de combilijst CU-SGP. In 291 gemeenten kreeg de SGP meer stemmen dan bij de Tweede

Kamerverkiezingen in 2023. In 35 gemeenten lag de stemmenwinst boven de honderd. Zo haalden we in Bunschoten 355 stemmen meer. Verder vallen Molenlanden (+341), Krimpenerwaard (+327), Staphorst (+310) op. Maar ook in gemeenten als Amsterdam, Hardenberg, Woerden en Groningen steeg het aantal stemmen op de SGP flink.

Vergeleken met de verkiezingen in 2023 daalde in slechts 45 gemeenten het aantal stemmen. Daarbij moet worden opgemerkt dat in slechts vijftien daarvan het verlies groter dan tien stemmen was. Een snelle blik op deze vijftien gemeenten leert dat dit vooral gemeenten in de Biblebelt betreft waar het aantal SGP'ers relatief hoog is.

STEMMEN PER GEMEENTE

De SGP-bolwerken zijn u wel bekend. In een aantal gemeenten halen we relatief veel stemmen. Zo haalden we dit jaar in de vijftien gemeenten met de meeste stemmen maar liefst 35% van het totaalaantal SGP-stemmen. In tabel 1 ziet u het stemmenaantal van deze vijftien gemeenten. Gaat Ede de eerste gemeente worden met meer dan 10.000 stemmen op de SGP? In veel gemeenten steeg ook het relatieve aantal stemmen voor de SGP

GEMEENTE	STEMMEN	AANDEEL
Ede	9.875	19,1%
Barneveld	9.190	33,5%
Rijssen-Holten	5.627	32,4%
Molenlanden	5.435	26,1%
Goeree-Overflakkee	5.267	24,4%
Urk	5.165	59,0%
Hoeksche Waard	4.890	14,3%
Neder-Betuwe	4.744	44,9%
Veenendaal	4.663	18,5%
Nunspeet	4.557	33,7%
Reimerswaal	4.489	47,9%
Altena	4.204	19,6%
Staphorst	3.951	44,4%
Krimpenerwaard	3.880	16,4%
Kampen	3.870	17,2%

Tabel 1

sinds 2023. In gemeenten met heel weinig stemmen gaat dat uiteraard snel, in Mook en Middelaar gingen we van vier naar negen stemmen: een winst van 125%. Maar ook in gemeenten met meer SGP-stemmen steeg het aandeel soms sterk. Zoals in Westerveld (van 83 naar 136, +64%) de Wolden (van 155 naar 243, +57%) en Huizen (van 447 naar 574, +28%). Zo kunnen we nog wel even doorgaan.

EEN BLIK OP DE PROVINCIES

In vrijwel alle provincies haalden we meer stemmen dan in 2023. Alleen in Flevoland lag het stemmental lager. Dat is

overigens het gevolg van een forse terugloop op Urk, in alle andere gemeenten in Flevoland steeg het aantal stemmen. Ook vallen de noordelijke provincies op. Op de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 in Drenthe na, zit de SGP daar al een aantal verkiezingen op rij in de lift. Dat is ook te zien in de relatieve cijfers: sinds 2017 is het aantal stemmen in de drie noordelijke provincies met 33% gestegen! Utrecht zit ook in de lift, maar dat komt mede doordat zij twee Zuid-Hollandse gemeenten erbij heeft gekregen.

DE GROOTSTE PARTIJ

De grootste zijn in een gemeente, dat is niet voor elke partij weggelegd. Alleen de PVV, de VVD, het CDA, de BBB en de combinatie GL/PvdA kan zich in bepaalde gemeenten de grootste noemen. En de SGP in maar liefst dertig gemeenten! Alleen de PVV en de combinatie GL/PvdA werden vaker de grootste partij. Vermeldenswaard zijn de gemeenten Putten, Oldebroek en Kampen. Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2023 moesten we daar nog andere partijen voor ons dulden. Uiteraard mag Zeeland hier niet ontbreken. In vijf van de dertien Zeeuwse gemeenten was de SGP de grootste. Het gaat om Tholen, Reimerswaal, Kapelle, Borsele en Veere.

KIEZERSBEWEGINGEN

Het is altijd lastig om te peilen waar kiezers vandaan komen en waar ze heengaan. Gelukkig kan de SGP rekenen op een trouwe achterban. Dat is hartverwarmend! Toch zie je ook bij de SGP dat er elke verkiezingen stemmers naar andere partijen gaan en dat er nieuwe kiezers bijkomen. De NOS heeft een peiling gedaan naar deze onderliggende stromen. Deze wijst uit dat zo'n 74% van de SGP'ers in 2023 dit jaar opnieuw voor de SGP koos. Verder valt het relatief hoge percentage op van mensen die in 2023 nog SGP stemden, maar dit jaar helemaal

PROVINCIE	SGP TK17	SGP TK21	SGP TK23	SGP EP24	VERSCHIL 2017-2024
Groningen	2.771	2.912	3.280	3.914	+41%
Friesland	3.880	4.123	4.197	4.988	+29%
Drenthe	2.460	2.445	2.569	3.176	+29%
Overijssel	21.852	22.257	22.334	23.766	+9%
Flevoland	9.072	9.451	8.656	7.883	-13%
Gelderland	53.160	53.400	55.945	57.312	+8%
Utrecht	21.238	22.671	23.436	25.420	+20%
Noord-Holland	6.029	5.283	4.805	6.114	+1%
Zuid-Holland	67.650	62.256	62.264	64.818	-4%
Zeeland	22.382	22.274	22.384	22.514	+1%
Noord-Brabant	7.585	7.395	6.719	7.312	-4%
Limburg	859	772	665	808	-6%
BES-eilanden	12	10	16	11	-8%
Totaal	218.950	215.249	217.270	228.036	+4%

DIKKENBERG STAALMEESTERS

BETROKKEN ÉN BETROUWBAAR

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856

info@dikkenberg-staalmeesters.nl
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

Wat is de rustdag u waard?

Allerlei wetgeving in ons land draagt eraan bij dat de zondag meer en meer als een gewone dag wordt gezien. De 24 uurseconomie lijkt zich alleen maar uit te breiden. Om verschillende redenen is hier weerstand tegen.

De Vereniging Zondagsrust is ervan overtuigd dat het onze plicht is om op te komen voor de rust op en de heiliging van de dag des Heeren. Dat doen we op diverse manieren:

- » Wij zoeken contact met mensen die de zondagsrust niet in acht nemen, via brieven of persoonlijke gesprekken.
- » Wij geven voorlichting over ons werk, bijvoorbeeld op scholen en verenigingen.
- » Wij verlenen juridische bijstand en geven advies bij o.a. procedures tegen evenementen op zondag.

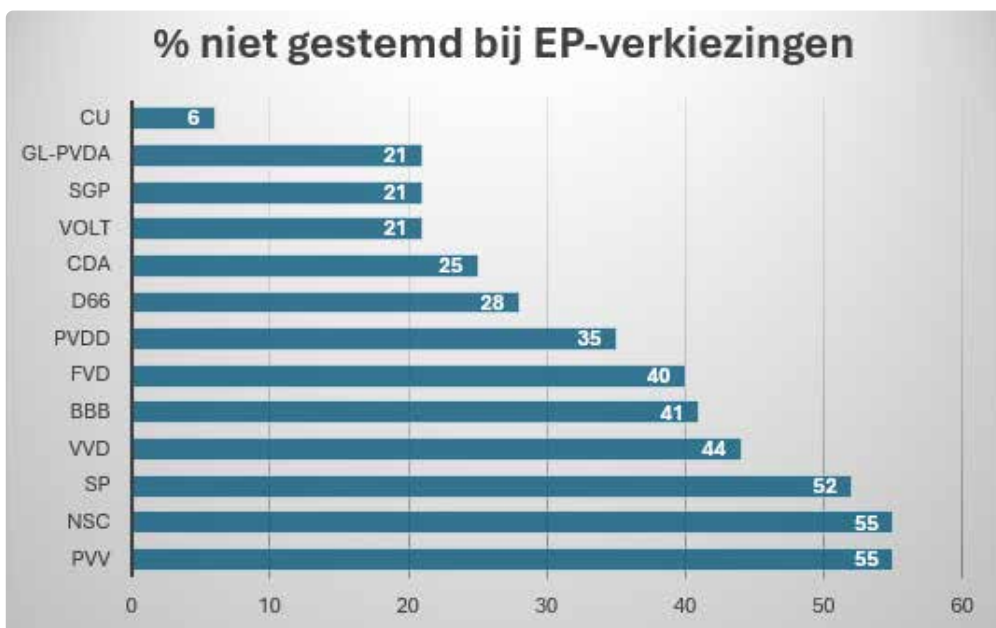
Daarom, wat is de zondag als rustdag ú nog waard?

Wilt u ons steunen in ons werk?

Word vandaag nog lid (dit kan al vanaf 1 euro per jaar).

Geef uw gegevens vandaag nog door.

niet gingen stemmen. Daarover straks meer. Maar de SGP trekt ook nieuwe kiezers. 12% van de huidige kiezers stemde in 2023 op NSC. Daarna volgen stemmers van de ChristenUnie met 7%. Ten slotte zijn er uiteraard stemmers die in 2023 op andere partijen stemden.

Toch zijn ook deze cijfers slechts indicaties. Het onderzoek van de NOS is namelijk te beperkt om stevige conclusies te trekken. Wel blijkt dat er relatief veel kiezersstromen zijn tussen de SGP aan de ene kant en de NSC en de ChristenUnie aan de andere kant. Ook staat het vast dat een deel van de SGP-stemmers uit 2023 dit jaar niet ging stemmen.

NIET-STEMMERS

Maar hoeveel zouden dat er zijn? Op donderdagavond 6 juni toonde de NOS een overzicht waarin stond dat van de kiezers die bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023 op de SGP stemden dit keer 29% zou zijn thuisgebleven. Gelet op het stemmenrecord voor de SGP is dat zeer onwaarschijnlijk. Een dag later stelde de NOS dit bij naar 24% en een week later naar 21%. Kijken we naar de vijf gemeenten waar de SGP de meeste

stemmen verliest, dan bedraagt dit verlies gemiddeld 7,5%. Uiteraard is het stemmenverlies een saldo van thuisblijvers en nieuwe SGP-kiezers. De cijfers en overzichten met elkaar vergelijkend, schatten wij dat onder SGP'ers het aandeel niet-stemmers tussen de 10% en 15% ligt. Het grootste deel daarvan is niet naar de stembus gekomen omdat ze Europese verkiezingen minder belangrijk vinden dan andere verkiezingen. Anderen waren op reis en vergaten tijdig een machtiging te regelen. Ook zijn er SGP'ers die menen dat de SGP niet in het Europees Parlement hoort. Desondanks hebben we ruim een zetel behaald en blijft het christelijk geluid hoorbaar in het Europees Parlement.

SLOT

In *De Banier* van mei schreven we over de kansen op een zetel: "Ja, het kan als iedere SGP'er op 6 juni naar de stembus komt en de opkomst niet te veel stijgt". Toen op 6 juni 's middags bleek dat de opkomst zo'n 5% hoger uitviel, sloeg de twijfel een beetje toe. Maar dat de SGP het hoogste stemmental ooit zou halen bij de Europese verkiezingen, daar hadden we echt niet mee gerekend.

Het is een toegift, om stil van te worden. En een steun in de rug voor Bert-Jan en het team van de SGP-eurofractie. Wij wensen hun Gods zegen voor de komende periode in het Europees Parlement.

85,3% van de SGP-stemmers stemde op Bert-Jan. Geen enkele andere kandidaat haalde procentueel zoveel stemmen van de eigen lijst. En ook in absolute zin deed onze lijsttrekker het goed: 194.433 stemmen.

ook u, ook jij bedankt!

Hebt u bijgedragen aan de SGP-campagne?

Bekijk de bedankvideo van Bert-Jan Ruissen op sgp.nl/bedankvideo.

MAAK KENNIS MET SGP-SCHOLING!

De SGP biedt via sgp.nl/scholing trainingen aan in SGP-beginselen, vaardigheden en vakkennis. Het gaat dan bijvoorbeeld over het hanteren van de Bijbel in de politiek, het SGP-merk, de invulling van de functie van bestuurslid of raadslid/Statenlid, debatteren, speechschrijven, snellezen, mediawoordvoering en ledenwerving. We leveren desgewenst ook maatwerk!

Vragen en suggesties zijn welkom via scholing@sgp.nl.

LEDEN WERVEN!

Je moet het ijzer smeden als het heet is. Daarom, zijn er mensen die sinds kort enthousiast zijn geworden over de SGP? Dan willen ze vast een lidmaatschap overwegen.

Dus, aan u: moedig ze daartoe aan, of speel de tip door aan uw lokale bestuur. Die willen deze vraag best (namens u) stellen: Ben je ook zo enthousiast over het SGP-geluid? Word dan lid van onze partij!

Dus, lokaal bestuur: voor tips, materialen en het inschrijven kunt u terecht op onze website.
sgp.nl/ledenwerving

Lid worden

Bereikbaarheid zomerperiode

Het partijbureau zal in de zomervakantie (regio midden) beperkt bereikbaar zijn. Dat houdt in dat u van 13 juli t/m 24 augustus ons wel kunt benaderen, maar dat reacties later kunnen komen dan u van ons gewend mag zijn. Via het e-mailadres info@sgp.nl hopen we wel bereikbaar te zijn om urgente berichten, zo mogelijk, door te sturen aan andere collega's die u zouden kunnen helpen.

Wij hopen op uw begrip en wensen u een rustgevende vakantie toe!

AGENDA

WOENSDAG 10 JULI*

Tijdrede Neerijnen

19.30 uur

Ds. H. Roelofsen

Waardenburg, geb. HHG

*gewijzigde datum

WOENSDAG 17 JULI

Tijdrede Nijkerk & Putten

19.30 uur | Ds. M. Klaassen

Putten, Henslare 2, geb. HHG

WOENSDAG 21 AUGUSTUS

Tijdrede Nieuwkoop

19.30 uur

Ds. W.J. van Gent

Nieuwkoop, Nieuwveenseweg 38A, geb. CGK

DINSDAG 17 SEPTEMBER

Tijdrede Maartensdijk

19.30 uur | Ds. W.J. Karels

Maartensdijk, geb. HHG

WOENSDAG 9 OKTOBER

Tijdrede Neerijnen

19.30 uur

Ds. J.A. Weststrate

Waardenburg, geb. GGin

Lintjesregen

DS. D.J. BUDDING, WAARDER

Bij de jaarlijkse lintjesregen van 2024 heeft onze oud-voorzitter, ds. D.J. Budding een koninklijke onderscheiding ontvangen. Ds. Budding werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Naast alle andere werkzaamheden, waarbij de verspreiding van Gods Woord centraal staat, heeft hij deze onderscheiding ook ontvangen voor zijn inzet voor de SGP. Vanaf 1989 t/m 2004 zat hij in ons hoofdbestuur en vanaf 1993 was hij onze partijvoorzitter. Daar was zijn rol als hoofdredacteur van *De Banier* bij inbegrepen.

K. DE LANDMETER, VLISSINGEN

Kees en Lineke de Landmeter werden bij de lintjesregen van 2024 verrast met een koninklijke onderscheiding. De Landmeter – met zijn vrouw als grote steun – heeft deze onderscheiding onder meer gekregen voor zijn inzet voor de SGP van Vlissingen. Van 2006 t/m 2023 was hij bestuurslid voor "Wees Getrouw". Vele jaren daarvan was hij ook de eerste voorzitter.

De SGP feliciteert de decorandi met hun welverdiende onderscheiding.

VACATURE BELEIDSMEDEWERKER EUROFRACTIE

Wil je werken voor Bert-Jan Ruissen?

Bekijk de vacature op sgp.nl/vacatures/vacaturebeleidsmedewerker

Afscheid Ds. Klaassen

Ds. M. Klaassen nam, na acht jaar, afscheid van het hoofdbestuur. Tijdens zijn dankwoord memoreerde hij de afscheidsboodschap van zijn voorganger ds. H. van den Belt. Die wees op het overstijgende belang van de SGP als de 'belangrijkste organisatie' binnen de brede gereformeerde gezindte waarin wij elkaar vinden. Mensen uit heel verschillende kerkelijke achtergronden kunnen elkaar vinden in wat ons bindt: het Woord van God en de belijdenisgeschriften. En dat is iets om heel zuinig op te zijn en om dankbaar voor te zijn.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1, 3, 6, 7, 15b en 17c: door Cees van der Wal Fotografie

Pagina 22, 26 en 27: door Edward van Poelgeest, SkyProductions.nl

Pagina 23: Een flink deel van het campagneteam, door Gerard Wijland

Pagina 18 en 19: door Jaco Hoeve Fotografie

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

Van de redactie

Een nieuwe editie van *De Banier* staat gepland om te verschijnen op donderdag 12 september. De kopijdatum daarvoor is maandag 26 augustus. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 17 oktober.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt de voorwaarde van Jakobus: 'Deo volente'.

Hier beneden is het niet

EEN TERUGBLIK OP HET JUBILEUMCONGRES VAN HET WI

Op 20 april vierde het Wetenschappelijk Instituut zijn vijftigjarig jubileum met een congres onder de noemer *Vechten om voorrang? De verhouding tussen geloof, wetenschap en politiek*. In dit artikel treft u een korte terugblik op deze dag, met name wat betreft de bijdragen van de verschillende sprekers.

DOOR AARNOUT VAN GELDER

De hoofdlezing werd gehouden door mr. drs. Bas Hengstmengel. Hij dacht met ons na over de contouren van een politieke filosofie van de SGP. Het politieke gedachtegoed van de SGP kenmerkt zich volgens hem door de zinsnede: "Hier beneden is het niet" (Van Lodenstein). Deze overtuiging komt voort uit het feit dat de mens sinds de zondeval eindig is, en niet in staat is de perfecte samenleving te scheppen of de wereld te redden.

TWEE RIJKEN

Christenen zijn burger van twee steden: de stad van de wereld en de stad van God (Augustinus). Op deze aarde zijn de beide steden met elkaar vermengd. De burgers van de stad van God leven ook in de stad van de wereld. Wel weten zij dat ze slechts tijdelijk hier zijn, en dat de aardse stad geen ware gerechtigheid kan bieden. Dit betekent dat hun politieke ambities bescheiden zijn: christenen hoeven niet

de ideale werkelijkheid hier en nu te realiseren. De geschiedenis heeft zeker een einddoel (het eschaton), maar dit kan niet door mensen in de tijd tot stand gebracht worden. Het moderne denken wil juist – bij afwezigheid van een leven na dit leven – deze wereld tot een ideale plaats maken. Zulke pogingen zullen echter altijd mislukken en politici dienen hier voortdurend aan herinnerd te worden. In de Verenigde Staten is de

waarschuwing hiertegen *'don't immanentize the eschaton'*. Deze oproep om niet met politieke middelen vooruit te grijpen op Gods einddoel met deze wereld is een gevleugelde uitspraak geworden, die bijvoorbeeld terug te vinden is op bumperstickers van auto's. Aan het slot van zijn lezing overhandigde Bas Hengstmengel deze waarschuwing ook aan Chris Stoffer.

“CHRISTENEN HOEVEN NIET DE IDEALE WERKELIJKHEID HIER EN NU TE REALISEREN.”

'HEILIGING' IN HET GROOT?

Naast deze tweerijkenleer ziet Hengstmengel in het gedachtegoed van de SGP echter ook sporen van wat hij 'eenrijksdenken' noemt. Eenrijksdenkers gaan ervan uit dat de normen en idealen van het Koninkrijk van Christus in het publieke domein zoveel mogelijk gestalte moeten krijgen. De taak van de overheid is niet alleen om de 'vrede van de stad' te bewaken, maar ook om de samenleving zoveel mogelijk in te richten volgens de normen van de Tien Geboden. Een risico van deze benadering is volgens Hengstmengel dat de SGP gaat streven naar 'heiliging in het groot': het met politieke middelen zo christelijk mogelijk maken van de samenleving. Past dat wel bij de vreemdelingschap van christenen? Is het gevaar daarvan niet dat de boodschap van het Evangelie horizontaal gemaakt wordt en vooral op uiterlijke, culturele kenmerken gelet wordt? Hierbij verwees Hengstmengel ook naar H.F. Kohlbrügge, die ervoor wilde waken dat de heiliging gezien werd als iets dat mensen zélf in het uiterlijke en maatschappelijke leven tot stand moeten brengen.

GELOOF ÉN POLITIEK

Op de lezing kwam een reactie van prof. dr. W. van Vlastuin. Hij wees erop dat het maar de vraag is of er wel zo'n sterke scheiding gemaakt kan worden tussen het eindige leven hier op aarde en de toekomstige wereld van Gods Koninkrijk. Gods Koninkrijk bestaat nu immers ook al en christenen zijn daar nu al een onderdaan van. Dit moet ook merkbaar zijn in hoe christenen in deze wereld staan en hoe ze politiek bedrijven. De profeten uit het Oude Testament spraken niet alleen over geestelijke zaken, maar wezen juist ook het maatschappelijke onrecht aan. Vanuit christelijk perspectief dient het concrete politieke beleid - bijvoorbeeld de hulp aan de zwakkeren - niet losgemaakt te worden van de Bijbelse motivatie hiervoor.

NIET GEARRIVEERD RAKEN!

Ook Chris Stoffer gaf een korte reflectie op de verhouding geloof, wetenschap en politiek en reageerde op de bijdragen van Hengstmengel en Van Vlastuin. Hij wees erop dat hij kan putten uit een rijke traditie van voorgangers die ook ingenieur waren, zoals Henk van Rossum en Bas van der Vlies. Uit de manier waarop zij hun ambt invulden - zowel principieel, kundig en hardwerkend als praktisch - concludeerde Stoffer dat geloof, kennis en politiek elkaar niet hoeven te bevechten. Ze kunnen elkaar versterken.

Het schema van een strakke tegenstelling tussen eenrijks- en tweerijksdenkers is volgens hem niet van toepassing op de SGP. De SGP roept de overheid op om de Bijbelse gerechtigheid te bevorderen, en probeert dat principe naar het heden te vertalen. Alhoewel Nederland nu een grotendeels onchristelijk land is, blijkt uit de geschiedenis dat er altijd weer tijden van herleving kunnen komen. In de negentiende eeuw vond bijvoorbeeld het Réveil plaats.

Wel zijn ook reformatorische christenen vatbaar voor het moderne denken dat hier op aarde een perfect leven wil scheppen. Daarom is zelfkritiek belangrijk:

“HET POLITIEKE BELEID KAN NIET LOSGEMAAKT WORDEN VAN DE BIJBELSE MOTIVATIE.”

zijn we als reformatorische christenen niet te veel gericht op het behoud van onze eigen levensstijl, waarin het vooral om behoud van onze zuil en onze reformatorische instellingen gaat?

Hij sloot daarom af met een waarschuwing van Bas van der Vlies, uit zijn partijrede van 1991: "Wee ons als wij met en in onze partij gearriveerd geraken in onze tijd! Dan gaat er geen kracht meer van uit. Dan is het eigene van de SGP weg."

PS: alle sprekersbijdragen van het jubileumcongres worden gebundeld in een congresbundel. Houd u daarvoor in de zomer de website wi.sgp.nl in de gaten! ◀

'passend
advies
voor
ZZP-ers'

'eerlijk advies
voor particulieren'

'duidelijk
advies
voor het
MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

ZZP

| PARTICULIEREN

| MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60 , Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergnl - kantoorvandenbergnl

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

**ALL ABOUT
POTATOES**

Voorgebakken

Vers
verpakt

Voorgekookt

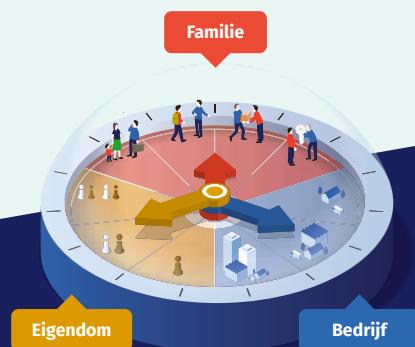
Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks
FRESH POTATOES

Quiks
POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

Familiebedrijven kompas

Start de test!

Ieder familiebedrijf vaart haar eigen koers. En welke richting je ook opgaat: je wilt dat de sfeer binnen jullie familie goed blijft en het bedrijf succesvol door kan gaan. Daarom het 'familiebedrijvenkompas'. Vul de test in en het kompas laat zien waar jullie staan en wat jullie nodig hebben.

familiebedrijvenkompas.nl

BUNT
GROEI VAN MENS EN ORGANISATIE

Steun aan Oekraïne blijft hard nodig

Terwijl de oorlog in Gaza tussen Israël en Hamas volop in het nieuws is en voor veel spanningen binnen de Europese samenleving zorgt, is er ook een oorlog gaande in het oosten van Europa. Deze oorlog krijgt steeds minder aandacht.

> Tom Hommersom *Commissie internationaal*

Voor Oekraïne is deze oorlog van existentiële aard. Daarnaast zorgt de oorlog voor vluchtelingenstromen richting Europa en een militaire dreiging bij onze oostelijke grenzen zoals die er in decennia niet meer is geweest. Russische dienstplichtigen zetten, met behulp van opgeknapte tanks uit de Sovjettijd, steeds meer druk op de Oekraïense linies, waardoor deze langzaam maar zeker terrein moeten prijsgeven.

Russische vorderingen

Verdeeldheid, met name in de Verenigde Staten, maar ook binnen Europa, zorgt voor vertraging bij cruciale wapenleveranties en inmiddels is het laatste grote militaire succes dat de Oekraïners hebben geboekt de herovering van de stad Cherson in november 2022. Het Institute for the Study of War (ISW), een Amerikaanse denktank op het gebied van defensie en buitenlandse politiek, publiceert wekelijks updates over de situatie aan het front in Oekraïne. Wanneer je deze updates grondig doorleest, is het niet moeilijk om in te zien dat de Russen gestaag vorderingen maken. Daarnaast zijn er regelmatig raket- en droneaanvallen op de Oekraïense energievoorziening die het dagelijks leven van burgers ontregelen. Het blijft moeilijk om het verloop en de uitkomst van de oorlog te voorspellen... Want hoewel op dit moment een volledige nederlaag van Oekraïne onwaarschijnlijk lijkt, is het toch ook niet helemaal onvoorstelbaar.

Europa wakker?

In Europa lijkt men gelukkig wakker te zijn geworden voor de hernieuwde dreiging uit het Oosten. Er worden miljardeninvesteringen in defensie gedaan, waardoor bijvoorbeeld ook Nederland de NAVO-norm van 2% van het bruto binnenlands product gaat halen. Het nadeel van al deze plotselinge investeringen is de wachttijd voordat defensiematerieel daadwerkelijk wordt geleverd. Eén van de landen die al voor de oorlog in Oekraïne begon met enorme investeringen in defensie is Polen. Het land deed de afgelopen jaren enorme aankopen in de VS, Zuid-Korea en het Verenigd Koninkrijk. Omdat Polen grenst aan de Russische exclave Kaliningrad en het Poetingezinde Belarus is het een belangrijke,

maar ook kwetsbare bondgenoot. Bij een Oekraïense nederlaag zouden de ogen van Poetin weleens op de Baltische staten kunnen vallen. De Suwałki-corridor, de enige landverbinding tussen de Baltische staten en andere NAVO-landen, is daarbij erg kwetsbaar.

“Vrede en veiligheid zijn niet vanzelfsprekend maar vragen om actie.”

Afschrikking

Het is daarom belangrijk dat NAVO-landen snel naar de 2%-norm gaan. De oorlog in Oekraïne heeft ons geleerd dat afschrikking nodig is en een sterke defensie binnen NAVO-verband onmisbaar is voor de Europese veiligheid. Vrede mag niet als vanzelfsprekend worden beschouwd. Omdat de Amerikanen steeds meer hun vizier stellen op China, dient Europa de eigen broek te kunnen ophouden wanneer het gaat om Russische agressie. We moeten daarom vierkant achter Oekraïne blijven staan. De steun vanuit het Westen en ook vanuit Nederland mag onder het nieuwe kabinet niet ter discussie komen te staan. Extra investeringen in Defensie zijn een goede start. Daarnaast is het een stap in de juiste richting dat de 2%-NAVO-norm in het coalitieakkoord is opgenomen. Maar de tijd dringt; er zijn nu concrete stappen nodig voordat het te laat is. Vrede en veiligheid zijn niet vanzelfsprekend maar vragen om actie.

ACHTER DE SCHERMEN BIJ DE CAMPAGNE

MIJN PERSOONLIJKE BELEVENISSEN

“Wat gebeurt er nu eigenlijk op zo’n partijbureau in campagnetijd?”
Die vraag stelden mijn familieleden me vaak.

DOOR COLINDA DE HEER

STAGIAIRE PARTIJBUREAU

Als stagiaire communicatie kreeg ik de kans om mee te kijken bij de campagne voor de Europese verkiezingen. Als buitenstaander had ik al wel eens meegeholpen bij Provinciale Statenverkiezingen, dus ik dacht dat ik wel wist wat ik kon verwachten.

In februari 2024 stap ik de eerste keer blanco het partijbureau in Rotterdam binnen. Het is de plek waar onder andere *De Banier* wordt gemaakt en alle communicatieactiviteiten worden georganiseerd. Bij binnenkomst val ik met de taart in huis, want ik ben jarig. Dat is dus een feestelijke start van mijn stage! Na het eten van de taart en de eerste kennismaking kan ik al snel aanschuiven bij een campagneoverleg. Vanuit Brussel en Den Haag schuiven,

via Teams, de campagnemedewerkers aan. De ideeën, vragen en verwachtingen vliegen over de tafel. Voordat ik het wist was de campagne begonnen.

MET DE SGP OP STAP

Het begint met de landkaart van Nederland volplakken met post-its van de locaties met alle bijeenkomsten. Het eindigt met het bijwonen van diezelfde bijeenkomsten.

Op 30 april stap ik voor het eerst met collega Ruth Roos de campagnebus in, op naar het noorden van het land. We worden met heerlijke koffie ontvangen op een mestvergisterboerderij in Groningen. Dit is een boerderij met een installatie die dierlijke mest omzet naar biogas voor warmte. Op de boerderij

zien we de nood van de boer: hij weet niet of hij in nieuwe bedrijfsmiddelen moet investeren, want voordat je het weet is er weer ander beleid vanuit Brussel. Met een hart vol verlaten we de boerderij.

De campagnebus vertrekt naar een boerderij in Oostwold, voor de verkiezingsavond. Bert-Jan en zijn vrouw Mirjam Ruissen, de lokale SGP'ers en EP-medewerkers vertrekken naar de Eemshaven. We komen aan op de boerderij in Oostwold. Daar worden we hartelijk ontvangen door een gezellige familie. De eerste spullen komen uit de bus. We kunnen rijkelijk campagnemateriaal uitdelen en de locatie gezellig aankleden. Na een sfeervolle, informatieve avond en een

korte nacht, worden we vroeg gewekt voor de campagedag in Friesland. We beginnen bij een kaasfabriek en rijden door naar de visafslag in Harlingen. 's Avonds vindt de verkiezingsbijeenkomst plaats in Leeuwarden, in de Stadskerk. Twee lange dagen trek ik op met Ruth, Bert-Jan en Mirjam, EP-medewerkers en lokale SGP'ers. Ik leer veel van de gesprekken met lokale betrokken SGP'ers. Ik zie met eigen ogen de nood bij de vissers en boeren. En de betrokkenheid bij de partij komt steeds meer naar boven.

“HOPELIJK ZIJN VELE HARTEN GERAAKT.”

HET SGP-KWARTET

Naast de aanwezigheid bij verkiezingsbijeenkomsten ben ik ook druk bezig op het kantoor. Laat me er één ding uitlichten: het SGP-kwartet. Het is u wellicht ter ore gekomen: de SGP heeft een eigen spel ontworpen in Rotterdam. Na het opstellen van een eerste plan, begin ik met diverse collega's aan de concrete uitvoering. We bedenken de onderwerpen, foto's en teksten. Na een paar dagen lang het verkiezingsprogramma te hebben doorgespit komen er mooie tekstjes tevoorschijn. Ook de foto's zijn snel gevonden. Het stressvolle moment breekt altijd aan als het naar de drukker moet. Want dan is het nog nét niet compleet of ontbreekt er een element. Uiteindelijk komt het goed en na twee weken mag ik het eindresultaat in handen hebben. Niet alleen in de SGP-achterban is het kwartet uitgedeeld, ook in de Tweede Kamer. Diederik van Dijk deelde het kwartet tijdens het Tweede Kamerdebat over de Staat van de (Europese, red.) Unie uit aan Mark Rutte. Tot op de dag van vandaag vraag ik mijzelf af of Mark Rutte het al heeft gespeeld. Straks heeft hij er vast wat meer tijd voor. Het kwartet wordt vaak uitgedeeld, bij verkiezingsbijeenkomsten, markten en de familiedagen. Misschien

hebt u op 1 juni het kwartet ook wel gekregen. Op die dag werden er namelijk door het hele land heen activiteiten georganiseerd. Denk aan familiedagen, fietstochten, samenzangavonden en markten.

FAMILIEGEVOEL

Ikzelf ben die dag aanwezig op GeoFort en mag mijn bijdrage leveren in de videotrailer en aftermovie. Ik proef de sfeer en zie de mensen genieten, een echte eenheid. Veel vrijwilligers zie ik vlot communiceren om alles zo spoedig mogelijk te laten verlopen. Ondertussen stroomt het fort vol. Ik raak met iemand in gesprek en we komen tot de conclusie dat geen enkele andere partij zo'n sterke eenheid heeft in de achterban als de SGP. Het voelt als één grote familie. In de afgelopen periode zijn we als SGP vaak in het nieuws gekomen, om allerlei redenen. Maar wat ik het bijzonderste nieuwsitem vind, is de solidariteitsactie voor de Joodse gemeenschap op de Dam in Amsterdam. Als ik de beelden zie, de vrede die doorklinkt in de liederen - met daartegenover de dreiging van de tegendemonstranten - word ik stil vanbinnen. Wat een tegenstelling. Wat een rust en vrede mogen we uitstralen als christenen! Bijzonder dat er zoveel media-aandacht voor kwam. Het is een moment waarop we een glimp van de innerlijke drijfveer van de partij konden laten zien. Hopelijk zijn vele harten geraakt.

DANKWOORD

De familie-eenheid zag ik niet alleen in de familiedag terug, maar ook in de verdere betrokkenheid. Want zonder de vele vrijwilligers was dit allemaal niet mogelijk geweest. Veel vrijwilligers mochten zich het afgelopen halfjaar inzetten voor Bert-Jans zetel in het Europees Parlement. Maitjes, appjes en belletjes van lokale betrokken SGP'ers kwamen dagelijks bij mij binnen. Wat een dank gaat er naar jullie uit! Het opplakken van posters, het aanmoedigen van lokale SGP'ers, het regelen van bijeenkomsten, het verspreiden van flyers, het neerzetten van bouwhekken... Veel kwam er op jullie bordje. Hartelijk dank voor de fijne samenwerking!

Als ik terugkijk op de tijd die ik heb meegemaakt, kan ik zeggen dat het boven verwachting was. Ik verbaas me over de hoeveelheid werkzaamheden die verzet worden met dit kleine gezelschap! Na 5 juli stap ik weer op en laat ik het partijbureau met een gerust hart achter. Collega's, bedankt voor de samenwerking, op welke manier dan ook.

Ook u als lezer, hartelijk dank voor de bijdrage rondom de EP-verkiezingen! We mochten ons als partij gedragen voelen door gebed. Laten we dan vooral God de dank brengen die Hem toekomt. Soli Deo Gloria! ◀

Campagneteam EP24, na 21.00 uur op 6 juni

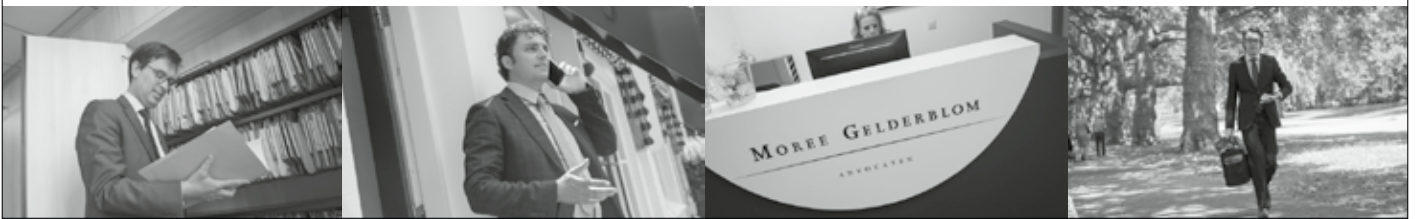
MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

U kunt ons raadplegen bij geschillen maar -nog beter- ook ter voorkoming daarvan.
Recht op het doel af.
Recht door zee.

Moree Gelderblom Advocaten, aangenzaam!

Kantooradres: Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

SGV

Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden.

Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

Ga voor industriële automatisering naar **Hematech**

Wij ontwikkelen en installeren besturingen voor machines, lossen storingen op en voeren onderhoud uit. Hematech bestaat uit een team van professionals, die al jaren in het vakgebied werkzaam zijn.

Besturings-
systemen
programmeren

Verhelpen van
storingen

Onderhouden en
optimaliseren

Maasdijk 27, 4261 AC Wijk en Aalburg
info@hematech.nl | www.hematech.nl

Opbouw en versterking IN BELARUS EN GEORGIË

Op het moment van schrijven is het jaar 2024 al bijna op de helft. De afgelopen maanden heeft SGP-Internationaal al diverse projecten uitgevoerd en ook de komende maanden staan er allerlei projecten op het programma. We geven u daarom graag een update van waar SGP-I zich mee bezighoudt.

DOOR ELISE ABBEY

INTERNATIONAAL COÖRDINATOR

Zoals u wellicht weet, ontvangt SGP-I van de ministeries van Binnenlandse en Buitenlandse Zaken subsidies om projecten uit te voeren ter bevordering van de democratie. Ieder jaar voeren we projecten uit met christelijke groeperingen en partijen in Oost-Europa en het Midden-Oosten. Het bevorderen van Bijbels genormeerde politiek op internationaal terrein is daarbij ons hoofddoel.

Versterking

De afgelopen periode heeft SGP-Internationaal drie nieuwe bestuursleden benoemd: Dhr. H. Hooglander, Dhr. P.W. Moens en Dhr. A. Otte. We zijn blij met deze versterking van het bestuur!

Georgië

Afgelopen april organiseerde SGP-I in samenwerking met de Baptistenkerk

in Georgië een conferentie over integriteit. Namens SGP-I reisde Daniel van Holten, beleidsmedewerker bij de Tweede Kamerfractie, naar Georgië om daar een bijdrage te leveren aan de conferentie. Hij sprak over integriteit en vertrouwen in de politiek.

Campagnevoeren

In april leverde Niek Bakker, voormalig beleidsadviseur van SGP-Jongeren, namens SGP-I een bijdrage aan een training van ECPYouth, de jongerenafdeling van de ECPM¹. Deze bijdrage ging over campagnevoeren.

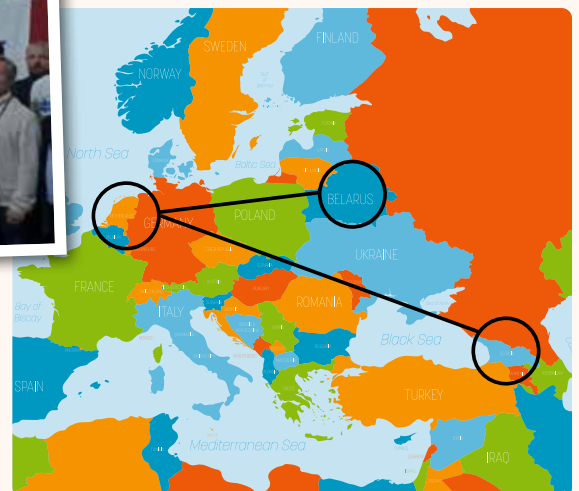
Belarus

SGP-raadslid Ewart Bosma reisde in februari en mei naar Polen om een bijdrage te leveren aan een training van de BCD. De BCD is een oppositiepartij uit Belarus. Veel partijleden zijn gevlucht naar Polen na de politieke

protesten en demonstraties in 2020. De bijdragen namens SGP-I gingen over het sluiten van compromissen en over de Europese Unie.

Daarnaast staan er nog diverse projecten op de planning: in juni en juli vindt een training plaats voor jongeren uit Belarus. Ook start er in Irak een training voor jongeren. In de zomerperiode staan er diverse projecten op het programma, onder andere in Montenegro, Albanië, Polen en Egypte. In het najaar staan er ook nog projecten gepland in Moldavië en Georgië. Zo blijven we werken aan de opbouw en versterking van christelijke partijen en organisaties wereldwijd! ◀

¹ ECPM is de Europese partij waar de SGP lid van is, maar die nog te klein is om een fractie in Europees Parlement te vormen.

PANDER®
CONSULTANCY

Kwaliteit-, veiligheid en milieu managementsystemen op maat.

Pander Consultancy Gelderse Vallei

- Arbo Management (VCA, Veiligheidsladder ISO 45001)
- Kwaliteitsmanagement
- Milieumanagement (ISO 1400, CO2, CSRD)
- Interim QHSE manager

Pander Consultancy Betuwe

- Kwaliteitsmanagement
- Food safety (IFS, BRC, ISO, FSSC, BLK, SKAL)
- Interim kwaliteitsmanager

Pander Consultancy Betuwe

Telefoon: 06 1353 6562

E-mail: cornelis@panderconsultancy.nl

Website: www.panderconsultancy.nl

Pander Consultancy Gelderse Vallei

Telefoon: 06 3064 1635

E-mail: richard@panderconsultancy.nl

Website: www.pandergeldersevallei.nl

Meer informatie

wille donker
a d v o c a t e n

**Thuis in
jouw zaak**

📍 Klipperaak 201
2411 ND Bodegraven
☎ 0172 - 44 24 17
🌐 www.willedonker.nl

HULS
A R C H I T E C T E N

**DE ARCHITECT
DIE LUISTERT.**

We ontwerpen plannen, oplossingen en nieuwe perspectieven voor uw opgave. Om deze te laten voldoen aan de wensen van u, als opdrachtgever, moeten uw wensen onze gedachten worden. Dat doen we door te luisteren. Luisteren naar uw wens, luisteren naar uw bedrijfsproces, luisteren naar u als opdrachtgever.

STAPHORST ■ HULSARCHITECTEN.NL

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Verkleurd

De onverwacht mooie uitslag van de Europese verkiezingen was wat betreft de SGP ronduit verwonderlijk. Anders was het voor de andere partijen met een c in de naam, CDA en CU. Hoe moet het nu verder? Het is nog te vroeg daar nu al conclusies over te trekken; het stof is nog niet eens neergedwarreld.

Dat wil niet zeggen dat er helemaal niets over te zeggen is. Iemand die al wat verder heeft gedacht, is Bart-Jan Spruyt, onder ons geen onbekende. In een column in het

Nederlands Dagblad signaleert hij dat de verschuivingen in de CU en in de (kerkelijke) achterban van die partij als twee druppels water lijken op hoe het is gegaan met ARP, CHU en KVP, nu samengevoegd het CDA.

nd

SNIBBIG

Hierbij een aantal passages uit het stuk, dat begint met een aantal nogal snibbige citaten van bekende CU'ers.

"Verschillende CU-prominenten slaan nogal wild om zich heen. Dominee Groteke vond het wel best, dat stemmenverlies: liever dat 'dan je ziel verkopen aan de SGP die flirt met extreemrechts'. Oud-minister Eimert van Middelkoop zei het ook: 'De SGP heeft allang de afslag naar rechts genomen en voelt zich kennelijk thuis bij types als Wilders en Baudet'.

Wat hier in de vorm van ongepast chagrijn naar boven komt, kunnen we ook vriendelijker formuleren. SGP en CU varen 'nu eenmaal' een andere koers, aldus CU-voorzitter Ankie van Tatenhove, en de CU heeft zich anders dan de SGP op thema's als asiel, sociaal beleid en het klimaat geprofileerd. Oftewel, alweer volgens Eimert van Middelkoop: 'Het onderscheid tussen de CU en CDA en PvdA is in Brussel grotendeels verdwenen'. De kleur van zijn partij is in Europa 'minder fel' geworden. (...)

Als relatieve buitenstaander past het mij niet daar een oordeel over te uiten. Laten we het bij de feiten houden. De CU heeft de traditionele tweerijkenleer vervangen door de zogeheten éénrijksgedachte: men wil leven en politiek bedrijven vanuit de

overwinning van het gekomen Rijk en aan dat Rijk gestalte geven op deze aarde, met bijvoorbeeld een ruimhartig asielbeleid, een internationale oriëntatie en veel aandacht voor kwetsbare burgers en een kwetsbaar milieu.

NIET ZEUREN

Dat is een keuze, maar dan wel een keuze die ertoe leidt dat je in de praktijk gewoon precies hetzelfde doet als tal van andere progressieve partijen. Dan moet je niet zeuren als mensen zich niet meer in jou en je linkse profiel herkennen. Wat de CU als partij nu wel op haar agenda wil zetten is de vraag 'of we in de toekomst een politieke samenwerking aangaan'. Als je er even over nadent, is die vraag eigenlijk vrij eenvoudig te beantwoorden. De CU heeft er in 2022 'heel bewust' voor gekozen om alleen, zonder de SGP, door te gaan. Die sologang is mislukt, en niet voor herhaling vatbaar. Wat dan overblijft is de keuze voor samenwerking met het CDA, of zelfs – op termijn – een fusie met het CDA. Het CDA heeft dat altijd afgehouden, omdat het als christendemocratische volkspartij niet in de hoek van de kleintjes wilde belanden. Maar onder Bontenbal

zou de inhoudelijke affiniteit tussen CDA en CU wel eens zo groot kunnen worden dat over dit bezwaar wordt heengestapt. 'Als ons bestaansrecht op het spel komt te staan', en dat is inmiddels het geval, 'kan ik me voorstellen', zo zei Trineke Palm (directeur van het Wetenschappelijk Instituut van de CU) begin juni, 'dat we uiteindelijk de Rubicon oversteken'. En in het Europees parlement zitten ze, zaten ze, al in dezelfde fractie."

RONDJES RESIDENTIE

Wie tijd en zin heeft, kan zich tijdens de zomervakantie weer opgeven voor een rondje Residentie. Beproefd recept: torentje, beetje Binnenhof en de apenrots waar de Tweede Kamer tijdelijk (lees: vele jaren) huist.

De data waarop ik nog plaats heb voor bezoekers zijn de rondleidingen die gepland staan op de **zaterdagen 27 juli en 24 augustus**. Omdat er veel belangstelling is, las ik nog een extra rondleiding in op **vrijdag 16 augustus**.

Opgeven - het liefst via e-mail: **mdebruyne@tweedekamer.nl**
Appen of bellen kan ook:
06 1254 1741. Welkom!

Een keuken van goede huize

SINDS 1935
HUISMAN
keukens || sanitair || doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasserdam
078 69 32 541
WWW.HUISMANKEUKENS.NL

> Mantelzorgwoningen

> Prefab woningbouw

> Recreatiewoningen

> Timmerwerk

Wekerom | info@dambouw.com | www.dambouw.com

 VAN ELDIK COATINGS B.V.

Wij leveren verf en
alle benodigdheden,
precies wanneer u
het nodig heeft

Ontdek de service van
Van Eldik Coatings!
Bel (0318) 529 527 of kom langs
in onze verfgroothandel.
Welkom!

Galileistraat 39
3902 HR Veenendaal
(0318) 529 527
(0318) 517 333
info@vaneldikcoatings.nl
www.vaneldikcoatings.nl

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum
(hoofredactie),
J.S. van der Ree Doolgaard
(eindredacteur),
M. de Bruyne, mw. W. de Jong
en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag,
9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75
E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85
E wii@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidscoördinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag
T 070 - 312 92 00
E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
T 070 - 318 30 45
E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu
I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl
I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

Retoriek

Politieke redevoeringen die dienen als toonbeeld van
welsprekendheid. Dat zou mooi zijn! Onze politici zetten zich
in voor het goede betoog. En dat moet worden gewaardeerd.

Want welsprekendheid is niet
vanzelfsprekend. Het klassieke woord
retorica heeft deze betekenis. Retoriek
is daarvan afgeleid. Dat duidt op
clichématig en bombastisch taalgebruik.
Retoriek is niet alleen taalkundig minder
fraai, het is ook weinig verheffend voor
degenen die het moeten aanhoren.

Populistische politici hebben de naam
dat ze gebruik maken van retoriek.
Dat roept vragen op. Is het mogelijk
om met een dergelijke manier van
politiek bedrijven een regering te
vormen? Laat het zich verenigen met de
waardigheid en verantwoordelijkheid van
een bewindspersoon? Het zijn zorgen
waarbij terecht de vinger wordt gelegd.

POLITIEK CORRECT

Er is ook een andere kant. Politiek-
correcte politici kunnen soms weelderig
gebruikmaken van clichés en grote
woorden spreken. Het lijkt dan meer te
gaan om de impact van de woorden dan
om realisme en effectiviteit. Eigenlijk is
dit helemaal niet politiek correct. Dat
begrip is misschien wel te vaak op een
misleidende manier ingevuld en geclaimd.
Over retoriek gesproken.

Verkiezingstijd en kabinetsformatie
zijn vitale elementen in ons staatsbestel.
Maar ze blijken gevoelig voor retoriek.
Hoeveel beloften hebben we gehoord
die niet worden waargemaakt?
Retoriek spreekt de mensen aan, maar
is uiteindelijk ronduit slecht voor hun
vertrouwen in de politiek.

GETUIGENISPARTIJ

De SGP is een getuigenispartij. Dat
betekent dat we vanuit ons beginsel
denken en werken. Gods Woord is norm
en richtsnoer. De voorstellen die daaraan
invulling geven, halen helaas lang niet
altijd een meerderheid. Doen wij dan
ook aan clichés en grote woorden?
Nee, daar zijn we niet van. En een
dergelijke associatie kan ook goed
worden voorkomen. Namelijk, door
altijd eerlijk en realistisch te zijn. Dat
geeft het spreken vanuit de Bijbelse
normen en waarden de benodigde
ernst en het benodigde gezag. Een
welsprekende rede kan daar goed
bij helpen. Wij hebben liever retorica
dan retoriek.

RUST

Maar het voorbereiden van
welsprekende redevoeringen gaat
met reces. We mogen elkaar een
gezegende periode van rust toewensen.
Nee dit is geen retoriek. Ik hoop dat
deze wens in vervulling gaat. En het
is oprecht gemeend! ◀

DR. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

AANDACHT LAAT *stralen*

Bezoek onze website of één van
onze showrooms voor *inspiratie!*

www.dbkeukens.nl

KEUKENS

DE Banier

PARTIJBUREAU SGP

- ▶ Samenwerken geeft steun
- ▶ “Goedemorgen, partijbureau SGP, u spreekt met ...”

Mijn bedrijf verkocht. En nu?

Voor de buitenwereld lijkt het vaak prachtig. De onderneming wordt verkocht, een werkzaam leven ingeruild voor een comfortabele financiële oude dag. Maar de realiteit blijkt complex.

Wat te doen met al die vrije tijd? De hectiek van alle dag inruilen voor een zinvolle tijdsbesteding te midden van uw naasten? En hoe beheren we verantwoord de ontstane financiële middelen?

Vanwilligen Vermogensraad BV helpt u te zoeken naar antwoorden. Begeleiding en een goed gesprek over de veranderingen, de nieuwe situatie. Maar ook praktische adviezen over de vermogensverdeling, de mogelijkheden, de kansen. Met onze ervaring in financiële planning helpen wij ondernemers deze nieuwe levensfase met vertrouwen tegemoet te treden.

Bel 06 53 98 96 04 of mail vanwilligen@vermogensraad.nl.
Wij helpen u graag.

Richard van Willigen FFP CFP®
Certified Financial Planner

Verantwoord op uw
vermogensvragen

VANWILTIGEN
VERMOGENSRAAD BV

www.vermogensraad.nl
06 53 98 96 04

**EXCLUSIEF
IN HOUT
SINDS 1923**

De Grebbe
100 JAAR
— TIMMERFABRIEK —

Kozijnen | Deuren | Maatwerk

Rhenen | de-grebbe.nl

INHOUD

SGP-
partijbureau

6

Meditatie	5
Het SGP-partijbureau	6
Binnenhof	10
Voorzitter	11
Bestuurdersvereniging	12
Voor Israël	15
Partijbureau in beeld	16
Varia	18
SGP in Groningen	20
Nieuw Europeparlement	23
50 jaar WI-SGP	24
SGP-jongeren in R'dam	27
Week van het Leven	29
Column: Steun	31

Dinkel 7? Dinkel 7 in Rotterdam!

De vakantie is weer voorbij en Nederland gaat weer aan het werk. Ook de SGP schakelt weer naar een hogere versnelling. Maar wáár is dat dan?

Desgevraagd zullen veel mensen daar wel een bepaald beeld bij hebben. Het zou zoiets kunnen zijn als: Chris Stoffer en de andere Kamerleden van de SGP werken in de Tweede Kamer aan wetten en wetswijzigingen die goed zijn voor Nederland vanuit christelijk opzicht. Of, ze proberen de Nederlandse wet- en regelgeving wat dichterbij de Bijbelse idealen te brengen. Of, ze proberen het hellende vlak dat er is zo veel mogelijk af te vlakken, als 'de weerhouders' die ons land moet tegenhouden.

Heel begrijpelijk om bij het werk van de SGP meteen aan 'Den Haag' te denken. Zelf zou ik dat ook als eerste doen, ware het niet dat we de SGP ook op andere plekken tegenkomen. Bij de gemeenteraadsverkiezingen ligt er extra nadruk op de politiek dichtbij. Bij de provinciale verkiezingen komen de provincies, maar ook de Eerste Kamer en de waterschappen in beeld. Bij de recente Europese verkiezingen hadden we het vooral over Brussel en Straatsburg. Als de politieke omwentelingen erom vragen, wordt het vizier dus steeds weer op een ander segment gericht.

Eén belangrijke locatie blijft bij al deze verkiezingen echter wat meer buiten beeld: het partijbureau. Dat past ook wel een beetje bij de aard van het

partijbureau. Er wordt iets meer op de achtergrond gewerkt aan het goed laten functioneren van onze politieke partij. In deze uitgave van *De Banier* krijgt u een kijkje achter de voordeur van het partijbureau van de SGP. Welkom op Dinkel 7 in Rotterdam!

We hebben het lang niet over alles, want de geschiedenis en de medewerkers komen niet of nauwelijks in beeld. Déze keer gaat het om wát er gebeurt en hoe dat een rol vervult in het reilen en zeilen van de SGP.

Het hoofdartikel wordt geschreven door de directeur van het partijbureau, Johan van Berkum. Hij gaat de bouwlagen en de afdelingen langs en geeft daarbij een samenvatting van de meeste werkzaamheden. In het hart van het blad krijgt dat verhaal iets meer een menselijk gezicht met een grafische weergave. Als weerspiegeling van het werk van het partijbureau kunt u het verhaal van afdeling Groningen lezen. Zo krijgen de verschillende personen en activiteiten steeds wat meer kleur op de wangen. ◀

SJÓN VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

DIKKENBERG STAALMEESTERS

BETROKKEN ÉN BETROUWBAAR

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856

info@dikkenberg-staalmeesters.nl
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

DE PATER SLOOPWERKEN

ASBEST
SLOOP
BODEM

we do as**best**
as we can

055 506 14 02
depatersloopwerken.nl

groei

door eerlijke
communicatie

- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

Sjaak van Wijngaarden MOC

Eerlijk en no-nonsense

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. Met die aanpak hebben wij al vele partijen succesvol kunnen helpen.

J&S
coaching en
consultancy

- erkende professionals met jarenlange ervaring
- universitair geschoold

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vertrouwenszaken en gezinsproblematiek

tel. (085) 040 65 62
jscoachingconsultancy.nl

► "...want gij hebt kleine kracht..."

Openbaring 3:8m

Kleine kracht

Deze ontdekkende woorden schrijft Christus aan de gemeente van Filadelfia.
Een kleine gemeente waarin de Heilige Geest krachtig werkte.

DS. J.A. WESTSTRATE

Gouda

DE HEILIGE SPREEKT

De Heere richt Zich allereerst tot de gemeente als de Heilige. Een blik op Zijn heiligheid deed Jesaja als onrein menskind uitroepen "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben". Alleen in Christus, de Heilige, ziet de Heere Zijn, in Zichzelf onreine kinderen, aan als reine maagd. Hoe meer men Christus leert kennen als de Heilige hoe meer men smeekt "Heilige Jezus, heilig mij, ik wil heilig zijn als Gij".

Christus openbaart Zich ook als de Waarachtige. De Getrouwe, Die doet wat Hij belooft. Als de vervulling van Gods beloften uitblijft en het ongeloof toeslaat, is het vaak "Zouden Zijn beloftenissen verder haar vervulling missen?" Echter, ondanks het ongeloof blijft Christus de Getrouwe: "Hetgeen uit Zijn lippen ging, is vast en onverbroken".

DE HEILIGE WEET

De Heilige en Waarachtige is ook de Alwetende want: "Ik weet uw werken". Hij wist, zoals uit het vervolg blijkt, van hun Evangelisatiearbeid in Filadelfia. Als de liefde van Christus ons dringt dan zijn we bewogen met het zielenheil van onze medeburgers. Dan moeten we hen het Evangelie verkondigen, desnoods met woorden. Bent u ook bewogen met de ziel van de onkerkelijke inwoners van uw woonplaats? Als dat niet zo is: kent u dan de nood van uw eigen ziel wel?

De Heilige en Waarachtige ziet Zijn eigen werk. Want "Ik heb een geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten". Hiermee zegt Christus dat Hij hun Evangelisatiearbeid heeft gezegend. Dat Hij harten in Filadelfia heeft geopend. Zoals Hij dat deed bij de Stokbewaarder die door Zijn lieflijk woord werd neergeveld en als een rampzalige uitriep "wat moet ik doen opdat ik zalig worde?".

DE HEILIGE BREEKT

De gemeentelieden van Filadelfia hadden zelf geen kracht om de Evangeliedeur te openen. Alleen Christus kan diamantharde harten door Zijn liefde verbreken. Dat kan

Hij nu nog! Daarom volgt ontdekkend "want gij hebt kleine kracht". Dat wordt geleerd op de school van Koning Jezus. Op een pijnlijke wijze leren deze leerlingen dat ze geen kracht hebben om te strijden tegen satan. Dat ze geen weerstand kunnen bieden tegen de wereldse lusten. Dat ze de zonde niet kunnen uitroeien. Dat ze ganselijk "onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad". De Heere breekt af, maar geeft ook genade, opdat ze leren roemen in hun zwakheden en getuigen: zo wij sterk zijn, daarvan hebt Gij alleen de eer.

"En gij hebt Mijn Woord bewaard." Góds Woord was hun zo lief. Het deed "door zinnen smaak, én hart én zinnen strelen". Ze leefden dicht bij en naar Gods Woord. Dat was hun kompas.

"En hebt Mijn Naam niet verloochend". Ze kwamen uit voor de Naam en de zaak van Christus. Ondanks alle vijandschap en strijd getuigden ze van Christus.

DE HEILIGE GEEFT

De SGP is een kleine partij. In die zin hebben ze "kleine kracht". Echter, als men, te midden van alle on- en antichristelijke machten, vanuit Gods Woord getuigenispolitiek bedrijft dan zal ook ervaren worden "Ik heb een geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten, want gij hebt kleine kracht".

Geve de Heere alle SGP'ers:

*Ik wil gedenken Uwe heerlijkheid,
Uwe grootheid en Uwe majesteit,
En zal Uwe wonderwerken altijd
Verbreiden, Heere, met een hart verblijd.
Uw daden een schoon getuigenis geven
Van Uwe kracht, 'twelk iederman doet beven;
Dies wil ik altijd en voor alle dingen
Uw goedigheid loven, prijzen en zingen.*
(Psalm 145:2, Datheen). ◀

Het partijbureau van de SGP in beeld

DOOR JOHAN VAN BERKUM
DIRECTEUR PARTIJBUREAU SGP

“Goedemorgen, partijbureau SGP, u spreekt met ...” Een hartelijk damesstem aan de telefoon wanneer u op een ochtend het partijbureau van de SGP belt. Velen weten het partijbureau te vinden voor allerlei soorten vragen. De SGP is u graag van dienst. In deze bijdrage geven we u een beeld van wat er allemaal op het partijbureau van de SGP te Rotterdam gebeurt.

ADMINISTRATIE

De SGP heeft ruim 30.000 leden. Een belangrijke taak van het partijbureau is om te zorgen dat de ledenadministratie goed op orde is. De SGP krijgt subsidie op basis van het aantal leden. De overheid vraagt daarbij om een zorgvuldige verantwoording van het aantal leden. Het is dus belangrijk dat dit goed wordt bijgehouden. Maar niet alleen het aantal leden is belangrijk. De overheid geeft alleen subsidie voor leden die hun contributie betaald hebben. Daarom is een goede financiële administratie voor een politieke partij onmisbaar. Die is ook nodig om de vele giften die de SGP ontvangt administratief te verwerken. De overheid stelt strenge eisen aan de registratie van giften. Ook daarvoor zorgt het partijbureau.

COMMUNICATIE

De SGP vindt het belangrijk om te vertellen waar de partij zich mee bezighoudt. Om de leden zo goed mogelijk bij de partij te betrekken, ontvangen alle leden tien keer per jaar gratis het partijblad *De Banier*. De samenstelling van de inhoud daarvan gebeurt op het partijbureau. Daar is veel werk aan verbonden: brainstormen over thema's, het houden van interviews, het (laten) schrijven van artikelen, et cetera. Ook geeft de SGP periodiek digitale nieuwsbrieven uit. Iedereen die deze wil ontvangen, kan zich hiervoor via de website aanmelden. Telefonisch en per e-mail krijgt de SGP ook allerlei vragen over politieke standpunten of van studenten die informatie willen voor een werkstuk. Het partijbureau zorgt voor de beantwoording daarvan.

VOORLICHTING

De SGP wil graag zoveel mogelijk mensen bereiken met haar boodschap van Bijbelse politiek. Daarom gebruikt de

SGP allerlei kanalen om deze boodschap zo breed mogelijk uit te dragen. De SGP maakt bijvoorbeeld gebruik van de sociale media. Op het YouTubekanaal van de SGP kunt u video's van belangrijke en interessante debatten bekijken. Ook via Facebook, Instagram, Twitter, studio SGP en natuurlijk de website www.sgp.nl communiceert de SGP. Maar ook door middel van advertenties in allerlei bladen en via billboards langs bijvoorbeeld snelwegen is de SGP zichtbaar. Zowel aan de boodschap als de vormgeving van de hiervoor genoemde communicatiemiddelen werkt het partijbureau, waarbij er ook een goede samenwerking is met onze Tweede Kamerfractie en Eurofractie.

ONDERNEMERSPLATFORM

De SGP weet zich gesteund door veel ondernemers die de partij een warm hart toedragen en van harte een financiële bijdrage leveren. Om de betrokkenheid met ondernemers een vastere vorm te geven, is er in 2014 een SGP-ondernemersplatform opgericht. Een paar keer per jaar worden er voor ondernemers bijeenkomsten georganiseerd, waarop ontmoeting en informatie-uitwisseling centraal staat. Zo weten de SGP en de ondernemers elkaar te vinden. Het partijbureau van de SGP is daarbij de verbindende schakel.

VERKIEZINGSCAMPAGNE

Verkiezingscampagnes zijn de drukste periodes voor het partijbureau. Bij verkiezingen voor de Tweede Kamer en het Europees Parlement wordt er een kandidatenlijst samengesteld, een verkiezingsprogramma geschreven en een verkiezingscampagne gevoerd. Al deze werkzaamheden worden gecoördineerd vanuit het partijbureau. Er wordt een campagneplan opgesteld, nagedacht over beeldbepalende activiteiten,

“GOEDEMORGEN,
PARTIJBUREAU SGP, U SPREEKT MET ...”

advertenties geschreven en grafisch opgemaakt, verkiezingsbijekomsten georganiseerd, et cetera. Daarbij wordt dankbaar gebruik gemaakt van de inzet van SGP'ers uit het hele land.

Tijdens gemeenteraads- en Provinciale Statenverkiezingen wordt ervoor gezorgd dat er een raamwerkverkiezingsprogramma beschikbaar is. Lokale en provinciale fracties kunnen daarvan gebruikmaken bij het schrijven van hun verkiezingsprogramma. Voorafgaand aan gemeenteraadsverkiezingen kijkt het partijbureau samen met lokale en provinciale betrokkenen of het mogelijk is in aan de verkiezingen mee te doen in gemeenten waar de SGP nog geen zetel heeft. Hiervoor wordt een zogeheten 'wittevlekkenplan' opgesteld. De afgelopen jaren heeft dit ertoe geleid dat de SGP in diverse gemeenten voor het eerst of sinds lange tijd weer een raadszetel heeft. Voorbeelden hiervan zijn Hoogeveen, Wierden en Maasdriel.

LEDENWERVING EN -BINDING

Het partijbureau biedt ook haar diensten aan om besturen van afdelingen en kiesverenigingen te ondersteunen. Er komt veel op besturen af. Voor de SGP is een vitaal bestuur en een vitale vereniging erg belangrijk. Om de boodschap van de SGP met nog meer middelen uit te dragen, is actieve ledenwerving nodig. Het partijbureau organiseert periodiek ledenwerfacties en stimuleert afdelingen en kiesverenigingen om permanent oog te hebben voor ledenwerving. Ook het binden van leden is belangrijk. Hoe organiseer je aantrekkelijke bijeenkomsten waar veel leden op afkomen. Het partijbureau denkt hierin graag met lokale en provinciale besturen mee.

ORGANISEREN

De organisatie van de jaarlijkse partijdag en van partijcongressen gebeurt ook door het partijbureau. Er moet een programma worden opgesteld, sprekers geregeld, uitnodigingen verzonden, aanmeldingen geregistreerd, vergaderstukken verzonden, enzovoort. Ook de voorbereiding van hoofdbestuurvergaderingen en het notuleren van vergaderingen vraagt de aandacht van het partijbureau. Het hoofdbestuur dat uit 15 personen bestaat en waarvan 4 leden deel uitmaken van het dagelijks bestuur, vergadert over het algemeen op het partijkantoor in Rotterdam. De lijntjes tussen het hoofdbestuur en het partijbureau zijn kort. Ook buiten de bestuursvergaderingen om is de voorzitter, de heer D. van Meeuwen, regelmatig aanwezig. Het hoofdbestuur vindt het belangrijk om voeling te houden met de partij. Daarom zijn er binnen het hoofdbestuur vaste contactpersonen aangewezen voor bijvoorbeeld de besturen van provinciale afdelingen, Parlementariërs, Gedeputeerden en burgemeesters. Wanneer er bestuurlijke vragen of aandachtspunten zijn, zoekt het hoofdbestuur besturen van afdelingen of kiesverenigingen op of vindt er online afstemming plaats.

eigene van de SGP is. De uitkomst daarvan is vastgelegd in de brochure 'Woord Houden. Merkidentiteit SGP'. Deze brochure is verzonden naar alle besturen en fracties. Daarin staat onder andere dat de SGP streeft naar betrouwbare christelijke politiek tot eer van God, waar we alle mensen rechtvaardig, respectvol, eerlijk en barmhartig willen behandelen. Op basis van onderzoek is er ook voortdurend aandacht voor de communicatiestrategie van de SGP. Het partijbureau werkt hierbij nauw samen met de Tweede Kamerfractie en de Eurofractie. Aan de hand van kiezersonderzoeken wordt communicatiebeleid ontwikkeld dat gericht is op de achterban, jongeren en potentiële kiezers.

Een belangrijk doel binnen het thema 'Leren' is vorming en scholing van SGP'ers. Om dit doel te realiseren werken het partijbureau, de SGP-bestuurdersvereniging, het Wetenschappelijk Instituut en SGP-jongeren samen om een scholingsaanbod samen te stellen en te bevorderen dat hiervan gebruikt wordt gemaakt door bestuursleden, politici, bestuurders, studenten en jongeren. Dat is erg belangrijk. Zowel voor de actieve bestuurders en bestuursleden, maar ook om voldoende kader te hebben voor de samenstelling van kandidatenlijsten en om vacatures in besturen te vervullen. Het cursusaanbod staat ook op de website van de SGP. Belangstellenden kunnen zich via de website voor een cursus inschrijven. Om jongvolwassenen bij de SGP te betrekken is SGP Next opgericht: een netwerk van en voor jonge SGP'ers (25-40 jaar). SGP Next wil jonge SGP'ers blijvend binden aan (het gedachtegoed van) de partij. Activiteiten zijn gericht op ontmoeting, elkaar inspireren en geïnspireerd worden, om samen politieke vragen van onze tijd te doordenken.

Het thema 'Inspireren' heeft betrekking op het gemeenschappelijk doordenken van onze politieke uitgangspunten in het licht van actuele politieke vraagstukken. Het gaat erom het goud van Gods Woord om te smeden naar de pasmunt

“DRIE THEMA'S STAAN
CENTRAAL: COMMUNICEREN,
LEREN EN INSPIREREN.”

GELEDINGEN

De SGP heeft ook zogeheten geledingen. Dit zijn de SGP-bestuurdersvereniging, het Wetenschappelijk Instituut, SGP-Jongeren en SGP-Internationaal. De SGP heeft een integraal strategisch beleidsplan (ISB) opgesteld waarin is opgenomen hoe deze vier geledingen, samen met het hoofdbestuur, het partijbureau, de Eerste en Tweede Kamerfractie en de Eurofractie samenwerken om gemeenschappelijke doelen te realiseren. Drie thema's staan in dit ISB centraal: Communiceren, Leren en Inspireren.

ONS PLAN

Binnen het thema 'Communiceren' is partijbreed nagedacht over wat het

“ER WORDT DANKBAAR GEBRUIK GEMAAKT VAN DE INZET VAN SGP'ERS UIT HET HELE LAND.”

van deze tijd. Het is belangrijk om na te denken over de vraag wat de grondbeginselen van de SGP betekenen voor de rol van de overheid in actuele vraagstukken en de inrichting van de samenleving. Hierin heeft ons Wetenschappelijk Instituut een belangrijke taak. In nauwe samenwerking met de partij en haar geledingen werkt het WI onder andere aan studies over een Bijbels mens- en wereldbeeld.

STRATEGIE

Een paar keer per jaar ontmoeten vertegenwoordigers van alle geledingen van de SGP elkaar op het partijbureau tijdens zogeheten strategievergaderingen die plaatsvinden onder leiding van onze partijvoorzitter. Van elke geleding is er dan een bestuurslid en een medewerker aanwezig. Tijdens deze vergaderingen worden belangrijke strategische vragen besproken en wordt ook de voortgang van de uitvoering van het ISB bewaakt. De medewerkers van het partijbureau doen hun werk vanuit het partijkantoor in Rotterdam. Ook de SGP-bestuurdersvereniging, het Wetenschappelijk Instituut, SGP-Jongeren en SGP-Internationaal hebben daar hun werkplek. Daardoor is het gemakkelijk om bij elkaar binnen te lopen. De Eerste en Tweede Kamerfractie werken in Den Haag en de Eurofractie in Krimpen aan den IJssel en Brussel. Via de moderne communicatiemiddelen zijn de lijntjes om elkaar te bereiken gelukkig kort. We hopen dat u zo een beeld hebt wat het partijbureau doet. Wanneer u ons nodig hebt, zijn we u graag van dienst. ◀

HET PARTIJBUREAU
010- 7200770

Zie verder de colofon
op pagina 31.

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

KLAAR VOOR DE START

De vakantieperiode ligt achter ons. Bij het schrijven van deze bijdrage is de Kamer nog met reces. De zomer is zonder noemenswaardige zaken voorbijgegaan. Het was niet nodig om de Kamer terug te laten komen van reces.

Dat wil niet zeggen dat er niet diverse zaken waren die wel aandacht vroegen en waar we schriftelijke vragen over hebben ingediend. Onder andere over boeren die in toenemende mate worden bezocht door drugscriminelen, over agressieve gokcampagnes die over ons land worden uitgestrooid en over 'witteboordenantisemitisme' vanuit de Verenigde Naties.

AFSTAND NEMEN

Het was goed om een periode afstand te nemen van het politiek bedrijf. De periode voorafgaand aan het reces was intensief en opmerkelijk. Het debat over de regeringsverklaring was in meerdere opzichten een bijzonder debat. Bij onze SGP-fractie kwamen veel reacties binnen. En die waren niet louter positief. De toon was ruw. Niet alleen de oppositie ter linkerkant was scherp, ook vanuit partijen die onderdeel vormen van de coalitie kwam het tot botsingen met het kabinet. Een dieptepunt vormde het stilleggen van het debat naar aanleiding van een tweet (tegenwoordig

een *post* op X) vanuit het kabinet. Los van de inhoud van de *post*, was dit onverstandig en onnodig.

SCHERPE KEUZES

De komende maanden gaan we de uitgewerkte plannen van het nieuwe kabinet zien. En ook de begrotingen en belastingplannen voor het komende jaar. Het is helder dat de bodem van de schatkist behoorlijk in zicht komt. De verwachting is dat er scherpe keuzes gemaakt moeten gaan worden. Bezuinigen is geen gemakkelijke opgave. Het zal dan ook direct duidelijk maken in hoeverre dit kabinet in staat is om moeilijke opgaven tot een goed einde te brengen.

BELANGRIJKE OPGAVEREN

Als SGP-fractie hebben we in aanloop naar de zomer duidelijk aangegeven waar voor ons belangrijke opgaven liggen. Voor gezinnen. We verwachten dat dit kabinet nu eindelijk eens actief de kloof tussen een- en tweeverdieners gaat verkleinen. De versoering van de

giftenaftrek raakt kerken, goede doelen en zorgt er op langere termijn voor dat de overheid allerlei taken moet gaan overnemen die nu door de samenleving zelf worden opgepakt. Ook de kortingen op ontwikkelingssamenwerking zijn voor ons lastig te verteren.

Daarnaast zijn we benieuwd met welke concrete plannen het kabinet komt om onder andere de migratiestromen in te perken, boeren weer baas op eigen erf te laten zijn, ondernemers de ruimte te geven om te ondernemen en woningen te bouwen, zodat ook jonge mensen weer een betaalbare woning kunnen gaan vinden.

CONSTRUCTIEF-KRITISCH

Goede voorstellen kunnen op onze instemming rekenen. En als we maatregelen niet kunnen steunen zullen we ideeën en voorstellen aandragen ter verbetering. Het kabinet kan vanuit de SGP-fractie, net als in voorgaande perioden, een constructief kritische houding verwachten. ◀

Vakantietijd in een onrustige wereld

Velen zullen met mij de spanning rond Israël gevolgd hebben. Komt er oorlog of niet! In Afrika wordt geleden aan hongersnood en oorlogsgeweld. Bizarre ontwikkelingen rond de belangrijke presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten. We zien een wereld die lijkt op een vulkaan die op uitbarsten staat.

Vakantietijd is ook een tijd om meer te kunnen lezen. Het boekje *Infocratie, Digitalisering en de crisis van de democratie* van de Koreaanse filosoof Byung-Chul Han lag al enige tijd op mijn bureau. De hoofdboodschap is dat de democratieën in de wereld onder spanning komen te staan. Daar wordt vanuit verschillende invalshoeken steeds meer over geschreven.

INFORMATIEREGIME

Deze schrijver kiest zijn beginpunt bij de overweldigende informatiestroom, verspreid door de sociale digitale media. Dit verhindert het diepgaande politieke gesprek. Sterker nog: het wordt een nieuwe 'heerschappij' waarin informatie en de verwerking door middel van algoritmes en kunstmatige intelligentie op vérstrekkende wijze bepalend worden voor allerlei terreinen. Ook bij deze uitvinding geldt dat er goede, zelfs zegenrijke toepassingen zijn. De dokter, bijvoorbeeld, zal blij zijn dat een computerprogramma op grond van wereldwijde verzamelde informatie over een bepaalde ziekte hem tot een goed advies kan brengen. Dat kan een mens nooit nadoen. Maar bij politieke

processen kan het wel gevaarlijk worden. Fakenieuws, een enkele tweet, in een paar seconden verspreid, trekt meer aandacht dan feitelijke doordachte en daardoor betrouwbare redeneringen.

INFOCRATIE

In de oorspronkelijke democratie was het gesproken en geschreven woord het belangrijkste. Een toespraak van een presidentskandidaat van de VS in 1854 duurde drie uur! De opkomst van radio en tv leidden al meer tot politiek met entertainment. Korte spreektijd, veel aandacht voor de uitstraling van de kandidaat en 'leuke' dingen er omheen. In die tijd na de Tweede Wereldoorlog werd rond 1980 gesproken over de democratie als mediocratie. Wie de elektronische media beheerste kon een volk zelfs misleiden. De communisten waren en zijn er heel goed in. Maar de overdosis aan digitale informatie die wij dagelijks over ons heen krijgen is veel indringender en dwingender. De democratie verwordt tot infocratie. Politici lijken door korte statements de politiek te leiden, aldus de schrijver. Overtuigingen of principes die in langere tijd ontwikkeld zijn, worden opgeofferd aan kortetermijndenken.

Vluchtigheid en oppervlakkigheid. Er lijkt weinig plaats meer te zijn voor het echte politieke gesprek. Een nieuwe prangende vraag dreigt te ontstaan: wat is de waarheid?

WAARHEID

Over de waarheid heb ik ook gelezen. In het mooie net uitgegeven boek van de negentigjarige ds. C. Harinck, *Het fundament van het christendom*. De informatie in de Bijbel blijft in elke tijd altijd waar! God werkt in alle eeuwen in de harten van mensen door middel van het eenvoudig gesproken en gelezen woord. De schrijver beklemtoont dat de Bijbelse leer tot uiting moet komen in een nauwgezet christelijk leven en wijst op het voorbeeld van de eerste christenen. Ik zou graag meer willen citeren, maar geef als afsluiting de laatste zinnen mee: "We kunnen de zaak van Gods kerk en onze door ellende verscheurde wereld niet beter dienen dan door te blijven bij de leer van de apostelen en het leven van de eerste christenen." ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

De bestuurdersvereniging

2016... het jaar dat Nederland 17 miljoen inwoners telt, Trump de Amerikaanse presidentsverkiezingen wint en ook het jaar dat de Bestuurdersvereniging van de SGP wordt opgericht. De laatstgenoemde gebeurtenis is wellicht wat onder de radar gebleven, maar zeker niet onbelangrijk. In dit artikel maakt u kennis met een van de jongste geledingen van onze partij.

DOOR MARTIJN DONSELAAR

Wartoe is de Bestuurdersvereniging (BSV) op aarde? Volgens de website is het kortweg 'het ondersteunen van SGP'ers in hun werkzaamheden en als platform voor toerusting en netwerken'. Iedereen die kan tellen tot 106 (want zoveel jaar bestaat de SGP al) heeft inmiddels uitgerekend dat de SGP het dus 98 jaar zonder BSV heeft moeten stellen. Waarom zouden we er dan toch een oprichten? Voor die vraag moeten we terug naar de periode voor 2016. Toenmalig partijvoorzitter Maarten van Leeuwen was de eerste die scherp de meerwaarde zag van een eigen BSV. Dit was onder andere ingegeven door de contacten met andere partijen. Waar het bij de SGP altijd weer de vraag was wie er werd afgevaardigd naar bijvoorbeeld gesprekken met Binnenlandse Zaken of andere politieke partijen, hadden andere partijen hun BSV. Ook als er plaatselijk 'gedoe' was in een coalitie, of er werd vanuit een lokale fractie hulp gevraagd bij praktische of meer complexe zaken: bij andere partijen was daar de BSV.

De conclusie was helder: de SGP heeft ook haar eigen bestuurdersvereniging, haar eigen BSV nodig. Maarten van Leeuwen, André Flach (in 2016 wethouder in Hendrik-Ido-Ambacht) en Aart de Kruijf (in 2016 wethouder in Barneveld) speelden een grote rol in de uiteindelijke totstandkoming eind 2016. Ook de SGP zou haar zaken met betrekking tot scholing, (plaatselijke) politiek en wat al niet meer, voortaan centraal geregeld hebben in haar eigen BSV.

Inmiddels is het dus zo'n 8 jaar geleden dat de SGP-BSV het licht zag. Er is in die 8 jaar het nodige veranderd. Het aantal leden (alle SGP-politici en bestuurders) is fors gestegen, tot 365 op het moment van schrijven. Ondersteunde voorheen een 'adviseur' de vereniging; tegenwoordig noemen we dat de 'coördinator'. Overigens is die wijziging van 'titel' niet zonder reden. In de afgelopen tijd heeft de BSV haar werkzaamheden flink uitgebouwd. Wat de BSV zoal doet? Hier een dwarsdoorsnede:

- **RAAD EN DAAD:** 'SGPpolitici' komen regelmatig dingen tegen die nieuw voor ze zijn of vragen oproepen. Dan is het altijd fijn om even te overleggen met iemand die al wat langer meeloopt. De BSV kan daarin zelf adviseren, maar weet vooral ook de mensen te vinden die al eerder met het betreffende bijltje hebben gehakt.

Stadhuis Gouda

- **SCHOLING:** Politiek leer je voor een groot deel in de praktijk. Tegelijk is goede scholing op veel punten niet alleen leerzaam, maar ook onontbeerlijk. De BSV organiseert trainingen op het gebied van debatteren, speechschrijven, SGP-DNA en nog veel meer. Erg nuttig als je wekelijks in de politieke arena staat!
- **BIJEENKOMSTEN:** Bestuurdersdagen, een tweedaags congres, vergaderingen van allerlei bestuurslagen, themabijeenkomsten rondom een opkomend thema (denk nu bijvoorbeeld aan 'AI', kunstmatige intelligentie); het is aan de BSV om het te organiseren. Los van de inhoud merken we dat de gelegenheid elkaar te ontmoeten ook van grote waarde is.
- **WERVING:** Dat politiek prachtig en heel zinvol werk is, hoeven we niemand te vertellen... en toch doen we dat! Aan de BSV de taak om in samenwerking met SGP-Jongeren de nieuwe generatie warm te maken voor de politiek, maar ook om bijvoorbeeld nieuwe wethouders of burgemeesters te werven en begeleiden. Daarnaast voert de BSV ook de gesprekken met mogelijke kandidaten voor bijvoorbeeld wethoudersposten. Inmiddels is er een hele 'pool' van mogelijke wethouders. Dat is handig voor als er ergens een vacature komt of als er na gemeenteraadsverkiezingen nieuwe plekken vrijkomen. *Belangstelling voor het wethouderschap? Burgemeesterschap iets voor u? Laat het ons weten via bsv@sgp.nl!*
- **CAMPAGNES:** Niet eens zo lang geleden stond het hele land vol met SGP-spandoeken. Campagnevoeren hoort onlosmakelijk bij de politiek. Want hoeveel zinnigs onze politici ook te zeggen hebben: het moet u ook maar ter ore komen en daarom voeren we campagne. Het mooie, unieke en waardevolle van onze partij is dat boven alles wat wij doen geschreven staat: *Ora et labora*. Bid en werk. Dat zet campagnevoeren in

een heel ander licht, maar maakt het niet minder noodzakelijk.

- **DEELNEMEN AAN EXTERNE NETWERKEN:** U hebt in het voorgaande al iets kunnen lezen over gesprekken met andere partijen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Zo zijn er nog tal van externe netwerken waarin de SGP meepraat. Dat zijn netwerken omtrent weerbaar bestuur, onderhandelingen met ministeries en partijen over arbeidsvoorwaarden en subsidies, netwerken omtrent scholing, enzovoort. Namens de SGP zit daar de BSV aan tafel. Het zijn niet zelden erg nuttige gesprekken.

De bovenstaande dwarsdoorsnede is niet uitputtend, maar wel het leeuwendeel van het BSV-werk. Inmiddels doemt de vraag op: wie doen dat werk eigenlijk? In de eerste plaats is daar het BSV-bestuur. Ieder bestuurslid is verantwoordelijk voor een stukje Nederland, en is dus ook aanspreekpunt voor bijvoorbeeld een raadslid dat even wil sparren. Ook begeleiding van beginnende raadsleden en ondersteuning bij bijvoorbeeld collegevorming horen bij het werk van het BSV-bestuur.

Ook de voorzitter, Evert Jan Nieuwenhuis, is regelmatig in touw voor de BSV. Zo is er regelmatig overleg tussen de bestuurdersverenigingen van alle partijen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken, waarbij zowel Evert Jan alsook de coördinator van de BSV (Martijn Donselaar, *red.*) aanwezig zijn. Ook wordt Evert Jan (of een ander bestuurslid) ingevlogen als er sprake is van complexe vraagstukken of dilemma's rondom integriteit. Soms is het erg behulpzaam om even iemand 'van buiten' en met enige politieke senioriteit mee te laten kijken en om advies te vragen.

Tot slot is daar de coördinator van de BSV. Noem het de 'faciliterende figuur' (en schrijver dezes). Aan hem de taak om te zorgen dat al het bovenstaande zo ge-

smeerd als mogelijk verloopt. Het is ook niet voor niets dat hij 'coördinator' wordt genoemd: de spin in het web! De primaire taak is: zorgen dat de BSV haar leden zo optimaal mogelijk van dienst kan zijn. En in het verlengde daarvan: zorgen dat SGP-politici hun kiezers zo optimaal mogelijk kunnen vertegenwoordigen. Dat brengt ons weer bij u, de kiezers, voor wie wij dagelijks in touw mogen zijn. Dank voor uw vertrouwen in onze partij, en ook dank voor het gebed vóór onze partij! ◀

BESTUUR

Evert Jan Nieuwenhuis
Burgemeester Waddinxveen

Johnny Lukasse
Raadslid Goes

André Flach
Lid Tweede Kamer

Jan Kloosterman
Raadslid Apeldoorn

Gert-Harm ten Bolscher
Gedeputeerde Overijssel

Gijs van Leeuwen
Wethouder Zaltbommel

Lambert Polinder
Waterschap Vallei en Veluwe

Wim van Duijn
Raadslid Katwijk

Joan van Burg
Statenlid Zeeland

COÖRDINATOR

Martijn Donselaar (06-23121441)

AGENDA BSV

4-5 oktober tweedaagse
(doelgroep: alle BSV-leden)

22 november
bestuurdersdag Vlaardingen
(doelgroep: bestuurders)

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruijningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

met
aandacht
gemaakt

 elkekast
opmaat
WIM VAN WOLFSWINKEL

*Bezoek onze
showroom voor
inspiratie en
advies.*

Barneveld • 0342 42 34 04 • elkekastopmaat.nl

Kwaliteit-, veiligheid en milieu
managementsystemen
op maat.

Pander Consultancy Gelderse Vallei

- Arbo Management
(VCA, Veiligheidsladder ISO 45001)
- Kwaliteitsmanagement
- Milieumanagement
(ISO 1400, CO2, CSRD)
- Interim QHSE manager

Pander Consultancy Betuwe

- Kwaliteitsmanagement
- Food safety (IFS, BRC, ISO, FSSC, BLK, SKAL)
- Interim kwaliteitsmanager

PANDER®
CONSULTANCY

Pander Consultancy Betuwe

Telefoon: 06 1353 6562
E-mail: cornelis@panderconsultancy.nl
Website: www.panderconsultancy.nl

Pander Consultancy Gelderse Vallei

Telefoon: 06 3064 1635
E-mail: richard@panderconsultancy.nl
Website: www.pandergeldersevallei.nl

Meer informatie

Israël voert momenteel niet alleen een militaire strijd tegen Hamas, maar ook een juridische strijd. Internationale instituten, organisaties en media misbruiken het internationale recht om Israël politiek en juridisch aan te vallen. Termen als “genocide” en “apartheid” worden daarbij niet geschuwd. Politici die Israël steunen, staan onder grote druk en hebben dringend behoefte aan betrouwbare, objectieve informatie en samenwerking met gelijkgestemden. Het is daarom essentieel om gezamenlijk een diplomatieke Iron Dome¹ te creëren ter bescherming van de Joodse staat.

DOOR LEO VAN DOESBURG

ALGEMEEN DIRECTEUR, ISRAEL ALLIES FOUNDATION (IAF) EUROPE

In juli organiseerde IAF Europe, een netwerk van Joodse en christelijke wetgevers die Israël steunen vanuit hun geloof in de Bijbelse beloften over de terugkeer van het Joodse volk naar Israël, een Europese top in de Tweede Kamer in Den Haag. Politici uit twaalf landen namen de Den Haag Resolutie aan, waarin elf concrete punten staan voor gezamenlijke steun aan Israël. Er werd onder andere opgeroepen tot de erkenning van Jeruzalem als ondeelbare hoofdstad van Israël, de verplaatsing van ambassades naar Jeruzalem, en het nemen van concrete maatregelen tegen het Iraanse regime. Daarnaast vond er een conferentie plaats over de mondiale dreiging die Iran vormt voor Israël en de Europese veiligheid. De top werd afgesloten met een gezamenlijke viering van de Israëliëse feestdag ‘Jeruzalemdag’.

In reactie hierop stelde Chris Stoffer vragen tijdens een Kamerdebat en drong hij er bij de premier op aan om vóór de Algemene Politieke Beschouwingen in september duidelijkheid te verschaffen over de verplaatsing van de Nederlandse ambassade naar Jeruzalem. De steun voor Israël kwam ook aan bod tijdens een solidariteitsbijeenkomst op Urk, georganiseerd door IAF Europe. De Israëliëse ambassadeur, Modi Ephraim, benadrukte waarom politieke steun voor Israël nu meer nodig is dan ooit. Wethouder Nathanaël van Middelkoop sprak over de resolutie van de gemeente Urk, waarin steun voor Israël wordt uitgesproken en Joodse organisaties worden aangemoedigd zich op Urk te vestigen. Bert-Jan Ruissen gaf uitleg over de plannen met betrekking tot Israël in het Europees Parlement. Andere sprekers waren Leo van Doesburg en

Raouf Leeraar van IAF Europe, evenals dominee Sonneveld.

De bevolking van Israël heeft ons allemaal nodig. Zoals Bert-Jan Ruissen aangaf tijdens de solidariteitsactie voor Israël op de Dam, moeten we onze Joodse broeders en zusters beschermen, in afhankelijkheid van God. *“Te dien dage zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, o Sion! (...) De HEERE, uw God, is in het midden van u, een Held, Die verlossen zal; Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal Zich over u verheugen met gejuich. (...) Ziet, Ik zal te dien tijde al uw verdrukkers verdoen; en Ik zal de hinkenden behoeden, en de uitgestotenen verzamelen; en Ik zal ze stellen tot een lof, en tot een naam, in het ganse land waar zij beschaamd zijn geweest.” (...) “Hij zal een banier oprichten voor de volken.” (Zefanja 3 en Jesaja 11).* ◀

¹ Net zoals de Iron Dome een raketafweersysteem boven Israël is, beschermt de diplomatieke variant (IAF) Israël tegen de serieuze gevolgen van desinformatie en de Joodse gemeenschappen tegen het virulente antisemitisme.

[Zie onze advertentie op pagina 19.](#)

De organisatie van de jaarlijkse partijdag en van partijcongressen, maar ook de voorbereiding van hoofdbestuursvergaderingen en het notuleren van vergaderingen vraagt de aandacht van het partijbureau.

Een belangrijke taak van het partijbureau is te zorgen dat de ledenadministratie goed op orde is. Telefonisch en per e-mail krijgt de SGP allerlei vragen over politieke standpunten of van studenten die informatie willen voor een werkstuk.

Om de leden zo goed mogelijk bij de partij te betrekken, ontvangen alle leden tien keer per jaar gratis het partijblad De Banier. Om de boodschap van de SGP met nog meer middelen uit te dragen, is actieve ledenwerving nodig.

De SGP is natuurlijk makkelijk te herkennen aan het 'oranje-blauw'. Alle social-mediaberichten, posters, advertenties, en andere uitingen moeten worden opgemaakt.

Het partijbureau biedt haar diensten aan om politici en bestuurders te ondersteunen. Voor de SGP is goede toerusting van bekwame vertegenwoordigers van groot belang. Hiervoor is ook de bestuurdersvereniging (BSV) opgericht.

Er worden campagneplannen opgesteld. Ook wordt er nagedacht over beeldbepalende activiteiten en verkiezingsprogramma's. Op basis van onderzoek is er ook voortdurend aandacht voor de communicatiestrategie van de SGP.

De overheid geeft alleen subsidie voor leden die hun contributie betaald hebben. Daarom is een goede financiële administratie voor een politieke partij onmisbaar. Die is ook nodig om de vele giften die de SGP ontvangt administratief te verwerken.

Via de website en verschillende sociale media communiceert de SGP over al het reilen en zeilen van de partij. Maar ook door middel van advertenties en bijvoorbeeld billboards zorgt de SGP voor zichtbaarheid.

Het Wetenschappelijk instituut voor de SGP, de Guido de Brès-Stichting, doet onderzoek naar actuele maatschappelijke ontwikkelingen en deelt deze doordenkingen met politici en het bredere publiek, want 'kennis overtuigt!'

SGP-jongeren brengt de SGP en politiek onder de aandacht van jongeren. Dit doen ze onder andere door middel van evenementen, promotiemateriaal en inhoudelijke vorming.

Verkiezingscampagnes zijn de drukste periodes voor het partijbureau. Denk aan het organiseren van familiedagen, themabijeenkomsten en het coördineren van een campagnetour. Daarnaast ook het zoeken naar ambassadeurs, het ontwerpen van promotiemateriaal, folders, kwartetten, etc.

Een bijzondere geleding binnen het partijbureau is SGP-Internationaal. De stichting heeft als doel om internationaal bij te dragen aan een Bijbelse visie op samenleving en politiek.

21 sept

SGP NEXT

SGP NEXT ACADEMIE

De Wiese | Schalkwijk (Utrecht)

Meld je aan! ▶ next.sgp.nl

Save the date

Symposium SGP Overijssel 100 jaar in Provinciale Staten

- 📅 18-10-2024
- 🕒 14.30 -17.30 uur
- 🗣️ Sprekers: prof. dr. A.A.M. Kinneging en prof. dr. W. van Vlastuin
- 📍 Statenzaal in Provinciehuis Zwolle

Aanmelden kan via:
wva.slingerland@psoverijssel.nl

SGP
Overijssel

Leden werven!

Na de vakantie is het weer tijd om de draad op te pakken: op zoek naar aanwas voor de lokale SGP.

- ▶ Lokale bestuursleden en ledenwerfers kunnen aan de slag met behulp van de tips, materialen en de inschrijfmogelijkheden van onze website sgp.nl/ledenwerving.
- ▶ SGP-leden kunnen hun tips doorgeven aan het lokale bestuur. U hoeft de ledenwerver alleen maar aan het werk te zetten en u hebt al een mooie bijdrage geleverd.

Staat er dan nog iets aan de weg, of wilt u aanvullende informatie? Dan kunt u ook met ons mailen via ledenwerving@sgp.nl.

Lid worden

OPROEP

sgp & jongeren

Beste oud-SGP-jongere,

Was je lid, of vrijwilliger voor SGP-jongeren en heb je leuke herinneringen om te delen? Dat komt goed uit! Wij verzamelen herinneringen, anekdotes en voorvallen uit de SGP-jongerengeschiedenis. Help mee door jouw ervaring te delen via beleidscoordinator@sgpj.nl

Insturen kan tot en met 26 september!

MAAK KENNIS MET SGP-SCHOLING!

De SGP biedt via sgp.nl/scholing trainingen aan in SGP-beginselen, vaardigheden en vakkennis. Het gaat dan bijvoorbeeld over het hanteren van de Bijbel in de politiek, het SGP-merk, de invulling van de functie van bestuurslid of raadslid/Statenlid, debatteren, speechschrijven, snellezen, mediawoordvoering en ledenwerving. We leveren desgewenst ook maatwerk!

Vragen en suggesties zijn welkom via scholing@sgp.nl.

AGENDA

DINSDAG 17 SEPTEMBER

Tijdrede Maartensdijk

19.30 uur

Ds. W.J. Karels

Maartensdijk, geb. HHG

WOENSDAG 9 OKTOBER

Tijdrede Neerijnen

19.30 uur

Ds. J.A. Weststrate

Waardenburg, geb. GGiN

DONDERDAG 31 OKTOBER

Tijdrede SGP Ederveen

Ds. D.E. Kieft

19.30 uur

Ederveen, Hoofdweg 187, geb. GGiN

"Troost, troost mijn volk, zegt uw God."

(Jesaja 40:1)

Na 7 oktober is het leven van het Joodse volk voorgoed veranderd. Het kwaad tiert welig over ons continent en onze Joodse broeders en zusters hebben onze steun nu harder nodig dan ooit!

Doneer dan nu via de onderstaande QR-Code!

U kunt uw donatie van de belasting aftrekken door onze ANBI-status

In Nederland zetten wij ons in tegen antisemitisme als gevolg van desinformatie in de media, het stoppen van belastinggeld naar organisaties gelinkt aan terrorisme en de erkenning van Jeruzalem als eeuwige en ondeelbare hoofdstad van het Joodse volk.

Israel Allies
FOUNDATION
EUROPE

GUIDOLEZING 2024

De jaarlijkse Guidolezing van het Wetenschappelijk Instituut is weer aanstaande.

WIE DOET DE BESTURING?

Over technische, ethische en politieke uitdagingen van AI

Spreker: Prof. dr. Marc J. de Vries

Datum: Maandag 4 november 2024

Tijd: 19.45-21.45 uur (inloop vanaf 19.15 uur)

Locatie: Kasteel Woerden

Aanmelden:

Graag vóór 16 oktober via wi.sgp.nl/guidolezing

Van de redactie

Een nieuwe editie van De Banier staat gepland om te verschijnen op donderdag 17 oktober. De kopijdatum daarvoor is maandag 30 september. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 14 november.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt de voorwaarde van Jakobus: 'Deo volente'.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1, 6, 16 en 17: beeld SGP, Hans Rietveld

Pagina 23: beeld SGP, Walter Jordaan

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

DE SGP IN GRONINGEN

... MEDE DANKZIJ DE EXPERTISE VAN HET PARTIJBUREAU

De SGP in Groningen... Dat is niet zo vanzelfsprekend als een afdeling ergens op de Veluwe of waar dan ook in de Biblebelt. Groningen is een deel van het land waar het aantal behoudende christenen niet erg groot is. En dat zijn toch de mensen waaruit de achterban van de SGP voornamelijk bestaat. En toch is er op dit moment een grote kiesvereniging in Groningen! Nu, eind augustus 2024, hebben we 201 leden. Het gaat dan wel over één kiesvereniging, of beter gezegd één afdeling in de hele provincie Groningen.

DOOR KEES VAN RIJSSEL
VOORZITTER SGP GRONINGEN

In een gebied met zo weinig behoudende kerken heb je elkaar hard nodig. Je vindt elkaar, omdat er herkenning is op Bijbelse standpunten. Natuurlijk zijn er wel verschillen; de kerkelijke achtergrond van onze leden is nogal divers. Maar je vindt elkaar toch, omdat je wil leven en politiek bedrijven met de Bijbel als uitgangspunt. Dat is voor ons belangrijk. En dan is de kerkelijke achtergrond of het geslacht van minder groot belang.

VERWATERING

In het verleden is dat weleens anders geweest. Een aantal jaren geleden was de SGP in Groningen een kleine, stabiele vereniging van reformatische christenen. Door nauwe samenwerking met de RPF (Reformatische Politieke Federatie) was er zeker sprake van enige politieke invloed. Toen de RPF opging in de ChristenUnie verwaterde de

samenwerking en uiteindelijk werd ook de kiesvereniging (zo'n zeventig leden) wat minder actief.

NIEUWE AANWAS

Met de komst van nieuwe bestuursleden kwam er de wil om de vereniging weer actiever te krijgen. Allereerst wilden we de vereniging laten groeien. Er moesten meer mensen zijn die de SGP in Groningen zouden willen steunen.

ONDERSTEUNING

Vanuit het partijbureau werd in 2020/2021 een ledenwerfactie opgezet en dat werd door de kiesvereniging aangegrepen om de ledenlijst uit te breiden door actief mensen te benaderen van de Gereformeerde Gemeente in Groningen en ook van mensen uit andere kerkverbanden. Dat resulteerde in een gestage groei naar de huidige 200 leden. Hierbij

hebben we veel gehad aan de hulp en ondersteuning van het partijbureau. Willem Goudriaan (adviseur communicatie) vond het ook helemaal geen probleem om naar Groningen af te reizen om ons met woord en daad bij te staan.

Het groeiende aantal leden gaf ook een groeiend zelfbewustzijn binnen de SGP Groningen. Waarom zouden we alleen op de achtergrond, met een tweetal steunfractieleden bij de Provinciale Statenfractie van de CU actief zijn? Er kwam de wens vanuit de leden om meer zichtbaar te worden in de samenwerking. Ook hierin kregen we steun vanuit het partijbureau en nu reisde Johan van Berkum (directeur partijbureau) af naar het noorden om ons van advies te voorzien. Ondanks zelfs de steun van het hoofdbestuur konden we helaas geen overeenstemming krijgen met de CU en besloten voor het eerst in de geschiedenis zelf-

standig deel te nemen aan de provinciale verkiezingen van 2023. Dit resulteerde niet in een zetel maar we zagen wel een groeiend aantal SGP-stemmers.

ZOEKEN NAAR ZICHTBAARHEID

Een lastig probleem in de provincie Groningen is de bekendheid en zichtbaarheid. Hoe bereik je de mensen? Hoe laat je weten dat de SGP ook in Groningen is. Een advertentie in het *RD* gaat niet voldoende helpen. Die wordt hier niet door heel veel mensen gelezen. Er moeten dus andere wegen worden gezocht. Ook hierbij was de steun vanuit het partijbureau en het hoofdbestuur onmisbaar.

Zo kregen we hulp bij het opstellen van het verkiezingsprogramma, het zoeken en benoemen van een lijstrekker en andere mensen die op de lijst een plaatsje kregen. Ook kregen we - niet te vergeten - een mediatraining voor het bestuur en een aantal mensen die op de lijst staan.

PROFESSIONALISERING

Onze campagneleider had vaak contact met leden van het partijbureau om zaken kort te sluiten, verkiezingsposters en ander materiaal te regelen en vooral ook ideeën op te doen. Bij de provinciale verkiezingen hebben we geprobeerd veel via de sociale media te doen, maar ook daarmee viel het nog tegen om de potentiële kiezers te bereiken. We hebben met behulp van 'green graffiti'¹ en het promoten van een alternatief vervoersplan voor de provincie onze boodschap bekendgemaakt en natuurlijk folders verspreid en verkiezingsmarkten bezocht. Langzaam merkte Groningen dat er een actieve SGP in Groningen is. Vanaf dat moment groeide het aantal stemmers bij elke verkiezing: voor de Tweede Kamer (2023) en Europa (2024).

Inmiddels wijzigde de plaatselijke kiesvereniging (pkv) in een afdeling en dankzij de steun en uitleg van het partijbureau ging dat zonder problemen. Alweer kwam er iemand van het

partijbureau naar Groningen om aan de leden uit te leggen wat de voordelen zijn van deze omzetting. Als vereniging zonder enige ervaring op het gebied van praktische politiek is voor ons de steun en de expertise van het partijbureau heel belangrijk.

TOEKOMSPERSPECTIEF

Hoe nu verder? Bestudering van de uitslagen toonde dat ook deelname aan de gemeentelijke verkiezingen tot de mogelijkheden behoort. In ieder geval in twee, maar misschien ook drie van de tien gemeenten in de provincie lijkt het mogelijk een zetel te behalen. Momenteel wordt onderzocht of we dat als afdeling ook kunnen doen. Is er in die gemeenten voldoende steun? Zijn er genoeg geschikte en bereidwillige mensen om namens de SGP een plekje in de gemeenteraad in te nemen en een eventuele steunfractie te bemannen? Daarnaast wordt gekeken in hoeverre we samen kunnen werken met de CU, waarbij we als SGP dan wel zichtbaar en herkenbaar willen blijven.

Het mag duidelijk zijn: ook deze stappen kunnen we niet aangaan zonder de hulp en ondersteuning van het partijbureau. In de afgelopen jaren zijn wij er wel achter gekomen hoeveel kennis en goede mensen daar te vinden zijn.

UITDAGINGEN

Dankzij al de verkiezingen van de laatste tijd was het niet moeilijk om actief te blijven. We móésten wel. Als het op dat gebied wat rustiger wordt, is het lastiger om de mensen te blijven motiveren. Goede politieke avonden beleggen met aansprekende sprekers over actuele onderwerpen lijkt ons dan de aangewezen manier. We moeten ervoor zorgen dat we in de provincie bekend blijven. Het zou ook mooi zijn als we in de toekomst actief aan de slag kunnen in een aantal gemeenten en in de provincie zelf.

LEDENWERVING

Wat ook belangrijk is met het oog op de toekomst: onze penningmeester, Feike Voorwinden is heel actief in het werven

van leden. Als hij namen hoort van mensen die achter onze partij zouden kunnen staan, benadert hij ze persoonlijk. Dit zal hij ook zeker blijven doen, waardoor we nog wel een groei van onze vereniging mogen verwachten. Ook hierbij hopen we weer op de begeleiding van het partijbureau.

Tot slot: Het is steeds onze bede of de Heere ons werk wil zegenen, zodat ook in Groningen steeds meer Zijn Woord gehoord mag worden, ook in de praktische politiek. ◀

“LANGZAAMAAN
MERKTE GRONINGEN
DAT ER EEN
ACTIEVE SGP IS.”

¹ Green graffiti is natuurvriendelijke buitenreclame, met een ludiek karakter.

ontwerpbureau

kwaliteit en vakmanschap van ontwerp tot bouw

goosich

interieur

kempisch

AA+ ontwerpbureau bv | Berkenwoude | Elspeet | Marinus Weijers | www.aa-plus.nl

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Voorgebakken

Vers verpakt

Voorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks FRESH POTATOES | **Quiks** POTATO PRODUCTS | **QUIKS.NL**

Als het erom spant...

Soms komt het erop aan. Je staat voor een beslissing met impact op je bedrijf. Dan is het een prettig idee dat we er voor je zijn. Natuurlijk, als accountantskantoor geven we je ook maandelijks inzicht in cijfers. We zorgen voor je jaarrekening, rapportages en aangiften. Maar je leert ons pas écht kennen als het erom spant...

 www.vanharberden.nl
Veenendaal | Ridderkerk

VAN HARBERDEN 40 JAAR Prettig idee.

Nieuw Europees Parlement biedt SGP kansen

Het nieuwgekozen Europees Parlement is iets rechtser dan voorheen, maar niet voldoende voor een meerderheid. De SGP ziet toch kansen. Bert-Jan Ruissen heeft al voorstellen ingediend.

DOOR BERT-JAN RUISSSEN
LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Deze maand begon het nieuwgekozen Europees Parlement met het echte werk. Wat een zegen dat we daar als SGP ons zegje mogen blijven doen. Dankzij uw 228.036 stemmen blijven we hier christelijke waarden verdedigen en de EU-groeizucht afremmen. Onze omstandigheden in het Europees Parlement lijken gunstiger dan voorheen.

Door de verkiezingen zijn er nu iets meer conservatieve afgevaardigden. Onze eigen fractie (ECR) is fors gegroeid en door nieuwe functies is ook de SGP-invloed gegroeid. Dit nieuwe parlement biedt dus nieuwe hoop!

Direct na de herverkiezing heb ik het initiatief genomen voor een voorstel namens de ECR-fractie. We vragen de EU een flink deel van de EU-subsidie aan Palestijnen te bevriezen. Onaanvaardbaar is het namelijk dat Palestijnen ons belastinggeld gebruiken voor lesmateriaal vol haat tegen Joden en Israël. Zo ontstaat er nooit vrede. Onze eerdere voorstellen hiertoe sneuvelden door een links-liberale meerderheid. We gaan zien of het nu wel lukt. De rechterkant is namelijk wel

gegroeid, maar vormt helaas (nog) geen meerderheid.

SPILFUNCTIE

Veel zal afhangen van de grote christendemocratische fractie. Die vervult nu de spilfunctie in het parlement. Deze fractie kan elk voorstel van links ofwel rechts aan een meerderheid helpen. Teleurstellend is dat zich een centrumlinkse samenwerking aftekende bij de herbenoeming van Ursula von der Leyen als voorzitter van de Europese Commissie. Christendemocraten (met CDA, BBB en NSC), groenen, socialisten en liberalen steunden Von der Leyen, omdat deze fracties allerlei beloftes kregen in de richting van nog meer Europese fondsen en bevoegdheden (bijvoorbeeld nieuwe Europese regels over volkshuisvesting). Onverstandig, vindt de SGP. Het is juist de hoogste tijd om de Europese bemoeienis af te remmen.

SGP-MEETLAT

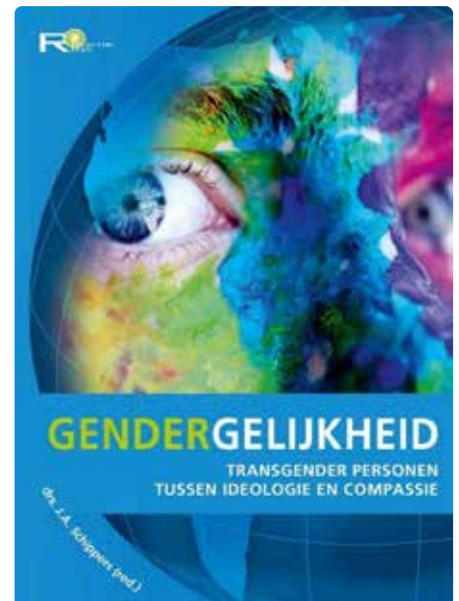
Hoe het verder gaat, hangt ook af van de nieuwe EU-commissarissen die 1 december moeten aantreden. Veel EU-landen hebben nu een rechtse regering. Waarschijnlijk sturen die gelijkgezinde commissarissen.

Ruissen terug in de gangen/zalen van het Europees Parlement. Foto Walter Jordaan

Maar elke kandidaat-commissaris (zoals Wopke Hoekstra) moet eerst steun verwerven van het Europees Parlement. We gaan de komende maand zien hoe die strijd uitpakt en of er dan nog een centrumlinkse meerderheid is. De SGP beoordeelt de kandidaten op hun plannen, kennis en vaardigheden. En het beleid dat ze voorstellen, leggen we uiteraard langs de SGP-meetlat: meer christelijke waarden en de EU afremmen. Want daarvoor hebt u ons herkozen! ◀

“NIEUW
PARLEMENT
BIEDT
NIEUWE
HOOP.”

Wat doet het WI VOOR MIJ?

Wanneer u op vakantie gaat of een andere reis maakt, gebruikt u vast weleens een navigatiesysteem of de smartphone. Je kunt dan de bestemming intikken en de route overzien. De reistijd wordt ingeschat en u kunt van tevoren nagaan of er nog ergens aan de weg wordt gewerkt, waar files staan enzovoorts. Herkenbaar?

DOOR JAN SCHIPPERS

Vooruitkijken en vooruitdenken. Weten waar je vandaan komt en waar je naar toe wilt. Je bewust zijn van de uitgangspunten. Maar ook rekening houden met de lange termijn. En je vooral niet gek laten maken door de waan van de dag. In een paar korte zinnen zijn dit precies de bestaansredenen voor het Wetenschappelijk Instituut. We worden ook wel de denktank voor de partij genoemd.

Al vijftig jaar vertaalt het WI-SGP Bijbelse principes naar actuele politieke vraagstukken. Daarvoor doen we onderzoek naar nieuwe ontwikkelingen. Op basis daarvan reiken we krachtige argumenten aan voor oude en nieuwe

standpunten van de SGP. Daarmee geven we onze politici een stevige steun in de rug. Van Terneuzen tot Dantumadiel – en alles daar tussenin. U wilt voorbeelden? Dat kan!

Opvang van vluchtelingen - In de zomer van 2015 werd Nederland geconfronteerd met een vrij abrupte instroom van veel vluchtelingen en asielzoekers uit Syrië. Daardoor kwam het vraagstuk van de opvang van deze mensen op het bordje van veel gemeentebesturen. De redactie van Zicht heeft toen fluks het geplande themanummer gewijzigd. Met de interviews en bezinnende artikelen

over vluchtelingen en asielbeleid in *Zicht* 2015 nr. 4 zijn we veel SGP-fracties en lokale verenigingen van dienst geweest.

Verbruiken of doorgeven - Deze studie gaat over duurzame energie. Samen met een aantal deskundigen uit de achterban hebben we nagedacht over de toepassing van Bijbelse uitgangspunten (zoals het rentmeesterschap) op het energievraagstuk. Het boekje bevat 30 concrete aanbevelingen voor een beter beleid, zoals: meer (huur) woningen isoleren, verzwaren van het elektriciteitsnet, woonwijken anders inrichten en het aanpakken van energiearmoede.

Gendergelijkheid - Dit boek stelt een complex, gevoelig en actueel vraagstuk aan de orde. Wie zich erover uitsprekt, doet dat haast nooit goed voor alle betrokkenen. Na het gereedkomen van deze studie - maar voorafgaand aan de publicatie ervan - is samen met onze bestuurdersvereniging een praktische handreiking opgesteld voor politici en bestuursleden. Vanuit de lhbt-lobby wordt de SGP nogal kritisch bejegend, vaak ingegeven door onbegrip. Wanneer anderen een bijbels-principiële opstelling al op voorhand als 'haatdragend' of 'transfoob' veroordelen, is verdraagzaamheid ver te zoeken.

ACHTER DE SCHERMEN

Het werk van het WI-SGP valt niet erg op doordat we dit vaak 'achter de schermen' doen. Onzichtbaar voor veel mensen. Zo adviseren we bij het opstellen van verkiezingsprogramma's voor Tweede Kamer, Europees Parlement, Provinciale Staten, waterschappen en gemeenteraden. Achteraf gaan we dan echt niet een persbericht uitbrengen om aan te geven welke plannetjes of zinnnetjes uit de WI-koker komen. Maar als u soms denkt dat alleen politici gebruik (kunnen) maken van de resultaten van ons denkwerk, heeft u het mis. Het gebeurt geregeld dat schoolbesturen, kerkenraden, studenten, wetenschappers, zorgmedewerkers, boeren of ondernemers naar onze

publicaties vragen. Maar dat niet alleen. Want omgekeerd ontvangen wij ook graag signalen uit allerlei sectoren van de samenleving. Om op de hoogte te blijven van wat er zoal speelt. En om na te gaan welke impact een ontwikkeling kan hebben op de SGP, op de samenleving en op onze achterban.

WAT IS UW VERANTWOORDELIJKHEID?

Onze kerntaak cirkelt rond de opdracht van christenen in politiek en maatschappij. Elke christen dient zich af te vragen: hoe geef ik invulling aan deze verantwoordelijkheid? Naar de stembus gaan, is wel het minste wat je kunt doen. In artikel 36 NGB staan trouwens twee andere taken: bidden voor de overheid en belasting betalen. Allebei even belangrijk! Maar steek de spa ook maar eens wat dieper in de grond: wat is het gezag en de taak van de overheid? Waarom zou je de burgemeester, een dijkgraaf of politieagent moeten gehoorzamen? In de seculiere Nederlandse samenleving vandaag de dag vormen christenen een minderheid. Dat bracht ons op de gedachte om eens na te gaan hoe christenen ten tijde van het Romeinse Rijk hun leven inrichtten. Wat kunnen wij van hen leren? Daarover kunt u lezen in het boekje 'Kwetsbare minderheid, zichtbare gemeenschap' dat het WI in 2009 heeft gepubliceerd. Voor meer informatie over het WI-SGP kunt u terecht op onze website: wi.sgp.nl. Onze

publicaties zijn te raadplegen via digibron.nl (bronnen: Brochures SGP en *Zicht*).

WI-WEETJES:

- De missie van het WI-SGP luidt: kennis en inzicht verwerven en die vanuit het gereformeerd belijden dienstbaar maken voor politiek en samenleving.
- Het WI-SGP wordt beheerd door de Guido de Brès-Stichting, opgericht op 21 maart 1974. Het bestuur van deze stichting telt momenteel acht personen.
- De stafomvang is klein: Aarnout van Gelder (medewerker) en Jan Schippers (directeur) zijn in vaste dienst. Jeanette van der Elst verzorgt ons secretariaat, Hans Rietveld doet de communicatie, Margreet Westerhout en Leander Brouwer doen de administratie.
- Elk jaar hebben we drie tot vier stageplekken voor HBO- en WO-studenten in de aanbieding.
- Sinds 1975 geven wij het tijdschrift *Zicht* uit, bijgestaan door zes redactieleden en vijf adviseurs. Elk kwartaal verschijnt een nummer over een actueel thema. De meest recente editie is: *Jubeljaar en bestaanszekerheid*; Het komende nummer gaat over *Burgerschap en onderwijs. Interesse? Word donateur!*
- Onze studies verschijnen vaak in boekvorm. Uitgeverij De Banier bv in Apeldoorn ondersteunt ons daarbij. *Via de webshop van de SGP of de lokale boekhandel kunt u onze publicaties aanschaffen. Wilt u niets missen? Word donateur!*
- Voor uw lokale vereniging of afdeling kunnen wij een lezing of presentatie verzorgen. Een lijst met mogelijke onderwerpen kunt u opvragen via wi@sgp.nl. Wees er op tijd bij want we kunnen niet overal tegelijk zijn.
- Het WI-SGP ontvangt overheidssubsidie, geniet 'gratis' huisvesting in het SGP-kantoor en krijgt een partijbijdrage. Daarnaast vormen donaties en giften vanuit de achterban een belangrijke bron van inkomsten voor de bekostiging van onze activiteiten. ◀

Het WI-team

Jullie hypotheek. Gewoon **goed** en **voordelig** geregeld.

- > Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiter
- > Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- > Woningverhuur hypotheek
- > Hypotheek zonder verzekering
- > Overwaarde hypotheek voor 60+

✓ **Onafhankelijk advies**

✓ **Verantwoord en voordelig**

✓ **Deskundig en oplossingsgericht**

klienten beoordelen ons met een **9,4**

Hypotheeken | Verzekeringen | Financieringen

Albert Plesmanstraat 2 | 3772 MN Barneveld | Bel **0342 - 42 16 53** | vanommeren-fa.nl

Luistert u al naar onze podcasts?

Redacteuren Arno & Mirjam

rd
reformatorisch dagblad

De podcasts kunt u beluisteren via rd.nl of de RD-app

Schrijf u in voor de podcastnieuwsbrief via rd.nl/nieuwsbrieven en ontvang een mail als er een nieuwe podcast online staat.

rd.nl/podcast

“Voor gastlessen kom ik echt overal”

“Wat doe je daar dan precies?” Die vraag krijg ik steevast als ik vertel dat ik beleidscoördinator ben bij SGP-jongeren. Een vraag die ik graag beantwoord, want mijn werk op het partijbureau is allesbehalve saai. Zo’n 15 uur per week mag ik me uitleven op de tweede verdieping van ons partijbureau. Geen zorgen, ik ben voorlopig nog niet van plan om deze plek op te geven!

> Wimke de Jong

Sinds april 2023 heb ik intrek genomen in mijn kantoor op de tweede verdieping. Achter mijn bureau prijkt een kastenwand die vol zit met promotie- en studiematerialen, fotoboeken, enveloppen, pennen, flyers – noem maar op. Deze spullen zijn er natuurlijk niet alleen om nieuwe leden binnen te halen (al helpen die leuke SGP-jongeren sokken daar zeker bij), maar ook om onze huidige leden te blijven binden.

Gastlessen

Een belangrijk onderdeel van mijn werk is het geven van gastlessen. Dit doe ik op allerlei scholen, zowel middelbare als basisscholen, en zowel christelijk als niet-christelijk. Soms sta ik in een klaslokaal, soms in een gemeentehuis. Ik kom echt overal. Inmiddels ben ik in de meeste provincies al een keer langs geweest. En ja, dat betekent ook dat ik de mooiste plekjes van ons land ontdek. Weet jij bijvoorbeeld al hoe mooi Wâlterswâld is?

Tijdens deze gastlessen vertel ik wat wij als christelijke partij mogen doen voor Nederland. En natuurlijk is het uitdelen van promotiemateriaal daarbij onmisbaar. Het is goed om al jong de interesse voor politiek te wekken en daar draag ik graag ik steentje aan bij.

Jongerenbestuur

Daarnaast woon ik de bestuursvergaderingen van SGP-jongeren bij. Dit zijn altijd gezellige avonden, maar ook avonden waarop mijn takenlijstje steevast groeit. De klusjes die ik daarna mag oppakken, zorgen voor de nodige afwisseling. De ene keer ben ik bezig met een debattraining, de andere keer met het bedenken van een leuk cadeautje voor de campagnecommissie. Geen dag is hetzelfde. En dat is maar goed ook, want anders zouden de dagen wel héél lang worden.

Vorming

Een ander belangrijk deel van mijn werk is de vorming van onze leden. Dit blijft een doorlopende taak, maar wel eentje die ontzettend nuttig en leerzaam is. Op dit moment zijn we bezig met het opzetten van

een masterclass ‘christelijke politiek’. Hiervoor werken we samen met het Wetenschappelijk Instituut. Het is geweldig om te zien hoeveel interesse hiervoor is. Onze leden zijn leergierig en willen meer weten over onze grondslagen. Het is mooi om daaraan mee te werken. Daarnaast organiseren we ook ‘vrijwilligersdagen’ waarop onze vrijwilligers trainingen krijgen op het gebied van vaardigheden én kennis. Het is mooi om te zien hoe dit hen versterkt in hun werk voor SGP-jongeren.

Aanspreekpunt

Tot slot ben ik op het Partijbureau het aanspreekpunt voor de andere geledingen binnen de partij. Eén keer per maand hebben we een geledingenoverleg, waarin we elkaar op de hoogte brengen van de laatste ontwikkelingen. Hier bespreken we wat we van elkaar kunnen leren en of er projecten zijn die we gezamenlijk kunnen oppakken. Bovendien denken we na over de toekomst: hoe ontdekken we nieuw talent? SGP-jongeren heeft veel getalenteerde jongeren, en het is fantastisch om te zien hoe zij bijdragen aan de toekomst van onze partij. Heb je een goed idee of wil je eens verder sparren over iets wat SGP-jongeren aangaat? Schroom dan niet om contact op te nemen. Ik ga graag het gesprek aan! (Zie de colofon op pagina 31.)

Familiebedrijven kompas

Start de test!

Ieder familiebedrijf vaart haar eigen koers. En welke richting je ook opgaat: je wilt dat de sfeer binnen jullie familie goed blijft en het bedrijf succesvol door kan gaan. Daarom het 'familiebedrijvenkompas'. Vul de test in en het kompas laat zien waar jullie staan en wat jullie nodig hebben.

familiebedrijvenkompas.nl

BUNT
GROEI VAN MENS EN ORGANISATIE

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN** BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

Vijfprongweg 5
6733 JH Wekerom

06-11989213

www.jbdakenwand.nl

JB

DAK & WAND

DAK EN WAND BEPLATING VOOR RENOVATIE EN NIEUWBOUW

WEEK van het LEVEN

D.V. 9 t/m 16
november 2024

Wist u dat jongeren minder vaak dan 55+'ers voorstander zijn van abortus? Met een liefdevolle landelijke boodschap willen we onder die doelgroep nog meer aandacht vragen voor het ongeboren kind. Helpt u ons ook dit jaar om dit mogelijk te maken?

MAAK DE CAMPAGNE MOGELIJK!

Bekijk de campagne op weekvanhetleven.nl

Namens de allerkleinsten zonder stem: hartelijk dank!

Platform Zorg voor Leven

De Week van het Leven wordt onder verantwoordelijkheid van Platform Zorg voor Leven georganiseerd door de NPV - Zorg voor het leven, Schreeuw om Leven, Kies Leven, de ChristenUnie, de SGP, de RMU en SGP-jongeren, met steun van heel veel organisaties, bedrijven en personen die het leven een warm hart toedragen.

♥ Geef een gift op weekvanhetleven.nl

♥ Scan de bovenstaande QR-code met de camera-app van uw telefoon.

♥ Of maak een gift over naar
NL07 RABO 0382 2947 77 t.n.v.
Stichting Platform Zorg voor Leven

Werken zonder zorgen?

Op zoek naar juridisch advies? Hulp nodig bij het vinden van de baan die écht bij je past? Of heb je het gevoel dat jouw waarden en overtuigingen steeds verder onder druk staan? Welke zorg je ook hebt, de RMU staat voor je klaar. Met expertise en een sterk netwerk. Met juridische hulp en advies, afgestemd op jouw unieke situatie en behoeften.

Zo werkt samen beter.

Word nú lid op [RMU.nu](https://www.rmu.nl)

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum
(hoofredactie),
J.S. van der Ree Doolaard
(eindredacteur),
M. de Bruyne, mw. W. de Jong
en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag,
9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwwanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75
E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85
E wi@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidscoordinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag
T 070 - 312 92 00
E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
T 070 - 318 30 45
E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu
I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl
I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

Steun

Na het zomerreces wordt het werk weer opgepakt. De rust heeft ons goed gedaan. We zijn blij elkaar weer te zien. Er komt weer het nodige werk op ons af. Met vereende krachten mogen we dat op ons nemen.

We merken in onze partij dat er plaatselijk grote betrokkenheid en saamhorigheid is. En ook breder in de partij zijn er mogelijkheden van steun. Denk aan de diensten van ons partijbureau. In dit nummer van *De Banier* is daarover het een en ander te lezen. Er zijn meerdere plaatsen waar u met uw vragen terecht kunt. Ook vermeld ik hierbij de contacten tussen de diverse geledingen binnen onze partij. Het is indrukwekkend hoeveel connecties er in al het werk worden gelegd. Samenwerken geeft steun.

Als partij weten we ons afhankelijk van de zegen van God. Hij is de onbedrieglijke Steun en Toeverlaat. Dat mogen we ook uitspreken. Laten we dan niet vergeten dat Zijn steun genade is. Bij ons zijn geen verdiensten of waardigheden. Zien we op het vele verlaten van Gods Woord en Wet, dan past ons verootmoediging voor Zijn aangezicht.

De Bijbel is er duidelijk over dat Gods steun genade is. Een bijzondere tekst is wat dat betreft Jesaja 6:13. Daar wordt het woord 'steunsel' gebruikt. Daarmee wordt een overblijfsel onder het volk bedoeld. Jesaja gebruikt het beeld van een afgekapte boom, waarvan de wortel of de stronk nog achterblijft. Hoe kan

zo'n stronk nu steunsel zijn? Als hij nieuwe scheuten voortbrengt. Dan zal deze wortel straks opnieuw een boom dragen. We denken natuurlijk direct aan de afgehouden tronk van Isai. Daaruit is Christus voortgekomen. Zo werkt God Zijn genade. Het is bij de mensen onmogelijk, maar het blijkt mogelijk bij Hem. Dat is altijd om Jezus' wil.

Het is een rijke genade om in deze steun te mogen delen. Het grondwoord voor 'steunsel' doet denken aan een steunpilaar. Een dubbele genade om zo anderen tot steun te mogen zijn. In de tekst gaat het over het overblijfsel. Dat zijn in de Bijbel vaak mensen zonder naam. In zichzelf zijn ze geen pilaren. Ze leiden een afhankelijk en biddend leven. De verborgen omgang met God is hun stille kracht. Draagt u zo de mensen en zaken van politiek en partij voor Gods aangezicht? ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

*Zien keukens van
goede huize*

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasterdam
078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL

DE Banier

“KOMT HERWAARTS TOT MIJ”

- ▶ Thema: SGP keurt kabinet-Schoof
- ▶ Een jaar na de aanslagen van 7 oktober
- ▶ Ledenwerving loont. Juist nu!

AANDACHT LAAT *stralen*

Bezoek onze website of één van
onze showrooms voor *inspiratie!*

www.dbkeukens.nl

KEUKENS

INHOUD

APB: Komt herwaarts

6

Meditatie	5
APB: Komt herwaarts	6
Haags nieuwsoverzicht	11
Prinsjesdag 2024	12
Voorzitter	13
Europees parlement	15
Varia	16
Christelijke politiek	18
SGPJ keurt Schoof	21
SGP over asielplannen	22
SGP keurt gezinsplan	23
Een jaar na 7 oktober	24
Ledenwerving	26
Haagse propjes	29
Column: gerechtigheid	31

Een veilige Schuilplaats

Eigenlijk had ik deze introductiebladzijde níét moeten schrijven op 7 oktober.

Eigenlijk moet ik vertellen wat u in dit Baniernummer kunt verwachten. Zo leek het de SGP een goed idee om na Prinsjesdag iets te vertellen over de plannen van het nieuwe kabinet. En vooral om u iets te vertellen over wat wij vinden van die plannen. Vandaar: SGP keurt kabinet-Schoof.

Allereerst hebben we voor u een leesversie van de rede die Chris Stoffer hield in de dagen ná Prinsjesdag. Bij de Algemene Politieke Beschouwingen (APB) krijgen we jaarlijks een mooie kans om óns verhaal aan het kabinet en met vele volgers te delen. Vaak is dat eigenlijk niet óns verhaal, zo eerlijk moeten we wel zijn. Het uitgangspunt is een kernboodschap geput uit Gods Woord. De politieke en maatschappelijke vertaling leest u in ons hoofdartikel. De beleidsmedewerkers van de Tweede Kamerfractie weiden uit over de gezins- en de asielplannen van het kabinet. SGP-jongeren volgt het spoor van onderwerpen die goed gaan en beter kunnen vanuit het perspectief van de nieuwe generatie.

7 OKTOBER

Eigenlijk moest ik u vooral het bovenstaande vertellen, want het leven in Nederland gaat gewoon door. En toch..., ik zei het al: eigenlijk had ik deze introductie niet moeten schrijven op de dag waarop je gedachten en gevoelens vollopen met '7 oktober'. 7 oktober is niet alleen de dag na 6 en

voor 8 oktober. Het is zo'n datum die een lading blijft houden. Voor mij komt hij in zo'n rijtje met 10 mei 1940, 1 februari 1953, 11 september 2001, 6 mei 2002. 7 oktober 2023 is nu dus een jaar geleden. De bloedigste dag in de geschiedenis van de staat Israël sinds zijn oprichting. De drang om het Joodse volk en zijn thuishaven van de kaart te vegen is inderdaad een 'pogrom' te noemen, een poging tot vernietiging. De giftige werking van deze verwoestingspoging heeft een mondiale besmettelijke uitwerking. De toename van antisemitisme is als een onderhuidse ziekte die het afweersysteem nu niet meer kan afweren. Het is moeilijk om de vinger te leggen op wáárom we maar niet willen leren van de geschiedenis.

Gelukkig zijn er ook nog veel 'pro-semitische' invloeden. Hopelijk bent u er daar een van. De SGP deed weer een poging op de Dam in Amsterdam en ook bij de hiervoor genoemde Algemene Beschouwingen was er een wegwijzer naar een veilige Schuilplaats: "Komt herwaarts tot Mij..." ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasserdam
078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL

 VAN ELDIK COATINGS B.V.

Wij leveren verf en
alle benodigdheden,
precies wanneer u
het nodig heeft

Ontdek de service van
Van Eldik Coatings!
Bel (0318) 529 527 of kom langs
in onze verfgroothandel.

Welkom!

Galileistraat 39
3902 HR Veenendaal
(0318) 529 527
(0318) 517 333
info@vaneldikcoatings.nl
www.vaneldikcoatings.nl

Kom jij bij ons
team werken?

**Een IT-
partner
die begrijpt
dat jouw
continuïteit
cruciaal is**

Onze IT-professionals werken als een hecht team samen en leren van elkaar. Zij weten dat ze daardoor het meeste voor jou kunnen betekenen.

Dat is waarom Symbis zijn medewerkers vrijheid geeft. De vrijheid om écht naar jou te luisteren, jou te begrijpen en op zoek te gaan naar de beste IT-oplossing voor jouw organisatie.

Symbis. Persoonlijk betrokken!

symbis.nl

 symbis

► “Er blijft dan een rust over voor het volk Gods.”

Hebreeën 4 vers 9

Rust

Het is steeds weer verblijdend wanneer in de Tweede Kamer het Woord van God open mag gaan. Zo las de voorzitter van deze Kamer bij het begin van de Algemene politieke beschouwingen voor uit Prediker 1 de verzen 1 tot en met 9. Waarbij hij vooraf wees op het grote belang voor onze taalontwikkeling van deze aan de Kamer aangeboden Statenvertaling in 1637.

Jammer blijft evenwel dat hij dit gedeelte zag als een prachtig stuk literatuur, zoals hij elke vergadering begint met het voorlezen van proza of poëzie. Toch mogen wij geloven dat het Woord Gods een kracht is tot zaligheid dat ook het hart van onze Kamervoorzitter Bosma tot in het diepst raken kan.

ZONDAGSE RUST

Verderop in het debat kwam opnieuw het Woord van God tot klinken. In zijn bijdrage wees onze fractievoorzitter

Stoffer op het ‘ongelooflijk mooie cadeau’ dat God ons in de wekelijkse zondag heeft gegeven. Rust die we zo ontzettend nodig hebben in deze samenleving op tal van terreinen. Ontroerend was het hoe hij daarbij onze oud-partijleider wijlen ds. H.G. Abma citeerde over deze rustdag: “Zoals een vuurtoren met een grote regelmaat in het donker haar lichtbanen werpt over de rusteloze golven, zo gaat week in week uit de glans van het eeuwig vrederijk over deze wereld”.

DS. A.A. EGAS
Damwoude

WARE RUST

Stoffer wees er daarbij terecht op dat er meer is dan deze aardse rust op de zondag. Daar is een rust die heerlijker en groter is, namelijk de rust waarover Christus spreekt in Mattheüs 11: “Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want Mijn juk is zacht

en Mijn last is licht”. Hartelijk nodigde hij de Kamerleden uit om deze rust bij de Heere Jezus te zoeken. Dat brengt mij bij de persoonlijke vraag aan u, trouwe lezer van *De Banier*, u die ongetwijfeld de zondagsrust van harte eerbiedigt, kent u die rust in uw ziel, dat uw zonden u vergeven zijn? Mag u rusten op het verzoenend sterven van Christus? Is Hij voor u die grote Rustaanbrenger? Ook tot u klinkt nog zondag aan zondag die hartelijke nodiging om bij Hem die ware rust te zoeken.

EEUWIGE RUST

Wat geeft het een troost in dit leven, waar die gevonden rust in Christus steeds aangevochten blijft, dat onze tekst zegt dat er een rust overblijft voor het volk van God. Hier op aarde heeft Gods kind een voortdurende strijd te voeren, ook in het politieke leven, maar in dat alles mag hij weten dat er straks een eeuwige sabbat aan mag breken. Het Woord mag nog klinken in de Tweede Kamer en raakte premier Schoof en deed hem opmerken: “In het debat klonken ook de woorden uit de Statenvertaling over ijdelheid en rust, aangehaald door u, Kamervoorzitter Bosma en door de voorzitter van de SGP-fractie. Ik zou bijna zeggen: dat motiveert mij om daar eens in te gaan lezen.”

Geliefde lezer, heeft lezen van dat Woord u door Gods lieve Geest die rust geschonken? ◀

DE WELDAAD VAN DE RUST

Bijdrage SGP Algemene Beschouwingen

DOOR MENNO DE BRUYNE

Het was, na het beschadigende en beschamende 'debat' over de regeringsverklaring begin juli, de tweede ontmoeting van de Tweede Kamer met het nieuwe kabinet-Schoof: de Algemene Politieke Beschouwingen die ieder jaar na de derde dinsdag van september worden gehouden. Kamer en kabinet spreken dan met elkaar over de plannen van de regering voor het volgende jaar, inclusief het kostenplaatje dat staat in de begroting.

Het debat verliep beter dan de afgang bij het debat over de regeringsverklaring, toen zowel de oppositiepartijen als de PVV-voorman de nieuwe premier onheus bejegenden. Ook al was de tweede dag van het debat ook weer weinig verheffend door procedureel geharrewar en oppositioneel gedram, gelukkig kwam ook de inhoud van de plannen aan bod.

Namens de SGP voerde onze fractievoorzitter Chris Stoffer het woord. Een deel van zijn bijdrage staat hieronder. De gehele bijdrage is te vinden op de SGP-site. De SGP-inbreng had als centraal thema de weldaad van rust en stilte in een wereld vol geweld en lawaai.

BURN-OUTFABRIEK

“Stress en druk, we kennen het allemaal. We hebben ook gezien dat ze aan dit huis niet voorbijgaan. De Tweede Kamer is weleens omschreven als een burn-outfabriek, maar het probleem speelt samenleving breed. (...) Veel mensen kampen met mentale gezondheidsproblemen. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hebben vier op de tien Nederlanders last van angst of depressiegevoelens. Scholieren worstelen met prestatiedruk. (...) Als er iets is waar wij behoefte aan hebben, dan is dat rust.”

“In het christelijk geloof neemt dat begrip een heel belangrijke plaats in. Ik neem u mee naar de allereerste bladzijdes van het Oude Testament. Daar lees ik dat God, nadat hij de mens had geschapen, een rustdag creëerde. De mens mocht dus beginnen met een hele dag rust. (...) Ik moet vaak denken aan wat oud-collega Roelof Bisschop mij meegaf als kersvers beginnend Kamerlid. Hij zei: ‘Werk alsof alles van jou afhangt. Leg je werk vervolgens terug in de handen van God,

wetend dat alles volledig van hem afhangt.’”

“Veel stress in onze samenleving wordt veroorzaakt door ons voortdurende gejaag naar meer, groter en beter. Altijd maar doorgaan, altijd maar aanstaan, het kan een vorm van slavernij zijn. De rustdag die onze Schepper ons gaf, gold van meet af aan voor het hele gezin, het personeel, de vreemdeling en zelfs voor de dieren. Het was verrassend sociaal en inclusief. (...) Knapt de schepping er ook niet van op als we onze neiging tot consumeren een beetje beperken? Daarom wil de SGP af van de koopzondagen. En laten we, net als veel andere Europese landen doen, op zonen feestdagen vrachtverkeer verbieden.”

STATENVERTALING

“De christelijke betekenis van rust gaat veel verder dan een dag in de week niet werken, want elke rustdag worden we eraan herinnerd dat de diepste vrede alleen in God te vinden is. Ik moest daarbij denken aan woorden van Jezus zelf hierover. Ik zal dit citeren uit die prachtige Statenvertaling waar u vanmorgen ook al uit hebt voorgelezen. Dat klonk als muziek in mijn oren. Ik wil het volgende voorlezen uit Mattheus 11. Daar zegt Jezus zelf: ‘Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven; neemt Mijn juk op u en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart en gij zult rust vinden voor uw zielen; want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.’”

“Ik snap dat er op dit tijdstip veel langs je heen gaat, maar ik zou zeggen, als u iets wilt onthouden, onthoud dan dit. Want die woorden van Jezus zijn hoogst actueel. Wie je ook bent, wat je ook hebt meegemaakt, waar je ook mee worstelt, er is voor iedereen rust te vinden bij de

“MIJN VOORSTEL IS: EEN
SCHERMLOOS KAMERDEBAT.”

Heere Jezus. Een terugkeer naar God is het allerbeste wat een mens en een land kan overkomen. Ben je onrustig? Ga naar Hem. Jezus Christus staat met open armen op u te wachten.”

“Een beetje meer rust. Ik kan me vergissen, maar is de politiek daar ook niet zelf bij gebaat? Neem het tempo waarmee Kamerleden komen en gaan. De snelheid waarmee politieke verlossers opkomen, blinken en verzinken. Kijk ook eens naar hoe hard wij hier in Den Haag met elkaar omgaan. Ik zal eerlijk bekennen dat ik na het debat over de regeringsverklaring voor het zomerreces een paar weken buikpijn had. Niet alleen ik had dat, maar ook veel mensen uit onze achterban...”

BROOS VERTROUWEN

“De taak waar het nieuwe kabinet voor staat is immens. (...) De verantwoordelijkheid om dit waar te maken is groot. Het vertrouwen mag zijn toegenomen, maar het blijft broos. Het kabinet en de coalitie moeten nu gaan leveren, minder gericht op de waan van de dag of de rel van de week, maar meer gericht op het oplossen van de zorgen van gewone mensen: los de immigratiecrisis op, pak de **WONINGNOOD** aan en bied perspectief aan boeren en vissers...”

“Streng en rechtvaardig **ASIELBELEID** is niet meer dan logisch, maar laat het wel effectief en juridisch deugdelijk gebeuren. Waarom kiest het kabinet voor activering van het noodrecht en niet voor spoedwetgeving? Ik hoop daar graag een helder antwoord op te krijgen. Ik denk nog steeds dat spoedwetgeving veel verstandiger is. Een botte bezuiniging op **ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**: mogen we zo omgaan met onze verre naasten? Of wat te denken van het gesoebat over de lasten voor ondernemers? Kunnen we het kabinet houden aan het beloofde financieel deugdelijk beleid? Dus niet eerst alleen maar zoet en daarna het zuur. Een fiscale maatregel die de SGP als een graat in de keel steekt, is het plan om de

GIFTENAFTREK te versoberen. (...) Het is heel goed dat het nu wordt verzacht en we die pijn grotendeels wegnemen, maar toch vraag ik mij af waarom we deze maatregel niet helemaal wegnemen.”

“IN HET CHRISTELIJK
GELOOF NEEMT HET BEGRIIP
RUST EEN HEEL BELANG-
RIJKE PLAATS IN.”

JUK REGELDRIK

“Waar ook een beetje rust nodig is, is in het landelijk gebied en op het boeren erf. De nood is daar hoog. Geef duidelijkheid met haalbare doelen en zadel **BOEREN** niet op met onnodige bemestingsregels in gebieden waar er geen problemen zijn met de waterkwaliteit. Verlicht het juk van de regeldruk. Het is goed dat dit kabinet investeert in agrarisch natuurbeheer, maar laat **WEIDVOGELS**, vlanders en boeren niet wachten. Mijn vraag is of de regering hier ook in deze begroting een begin mee wil maken.”

“Als er in onze tijd iets is wat onder druk staat, is het wel het **GEZIN**. Het klassieke gezin is van ouds en overal op de wereld de pijler van de maatschappij. Als in een gezin liefde woont, bloeien vaders, moeders en kinderen op. De overheid moet gezinnen daarom waarderen en ondersteunen. (...) Het is ook nodig dat we gezinnen financieel meer steunen. Concreet denkt de SGP aan het verhogen van het kindgebonden budget voor middeninkomens. De SGP blijft hameren op de oneerlijke **BELASTINGKLOOF** tussen eenverdieners- en tweeverdienersgezinnen. (...)”

“Dat rust voor kinderen cruciaal is, zien we bij echtscheidingen. Kinderen uit gebroken gezinnen zijn helaas

oververtegenwoordigd in alle vormen van jeugdhulp. Wat een pijn en wat een verdriet. Toch kijkt de politiek weg van deze rauwe realiteit. Laten we dit taboe doorbreken om kinderen, ouders en de samenleving verder te helpen. Is het kabinet bereid om te investeren in het versterken van relaties, bijvoorbeeld door relatietherapie landelijk te vergoeden?”

MENTALE GEZONDHEID

“Uit het begin van mijn betoog kon u al opmaken dat de SGP zich ernstig zorgen maakt over de mentale gezondheid van tieners en jongvolwassenen. De geestelijke gezondheidszorg (ggz) zit volkomen vast. Een groep psychiaters stuurde een brandbrief (...) over de toenemende vraag naar **EUTHANASIE** onder kwetsbare jonge mensen. Het hoofdlijnenakkoord spreekt uit dat er geen verruiming komt van de euthanasiewet, maar intussen lijkt er wel degelijke sprake van een sluipende uitbreiding van de euthanasiepraktijk. Het raakt mij dat het **ONGEBOREN LEVEN** in ons land nog nooit zo weinig bescherming had als nu. Mijn vraag aan het kabinet is wat het doet om vrouwen in staat te stellen om te kiezen voor het leven en hun kindje te behouden.”

JERUZALEM

“Vrede en rust zijn op veel plaatsen in deze wereld ver te zoeken. Dit speelt nadrukkelijk ook in **ISRAËL** en Gaza. Ik zeg hier nogmaals: laten we onophoudelijk bidden voor de vrede van Jeruzalem. Ik herinner de premier aan zijn toezegging om terug te komen op de herdenking van de afschuwelijke terreuraanslag van 7 oktober, evenals de verplaatsing van de Nederlandse ambassade naar Jeruzalem. (...)”

“Wie ook weinig rust kennen, zijn mensen die vervolgd worden om hun geloof. Christenen zijn wereldwijd de grootste groep. De toezegging van de heer Wilders om daarin gezamenlijk op te trekken deed mij en onze partij erg goed. Ook aan het kabinet de vraag of de SGP erop kan rekenen dat in het

internationale beleid het tegengaan van **CHRISTENVERVOLGING** hoge prioriteit heeft.”

“De SGP is nooit een partij geweest die de revolutie uitroept. U hebt mij horen pleiten voor een beetje meer rust, maar verwacht geen pleidooi voor een actieprogramma om dit af te dwingen. Veranderingen ten goede beginnen altijd klein. Mag ik ter afsluiting van mijn bijdrage zo’n klein steentje in de vijver gooien?”

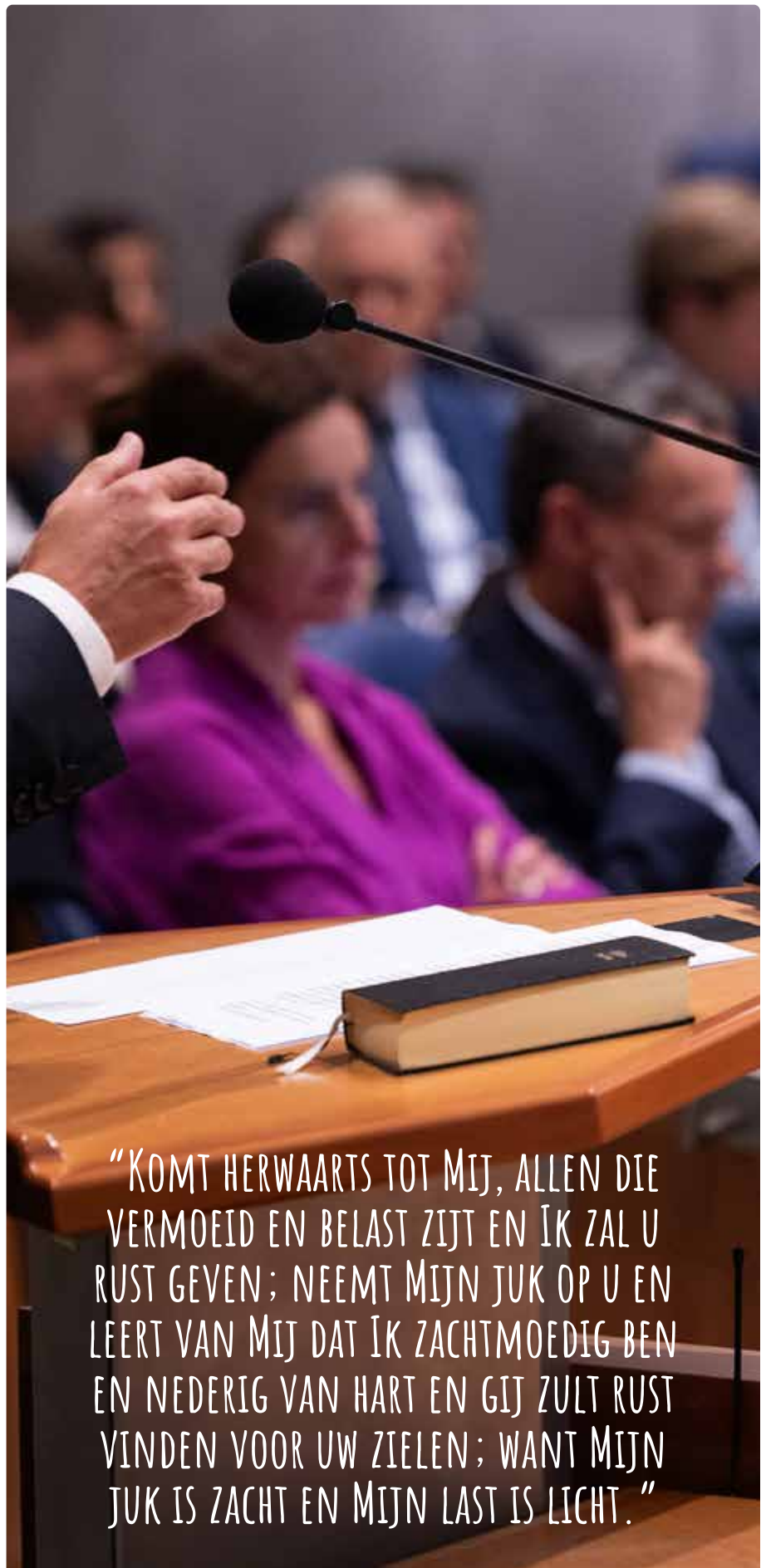
“MOGEN WE ZO
OMGAAN MET ONZE
VERRE NAASTEN?”

SMARTPHONE

“Onze factievoorzitter Menno de Bruyne, die helaas op 1 november afscheid neemt, zegt dat een van de meest gehoorde klachten van bezoekers op de publieke tribune is dat Kamerleden zo vaak op hun smartphone zitten. Onze Menno vertelt daar uiteraard altijd bij dat dat heel functioneel kan zijn: even contact met een medewerker, even een paar mails wegwerken, of de felicitaties in ontvangst nemen voor je verjaardag.”

“Maar wist u dat onderzoek uitwijst dat Kamerleden in de plenaire zaal ruim een derde van de tijd op hun scherm staren, met uitschieters tot aan 90%. (...) Daarom wil ik de volgende suggestie doen voor iets meer rust en concentratie in ons werk: een schermloos Kamerdebat. Mijn voorstel is om het bij een eenmalig experiment te houden. (...) Heel concreet dacht ik aan de behandeling van de begroting Onderwijs. Wat wij van scholieren verlangen, moet de onderwijscommissie toch ten minste één dag kunnen opbrengen? (...) Concreet is mijn vraag: wie doet er mee bij die OCW-begroting?”

“Daar laat ik het bij, voorzitter. Dank u wel.” ◀

“KOMT HERWAARTS TOT MIJ, ALLEN DIE
VERMOEID EN BELAST ZIJT EN IK ZAL U
RUST GEVEN; NEEMT MIJN JUK OP U EN
LEERT VAN MIJ DAT IK ZACHTMOEDIG BEN
EN NEDERIG VAN HART EN GIJ ZULT RUST
VINDEN VOOR UW ZIELEN; WANT MIJN
JUK IS ZACHT EN MIJN LAST IS LICHT.”

Spek Accountants en Belastingadviseurs

De financiële dienstverlener,
actief in de Randstad!

Accountants
Belastingadviseurs

Krimpen aan den IJssel
0180 591581
info@spek.nl

www.spek.nl

met
aandacht
gemaakt

 elke kast
opmaat

WIM VAN WOLFSWINKEL

*Bezoek onze
showroom voor
inspiratie en
advies.*

Barneveld • 0342 42 34 04 • elkekastopmaat.nl

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks
FRESH POTATOES

Quiks
POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

Schoof erkent kloof

Uiteraard sprak Chris Stoffer tijdens de algemene politieke beschouwingen (APB) het kabinet aan op het enorme verschil in belastingdruk tussen één- en tweeverdieners. In reactie op de vragen van de SGP erkent premier Schoof dat er sprake is van een kloof en dat deze niet groter mag worden.

Ook benadrukte hij dat het kabinet openstaat voor een open en constructief gesprek over de éénverdiener. Stoffer reageerde positief: "Wij zijn blij met deze trendbreuk en ook met het feit dat het kabinet het fundamentele gesprek over de éénverdiener met ons wil aangaan." ◀

Christenvervolg

Bij de APB plaatste Chris Stoffer een interruptie op Geert Wilders over het thema christenvervolg. "De SGP wil in diplomatieke contacten, bij ontwikkelingssamenwerking en bij de opvang van vluchtelingen prioriteit geven aan men-

sen die vervolgd worden voor hun geloof in de Heere Jezus," zei Stoffer. In zijn antwoord sprak de PVV-leider zijn steun uit voor de SGP. Stoffer verzilverde zijn inzet in een motie die brede steun kreeg van de Tweede Kamer. ◀

Handje contantje

Steeds meer winkels willen geen cash meer aannemen. "Dat is heel zorgelijk," vindt André Flach, "als er een pinstoring komt, kun je letterlijk geen eten kopen. Daarnaast zijn er ouderen, migranten, laaggeletterden en anderen die niet goed in het digitale betalingsverkeer kunnen meekomen, zij zijn afhankelijk van cash. Bovendien hechten mensen ook aan hun vrijheid bij het doen van aankopen." Samen met SP'er Jimmy Dijk diende Flach een amendement in voor een acceptatie-

plicht van contant geld in winkels. Een mooie Kamermeerderheid steunde dit voorstel van SP en SGP. Kassa! ◀

DE MEESTE
ITEMS ZIJN
OOK OP ONS
YOUTUBEKANAAL
TE VINDEN.

SGP
YouTube

Wolf

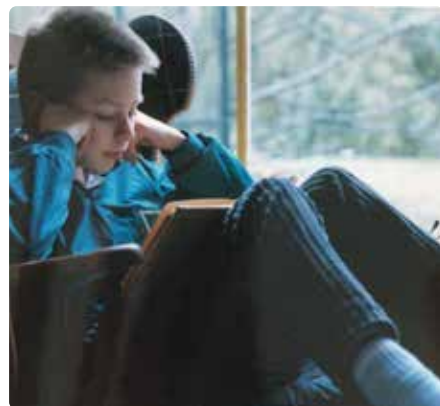
André Flach maakt zich grote zorgen over de groeiende wolvenpopulatie in ons land. Hoe meer wolven, hoe groter de veiligheidsrisico's voor mens en vee. Daarom wil hij ingrijpen. Eind september diende hij er een keurige motie over in. Maar helaas... PVV, GL/PvdA, D66, SP, Denk, PvdD en Volt stemden de motie weg. Een gemiste kans voor nu. Maar uiteraard biedt Flach de Tweede Kamer in de toekomst met alle liefde een nieuwe kans. ◀

Ontslag

Na het nieuws over agenten die bezwaard zouden zijn om nog langer Joodse instellingen te bewaken was Diederik van Dijk glashelder op X. "Een politieagent die geen Joodse instellingen wil bewaken, moet héél snel een andere baan gaan zoeken." ◀

Jarig

"Ha Chris, je bent sinds vandaag 50. Van harte gefeliciteerd! Zo ontspannen als je hier op de foto zit te lezen, zo kennen we je nog steeds! Nog veel gezonde en gezegende jaren gewenst." Aldus de felicitatietweet van het SGP-team voor Chris Stoffer die jarig was tijdens de APB. ◀

PRINSJESDAG 2024

Prinsjesdag

De derde dinsdag in september. Een legendarische datum in de Nederlandse geschiedenis. Prinsjesdag in Den Haag. De troonrede van onze koning. Alles er omheen. Het is feestelijk en bijzonder. Ik mocht er ook bij zijn.

Het is gebruikelijk dat alle voorzitters van de politieke partijen een uitnodiging krijgen om hierbij te zijn. De bijeenkomst wordt nu gehouden in de voor dit doel omgebouwde Schouwborg in verband met de restauratie van het Binnenhof. Alle voorzitters zitten bij elkaar in vak D. Voor ons zitten oud-politici, zoals Balkenende en Donner. Ministers, staatssecretarissen, Kamerleden en vele bekende en belangrijke mensen zie je binnenkomen. Allemaal netjes gekleed. Bijna alle vrouwen met een bijzondere hoed op. Die kopen ze speciaal voor deze gelegenheid. Dat is traditie. Als de Kamervoorzitter de komst van de koning aankondigt, staan we natuurlijk op en horen daarna de troonrede die de koning uitspreekt op zijn troon. Alles heel stijlvol, met oer-Hollandse tradities en toch ook met een zekere nuchtere gemoedelijkheid. Ik vond het een voorrecht en een eer om dit zo mee te maken.

SGP

We beginnen deze bijzondere dag altijd in een zaal van het Tweede Kamergebouw. De Kamerleden met hun vrouw of soms een van de kinderen en de vele fractieassistenten zijn aanwezig. Eerst koffie en een tompoes met

natuurlijk een oranje topklaag! Het is allemaal SGP. Dan is er een kort meditatief moment met zingen, een overdenking en voorbede. Er wordt gebeden voor ons Koningshuis, de regering maar ook voor Chris Stoffer die de dag daarop zijn algemene beschouwingen (APB) moet houden.

GIDEON

De meditatie ging over de strijd van Gideon tegen het grote leger van de Midianieten. Gideon kreeg een les van de Heere dat hij niet op zijn leger en wapens moest vertrouwen. Uiteindelijk hield hij maar 300 soldaten over tegen een overmacht van 135.000 vijanden! Zijn soldaten hadden als 'wapens' een bazuin en een kruik met een fakkel. Daar kun je toch niet mee winnen? Inderdaad: God zou de overwinning geven. Wat een les en hoe actueel, ook voor het volk van Israël in onze bewogen tijden. Maar ook een les voor ons persoonlijk en als partij: vertrouw op de Heere alleen! Aan het eind zongen we "Maar de HEER zal uitkomst geven". De mensen die op de gang langs onze zaal liepen, keken door de ramen verbaasd naar binnen.

ONTMOETING

Toen we de Schouwborg verlieten, liep ik Kees van der Staaij tegen het lijf. Soms

krijg ik wel eens de vraag welke baan Kees nu precies heeft. Hij is een van de staatsraden, ook wel lid van de Raad van State, genoemd. De Raad van State, ontstaan in 1531, is onafhankelijk adviseur van regering en parlement over wetgeving en bestuur. Daarnaast de hoogste algemene bestuursrechter van Nederland. Kees is staatsraad op het terrein van advisering over wetgeving en bestuur. Dit is een hoge en zeer belangrijke functie waar er maar een klein aantal van zijn. Geen regering kan zomaar om een advies van de Raad van State heen. Dus daarom was Kees erbij, nu niet als Kamerlid maar als staatsraad. In jacket, want dat is de traditie. ◀

'Oer-Hollandse traditie, feestelijk en bijzonder.'

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

bvd
advocaten

Recht *doen*.

**Onze advocaten zetten uw belangen op scherp.
Met ondernemerschap en passie. Om u te dienen.**

Advies nodig?

www.bvd-advocaten.nl

Barneveld | Hardinxveld-Giessendam | Kampen | Veenendaal

DIKKENBERG STAALMEESTERS

BETROKKEN ÉN BETROUWBAAR

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856

info@dikkenberg-staalmeesters.nl
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

Actie voor vervolgte christenen Nigeria

Het blijft veel te stil over de christenvervolging. Alleen al in Nigeria zijn 16.000 christenen vermoord om hun geloof in de afgelopen vier jaar. Soms zelfs tijdens kerst. De SGP en Stichting Mercy Nigeria trokken aan de (fiets-)bel in het Europees Parlement.

DOOR FIEKE DE JONG-VAN HOUDT

Allebei zetten ze zich in voor Nigeria: Jagat Mohandas en SGP-Europarlementslid Bert-Jan Ruissen. De één doet dit doorgaans middels debatten en resoluties. De ander door geld op te halen met een fietstocht door Europa. Samen reden ze de laatste fietskilometers vorige maand in Straatsburg, waar het Europees Parlement een week per maand vergadert.

Om aandacht te vragen voor het lot van de vele vervolgte christenen in Nigeria, fietste Jagat van Nederland naar Straatsburg. Met deze tocht haalde hij geld op voor Stichting Mercy Nigeria.

16.000

Dit is hard nodig, legt oprichter Teunis Rijnveld uit, want Nigeria is een land met grote problemen, onveiligheid en corruptie. De overheid laat het voor christenen vrijwel compleet afweten. Naar schatting zijn er de afgelopen vier jaar 16.000 christenen vermoord. Teunis Rijnveld was naar Straatsburg afgereisd om Jagat te steunen, samen met een kleine delegatie van Mercy Nigeria.

Nadat Bert-Jan en Jagat samen per fiets de laatste kilometers aflegden van de Straatsburgse ka-

thedraal naar de vestiging van het Europees Parlement, verzorgde Teunis namens de stichting een indringende presentatie over de benarde situatie van christenen in Nigeria. Verschillende parlementsleden die begaan zijn met christenvervolging schoven hierbij aan. Zij zetten zich regelmatig in voor godsdienstvrijheid over de hele wereld en vragen aandacht voor geloofsvervolging in landen als Myanmar, India en ook Nigeria.

NIET WEGKIJKEN

Ook Bert-Jan Ruissen is hier dagelijks mee bezig: "In het Europees Parlement vraag ik regelmatig aandacht voor de situatie in Nigeria en vervolgte christenen elders. Na de verschrikkelijke aanval tijdens kerst 2023 nam het parlement mijn resolutie aan om Nigeria te manen in te grijpen. De EU mag niet weggijken en moet druk blijven uitoefenen."

Extra belangrijk dus om samen het oog van de wereld te blijven vestigen op Nigeria en andere landen waar christenen het moeilijk hebben. Daarvoor zijn acties zoals die van Jagat en Mercy Nigeria onmisbaar. Want de wetten komen dan wel uit Brussel, maar verandering kan al beginnen bij één persoon op de fiets. ◀

Jagat Mohandas en Bert-Jan Ruissen fietsen door Straatsburg, als actie voor christenen in Nigeria.

"DE EU MAG NIET WEGKIJKEN EN MOET DRUK BLIJVEN UITOEFENEN."

'De grootste verbouwing van Nederland, de transitie van Tata Steel Nederland'

Ondernemersbijeenkomst

 Tata Steel, IJmuiden

 D.V. vrijdag 8 november, inloop 12:45 uur

Sprekers:

Chris Stoffer, Tweede Kamerlid SGP
Gerrit Aversch, Statenlid Gelderland SGP

Jeroen Klumper, Directeur duurzame transitie Tata Steel

- Aanmelden kan via de digitale nieuwsbrief van het SGP-Ondernemersplatform
- I.v.m. beperkte plaatsen is deze bijeenkomst enkel voor leden van het platform.

Volg de SGP ook op sociale media!

[SGP.nl/socialmedia](https://www.sgp.nl/socialmedia)

VACATURE

Wil je een boeiende baan in de Europese politiek? SGP Europarlementslid Bert-Jan Ruissen zoekt:

Beleidsmedewerker (m/v)

Bij voorkeur voor: economie, begroting, klimaat en milieu.
Fulltime/parttime is bespreekbaar.
Standplaats: thuis en Krimpen a/d IJssel.

Reageer uiterlijk 1 november met cv en motivatiebrief naar bert-jan.ruissen@ep.europa.eu!

sgp.nl/vacatures

SGP
EUROPEES
PARLEMENT

Van de redactie

Een nieuwe editie van De Banier staat gepland om te verschijnen op donderdag 14 november. De kopijdatum daarvoor is maandag 28 oktober. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 12 december.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt de voorwaarde van Jakobus: 'Deo volente'.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1, 6-9: beeld Dirk Hol
Pagina 3b: pasfoto door Cees van der Wal Fotografie
Pagina 15: beeld SGP, Leonard den Boef
Pagina 18-19: beeld SGP, Aarnout van Gelder
Pagina 24-25: beeld Leo van Doesburg
Pagina 26 (vlag): beeld Hanno de Vries

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

AGENDA

VRIJDAG 18 OKTOBER

Bijeenkomst SGP Hardinxveld-Giessendam

"Israël, een jaar na de aanslagen"

Bert-Jan Ruissen, ds. Sonneveldt en André Diepenbroek
(Israëliische ambassade)

19.30 uur | Hardinxveld, Talmastraat 9, geb. De Parel

WOENSDAG 23 OKTOBER

Tijdrede SGP Putten

Ds. A.A. Egas

19.30 uur | Putten, Waterweg 32, geb. Steenenkamer

Tijdrede SGP Alphen a/d Rijn

Ds. W.J. van Gent

19.30 uur | Benthuisen, Dorpsstraat 63, geb. GG

DONDERDAG 31 OKTOBER

Tijdrede SGP Ederveen

Ds. D.E. Kieft

19.30 uur | Ederveen, Hoofdweg 187, geb. GGiN

MAANDAG 4 NOVEMBER

Bijeenkomst SGP Ridderkerk

"De presidentsverkiezingen in Amerika"

W.B. Kranendonk (oud-hoofdredacteur RD)

19.45 uur | Ridderkerk, Schepenstraat 4, geb. Obadja

VRIJDAG 15 NOVEMBER

Openbare bijeenkomst SGP Barneveld

"Week van het Leven"

D.J.H. van Dijk (Tweede Kamer)

en K. van Helden (Kies Leven)

19.30 uur | Barneveld, Lunterseweg 94, geb. Van Lodenstein College

WOENSDAG 4 DECEMBER

Tijdrede SGP Harskamp/Wekerom

Ds. Speksnijder uit Maartensdijk

19.30 uur | Harskamp, Harderwijkeweg 11, geb. HHG

DONDERDAG 16 JANUARI 2025

Tijdrede SGP Harskamp/Wekerom

Ds. E.J. Boudewijn uit Barneveld

19.30 uur | Wekerom, Edeseweg 77, geb. PKN

“Christelijke politiek draait niet om kwantiteit, maar om principes”

EEN IMPRESSIE VAN DE MASTERCLASS CHRISTELIJKE POLITIEK

Dit najaar organiseert SGP-Jongeren samen met het WI-SGP een masterclass Christelijke Politiek. De deelnemers maken eerst kennis met het denken van Augustinus, Groen van Prinsterer, Kersten en Kuiper. Daarna volgen twee hedendaagse politieke stromingen. Op 9 september staken we van wal met een boeiend betoog van geschiedenisdocent dhr. G. Slootweg over Augustinus en Groen van Prinsterer, twee grondleggers van christelijke politiek. Hier volgt een impressie.

DOOR AARNOUT VAN GELDER

De avond begon met een gezamenlijke maaltijd, bedoeld voor onderlinge kennismaking en contact. Na de opening door WI-directeur Jan Schippers hield dhr. Slootweg zijn lezing. Het eerste deel van de avond behandelde hij de kerkvader Aurelius Augustinus (354-430). Dit deed hij aan de hand van diens boek *De Stad van God*. Het belangrijkste boek over christelijke politiek, aldus de spreker.

DE STAD VAN GOD

Augustinus schreef dit werk op verzoek van Marcellinus, de stadssecretaris van

Rome. Recent was Rome ingenomen en geplunderd door de Visigoten. Het ging historisch slecht met de stad en het Romeinse Rijk. Een algeheel gevoel van neergang en pessimisme beheerste de Romeinen. Tegen deze achtergrond kwam het idee op dat dit met de nieuwe, christelijke godsdienst te maken had. Was de neergang van het rijk geen straf van de Romeinse goden?

Te midden van al deze onrust en verwarring beveelt Augustinus in het boek een levenshouding aan die zich kenmerkt

door voortdurend afwisselend goed na te denken en in de Bijbel te lezen. Hij toont aan dat er twee steden zijn: de stad van God en de stad van de wereld. In dit leven zijn beide steden echter niet strikt van elkaar gescheiden. Een aards koninkrijk of de kerk kan zich daarom nooit vereenzelvigen met de stad van God. Er is dan ook geen oorzakelijk verband tussen de neergang van het Romeinse rijk en de opkomst van het christendom. In de tijd van Augustinus waren christenen in de minderheid. Dat hoeft echter niet te ontmoedigen. In de

christelijke politiek moet er namelijk niet worden gedacht in kwantiteit, maar in kwaliteit. Het gaat niet om de aantallen, maar om de principes en de waarheid. Dit is een belangrijke overeenkomst met het denken van Groen van Prinsterer.

“EEN AARDS
KONINKRIJK OF DE
KERK KAN ZICH NOOIT
VEREENZELVIGEN MET
DE STAD VAN GOD.”

GROEN VAN PRINSTERER

In het tweede deel van zijn lezing nam dhr. Slootweg ons in vogelvlucht mee door het leven en werk van Groen. Hij was in de 19e eeuw medeverantwoordelijk voor een herwaardering van het werk van Augustinus. Tijdens zijn studietijd had hij zich onder andere beziggehouden met de filosoof Plato en via diens werk kwam hij bij Augustinus uit.

Na zijn studie trad Groen in dienst bij het secretariaat van de koning. In Brussel maakte hij in 1830 de Belgische Revolutie mee, waardoor België onafhankelijk werd van Nederland. Het beginsel van waaruit deze revolutie plaatsvond, maakte bij Groen iets los: hij begon te twijfelen aan het in zijn tijd dominante liberale gedachtegoed, dat een gevolg was van de Franse Revolutie en steeds verder doordrong in alle lagen van de maatschappij. Rond die tijd maakte hij kennis met de Zwitserse predikant Merle d'Aubigné. Van hem leerde hij dat het verstand alleen een mens niet tot de waarheid brengt. Zijn vriend Willem de Clercq schreef hem later: “Al onze kennis moet door Christus geheiligd zijn.” Groen ging het kruis als het ‘onvergankelijk middelpunt van de wereldgeschiedenis’ zien. Dit veranderde ook zijn denken over politiek: Groen werd een antirevolutionair.

In 1858 publiceerde Groen zijn *Proeve over de middelen waardoor de waarheid wordt gekend en gestaafd*. Daarin omschrijft hij zijn manier van denken. In de filosofie en in de verschillende godsdiensten zijn veel ware dingen te vinden. Als je je eigen beginselen echter continu toetst aan de waarheid, zul je vanzelf bij het Woord van God, de Bijbel uitkomen.

Groen kwam tot de conclusie dat het revolutionaire denken de natie ontkende, de geschiedenis miskende, en het recht negeerde. Met het ontkennen van de natie bedoelde Groen dat het liberale, revolutionaire denken ontkende dat de Nederlandse volksgemeenschap, met haar gedeelde waarden, normen en geschiedenis, een protestants-christelijk karakter had.

EEN CHRISTELIJKE NATIE

Slootweg gaf op basis van het denken van Groen de volgende definitie van christelijke politiek: Het handhaven van de waarheid en van de identiteit van de natie op een manier die past bij de tijd. Dat is duidelijk iets anders dan nationalisme. Het gaat Groen er niet om trots te zijn op het eigen land, alsof dat beter dan andere landen zou zijn. Vanuit de overtuiging dat Gods voorzienigheid ook de geschiedenis leidt, bepleitte Groen een positieve waardering van de nationale eigenheid, die door de tijd heen was gevormd. Groen zag de geschiedenis als ‘het vlamvend zwaard van God in de tijd’: God spreekt ook door Zijn daden in de geschiedenis. De overtuiging dat God de nationale (en andere) verbanden waarin mensen leven, wonen en werken in het aanzijn roept, kan ook leiden tot de hogere Waarheid die in de Bijbel te vinden is.

Groen bleef eraan vasthouden dat het christelijk volksdeel de kern van de natie is. Daarbij gaat het niet om de kwantiteit, maar om de principes en de historie. Er is altijd een terugkeer mogelijk. Daarom ook Groens leus: ‘Tegen de Revolutie het Evangelie!’ Dit was in lijn met hoe hij zichzelf typeerde: niet in de eerste plaats een staatsman, maar een Evangeliebelijder.

CONCLUSIE

De eerste avond vol boeiende verhalen van dhr. Slootweg vloog voorbij. Hij gaf ons belangrijke lessen mee vanuit het werk van Augustinus en Groen. Voor de volgende keer staan onder het thema ‘bruggenbouwers’ de dominees Kuyper en Kersten op het programma. ◀

HEBT U OOK BELANGSTELLING?

Het WI en SGP-Jongeren vinden de vorming van politiek-geïnteresseerde jongeren belangrijk. Voor SGP-leden buiten deze doelgroep geldt niet minder dat verdieping in de wortels van christelijke politiek waardevol is. Daarom overwegen we een soortgelijk initiatief voor alle leden in het voorjaar van 2025. Bij voldoende deelnemers kan het bij u in de regio.

Hebt u belangstelling, laat dat dan vóór 1 december weten via het e-mailadres wi@sgp.nl.

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruijningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

JB

Vijfprongweg 5
6733 JH Wekerom

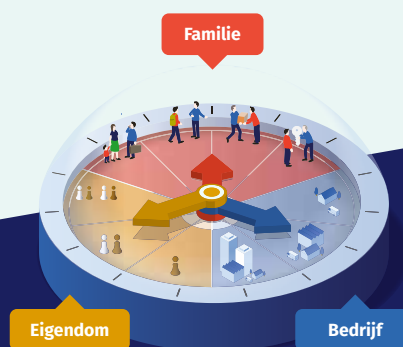
06-11989213

www.jbdakerwand.nl

DAK & WAND

DAK EN WAND BEPLATING VOOR RENOVATIE EN NIEUWBOUW

Familiebedrijven kompas

Start de test!

Ieder familiebedrijf vaart haar eigen koers. En welke richting je ook opgaat: je wilt dat de sfeer binnen jullie familie goed blijft en het bedrijf succesvol door kan gaan. Daarom het 'familiebedrijvenkompas'. Vul de test in en het kompas laat zien waar jullie staan en wat jullie nodig hebben.

familiebedrijvenkompas.nl

BUNT
GROEI VAN MENS EN ORGANISATIE

SGP-jongeren keurt kabinet-Schoof

Afgelopen maand werd het regeerprogramma van het kabinet-Schoof gepresenteerd. SGP-jongeren staat constructief-kritisch tegenover het nieuwe kabinet en wenst hun Gods zegen in de komende regeerperiode. In dit artikel willen wij het regeerakkoord beoordelen aan de hand van drie beleidspunten die in het bijzonder voor jongeren van belang zijn: de Lelylijn, financiële degelijkheid en de maatschappelijke diensttijd.

› Door Ardi Pierik *Politiek Platform coördinator bij SGP-jongeren*

Betere aansluiting

SGP-jongeren is blij met de wens van het kabinet om de regio beter aan te sluiten op het spoor, door (delen van) de Lelylijn te realiseren. Het is belangrijk dat heel het land goed met het spoor te bereiken is. In de noordelijke provincies is dat nu onvoldoende het geval. Zo duurt een treinreis van Groningen naar Amsterdam ongeveer twee uur, en dit loopt fors op voor wie verder van het spoor vandaan woont. Dit raakt ook de jongeren in deze regio's. Wie werkt of studeert in de Randstad, kan moeilijk in de noordelijke provincies blijven wonen. SGP-jongeren vindt de Lelylijn een goede oplossing en roept het kabinet op om de Lelylijn te realiseren.

Iets zuiniger graag

Ook is SGP-jongeren tevreden dat het kabinet zich aan de Europese begrotingsregels houdt, al mag het kabinet nog wel iets zuiniger zijn. Het kabinet zoekt in de begroting voor 2025 namelijk de grenzen van de Europese regels op, met een begrotingstekort van 2,8%. SGP-jongeren vindt dat onverstandig. De wereld om ons heen is steeds instabieler geworden, waardoor we rekening moeten houden met onverwachte uitgaven op bijvoorbeeld Defensie. SGP-jongeren ziet in elk geval besparingsmogelijkheden in de afbouw van de hypotheekrenteaftrek, het schrappen van de verlaging van de overdrachtsbelasting en de instandhouding van de versoering van de expatregeling. Zo houden we onze staatsschuld betaalbaarder voor toekomstige generaties.

Verkeerde richting

SGP-jongeren vindt echter dat het kabinet de waarde van de samenleving voor jongeren nog onvoldoende ziet. Dit blijkt uit verschillende voornemens, zoals het schrappen van de subsidie voor de maatschappelijke diensttijd en het afschaffen van de giftenaftrek voor bedrijven. De maatschappelijke diensttijd leert jongeren hoe zij zich via vrijwilligerswerk voor de samenleving kunnen inzetten. Dat is een praktische oefening in naastenliefde. Het verdwijnen van de giftenaftrek voor bedrijven zal zorgen voor een inkomstendaling voor allerlei maatschappelijke organisaties, zoals kerken en sportverenigingen. Hierdoor komen jongeren minder uit hun eigen bubbel. In deze individualistische tijd zijn dat twee stappen in de verkeerde richting.

Het nieuwe kabinet straalt uit dat het aan de slag wil. Dat is goed om te zien, omdat ons land oplossingen nodig heeft. Het kabinet zet belangrijke stappen voor bereikbaarheid, maar mag meer werk maken van gezonde overheidsfinanciën. Moeilijke keuzes rond bezuinigingen moeten niet worden doorgeschoven naar volgende kabinetten. Daarbij is het wel van belang dat deze moeilijke keuzes vanuit een gezonde samenlevingsvisie worden gemaakt. Dit zien wij onvoldoende terug in het huidige regeerakkoord. SGP-jongeren zal het kabinet constructief-kritisch blijven volgen en roept het kabinet op om zijn keuzes te maken in afhankelijkheid van de levende God.

Een zaak van rechtvaardigheid én barmhartigheid

DE SGP KEURT KABINET-SCHOOFS PLANNEN VOOR ASIEL EN MIGRATIE

“Het strengste asielbeleid ooit.” Het is inmiddels waarschijnlijk de meest geciteerde zin uit het hoofdlijnenakkoord, eigenlijk de geboortepapieren van dit kabinet. Aan PVV-minister Faber de opdracht daar invulling aan te geven. Hoe kijkt de SGP daarnaar?

DOOR ARNOLD VAN HUIZEN
BELEIDSMEDEWERKER TK-FRACTIE

De plannen van dit kabinet om grip te krijgen op asiel en migratie liegen er niet om. En dat er iets moest gebeuren is wel duidelijk. Niet voor niets zette de kiezer het roer om bij de afgelopen verkiezingen. Nog langer een netto-instroom van meer dan 100.000 personen kan ons land nuchter beschouwd niet dragen. Daarom is het goed dat er werk wordt gemaakt van verstandig migratiebeleid, waarbij de instroom van arbeidsmigranten, asielzoekers en studiemigranten wordt beperkt. Vanzelfsprekend moet er te allen tijde ruimte blijven voor de echte vluchteling, die verdreven is van huis en haard.

Het adagium ‘kijken naar wat wél kan’ spreekt aan in de asielplannen. Binnen de EU gaat het kabinet zich sterk maken voor een *opt-out**, zodat lidstaten de ruimte krijgen hun eigen asielbeleid vorm te geven. Dat is een punt dat ook in ons laatste verkiezingsprogramma stond. Onder meer het verkorten en versoberen van asielprocedures, het strafbaar stellen van niet meewerken aan uitzetting en het lik-op-stukbeleid voor overlastgevers zijn zaken die op onze steun kunnen rekenen. Ook komt er een Asielcrisiswet en wordt ingezet op de activering van een crisisbepaling in de Vreemdelingenwet. Over dat laatste voornemen is veel discussie, omdat daarmee het parlement (tijdelijk) buitenspel kan worden gezet. Daarom zet de SGP in op effectieve

spoedwetgeving met asielmaatregelen, waarbij de Tweede en Eerste Kamer mee kunnen praten zonder dat er tijd verloren wordt.

“ASIELBELEID VANUIT
CHRISTELIJK PERSPECTIEF:
EEN ZAAK VAN
RECHTVAARDIGHEID EN
BARMHARTIGHEID.”

Dat de SGP niet aan de formatietafel zat, wil niet zeggen dat er geen belangrijke SGP-punten in het hoofdlijnenakkoord terecht zijn gekomen. Zo worden nieuwkomers verplicht kennis te nemen van de gruwelijkheden die het Joodse volk heeft moeten ondergaan in de Holocaust, inclusief een verplicht bezoek aan een locatie zoals het Nationaal Holocaustmuseum. Ook wordt de taaleis voor mensen die Nederlander worden aangescherpt, omdat een goede taalbeheersing nodig is om mee te kunnen doen in de Nederlandse samenleving.

Dat betekent niet dat er niets meer te wensen valt. De SGP blijft erop hameren dat er geïnvesteerd moet

worden in een stabiele en robuuste asielketen, zodat we mensen op een fatsoenlijke manier kunnen opvangen. Bij voorkeur gebeurt dat kleinschalig in plaats van in mega-azc's, zodat de lokale samenleving dat ook aankan.

Een streng asielbeleid mag niet ten koste gaan van menswaardigheid. Dat betekent dat we de mens achter het dossier niet uit het oog mogen verliezen. Daar zal de SGP ook deze regering scherp op houden. Asielbeleid vanuit christelijk perspectief is immers een zaak van hoofd en hart, van rechtvaardigheid en barmhartigheid. ◀

*Opt-out: Een 'opt-out' is een uitzonderingsmogelijkheid waardoor EU-lidstaten de mogelijkheid krijgen hun eigen asielbeleid te voeren in plaats van de Europese afspraken op dit punt.

Het huishoudboekje van het gezin

Het is vaste prik: twee weken na de Algemene Politieke Beschouwingen wordt in de Kamer twee dagen uitgetrokken voor de Algemene Financiële Beschouwingen. Twee dagen lang wordt er gedebatteerd over de staat van 's lands Financiën. Een groot deel van de inbreng van de SGP was dit jaar ingeruimd voor het gezin. Dat is hard nodig. Het gezin wordt in Den Haag niet alleen te veel ondergewaardeerd, maar ook te weinig ondersteund.

DOOR SANDER BOSSEN BROEK
BELEIDSMEDEWERKER TK-FRACTIE

KINDGEBONDEN BUDGET

Het kabinet heeft besloten om het kindgebonden budget voor lage inkomens flink te verhogen, een goede zaak! Middeninkomens gaan er echter in veel mindere mate op vooruit. En in sommige gevallen gaan zij er zelfs op achteruit. Ook middeninkomens hebben te maken met stijgende kosten. De SGP heeft daarom een voorstel ingediend om ook voor die groep het budget te verhogen. Laat middeninkomens niet opdraaien voor de voordelen van lage inkomens!

EENVERDIENERS

De SGP is en blijft ook een partij vóór eenverdieners. Ondanks alle weerstand: we blijven strijden voor een rechtvaardig belastingstelsel. De SGP heeft daar allerlei ideeën over, die deels een ingrijpende wijziging van ons belastingstelsel vergen. Maar ook binnen het huidige stelsel zien we mogelijkheden om de kloof tussen één- en tweeverdieners te verkleinen. En eerlijk is eerlijk: de trend om de kloof alleen maar fors te vergroten, lijkt zich wel te keren.

Jarenlang hebben we gepleit voor het behouden van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting. Deze is de laatste jaren steeds verder versoberd en inmiddels afgeschaft: een directe aanjager van het vergroten van de kloof tussen één- en tweeverdieners. Recent is gebleken dat een deel van de

eenverdieners onder het bestaansminimum leeft. Het kabinet wil nu toch de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting weer invoeren! Eind goed, al goed, zou je denken. Maar het is slechts voor een beperkte groep, pas vanaf 2028 en het is tijdelijk. Reden genoeg om op deze drie punten verbetervoorstellen te doen.

KINDERARMOEDE

Tot slot heeft de SGP ook aandacht gevraagd voor kinderarmoede. Het is schrijnend om te zien dat een deel van de kinderen in ons rijke land in armoede opgroeit. Geld alleen is daarvoor niet de oplossing. Het aanbieden van gratis schoolmaaltijden is het paard achter de wagen spannen. Veel beter is om de wortel van het probleem aan te pakken: maak meer

werk van vroegsignalering, zorg voor preventie, zet lokale en maatschappelijke initiatieven in. Daar is nog veel winst te behalen.

VERBETERINGEN

De komende weken wordt er wekelijks gedebatteerd over de kabinetsplannen voor volgend jaar. De SGP zal voorstellen blijven doen om de gezinsportemonnee te vullen. Soms met succes! Vorig jaar hebben we met een motie het budget voor de kinderbijslag met 250 miljoen euro verhoogd. En dit kabinet wilde de giftenaftrek voor particulieren afschaffen. De SGP trok samen met de CU en het CDA ten strijde tegen dit waardeloze plan. En: de giftenaftrek voor particulieren blijft in stand. Dat geeft hoop! ◀

De aanpak van kinderarmoede verdient stevige aanpak.

7 oktober EEN JAAR LATER

“Maak foto’s zodat we nooit vergeten wat de monsters hebben gedaan,” zei de vader van Sivani, één van de vele slachtoffers die op de verschrikkelijke 7e oktober werden vermoord. Hij had het huis in de kibboets Kfar Aza, waar zijn dochter omkwam, onveranderd gelaten en opengesteld voor het publiek. Tijdens het bezoek van de parlementaire delegatie van de Israel Allies Foundation aan de kibboets vertelde hij over de verschrikkingen die daar plaatsvonden.

DOOR LEO VAN DOESBURG

ALGEMEEN DIRECTEUR, ISRAEL ALLIES FOUNDATION (IAF) EUROPE

Kogels hadden het huis doorzeefd en alles vernietigd; ontsnappen was onmogelijk. Later werd in een vrachtwagen van Hamasterroristen een plattegrond van de kibboets aangetroffen met daarop alle schuilplaatsen. Deze was aan Hamas verstrekt door Gazanen die dagelijks naar de kibboets kwamen om daar te werken.

ZEVEN FRONTEN

Op die noodlottige 7e oktober vuurde Hamas 4.000 raketten af op Israël en braken 6.000 terroristen door de grens, waarbij ze een spoor van dood en verderf

achterlieten. Op deze dag werden 1.200 onschuldige burgers, waaronder complete gezinnen, ouderen, jongeren en kinderen, op brute wijze vermoord en meer dan 200 mensen ontvoerd. Het was de grootste pogrom op Joden sinds de Tweede Wereldoorlog. Een dag later werd Israël ook vanuit het noorden aangevallen door Hezbollah, een door Iran opgerichte en gefinancierde terroristische organisatie met als doel Israël te vernietigen. Al een jaar lang zijn meer dan 60.000 Israëli’s van Noord-Israël verdreven van huis en haard. Hezbollah beschikt over 120.000

tot 200.000 raketten, die zowel korte als langere afstanden kunnen afleggen en dus ook Jeruzalem of Tel Aviv kunnen bereiken.

Op 13 april 2024 lanceerde de Iraanse Islamitische Revolutionaire Garde (IRGC), in coördinatie met bondgenoten in Irak, Jemen en Libanon, een aanval op Israël met honderden drones en raketten. Deze werden allemaal in de lucht onderschept door Israël, Amerika, Groot-Brittannië, Jordanië en Saoedi-Arabië, waardoor slechts één Israëliësch meisje met Islamitische achtergrond gewond raakte. Op 1 oktober werd Israël opnieuw

aangevallen door het radicaalislamitische Iraanse regime met zo'n 180 ballistische raketten. Ook hier vielen er gelukkig weinig slachtoffers. Er was één Palestijnse dode in Jericho door vallende raketonderdelen, en slechts enkele mensen raakten lichtgewond.

Daarnaast wordt Israël continu aangevallen door Iraanse milities vanuit Irak, Syrië en Jemen, terwijl terroristische cellen actief zijn in Judea en Samaria, waar de Palestijnse Autoriteit het formeel voor het zeggen heeft. Israël vecht dus al een jaar lang op zeven fronten.

ANTISEMITISME

Er zijn ook grote zorgen over de toename van antisemitisme. Sinds 7 oktober nam het aantal antisemitische incidenten toe met 245%. Dit kwam ook naar voren tijdens vaak gewelddadige anti-Israëlische protesten op plekken zoals stations en universiteiten. Tijdens deze demonstraties worden vlaggen van terroristische groeperingen getoond en er wordt openlijk opgeroepen tot de vernietiging van zowel het Joodse volk als de staat Israël. Joden worden verantwoordelijk gehouden voor de acties van Israël. In het verleden werd het Joodse volk gehaat om hun religie, in de 19e en 20e eeuw om hun ras en nu vanwege hun staat.

TOEVLUCHTSCOORD

In Israël hoorde ik vaak dat veel Joden Israël zien als een soort levensverzekering. Als het door het groeiende antisemitisme te gevaarlijk zou worden, kunnen ze altijd naar Israël vluchten, waar de staat hen zal beschermen. Het vertrouwen in die zekerheid is echter ernstig geschaad op 7 oktober. Tegelijkertijd neemt de Jodenhaat toe en de angst voor de toekomst groeit.

Toch zien we dat Gods beschermende hand over Israël blijft waken. Het is een wonder dat Israël niet alleen overeind blijft, maar ook grotendeels de veiligheid van zijn burgers heeft weten te waarborgen. Na een jaar zijn de meeste Hamasbataljons uitgeschakeld, hoewel er nog steeds onafhankelijke cellen actief zijn die een guerrillaoorlog voeren en

101 gijzelaars vasthouden. Hezbollah's leiders en communicatienetwerken zijn geneutraliseerd, maar de dreiging van de vele op Israël gerichte raketten blijft bestaan, evenals een directe confrontatie met Iran.

BLIJVENDE DISCUSSIE

We hopen en bidden dat zowel Hamas als Hezbollah volledig worden ontwapend en uitgeschakeld, of dat er een bufferzone van 5 tot 10 kilometer kan worden gecreëerd, zodat mensen veilig naar hun huizen kunnen terugkeren. Hoe Gaza na de oorlog verder moet, blijft onderwerp van discussie. Er wordt gedacht aan een mogelijke vredesmacht samen met bevriende Arabische landen die de wederopbouw van Gaza kan coördineren. Dit zou ook kunnen bijdragen aan betere relaties met buurlanden zoals Saoedi-Arabië en Jordanië. Er wordt opnieuw volop gesproken over de implementatie van de Tweestatenoplossing, waarbij Judea en Samaria volledig aan de Palestijnen zouden worden overgedragen. Maar is dit wel een oplossing? Toen Israël zich in 2005 volledig terugtrok uit Gaza, leidde dat tot de oprichting van een terreurstaat die als doel had Israël te vernietigen, met 7 oktober als gevolg. En toen Israël zich in 2000 terugtrok uit Libanon leidde dat tot grote dreiging van Hezbollah aan de grens. Het grote risico is dat terroristische groeperingen en Iraanse proxies zich daar zullen vestigen, waardoor ze feitelijk worden beloond voor hun terroristische acties van 7 oktober.

DE TOEKOMST

Hoewel de toekomst onzeker is en de Joden een zware tijd doormaken, mogen we vertrouwen op Gods bescherming van het Joodse volk. Het is bemoedigend om te zien dat Joden en Bijbelgetrouwe christenen dichter naar elkaar toe groeien. Vanuit een eeuwigheids perspectief kunnen we dit ook zien als de strijd tussen het zaad van de vrouw en de slang (Gen. 3:15) en kunnen we de voetstappen van de Messias luider horen.

“Wanneer gij zult uittrekken tot den strijd tegen uw vijanden, en zult zien paarden en wagenen, een volk, meerder dan gij, zo zult gij voor hen niet vrezen; want de HEERE, uw God, is met u, Die u uit Egypteland heeft opgevoerd.”

(Deuteronomium 20: 1- 4)

JURIDISCHE OORLOG

Israël voert naast fysieke oorlogvoering (warfare) ook een diplomatieke strijd (lawfare), waarin internationale organisaties, zoals de EU en de VN, het internationaal recht misbruiken om Israël aan te vallen. Het IAF-parlementaire netwerk helpt Israël zich hiertegen te verdedigen en probeert het netwerk te voorzien van de juist informatie. Daarom was het essentieel dat parlementariërs onlangs Israël bezochten om de oorlogssituatie met eigen ogen te zien, informatie te verkrijgen en elkaar te bemoedigen.

STEUNEN

Het werk van IAF Europe is afhankelijk van donaties. Wilt u steunen? Scan de QR-code en doneer vrijblijvend een bedrag. Dit kan ook per overschrijving via de bank. Voor meer informatie: lvdoesburg@israelallies.org.

Bankgegevens:

IBAN: **NL581NGB00398092990**

Tnv: **Stichting Israel Allies Foundation Europe**

Ovw: **Gift + achternaam**

ANBI: **864065000**

Scan om te betalen

Werk als lid een nieuw lid!

Hebt u meegekeken naar de Algemene Politieke Beschouwingen of de samenvatting in het Week-journaal? Raakte de bijdrage van Chris Stoffer u en wilt u dat dit geluid versterkt wordt? Werk dan een of meer leden voor de SGP!

Help mee!

Je bent lid voor ruim 2 euro per maand. Dat is goedkoop ten opzichte van andere politieke partijen. Politieke partijen ontvangen subsidie op basis van het aantal zetels in de Tweede Kamer én het aantal leden. De SGP is voor ruim de helft van haar inkomsten afhankelijk van contributies (38%) en subsidies (42%). Voor elk lid krijgt de SGP ongeveer 8 euro subsidie.

Later presenteren we in De Banier een grote ledenwerfactie. Maar we kunnen nu al aan de slag. De SGP zit in de lift en politiek leeft! Alvast dank voor uw inzet!

Tips van Hans

1. Spreek mensen aan die je kent en waarvan je weet dat ze de partij een warm hart toedragen.
2. Vraag of ze de inzet van de SGP belangrijk vinden en maak duidelijk dat je met een lidmaatschap dat helder christelijke geluid versterkt.
3. Bereid je boodschap goed voor: wat kost het, wat krijg je ervoor en wat levert het de partij op.

6 redenen om lid van de SGP te worden

1. Je draagt bij aan betrouwbare, helder christelijke politiek voor het leven, voor het gezin en voor Israël. Je versterkt daarmee de slagkracht van de SGP.
2. Je ontvangt het partijblad *De Banier*.
3. Je wordt geïnformeerd over wat de SGP doet.
4. Je kunt meedenken, meespreken en meebeslissen.
5. Je kunt (lokaal) politiek actief worden.
6. Je kunt meedoen aan SGP-trainingen.

Belang SGP-geluid wordt alleen maar groter...

Woord houden. De Tien Geboden zijn gegeven met het oog op ons welzijn. Een land dat die geboden als uitgangspunt neemt, mag zegen verwachten. We staan voor het leven zelf, goed samenleven en dat wat daarvoor nodig is. Daarom zeggen we: bescherm kwetsbaar leven, zet het gezin centraal en investeer in veiligheid, ook die van de Joodse gemeenschap.

Een helder christelijk geluid. Vrijmoedig gebracht. Met open oog en hart voor de ander. Dat is de SGP.

De SGP kreeg bij de Europese verkiezingen van 6 juni meer stemmen dan ooit. Na de Algemene Politieke Beschouwingen staat de politiek weer in het middelpunt van de belangstelling. Een goede tijd om te investeren in ledenwerving! Het aantal leden per eind 2024 bepaalt mede de subsidie die de SGP in 2025 krijgt en daarmee de kracht waarmee ons helder christelijke geluid uitgedragen kan worden.

DOOR PETER SMIT

Dat ledenwerving loont, bleek onlangs in Yerseke. De plaatselijke kiesvereniging besloot present te zijn met een kraam op een *fair* bij het nieuwe kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeenten. Een groep enthousiaste SGP'ers wierf er maar liefst 83 nieuwe leden. Als meerdere afdelingen en leden de schouders onder ledenwerving zetten in de resterende weken van dit jaar, draagt dit bij aan versterking van het SGP-geluid in 2025.

HOE PAK JE DAT AAN?

Ledenwerving, hoe pak je dat aan? We bellen met het Zeeuwse Statenlid Hans Rottier, die zich met anderen succesvol inzette op de genoemde *fair*.

WAAROM ZETTEN JULLIE JE ZO IN VOOR LEDENWERVING?

"Het is de moeite waard. Daarmee help je politiek gegrond op Gods Woord verder. Het geeft niet alleen financiële steun, maar draagt ook bij aan de betrokkenheid."

WAT VERTELDE JE WANNEER JE IEMAND AANSPRAKT?

"Heel praktisch: wat kost het, wat krijg je ervoor en wat levert het de partij op. Het kost je ruim twee euro per maand. Je krijgt tienmaal per jaar *De Banier* en je mag meedenken en -beslissen. De partij krijgt daarbovenop nog zo'n 8 euro per lid aan subsidie van de overheid."

HEB JE TIPS VOOR SUCCESVOL LEDENWERVEN?

"We zorgden voor een goed aangeklede stand. Ons team was samengesteld uit ouderen en jongeren, allen herkenbaar in SGP-kleding. We hadden een prominente plek bij de entree, niemand kon om ons heen. Daar was het cateringplein en een opbodverkoop, waardoor er veel gelegenheid was om mensen aan te spreken. Het was prachtig weer, dat helpt ook. Mensen zijn goedgehumt en geven uit. Zo'n lidmaatschap kan er dan wel bij. Kortom, het momentum is belangrijk."

"De basis is relatie. Als je een kennis aanspreekt, dan heb je meer kans van slagen. Een markt van de eigen kerkelijke gemeente is dan ook een goede plek. Het is handig dat je geniet van het contact met mensen. Het automatisme waarbij men van generatie op generatie lid wordt, gaat ervan af. Mensen worden niet zomaar meer lid van een vereniging. Maar het is een kleine stap om voor ruim twee euro per maand politiek bij een open Bijbel te steunen. Dat is wel een gesprekje waard."

Op 6 juni stemden 227.610 mensen voor dit geluid. Ruim 30.000 daarvan zijn SGP-lid. Er valt dus nog veel te winnen!

- Als afdeling of kiesvereniging tips ontvangen en materialen bestellen om leden te werven? Ga naar sgp.nl/ledenwerving.
- Aanmeldingsformulieren zijn via deze weg opvraagbaar bij het partijbureau. Nóg beter is aanmelden via sgp.nl/wordlid.

Welkom

Het perfecte plaatje?!

Bezoek het ROV-congres voor ouders en opvoeders over maakbaarheid, prestatiedruk en omgaan met verwachtingen en verplichtingen in deze tijd.

 Driestar Educatief
Gouda

 DV Vrijdag
8 november 2024

 9.30 - 14.45 (incl. lunch)
Halve dag ook mogelijk

 € 37,50
Leden ROV gratis!

de stem van christelijke ouders

Een afwisselend programma met bezinning, lunch, verdieping, gesprekken en ontmoeting. Met diverse sprekers, workshops en kinderopvang. Lees er alles over op onze website!

Meld snel aan

Scan de QR-code of ga naar rovereniging.nl/congres

Luistert u al naar onze podcasts?

Redacteuren
Arno & Ralph

rd
reformatorisch
dagblad

De podcasts kunt u beluisteren via rd.nl of de RD-app

Schrijf u in voor de podcastnieuwsbrief via rd.nl/nieuwsbrieven en ontvang een mail als er een nieuwe podcast online staat.

Kijk voor ál onze podcasts op rd.nl/podcast

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

De omgekeerde wereld

Tsja, de Haagse propjes zijn er geweest. Welingelichte SGP'ers weten er al van: ik heb als Zeeuwse babbelaar de Residentie verlaten en ben nu aangemonsterd in Friesland. Letterlijk. Begin juli had ik het ware genoeg om in Fryslân welkom te worden geheten door de Commissaris des Konings aldaar, Arno Brok. Met een paar SGP'ers zijn we op het beroemde Statenjacht 'Friso' van de provincie wezen zeilen op het Sneekermeer. Ten bewijze daarvan kreeg ik van Zijne Majesteits Commissaris hoogstpersoonlijk een door hem getekend 'monsterboekje'.

Ik ben aangeland in het oostelijk gedeelte van Fryslân, tegen Drenthe aan. Het is zelfs zo dat als ik in de tuin ben (in Den Haag had ik niet eens een tuin) met m'n ene been in Friesland kan staan en met m'n andere been in Drenthe.

GRENSGEVAL

Dat ik een grensgeval ben is goed te zien als ik de oprit af rij. Sla ik af naar rechts dan rij ik op een semi-verharde weg Friesland in. Koers ik naar links, dan rijdt het karretje van mijn vrouw over een zandweg naar het vlakbij gelegen Veenhuizen. Dat oord was vroeger berucht als een gesticht (nu: 'inrichting') waar asociale, paupers en landlopers uit Amsterdam, Den Haag en Rotterdam naartoe werden gedirigeerd om heropgevoed te worden. Ik ga geheel vrijwillig. En voel me er nú op m'n plek en gemak. OntHagen gaat sneller dan ik dacht.

Nu wil het geval dat ik gevraagd ben om, ook na mijn zelfgekozen ballingschap, stukjes te blijven schrijven voor ons SGP-vaandel, *De Banier*. Maar onder het kopje Haagse propjes kan dat uiteraard niet meer. Kijk, zou ik in Drenthe zijn neergestreken, dan zou ik de Haagse propjes hebben kunnen vervangen door Drentse keien. Het dichtstbijzijnde hunebed ligt op loopafstand, iets wat ik als oud-aspirant archeoloog enorm weet te waarderen. Maar om nou met stenen van een paar ton te gaan schieten is wel erg zwaar aangezet. Mochten er suggesties zijn die bij de lezers opborrelen, dan verneem ik die gaarne.

OP VRIJE POTEN

Tenslotte nog dit. Waar ik nu vertoef is sprake van een wolvenplaag. De buurvrouw waarmee we onder één kap huizen, zij onder de pannen, wij onder het riet, zag er onlangs eentje in haar tuin scharrelen. Geen geruststellend vooruitzicht dat me streelt nu ik eerderdaags een Sultan de Tweede hoop te adopteren. En een andere buurvrouw, bepaald niet bang aangelegd, laat haar honden 's avonds niet meer uit uit vrees dat een van haar labradoedels hetzelfde tragische lot wacht als het hondje dat onlangs is gesneuveld op de Leusderhei.

Voor mijn vrouw is dat een fikse tegenvaller, want die had haar zinnen gezet op een paar schaapjes om het gras energiezuinig te maaien. Dat plan is voorshands van tafel omdat het EU-beleid' is

dat de vreedzame schapen achter de tralies moeten en de agressieve wolven op vrije poten mogen rondlopen. De omgekeerde wereld. De slotsom van dit alles: zowel in Den Haag als in Friesland hebben ze last van te veel beesten. Waren dat in 's Hage ezels, hier zijn het wolven. ◀

► Rondjes Residentie

Al ik gezond en gezind mag blijven, hoop ik nog af en toe rondleidingen te blijven verzorgen. Vanuit Fryslân is de aanrijtijd ruim twee uren, maar dat is overkomelijk. Zoals m'n oud-collega van het CDA altijd zei, zelf een Fries: vraag niet hoe het kan, maar profiteer ervan.

De eerstvolgende rondleiding staat gepland op **zaterdag 26 oktober**, een van de zaterdagen van de herfstvakantie. Het programma is wel iets aangepast, maar dat staat in de informatiemail die iedere aanmelder toegestuurd krijgt.

De aanmelding verloopt als vanouds:

1. mdebruyne@tweedekamer.nl
2. 06 1254 1741 - appen of bellen

Wees welkom!

Care4Life staat wél achter uw principes U heeft een keuze

Wilt u medische ingrepen zoals abortus provocatus, opzettelijk levensbeëindigend handelen en geslachtsveranderende ingrepen meeverzekeren in uw zorgverzekering?

Nee?

Maak dan dit jaar een principiële keuze. Kies uit overtuiging de Care4Life zorgverzekering, een complete en voordelige zorgpolis, maar zonder dekking voor behandelingen die niet passen bij uw levensovertuiging.

Care4Life kiest wél

Iedere ingezetene van Nederland is verplicht om een basis zorgverzekering af te sluiten. Deze biedt ook vergoedingen voor behandelingen en ingrepen waar u als gelovige bezwaar tegen heeft. Dankzij een amendement van de SGP en CU (in 2006), mogen verzekeringsbedrijven acht behandelingen van dekking uitsluiten. Care4Life maakt als enige gebruik van deze wettelijke mogelijkheid.

Vragen?

Stel ze op de Familiedagen
D.V. 29, 30 en 31 oktober 2024.
Of bezoek onze website!

Scan de QR-code en ontvang
een bericht als de premie
2025 bekend is!

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum

(hoofdredactie),

J.S. van der Ree Doolgaard

(eindredacteur),

M. de Bruyne, mw. W. de Jong

en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam

E info@sgp.nl

T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:

maandag t/m vrijdag,

9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUREAU

drs. J.W. van Berkum

E jwvanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75

E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85

E wi@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidscoordinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag

T 070 - 312 92 00

E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

T 070 - 318 30 45

E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu

europa.eu

I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl

I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.

E werner@treffendenco.nl

Gerechtigheid

Wie bij de Bijbel leeft, heeft vaak Bijbelse woorden en geschiedenissen in gedachten. Dat is goed. Het kan gezegend worden om volgens de Bijbel te leven. We belijden immers dat God woont en werkt in mensen door Zijn Geest en Woord.

Als het over politiek gaat, moet ik vaak denken aan het woord 'gerechtigheid'. Het begrip is oorspronkelijk duidelijk verbonden met een eigenschap van God. God geeft ieder het zijne. In de beoordeling daarvan is Hij volkomen zuiver. Daarom toont Hij over de zonde. Door Christus' offer en gehoorzaamheid is Gods gerechtigheid bevredigd en hersteld.

Bij welke politieke zaken komt 'gerechtigheid' zoal naar voren? Bijvoorbeeld als het over justitie gaat. De vraag of burgers met een kleine portemonnee juridische bijstand kunnen krijgen. Of dat er in de Nederlandse gevangenissen te weinig cipiers zijn en dat Nederlanders daarom hun straf moeten uitzitten in Estland.

Ik denk ook aan 'gerechtigheid' bij Israël en de vreselijke brandhaard in het Midden-Oosten. Als de grondslagen van het recht niet worden geëerbiedigd, is er geen vrede. Is er een volk dat dit zo langdurig heeft ondervonden als het volk Israël?

Ook wordt 'gerechtigheid' in verband gebracht met onze leefomgeving. Alles in ons leven is onderhevig aan gebrek en eindigheid. Het moderne levensgevoel heeft daarop een visie ontwikkeld. 'Duurzaamheid' is daarin een sleutelwoord. In dit ideale wereldbeeld ontziet de consumerende mens de natuurlijke hulpbronnen en leeft hij in een verzoende relatie met het planten- en dierenrijk.

DIEPERE GRONDSLAG

Inderdaad, 'gerechtigheid' raakt aan al deze thema's. En de Bijbelse gerechtigheid is normatief voor ons sociale leven. Maar het begrip heeft een diepere grondslag. We staan met God in rekening. Het recht dat Hij op ons heeft, hebben wij geschonden. Bijbelse gerechtigheid is er alleen om Christus' wil. Een wereld waarop gerechtigheid woont, moet wel de nieuwe wereld zijn. De huidige constellatie is door onze zonde dusdanig bedorven, dat herschepping nodig is. Voor gerechtigheid zijn we afhankelijk van Gods genade. Daarom roept de Bijbel ons op tot biddende gehoorzaamheid aan Zijn Woord en Wet.

GOD IS HET WAARDIG

Op ons als SGP'ers rust de hoge verantwoordelijkheid om deze noties in acht te nemen. En dat we ze verduidelijken en vertolken. Wat een zegen dat we ons daarvoor mogen inzetten. God is het waardig. Zijn dienst is een liefdedienst, en Zijn gerechtigheid oneindig. (Psalm 111:2 berijmd) ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

Jullie hypotheek. Gewoon **goed** en **voordelig** geregeld.

- › Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiser
- › Woningverhuur hypotheek
- › Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- › Hypotheek zonder verzekering
- › Overwaarde hypotheek voor 60+

**Onafhankelijk
advies**

**Verantwoord
en voordelig**

**Deskundig
en oplossingsgericht**

klanten beoordelen ons met een **9,4**

Hypotheek | Verzekeringen | Financieringen
Bel **0342 - 42 16 53**

DE Banier

ADIEU
MENNO!

- ▶ Afscheid van Menno de Bruyne
- ▶ De Bijbel voor premier Schoof
- ▶ Eindejaarsactie

Een keuken van goede huize

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasterdam
078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL

Luistert u al naar onze podcasts?

Redacteuren
Arno & Ralph

rd
reformatorisch
dagblad

De podcasts kunt u beluisteren via rd.nl of de RD-app

Schrijf u in voor de podcastnieuwsbrief via rd.nl/nieuwsbrieven en ontvang een mail als er een nieuwe podcast online staat.

Kijk voor ál onze podcasts op rd.nl/podcast

Menno, Adieu!

Het schijnt zo te zijn dat als je ouder wordt, je ook milder wordt. Misschien heeft dat niet alleen met de leeftijd te maken, maar vooral met alles wat je in die jaren hebt meegemaakt.

INHOUD

Menno,
Adieu!

19

Meditatie	5
Interview: Menno	6
Binnenhof	11
Haags nieuwsoverzicht	12
Voorzitter	15
Gedicht Ida Gerhardt	16
Afscheid Menno	18
Menno, Adieu!	19
Eindejaarsactie	21
Varia	22
Menno in woord&beeld	24
Haagse propjes	29
Column: macht	31

De laatste jaren schreef Menno wel minder propjes, maar ze kwamen nog wel. Toch kon je aan die Haagse propjes merken dat het leven z'n sporen tekende. Verhuizing vanaf z'n geliefde Binnenhof naar een apenrots... Je moet wel van beton zijn als je daar onbeschadigd van afkomt. Of, om niet meer te noemen nog één: de covidcrisis waarbij een sociaal wezen – zoals elk mens uiteindelijk – wordt geïsoleerd en het toekomstperspectief wazig wordt... Je moet wel buitengewoon immuun zijn om daar niet een alfa-, bèta- of gammaversie van mee te krijgen. Het maakt een mens gematigder, milder. Maar onder de oppervlakte en tussen de regels door, is dezelfde unieke, creatieve, conservatieve geest op te merken.

VLEUGJE MENNO

De Haagse propjes werden milder, maar het politieke klimaat werd wilder. Daarom kan een SGP'er in z'n lijfblad eigenlijk niet gemakkelijk zonder een gezond vleugje Menno.

DE BANIER IN TOP

Het is niet uit angst voor een Mennoloos tijdperk dat we dit keer een heel nummer vullen met de man die 14.763 dagen voor

de SGP actief was. Maar toch, afscheid zonder daarvoor even de vlag (lees *De Banier*) uit te steken, kan toch eigenlijk niet, vinden wij als redactie.

NIET MENNOLOOS

Gelukkig hebben we weinig moeite hoeven te doen om Menno ook in de toekomst, zo de Heere wil en wij leven zullen, een plekje in de SGP te laten behouden. In *De Banier* wordt dat een nieuwe rubriek. Zie daarvoor pagina 29. Voor de bezoekers van het Haagse blijven er 'Rondjes residentie'.

Er zijn (ook buiten deze *De Banier*) al heel veel mooie woorden gezegd, maar de beste samenvatting van alles staat op de omslag van deze editie: Adieu, Menno! ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

U kunt ons raadplegen bij geschillen maar -nog beter- ook ter voorkoming daarvan.
Recht op het doel af.
Recht door zee.

Moree Gelderblom Advocaten, aangenaam!

Kantooradres: Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

Jullie hypotheek. Gewoon **goed**
en **voordelig** geregeld.

- > Hypotheek voor starter, doorstromer of oversluiser
- > Hypotheek voor ondernemer vanaf 1 jaar zelfstandig
- > Woningverhuur hypotheek
- > Hypotheek zonder verzekering
- > Overwaarde hypotheek voor 60+

Onafhankelijk advies

Deskundig en oplossingsgericht

Verantwoord en voordelig

klanten beoordelen ons met een **9,4**

Hypotheeken | Verzekeringen | Financieringen

Albert Plesmanstraat 2 | 3772 MN Barneveld | Bel **0342 - 42 16 53** | vanommeren-fa.nl

- “Want Gij zijt mijn Steenrots en mijn Burcht; leid mij dan, en voer mij, om Uws Naams wil.”

Psalm 31:4

Laat u leiden

Deze *De Banier* staat in het teken van het afscheid van Menno de Bruyne. De afgelopen jaren kende ik hem als collega, buurman, reisgenoot en vriend. Het grote publiek kende hem als voorlichter, schrijver (van vooral ‘De Propjes’) en kenner van het Staatsrecht. Veel Banierlezers kennen hem ook als gids tijdens rondleidingen. In de loop der jaren trokken duizenden in het kielzog van Menno door de gangen en langs de achterkamertjes van de gebouwen van de Tweede Kamer. Volgend en luisterend.

Een gids in het Tweede Kamergebouw brengt je op plekken waar je anders niet zou komen. Hier in Costa Rica zijn gidsen zelfs van levensbelang. Wie verdwaalt in één van de uitgestrekte regenwouden die dit land rijk is, bevindt zich in levensgevaar.

LEVENSGIDS

In de Bijbel openbaart God Zich ook als een Gids. Als een God die mensen in hun aardse bestaan onmisbare richting geeft en, bovenal, Woorden van Eeuwig Leven heeft (Johannes 6 vers 68).

Vele gidsen en stemmen dienen zich in dit aardse leven aan. Valse goden die gouden bergen beloven, gezondheid of eeuwig geluk. De stem van de Mammon weet, geraffineerd, ook anno 2024 duizenden met geld en goed te verleiden.

David bidt in Psalm 31 om de leiding van God. Een belangrijk gebed te midden van al die andere stemmen, lokroepen en gidsen. Dit moet ook dagelijks ons gebed zijn. Leid mij Heere God, ga mij voor, wijs mij door Woord en Geest Uw weg (Psalm 25).

‘VOLG MIJ!’

God daalt in Zijn Zoon Jezus Christus genadevol af naar de aarde. ‘Volg mij’, klonk Zijn stem destijds. ‘Volg Mij’ roept

DS. H. MEIJER
San José, Costa Rica

Hij ook ons vandaag de dag op!
“Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven!”
(Johannes 14 vers 6)

Bewandel niet langer wegen buiten en zonder God, maar; “Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.”
(Mattheus 4 vers 17)

“Zo gij Zijn stem dan heden hoort, Geloof Zijn heil- en troostrijk woord; Verhardt u niet, maar laat u leiden.”
(Psalm 95 vers 4 berijmd)

Eenieder die deze oproep in de wind slaat en andere stemmen en gidsen volgt in het leven, laat zich leiden door een blinde en zal in de gracht vallen (Lukas 6 vers 39). Maar eenieder die zich door God laat leiden en zich laaft aan het rijke Evangelie, dat heil- en troostrijke Woord, weet dat zijn voetstappen niet zullen wankelen (Psalm 17 vers 5).

BESTEMMING

Deze trouwe God als Gids wens ik Menno de Bruyne en u allen toe. Wie in de wandelgangen van de Tweede Kamer Menno als gids volgt, komt na veel prachtige verhalen, weer terug bij het startpunt. Wie in dit leven de God van Israël volgt, komt straks Eeuwig Thuis. ◀

“Uitkijkend over de stad, zag ik het uitdoven van het laatste licht”

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD EN JAN SCHIPPERS

Het is al donker als het geelblauwe gevaarte zich langzaam in beweging zet vanaf het Amsterdamse treinstation in de richting van Den Haag. Aan de ene kant van het gangpad zit een aantal heren tegenover elkaar op een vierzitsplek. U kent ze wel: twee tegenover twee, een uitstekende plaats voor een goed gesprek. Eerst gaat het nog even over het bezochte concert, maar bij wat ze verder te bespreken hebben, valt vooral op dat ze aardig wat letters gegeten hebben. Aan de andere kant van het gangpad zit een man met een krant. Hij leest.

“Hé, hebben jullie die documentaire ‘De mannen van de SGP’ bij de EO gezien?”
Ja, die hadden ook de andere drie gezien.
“Ik vond het toch eigenlijk best bijzonder, want die wereld ken ik eerlijk gezegd helemaal niet. Ik heb er wel een beeld bij gehad, maar eigenlijk is die meneer Van der Vlies een heel fatsoenlijke kerel die ook nog eens dingen zegt waar ik het eigenlijk wel mee eens ben.”
Gevieren komen ze toch wel tot de conclusie dat het beeld dat zij van die SGP'ers hebben, eigenlijk niet strookt met de gedocumenteerde werkelijkheid.

De krantlezende man aan de andere kant van het gangpad is opvallend diep verdiept in zijn grote krant. Het is zo'n *broadsheetformaat*, zoals je die in 2006 nog regelmatig tegenkomt en waar je zo goed onopvallend achter kunt bivakkeren. Deze, op het eerste gezicht zo geïnteresseerde nieuwslézer, is eigenlijk een veel intenser geïnteresseerde nieuwslúisteraar.

Als het gespreksonderwerp door het viertal voldoende is besproken, is het voor deze luisteraar tijd om zijn krant te laten zakken.

Een van de vier vrienden die schuin tegenover de krantenlezer zit, knippert met zijn ogen en stoot zijn buurman aan. Die man, gehuld in Brits tweed... “Maar dat is toch...?” De voormalig krantenlezer houdt z'n gezicht nog in de plooi. “Ja, dat is hem echt. Hoe bestaat het...”

Dan neemt de man-in-tweed het woord: “Heren, ik zie dat u me herkent. En ja, ik vind het toch wel leuk om u te laten kennismaken met een echte, loslopende SGP'er. Dit is 'm dan.” Wat volgde, was een heel leuk gesprek, dat ook nog doorging op het station van Den Haag.

De achtergrond van deze geschiedenis verbeeldt een kernpunt uit het werkzame leven van Menno de Bruyne, onze man-in-tweed.

OPEN HOUDING

Vanaf 1 juni 1984 tot en met 31 oktober 2024 heeft hij altijd aangedrongen op meer openheid. Dat wil zeggen: de SGP moest meer laten zien waar ze voor staan. Daar hoeven we ons niet voor te schamen. “Sóms merk je dan dat mensen zich aangesproken en aangetrokken voelen – ondanks onszelf, moet ik daarbij zeggen.”

“Vóór mijn tijd bleek dat ook al bij een Kamergriffier. De man werd zo geraakt door wat onze Kamerleden zeiden dat hij niet alleen SGP ging stemmen, maar ook later een regelmatige kerkganger werd en het – naar ik hoop – nu beter heeft dan toen.”

“Deze openheid was nodig, omdat er zoveel vooroordelen over ons leven en die kunnen op een gegeven moment ook heel schadelijke vormen gaan aannemen.”

De totstandkoming van de genoemde EO-documentaire ligt in het verlengde van de beruchte 'vrouwendiscussie'. En dat was een ruzie die desastreuze effecten had. “Want meningsverschillen en ruzie met de mensen buiten de SGP hoort er wel een beetje bij, maar intérne ruzies zijn verwoestend. Deze toestanden zorgden voor enorm veel vooroordelen in de wereld om ons heen. Zodanig veel dat we tegen elkaar zeiden: ‘Hier moeten we iets mee, want het heersende beeld van ons staat haaks op wie we echt zijn!’.” Zo kwam het dat er, op voorspraak van onze voorman Van der Vlies, door het hele fractieteam en in overleg met de partijvoorzitter werd besloten om de televisiecamera toe te laten en onszelf te laten filmen. Alles mochten ze meemaken en (op het gebed na) ook alles uitzenden.

De documentaire ‘De mannen van de SGP’ uit 2006 is nog steeds terug te zien op het YouTubekanaal ‘Binnenhof NL’.

VOORLICHTING GEWENST

Ook de komst van Menno de Bruyne naar de Tweede Kamerfractie van de SGP was een gevolg van een soortgelijk streven. Het percentage stemmers voor de SGP liep terug in de vroege jaren 80. Er moest een verandering komen om het tij te keren. Althans, voor zover het de menselijke inspanningen betreft. "Van der Vlies (toen nog onder fractieleider Van Rossum) pakte dat op. Er moest iemand als persvoorlichter aangetrokken worden. Van der Vlies was de vernieuwer die met dit idee kwam." "Ik moet bekennen dat ik me ook altijd heb afgevraagd hoe dat is gegaan. Waarschijnlijk ben ik aangenomen tijdens een zonsverduistering, toen niet alles even helder gezien kon worden. Maar ik kreeg dan ook de zwaarste sollicitatieprocedure die ooit voor een fractiemedewerker is toegepast: ik werd door het voltallige hoofdbestuur gekeurd. Dat was natuurlijk een gezelschap waar ik (ook nu nog, maar anders) hoog tegenop keek. Om mijn kansen te vergroten, had ik ook korter haar en donkerder kleding dan normaal." "Bij het partijbureau had je Rinus Dankers – een naam die ik met ere noem. Hij was mijn referentie die ik al vaak had ontmoet in mijn studietijd, toen ik de kleine partijen en met name de SGP onderzocht. Als ik wat wilde weten, ging ik naar Dankers. Hij zorgde vooral voor de interne communicatie; de communicatie naar raden en Staten waar SGP-fracties vertegenwoordigd waren."

16 KAMERLEDEN

Voor mediacontacten moest je toch meer op het Binnenhof zijn. En zo kreeg Menno dus zijn rol vanaf 1 juni 1984.

Hij heeft zijn werk mogen doen onder de helft van alle Tweede Kamerleden die de SGP tot op heden heeft (gehad). Hij begon onder Van Rossum, Van Dis jr. en Van der Vlies. Daarna kwamen J.T. van den Berg, Van der Staij, Dijkgraaf, Bisschop, Stoffer, Van Dijk en Flach. Ook de Eerste Kamerleden, de Binnenhofbewoners van de andere zijde, heeft Menno voor het overgrote deel meegemaakt: Abma, Barendregt, G. van den Berg, Holdijk, Van Dijk, Schalk en De Vries. "Te midden een versnipperd politiek landschap zijn we een partij met een ankerpunt gebleven. Dat heb ik ze allemaal horen uitdragen. Ieder deed dat op z'n eigen manier en met eigen gaven."

SLOTAKKOORD

Op de dag dat Menno geïnterviewd wordt voor *De Banier* is het meteen ook zijn laatste werkdag. Hij haast zich van het ene interview naar het andere. Maar vanmorgen kreeg hij toch al een bemoediging. Op de heenweg naar het Kamergebouw was een deel van de weg zo mooi bekleed met herfstblad en zo mooi omlijst door nevels en diffuus licht dat hij heel bemoedigd dit slotakkoord komt geven.

WOORDJES

Zodra de interviewers beginnen over de activiteiten en de benodigde kwaliteiten, blijkt dat we hem met pluimstrijkerij juist tegen de haren in strijken. Zo dienen we het feit op dat hij zóveel heeft geschreven en zo druk doende was met taal. Alle verkiezingsprogramma's vanaf 1984 (op één na) heeft hij geschreven. Dat is voorwaar geen kleinigheid! Maar zodra het voor ons zonneklaar is dat de geïnterviewde over veel verbale vaardigheden beschikt, ontglipt hij ons weer... gebruikmakend van zijn verbale vaardigheden. Maar toch even, Menno, al die verkiezingsprogramma's en slogans. Dat is toch wat! "Ik heb ze geredigeerd, tot een geheel geprobeerd samen te brengen. We hebben er nooit meer dan drie zetels mee gehaald, maar dat doet er misschien ook niet zoveel toe. Ik heb weleens gezegd: 'Ik kan niet zo heel veel dingen, maar wat ik in elk

geval wel kan, is woordjes in een enigszins zinvolle volgorde achter elkaar zetten'. Bij de ChristenUnie wordt dat overigens betwijfeld." Vervolgens worden de interviewers ongemerkt het rijk der 'propjes' ingeleid.

HAAGSE PROPJES

De herkomst van de propjes is al vaker beschreven, maar twee belangrijke inspiratiebronnen zijn wel ds. J.T. Doornenbal en ene heer Wiegel. Deze roemruchte VVD'er kon na de 'nacht van Wiegel' natuurlijk niet al te opvallend in een SGP-lifblad worden geprezen, maar in een opiniërende rubriek als 'Haagse propjes' werd daarvoor een ruimer podium geboden. De proppenschieter spreekt zo enthousiast over deze inspiratiebronnen dat ook onze lezers er niet vreemd van moeten opkijken als een naam als Wiegel – een man die nu zijn persoonlijke vriend is geworden – niet voor het laatst wordt genoemd... Maar ja, de propjes raken op. Wie helpt hem uit de brand?

OP DE PROPPEN

"Ik hoop nog een boek te gaan schrijven", heeft Menno ons herhaaldelijk toevertrouwd. Dus, alle vragen over hoogte- en dieptepunten zal hij niet uittreuren gaan beantwoorden. Bij elk interview in deze afscheidperiode komen er weer nieuwe anekdotes op de propjes.

Desgevraagd wil hij er nog wel op ingaan als het wat persóónlijkere ervaringen betreft, want dat de omwenteling in de tijd van Fortuyn een ingrijpend moment was, zal niemand verbazen. Nee, dichter bij huis raakt het vooral als er interne onrust ontstaat. "Het is een politieke wetmatigheid: als er interne ruzie is, leidt dat tot verlies. En die schade werd ook geleden, want in 1994 verloren we onze derde zetel, terwijl iedereen dacht dat de SGP wel een 'abonnement' had op de drie zetels. Maar het is niet alleen het electorale verlies dat pijn doet. Ook je geloofwaardigheid wordt erdoor ondergraven. Dat raakt onze partij nog eens extra."

KAPOTTE MENSEN

"Nóg persoonlijker heb ik de pijn gevoeld in de tijd van de mond-en-klauwzeercrisis (MKZ) in 2001. Bas van der Vlies en ik waren beiden dierenliefhebbers. Hij had her en der in de partij laten weten: 'als je nu getroffen en in je omgeving hebt, laat het ons dan weten. Dan bel ik ze op.' Dat waren een soort pastorale gesprekken - héél moeilijke gesprekken. 300.000 dieren zijn geruimd en dat om economische redenen. Het vlees mocht niet meer geëxporteerd worden. Brussel had dat gedictieerd. Ik heb toen uit naam van Van der Vlies nog een vlammend artikel in de kranten geschreven, dat het een grote schande is en een aanklacht tegen de mensheid.

We zijn ook op bedrijfsbezoeken geweest. Ik kan me nog een zo'n bezoek herinneren aan een boerderij in oost-Gelderland waar een in meer dan 100 jaar zorgvuldig opgebouwd familiebedrijf net geruimd was... Je hoort mensen weleens zeggen dat ze ergens 'kapot' van zijn. Nou, daar heb ik 'kapotte' mensen gezien. Die beelden zie ik nóg."

LIEVE ACHTERBAN

Naast de persoonlijk pijnlijke herinneringen zijn er ook de onbetaalbaar mooie momenten. "Mijn beste herinneringen bewaar ik aan de rondleidingen. Daar ben ik nou echt dankbaar voor: de liefde voor de partij, de dankbare, oprecht geïnteresseerde en vaak bescheiden houding van mensen. We hebben zo'n trouwe, zo'n loyale en lieve achterban! Ik weet dat er etters tussen kunnen zitten, maar die geven zich kennelijk niet op voor de rondleidingen.

Ook het rondleiden van jongeren gaf veel voldoening en waardering, al moest je dat vaak wel uit andere woorden afleiden. Als je woorden hoorde als 'stoer', 'gaaf', 'vet', 'chill',

'ziek'/'sick' of 'kapot...' (vroeger kende ik er meer), dan wist je: dat zit goed."

DANKBAARHEID

Over dankbaarheid gesproken... We leven in de tijd van dankdag. "Als er één reden heeft om dankbaar te zijn - ondanks en dankzij alles - dan ben ik het toch wel. Daar ligt heel veel in, maar als ik nu terugkijk, kan ik dat niet ontkennen. En het klinkt wellicht onlogisch, maar ik voel ook voor de toekomst al wel 'dankbaarheid', want de toekomst ligt niet in onze hand. Ik zie uit naar de dankdag, maar ik zie er ook een beetje tegenop, omdat er dan zo ontzettend veel opborrelt."

AFSCHEID

Het afscheidnemen is al een tijd terug begonnen. "Alle werkkamers (dertien in totaal) ben ik nog eens langsgestaan, vlak voordat we moesten verhuizen. Het Binnenhof was een dierbare plek."

"Innerlijk heb ik onlangs al afscheid genomen van Den Haag. Ik zat hier op de zevende verdieping op een avond te werken toen het laatste licht doofde boven de Noordzee. Dan ligt daar de stad waar je 40 jaar met lief en leed hebt rondgelopen, waar álles ligt... Ja, dan wordt het je even te veel, maar ook dat was goed. Na een half uur heb ik de speech voor Chris, waar ik mee bezig was, afgerond. Dat moment zal ik niet snel vergeten. Niet omdat het licht zo mooi was, maar het beeld van het dovende licht aan de einder. Dan wordt de sluier even iets verder opgetrokken. 40 jaar. Ja, dat was bijzonder."

"Het is weleens door me heen geschoten toen ik hier zat te mijmeren: wat als de bazuinen nu plotseling gaan klinken, terwijl ik hier uitkijk over de stad. Dat zou wat zijn!" ◀

**EXCLUSIEF
IN HOUT
SINDS 1923**

Kozijnen

Deuren

Maatwerk

Rhenen | de-grebbe.nl

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

BLIJ MET DE SPOEDWETROUTE

De eerste begrotingen van het nieuwe kabinet zijn in behandeling tijdens het schrijven van dit artikel. Een kabinet waarmee het tot nu toe niet saai is. Iedere week en geregeld meermalen per week komen er verrassingen naar buiten.

Het onderwerp dat de meeste aandacht trekt zijn de vorderingen omtrent de asielmaatregelen. Sinds de Algemene Politieke Beschouwingen van september is de grote vraag: wordt het noodwetgeving of wordt het spoedwetgeving.

Nu zal het de meeste Nederlanders niet zoveel uitmaken. Als men asielmaatregelen wil om de asielstroom in te perken, dan het liefst zo snel mogelijk. Als men geen inperking wil van de asielstroom, dan heeft men het liefst dat de wetgeving met betrekking tot de asielmaatregelen de eindstreep niet haalt.

INPERKING ASIELSTROOM

De SGP is al jaren helder: wij willen een inperking van de asielstroom. Omdat onze jonge mensen niet meer aan een woning komen. Omdat het onderwijs het niet aan kan. Omdat de zorg het niet aankan. Nederland is, op Malta na, het dichtstbevolkte land van Europa. In ons land is ruimte voor echte vluchtelingen, die hun leven niet zeker zijn. En dan

heeft het onze voorkeur om hier mensen op te vangen die vanwege hun christelijk geloof worden vervolgd. De aantallen moeten echter niet onbeperkt zijn. Als de problemen in het land van herkomst zijn opgelost, dan moeten mensen bij voorkeur ook weer terug, zodat ze voor zichzelf en voor dat land van herkomst een toekomst op kunnen bouwen.

SPOEDWETGEVING

Inmiddels is de kogel door de kerk. Net voor het herfstreces is duidelijk geworden dat het kabinet kiest voor spoedwetgeving. Wij zijn daar blij mee. Het is de zuiverste route, omdat de wetgeving eerst in het parlement wordt behandeld en pas daarna van kracht wordt.

HARTELIJK DANK, MENNO!

Op de SGP-burelen was het de afgelopen weken ook spannend. Na ruim 40 jaar trouwe dienst neemt onze Menno de Bruyne afscheid. Het is haast niet voor te stellen: een SGP-fractie zonder Menno. Dat vinden niet alleen wij, dat vindt ook

de buitenwereld. Velen zijn de afgelopen weken langs geweest om nog een laatste gesprek met Menno te hebben. Heel bijzonder was het moment op dinsdag 22 oktober bij aanvang van de plenaire vergadering. Bij hoge uitzondering werd afscheid genomen van Menno in de plenaire zaal. Dat gebeurt nagenoeg nooit bij een persoon die geen Kamerlid is. De lange roffel op de bankjes tekende de waardering die er bij vriend en vijand is voor de wijze waarop Menno de SGP, maar zeker ook het parlement in de volle breedte heeft gediend.

Op verschillende momenten zal nog afscheid van Menno worden genomen. Gelukkig is Menno niet helemaal weg. De befaamde rondleidingen en Banierbijdragen blijven voorlopig. Vanaf deze plaats willen we Menno hartelijk dankzeggen voor de vriendschap, voor het vele werk voor de fractie en voor zijn inzet om de staatkundig gereformeerde beginselen tot uiting te brengen in het parlement. ◀

Een actueel overzicht van het Haagse werk van de SGP. Als eerste op de hoogte zijn?
Volg ons dan ook op sociale media en bekijk elke vrijdag het nieuwe SGP-Weekjournaal.

Samidoun niet welkom in Nederland

Organisaties als Samidoun, die antisemitisme verspreiden en terreur verheerlijken, horen niet thuis in de Nederlandse rechtsstaat. De motie van SGP-Kamerlid Diederik van Dijk en JA21 die het kabinet oproept om Samidoun op de nationale sanctielijst terrorisme te plaatsen werd op 8 oktober aangenomen door een meerderheid van de Tweede Kamer. ◀

Een Bijbel van onschatbare waarde

Tijdens het begrotingsdebat van Algemene Zaken overhandigde Chris Stoffer een Bijbel aan premier Schoof. Toen de Kamervoorzitter aangaf dat dit 'cadeau' in het geschenkenregister van de Kamer opgenomen moest worden zei Stoffer: "Zet er maar bij: van onschatbare waarde". ◀

Herdenking 7 oktober

Op maandag 7 oktober kleurde de Dam in Amsterdam blauw-wit met een enorme Israëlische vlag. Tijdens de bijeenkomst waar naast Chris Stoffer ook Opperrabbijn Jacobs sprak, werden de slachtoffers herdacht die op 7 oktober 2023 op een gruwelijke wijze werden vermoord door Hamas. ◀

Een oude opgeblazen proefballon

Tijdens de begrotingsbehandeling van Binnenlandse Zaken pleitte Silvio Erkens (VVD) voor een kiesdrempel om zo versplintering tegen te gaan. Terwijl het probleem vooral is dat kiezers niet tevreden zijn met het beleid van de grote partijen en er daarom kleinere partijen bestaan. Erkens diende een motie in. Wat bleek bij de stemmingen? Het plan van de VVD werd door geen enkele andere partij gesteund, daarmee is er - gelukkig - geen draagvlak voor dit slechte idee! ◀

Algemene Politieke Beschouwingen EK

In de Eerste Kamer vonden op 8 oktober de Algemene Beschouwingen plaats. De bijdrage van SGP-senator Peter Schalk stond in het teken van stilte. Ook sprak hij premier Schoof onder andere aan op de stijgende abortuscijfers. ◀

Afscheid Menno

De trouwe dienst van onze gewaardeerde collega Menno zit er na ruim veertig jaar op. Hij verlaat het Haagse en gaat in Friesland genieten van zijn welverdiende pensioen. Ook Kamer voorzitter Bosma besteedde aandacht aan het vertrek van Menno de Bruyne. Gelukkig kunt u in de Banier nog wel genieten van zijn geschreven stukjes. Menno, tot ziens! ◀

Vijfprongweg 5
6733 JH Weterom

06-11989213

www.jbdakenwand.nl

DAK & WAND

DAK EN WAND BEPLATING VOOR RENOVATIE EN NIEUWBOUW

 elkekast
opmaat

WIM VAN WOLFSWINKEL

*Bezoek onze
showroom voor
inspiratie en
advies.*

Barneveld • 0342 42 34 04 • elkekastopmaat.nl

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN** BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

Eigen schuld

Het was werkelijk een inspirerende bestuurdersconferentie op 4 en 5 oktober in Leusden. Met als titel "Eigen schuld... dikke verantwoordelijkheid" werden we meegenomen naar de rafelranden van Nederland. Armoede, schulden en jeugdproblematiek. Veel erger dan we dachten.

Dit soort conferenties worden jaarlijks georganiseerd door onze actieve bestuurdersvereniging, de BSV. Onder leiding van een betrokken bestuur met als voorzitter Evert Jan Nieuwenhuis, burgemeester van Waddinxveen. Ze zijn bedoeld voor onder andere raadsleden, wethouders en burgemeesters. De thema's zijn altijd leerzaam en van de onderlinge gesprekken krijgen de deelnemers geen genoeg. Dus... van harte aanbevolen bij BSV-leden!

WIST U...?

Prof. Nadja Jungmann, bijzonder hoogleraar in Amsterdam op het gebied van sociale zekerheid, armoedebestrijding en schuldhulpverlening, nam ons mee in de wetenschappelijke cijfers over hoe het erbij staat in Nederland. Dat viel niet mee. We schrokken. Wist u dat in ons rijke Nederland een derde van de huishoudens moeilijk rond kan komen? ...dat een vijfde van de huishoudens met deurwaarders te maken heeft? ...dat ongeveer 700.000 huishoudens met schuldenproblematiek te maken heeft en dat daarvan nog geen 5% uitzicht heeft op een schuldenvrije toekomst? ...dat chronische geldzorgen veel stress geven, impact hebben op ons denken, doen en onze gezondheid? ...dat

kinderen van deze huishoudens slechter scoren op school?

Nogmaals, we schrokken, maar onze wethouders en raadsleden herkenden dit grote probleem. Prof. Jungmann belichtte ook de psychologische kant. Vanaf de zijlijn zeg je al gauw algemeenheden: ze moeten maar eens gaan werken, niet van die dure spullen kopen en nog meer van die opmerkingen waaruit blijkt dat we de problematiek niet kennen. Want die jongen uit een bijstandsgezin, die soms opmerkingen krijgt over zijn simpele T-shirt in de winter, heeft eenvoudig geen geld voor iets anders. Die bijstandsmoeder met een kind moet wekelijks kiezen tussen een beetje schuld afbetalen of haar kind te eten geven. Dan kies je voor je kind, maar de schuld loopt op. Wat een ellende, meestal gepaard met grote eenzaamheid!

Ik bedacht dat dit onze achterban niet zo lijkt te treffen. Natuurlijk is daar ook verborgen armoede, maar dat wordt meestal onderkend door de diaconie van de kerk. Dat is een zegen voor deze mensen. Na dit indrukwekkende verhaal vertelde majoor Robert Paul Fennema van het Leger des Heils hoe het 'leger' probeert iets te doen voor deze mensen

aan de rafelranden. De workshops pasten er naadloos bij.

Ds. W.J. van Gent hield ons voor wat de Bijbel over deze problematiek zegt. Uitgangspunt was het sabbatsgebod uit Deuteronomium 5. Dit vierde gebod heeft een diepere laag dan we meestal denken. Het gaat allereerst over het heiligen van Gods dag, maar hier wordt ook nadrukkelijk gewezen dat dit ook de dienstknecht en de dienstmaagd gold. Dat betekende dat Israël moest gedenken dat ze allemaal dienstknecht geweest waren in Egypte, lijdend onder armoede, honger en bijzonder moeilijke omstandigheden. God had hen daaruit geleid. Schuld kon zelfs kwijtgescholden worden met het jubeljaar. Daarom: heb aandacht voor de zwakken in de samenleving! Hier blijkt dat de SGP een Bron heeft waaruit zij kan putten voor goed armoedebeleid. Hebt uw naaste lief is niet voor niets een tweede hoofdbod. Inderdaad... een grote verantwoordelijkheid voor de SGP. Het was een richtinggevende conferentie! ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

Christus als hovenier

Zij dacht dat het de hovenier was. Joh. 20:15

Eén Rembrandt kende als kind ik goed:

de Christus met de grote hoed

wandelend in de ochtendstond.

En, naar erbij geschreven stond:

Hij was een hovenier.

En nóg laat ik mijn tranen gaan

als in de gaarde ik Hem zie staan,

en - wat terzijde - in stille schrik

die éne, zij die dacht als ik:

Het was de hovenier.

O kinderdroom van groen en goud -

géén die ontnam wat ik behoud.

De laatste hoven naderen schier

en ijler wordt de ochtend hier.

Hij is de hovenier.

Ida Gerhardt, *De Hovenier*, Amsterdam, 1961

Verblijden met een gedicht

**22 oktober 2024, 15.15 uur,
plenaire zaal Tweede Kamer.
Aan het woord is
Kamervoorzitter Bosma:**

“Aan de orde is: het afscheid van Menno de Bruyne, die 40 jaar excelleerde op het Binnenhof en ook nog even hier (het tijdelijke onderkomen van de Kamer, red.). Officieel was hij natuurlijk fractievoorzitter van de SGP, maar hij heeft al die jaren natuurlijk ook gefunctioneerd als wandelende encyclopedie van de Kamer, de vraagbaak op het gebied van elke vraag inzake de parlementaire democratie: de omgevallen boekenkast, inzake de Staten-Generaal, of de geschiedenis van het Binnenhof. Kennis die hij tentoonspreidt bij zijn legendarische rondleidingen. Daarnaast is Menno natuurlijk ook een stijlicoon, ook vandaag weer; met zijn tweedjasjes, ribbroeken en Britse petten... zo weggelopen uit het Britse parlement. Over twee weken is het officiële afscheid, Menno, maar nu even kort dit: vanaf volgende week ga je ‘ont-Hagen’ (zoals je het zelf noemt) in Friesland. Je gaat afkicken. Jij, als geboren Zeeuw, gaat het nog moeilijk krijgen. (...) Het ga je goed, Menno!”

De Kamervoorzitter moet een eind maken aan het aanhoudende, waarderende geroffel op de Kamerbankjes.

CHRISTUS ALS HOVENIER

Dat Menno juist onder deze Kamervoorzitter afscheid neemt, heeft

als voordeel dat een gezamenlijke liefde kan worden ingezet bij het afscheidswoord. Kamervoorzitter Bosma begint elke parlamentsdag namelijk met een gedicht uit de Nederlandse literatuur. Bij Menno dacht hij daarmee ook aan het juiste adres te zijn. “Of ik je kon verblijden met een gedicht, was gister mijn vraag. Het antwoord luidde ‘ja’. Dat werd het gedicht *Christus als hovenier* van Ida Gerhardt.”

De Bijbelse geschiedenis van Christus’ verschijning aan Maria Magdalena wordt verkondigd in de Evangeliebeschrijving van Johannes. De Evangelieboodschap van de Opgestane wordt in 1638 verbeeld door Rembrandt van Rijn. De beleving van Ida Gerhardt, die zij weerspiegeld zag in Rembrandts Maria Magdalena, wordt verbeeld in het gedicht *Christus als hovenier*.

Menno’s wens om Christus’ naam blijvend in het Nederlandse parlement te laten klinken, komt tot uitdrukking in het laten voordragen van deze dichterlijke vertolking. Zo eindigt een loopbaan met de Oorsprong aller dingen. Zo begint een nieuwe levensfase met het getuigenis dat de tweede Adam is opgestaan uit de doden en het uitzien dat Hij ook in de ‘laatste hoven’ verrassend aanwezig zal zijn.

CHRISTUS NAAM GENOEMD

Je hoeft geen groot Mennokenner te zijn om aan zijn gezicht te kunnen zien dat de

zorgvuldig gekozen woorden en de tussenliggende onuitgesproken zaken hem in dit moment van afscheid raken. In het SGP-weekjournaal zegt hij zelf waarom hij juist dit gedicht heeft gekozen: “Omdat het een heel mooi gedicht is en ook een heel mooi getuigenis. Bij dat gedicht herinner ik me ook dingen die voor mij heel wezenlijk zijn geweest en nóg wezenlijk zijn in mijn leven. Ik vond het heel mooi dat Kamervoorzitter Martin Bosma het voor wilde lezen, want het was ook een christelijk getuigenis, waar Christus naam uitdrukkelijk genoemd is. Ja,... een mooier afscheid kun je dan niet hebben.”

DE ROL VAN HET GELOOF

Omdat het geloof zo’n duidelijke motivatie is, wordt hem in hetzelfde weekjournaal ook gevraagd naar de rol van het christelijk geloof in de 40 arbeidsjaren bij de SGP.

“Het belangrijkste wat de SGP in het parlement moet blijven doen, is het Woord uitdragen, verwijzen naar de dingen die belangrijker zijn dan politiek en die boven ons uitgaan. Dáár draait het in dit leven om; voorbereiding op dat wat gaat komen. Ja, dát is het hart van ons verhaal. Als dat verloren gaat, mogen ze de tent wat mij betreft wel sluiten.” ◀

SJON VAN DER REE DOOLAARD

Adieu Menno!

We weten het: aan alles in dit ondermaanse komt een einde... En dat er ook ééns een moment zou aanbreken, waarop Menno zou afzwaaien, kan dan ook moeilijk een verrassing heten. En toch is het moeilijk te bevatten, juist door die lange duur en die zichtbare en hoorbare aanwezigheid van Menno al die jaren. Menno is niet zomaar een medewerker die komt en weer gaat. Hij hóórt gewoon bij de SGP.

DOOR KEES VAN DER STAAIJ

OULD-PARTIJLEIDER EN COLLEGA VAN MENNO (1998-2023)

Niet voor niets is Menno vraagbaak genoemd, wandelende encyclopedie. Natuurlijk, tegenwoordig kun je heel veel digitaal opzoeken. Heel wat anders dan in het papieren tijdperk waarin Menno begon. Maar toch heeft het meerwaarde iets uit de mond van Menno te horen, compleet met smakelijke anekdotes. En bovendien is het veel makkelijker zoeken in de parlementaire geschiedenis als je van Menno begrepen hebt wat er te vinden is.

MENNO IN ACTIE

Zoals bij ieder mens, zie je bij Menno ook duidelijk terug dat hij floreert als hij mag doen waar hij goed in is en waar hij blij van wordt: rondleidingen! Iemand die een rondleiding van Menno heeft gekregen in de Tweede Kamer, vergeet dat nooit meer. Sprankelend, humoristisch, leerzaam. Heel wat jongeren hebben van Menno op een bijzondere manier meegekregen waar het in democratie en rechtsstaat om gaat. Als hij van rumoerige jongeren in de wandelgangen klaagzangen had aangehoord over het geklets in Den Haag, was het Menno's tijd in actie te komen. Dat gebeurde in de oude, prachtige Handelingenkamer, waar Menno ze de fraai uitgevoerde boeken liet zien met de 'Handelingen', de woordelijke verslagen van de Kamervergaderingen. Dan wees zijn vinger op het gapende gat, de boekenplank waar een rijtje boeken ontbrak: "Dat waren de oorlogsjaren. Toen moesten we allemaal onze mond

houden van de bezetter.". Dat maakte steevast indruk! Een ongeëvenaard lesje burgerschap.

Vraagbaak, voorlichter, rondleider... Maar Menno was meer dan dat alleen. Hij was ook een belangrijk raadsman, voor de partij en de fractie. Dat ging zeker over de communicatie: niet wrijven in een vlek? Of juist de kans pakken om feiten goed op een rij te zetten? Het is altijd goed om te horen hoe Menno erin staat! Juist als het lastig werd, leeft Menno op.

GEWONE TAAL

Menno op zijn best, die zie je ook steeds terug in campagnetijd. De advertenties in de bladen. Met mooie taal de boodschap van de SGP helder neerzetten, dáár blinkt hij in uit. Geen beleidsjargon, maar gewonemensentaal. Niet alleen het verstand tevredenstellen, maar ook het hart raken. Zeker, de deadline is weer minder zijn ding, maar dat past ook bij een creatieve geest als hij is. En uiteindelijk komt het altijd goed.

GEWOON MENNO

Welke typering je ook op Menno wilt plakken, uiteindelijk krijg je hem nooit helemaal in een vakje gepast. En juist dat is ook zijn charme. Menno is gewoon Menno. Juist zo groeit ook verbondenheid, vriendschap. Tallozen Binnenhofbewoners en bezoekers kunnen erover meepraten. En juist als iemand zelf last heeft van de rafelranden in het leven, als er moeiten te dragen zijn, staat de sensor van Menno op

scherp om een passend woord te delen van hart tot hart.

GODSREGERING

Want, vergis je niet. Zijn kleurrijke voorkomen en grappen en grollen betekenen absoluut niet dat de Bijbelse ernst van de SGP-boodschap bij hem geen wortel heeft geschoten. Het tegendeel is waar: als geen ander getuigt hij er graag van: dat dwars door alles heen God regeert.

Daarom zeg ik tot slot graag op zijn Menno's: adieu! Niet zomaar gedag, met een diepe buiging, maar dit woord van gelovige diepte: a Dieu. Onder Zijn hoede wens ik jou, Menno, met allen met wie je je verbonden weet, Gods rijke zegen toe! ◀

Waarde gaat over meer dan geld

Wij volgen op de voet ontwikkelingen voor non-profit organisaties en het mkb. Dat levert inzichten op die voor uw organisatie van waarde zijn.

Onze 9 vestigingen zijn bereikbaar via:

 0343 41 59 40 info@vanreacc.nl

 vanreaccountants.nl

SGV
Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

Quiks
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Vers verpakt

Voorgebakken

Voorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks FRESH POTATOES **Quiks** POTATO PRODUCTS **QUIKS.NL**

[sgp.nl/
actie](https://www.sgp.nl/actie)

Tijd voor elkaar

Kent u een familielid, vriend of buur die zich misschien eenzaam voelt? Ruim de helft van de Nederlanders ervaart regelmatig eenzaamheid. Daarom lanceert de SGP de najaarsactie 'Tijd voor Elkaar'.

We moedigen jullie aan om bij elkaar op de koffie te gaan. Want een klein gebaar kan een groot verschil maken.

Om dit te stimuleren, geven we gratis koffiepakketten weg! Bestel nu uw gratis koffiepakket op www.sgp.nl/actie en geniet samen van heerlijke koffie en betekenisvolle gesprekken!

Pakket bevat:

- 2x koffie, inclusief melk en suiker
- 2x thee
- 2x stroopwafel
- 10x gesprekskaartje
- 1x leuk kaartje

SGP-NAJAARSCONGRES JONGEREN IN DE KNEL

 Vrijdag 29 november 14.00 uur

 Driestar educatief, Gouda

SPREKERS

Cijfers laten zien dat inmiddels ruim een op de drie jongeren mentale problemen heeft. Hoe komt dit en hoe pakken we het probleem aan?

Esther van Fenema
psychiater

Freek Zwanenberg
mediapedagoog

Bernard van den Belt
SGP-wethouder Kampen

Chris Stoffer
Partijleider SGP

Toegang gratis. Inclusief workshops en diner.
Meld je nu aan via de link!

sgp.nl/najaarscongres

13
nov

SGP
NEXT

Abortus: taboe?!

Netwerkbijeenkomst

 19:45 uur

 Den Haag

Meld je aan!

CONTRIBUTIEVERHOGING

Op de afgelopen partijdag is besloten de ledencontributie de komende jaren in vier stappen te verhogen. Het uitgangspunt van het hoofdbestuur is om de contributie zo laag mogelijk te houden. De afgelopen tien jaar heeft er geen contributieverhoging plaatsgevonden, ondanks dat er ook jaren waren met een negatief resultaat. Dit kon worden gedekt uit de algemene reserve. Op alle terreinen zien we echter dat mede vanwege de inflatie de kosten toenemen. Ook stelt de overheid in toenemende mate eisen op het gebied van financiële verantwoording en informatiebeveiliging, wat extra kosten met zich meebrengt.

Daarom is besloten de contributie voor het jaar 2025 te verhogen van € 26,50 naar € 29,75. Een deel van de verhoging komt ten goede aan de lokale en provinciale afdelingen. Deze contributie geldt voor leden die zijn aangesloten bij een afdeling. Plaatselijke kiesverenigingen (pkv) bepalen zelf de hoogte van hun contributie.

De Banier blijft u tien keer per jaar gratis ontvangen. Ten opzichte van andere politieke partijen blijft de contributie van de SGP laag. De meeste leden van andere politieke partijen betalen een contributie tussen de € 40 en € 80. Mede dankzij uw financiële bijdrage kan de SGP politiek bedrijven bij een open Bijbel en die boodschap blijven uitdragen in de samenleving. In het licht hiervan rekenen we op uw begrip voor deze contributieverhoging. In het bijzonder vragen we ook om uw gebed voor het werk van onze partij.

Afscheidsreceptie Menno de Bruyne

"Is het mogelijk om afscheid te nemen van Menno de Bruyne?"
Die vraag horen we regelmatig. Het antwoord is: ja.

De dag van de partijdag, 24 mei 2025, is daarvoor een uitgelezen moment. Bij dezen alvast een aankondiging, zodat u het in uw agenda kunt zetten.

Menno de Bruyne was dan wel geen volksvertegenwoordiger, maar wel een SGP-vertegenwoordiger bij het volk. Nu hij zijn laatste 'Haagse propje' vandaag verschieft, heeft hij zijn handen vrij om u en jou de hand te drukken.

Van de redactie

Een nieuwe editie van De Banier staat gepland om te verschijnen op donderdag 12 december. De kopijdatum daarvoor is maandag 25 november. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 30 januari.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt de voorwaarde van Jakobus: 'Deo volente'.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1, 6-9, 12c/d, 25c/d, 27, 28c/d en 29: beeld
Cees van der Wal Fotografie

Pagina 13c/d, 18 en 28a, Afscheid Menno: beeld Dirk Hol

Pagina 12/13, Overhandiging Bijbel: beeld Phil Nijhuis Fotografie

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

AGENDA

DONDERDAG 14 NOVEMBER

Bijeenkomst SGP Zuidplas

'Waterproblematiek'

Corné Verduijn en Jan Willem Schuurman

20.00 uur

Moerkapelle, Bredeweg 59, geb. Erfgoed

VRIJDAG 15 NOVEMBER

Openbare bijeenkomst SGP Barneveld

'LEVEN, beschermd of bedreigd!?'

D.J.H. van Dijk (Tweede Kamer)

K. van Helden (Kies Leven)

19.30 uur

Barneveld, Lunterseweg 94, Van Lodenstein College

WOENSDAG 27 NOVEMBER

Tijdrede SGP Ede

Ds. H. Roelofsen (HHK Gameren)

19.30 uur | Schaapsweg 75 Ede, geb. OGG

DINSDAG 3 DECEMBER

Tijdrede SGP Tholen

Ds. J. van Rijswijk

19.30 uur | Tholen, Ds. G.H. Kerstenstraat 2, geb. GG

DINSDAG 10 DECEMBER

Netwerkbijeenkomst SGP Ede

'Rentmeesterschap en duurzame inzetbaarheid
in de praktijk'

Inloop om 16.00 en om 17.30 uur

Ede, Kade 5b, Road2Work

DINSDAG 11 FEBRUARI 2025

Tijdrede SGP Ederveen

Ds. A. Verschuure

19.30 uur | Lunteren, De Haverkamp 1, Bethelkerk

WOENSDAG 19 FEBRUARI 2025

Tijdrede SGP Waddinxveen

Ds. G.W.S. Mulder

Waddinxveen, Kerkweg-Oost 232, Brugkerk

ZATERDAG 21 JUNI 2025

SGP-familiedag Apenheul

Apeldoorn

Menno in woord en beeld

Menno de Bruyne is een beeldend verteller. Bij zijn afscheid kun je stuiten op alleen al honderden Banierbijdragen. In dit overzicht beperken we ons tot een kleine bloemlezing uit zijn beroemdste rubriek: Haagse propjes. En, omdat een beeld soms ook meer kan zeggen dan 1.000 woorden, volgt hier ook een kijkje in het beeldarchief. Sinds het jaar dat fotograaf Cees van der Wal voor de SGP ging fotograferen (2011), is het aantal goede beelden overigens rap toegenomen.

SJON VAN DER REE DOOLAARD

“De Banier krijgt een nieuwe rubriek: Haagse propjes. Even is overwogen de rubriek Haagse hopjes te noemen, vernoemd naar de bekende Haagse lekkernij, maar omdat de inhoud niet altijd zo zoet zal smaken als hopjes is gekozen voor propjes.”

(JUNI 1999)

“Vanuit zijn venster kijkt de minister uit over een paar weilanden met soms wat schapen en een paar koeien. Laatst, toen ik er op een ochtend vroeg voorbijfietste, stonden die koebeesten allemaal aan de rand van de sloot - hun argeloze prachtkoppen stuk voor stuk in de richting van Brinkhorsts aan de overkant van de straat gelegen riante optrekje. En loeien dat ze deden! Als uit één bek klonk het: ‘Boeoeoeoeoeoe’. Inwendig gnuivend peddelde ik verder. Dat was nou eens een waarheid als - inderdaad - een koe.”

(AUGUSTUS 2001)

“Dat ‘beste paard’, geachte lezers, is onze fractievoorzitter, ir. Van der Vlies. Uiteraard zal hijzelf deze betiteling niet graag tot de zijne maken. Niet alleen omdat hij zich niet direct zal herkennen in het woord ‘beste’, maar, naar ik vermoed, nog minder in de aanduiding paard.”

(DECEMBER 2002)

“Ben ik even blij dat ik een moeder had die als ik uit school kwam wél een glas chocomelk of een kop koffie voor me neer zette. (...) M’n moeder heeft nooit doorgeleerd voor staatssecretaris en weet dus vast niet het naadje van de kous over emancipatie, maar van wat een kind wil en een moeder kan betekenen, had en heeft zij heel wat meer verstand dan de staatssecretaris.”

(APRIL 2002)

“Wie schiet, moet de prop verwachten. Daar ben ik intussen wel achter.”

(DECEMBER 2006)

“M’n Turkse vriendin heeft een SGP-campagnebijeenkomst bijgewoond. (...) Bij het Wilhelmus keek ik onopvallend hoe ze het ervan af zou brengen. En? De inburgeringscursus is waarlijk niet voor niets geweest. (...) Een gevoel van nationale trots overviel me toen ze zachtjes, maar (...) hoorbaar meezong. (...) Alleen dacht ik even dat het mis ging. Ik meende te horen: ‘De su-hu-hu-hu-hul-tan van Turkije, heb ik altijd geëerd’. ‘k Heb er haar in de trein maar niet op aangesproken...”

(JUNI 2010)

VAN DEN BERG

verzekeringen

'passend
advies
voor
ZZP-ers'

'eerlijk advies
voor particulieren'

'duidelijk
advies
voor het
MKB'

VERZEKERINGEN VOOR

ZZP

PARTICULIEREN

MKB

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60 , Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergh.nl - kantoorvandenbergh.nl

Eén dag in de week les geven?

**Combineer je vaste baan
met nieuwe ervaringen!**

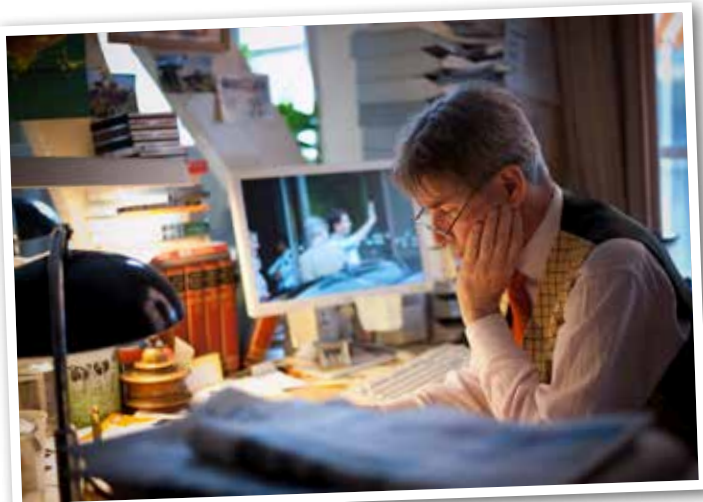
Combineer werk en gezin, met regie over je eigen agenda en kom werken bij JufMeester, de christelijke vervangingspool die vervanging regelt bij meer dan **100 scholen**. Bekijk onze video en neem contact op.

jufmeester.nl

Bekijk onze video!

Scan de QR-code of ga naar
jufmeester.nl/solliciteren

“Ik heb m’n scheermesjes op non-actief gesteld. (...) Na een dag of wat groeiden er baardharen waar een beginnend imam bij zou gaan glimmen (...). Vanwaar deze licht islamitische oprisping? (...) Welnu, de sleutelpositie van de SGP in de Senaat leidde in grote delen van heidens Nederland tot paniek. (...) Het Parool: ‘Poldertaliban mag nu meeregeren’. (...) De SGP, dat is de taliban op klompen. En om die bange zieligerds en zielige bangerds enigszins tegemoet te komen besloot ik dus om een baard te laten staan.”

(JUNI 2011)

Partijdagbrief: “Het verdwijnen van de overheerlijke lunch (...) Ik aarzel niet om de teloorgang van dit stukje erfgoed te betitelen als barbarij. (...) Het leidde tot onaanvaardbare capriolen op de terugweg. (...) Rijden met in één hand het stuur en in de andere hand een droge krentenbol. Levensgevaarlijk. (...) Na de zoveelste hobbel werd mijn zegsman beloond met zoveel melkspetters (...) dat hij bij de garage óók ruitenwissers heeft laten inbouwen voor de binnenkant.”

(APRIL 2011)

“Vroeger werd ik soms geacht om tussen het hoepelen en rolschaatsen door te assisteren bij het kloppen van de maten. (...) Uit eigen ervaring en waarneming kan ik medelen dat niets zo veel voldoening geeft en zo veel stof doet opwaaien als het kloppen van perzen, berbers en afghanen.”

(FEBRUARI 2011)

“Om maar direct man en paard te noemen (...) dat er in de Tweede Kamer ettelijke vreemde snoeshanen rondlopen en misschien ook wel evenzevele driftkickers, wil nog niet zeggen dat het Tweede Kamergebouw diervriendelijk is.”

(AUGUSTUS 2012)

“Ik zal ook hier nog eens bewijzen dat ik zo duurzaam ben als een blok beton.”

(DECEMBER 2014)

“Ik heet geen Meneer, maar gewoon Menno.”

(JUNI 2017)

“Er zijn klachten geuit over mijn slechte functioneren. Eerlijk gezegd verbaasde mij dat enigszins. (...) Ik functioneer al jaren niet, en als je niet functioneert kun je dus ook niet slécht functioneren. Toch?”

(OKTOBER 2017)

“De grootste bedreigingen voor de mensheid zijn het coronavirus en het klimaat, geloof de goegemeente. Maar – om het maar eens niet zo propjesachtig te zeggen: ‘onze hulp is van de Heere, Die hemel en aarde gemaakt heeft, Die trouwe houdt tot in eeuwigheid en Die niet laat varen de werken Zijner handen’.”

(DECEMBER 2020) ◀

Actualiteiten en ontwikkelingen in politiek en samenleving door Menno de Bruyne, voorlichter Tweede Kamerfractie SGP

Haagse propjes

De oproep om een alternatief te bedenken voor m'n 'Haagse propjes' was niet aan dovemans oren gezegd. Ik heb het geweten. Uit het hele land, maar meer dan bovenmate uit Friesland en Drenthe, werden er suggesties aangereikt voor een nieuwe naam voor mijn rubriek.

Heel vaak hadden de aangedragen ideeën te maken met m'n in de fractiegang beruchte zucht om de ganse dag en in verschillende bewoordingen en toonaarden op zoek te zijn naar iets 'lekkers'. Niet dat de Friese en Drentse raadgevers deze smulpaapkant van me kennen (nóg niet!), maar omdat ze wel proefden dat de naam propjes een subtiele knipoo was naar een Haagse zoetigheid die is vernoemd naar baron Hendrik Hop, diplomaat van de Staten van Holland en groot liefhebber van koffie met veel room en suiker. Net als ik.

ORANJEKOEKEN

Het is dan ook te begrijpen dat mijn meedenkende raadgevers me overlaadden met etens- en drinkenswaren uit Fryslân - figuurlijk helaas, maar toch. Zoals daar zijn: Friese kaatsballen (niet de echte, maar de pepermintvariant), Friese oranjekoeken, Friese dúmkes of Friese sùkerbôle.

Iemand die veel weet van de politieke geschiedenis van ons land, suggereerde: Het orakel. Best een goeie. Daarmee doelde

hij op de reputatie van mijn goede vriend Hans Wiegel, een van de meest aimabele en onderhoudende personen die ik in Den Haag heb leren kennen.

TAFELN

Twee keer per jaar kreeg ik, samen met twee bevriende journalisten, het verzoek om samen met hem te dineren in Bistrot Deux La Place in het historische centrum van de Residentie. Dan bespraken we met elkaar -zoals hij het noemde- 'de stand van het land'. We werden daar met alle égards ontvangen en bediend. Altijd aan hetzelfde tafeltje, want monsieur Hans Wiegel koestert goede gewoontes. Toen minister-president Rutte ging tafelen met 'le Président de la République française Emmanuel Macron, kregen ze het 'Hans-Wiegeltafeltje' toebedeeld.

ERELID

Welnu, na zijn actieve jaren in Den Haag als smaakmakend VVD-voorman, werd Wiegel benoemd tot Commissaris van de Koningin in Friesland. "Het mooiste ambt ter wereld," verzekerde hij me meerdere keren. Erelid Wiegel genoot groot gezag in de VVD, bij de *Telegraaf* en daarbuiten. Hij was zich dat terdege bewust en buitte dat uit door zich, als hij dat nodig achtte, nog regelmatig en met zicht- en hoorbaar genoegen te mengen in de Haagse landspolitiek. Hij kreeg er de bijnaam 'het orakel uit Ljouwert' (Leeuwarden) door.

Hij stond voor zijn zaak, ook als hem dat niet altijd door de bobo's binnen zijn eigen VVD in dank werd afgenomen. Ik vermoed dat bij het lezen van deze regelen sommige leden van het partijbestuur, en ook op de burelen van de SGP-fractie in de Residentie, nu enige nervositeit toe kan slaan. Zo van: Menno zal toch hopelijk niet...?

Gelet op mijn renommee binnensKamers zijn die zorgen natuurlijk niet geheel uit de lucht gegrepen. Daarbij komt dat - slechts weinigen weten dat nog - ik mijn allereerste propjes schreef na de 'nacht van Wiegel' waarin hij het tweede paarse kabinet ten val bracht.

Welnu, na ampel beraad ben ik uitgekomen op de naam 'Wiegeltjes'. Als eerbetoon aan een bon-vivant, de man die aan de wieg stond van mijn propjes en, ook toen de druk op hem immens was, trouw bleef aan zijn principes. ◀

"Ik ben me bewust van de consequenties die mijn uitspraken zouden kunnen hebben voor mijn positie. Maar dat is dan maar zo. Ik heb óók zo mijn beginselen!"

Haagse propjes,
januari 2010

DIKKENBERG STAALMEESTERS

BETROKKEN ÉN BETROUWBAAR

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856

info@dikkenberg-staalmeesters.nl
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

HULS
ARCHITECTEN

DE ARCHITECT DIE LUISTERT.

We ontwerpen plannen, oplossingen en nieuwe perspectieven voor uw opgave. Om deze te laten voldoen aan de wensen van u, als opdrachtgever, moeten uw wensen onze gedachten worden. Dat doen we door te luisteren. Luisteren naar uw wens, luisteren naar uw bedrijfsproces, luisteren naar u als opdrachtgever.

STAPHORST ■ HULSARCHITECTEN.NL

Ga voor industriële automatisering naar **Hematech**

Wij ontwikkelen en installeren besturingen voor machines, lossen storingen op en voeren onderhoud uit. Hematech bestaat uit een team van professionals, die al jaren in het vakgebied werkzaam zijn.

**Besturings-
systemen
programmeren**

**Verhelpen van
storingen**

**Onderhouden en
optimaliseren**

Maasdijk 27, 4261 AC Wijk en Aalburg
info@hematech.nl | www.hematech.nl

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum
(hoofdredactie),
J.S. van der Ree Doolaard
(eindredacteur),
M. de Bruyne, mw. W. de Jong
en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag,
9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75
E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85
E wii@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidscoördinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag
T 070 - 312 92 00
E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
T 070 - 318 30 45
E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu
I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl
I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

Macht

In de politiek gebruiken we het begrip macht. De overheid is ingericht naar de beroemde machtenscheiding van Montesquieu. Zodoende hebben we wetgevende macht, een controlerende macht en een rechterlijke macht. En wij als burgers kennen het woord ook. We hebben niet alleen stemrecht, maar kunnen zelfs stemmen bij volmacht.

ONDERDRUKKING?

Het begrip is nog weleens geproblematiseerd. Macht zou per definitie te maken hebben met onderdrukking en heerszucht. In dat beeld berust de macht vaak bij witte mannen van boven de 50. Je kunt er beter niet mee te maken hebben.

BEVOEGDHEID

Als we het woordenboek erop naslaan, blijkt dat toch niet de gangbare gedachte. Macht moeten we opvatten als: vermogen om iets te doen, bevoegdheid of invloed. Deze betekenissen zijn alle positief. En inderdaad, we zijn voorstander van een constructieve inzet van de macht. En het is geen doel op zichzelf. Laten we wars zijn van pluchekleven, laat staan machtswellust. Daarom maken we met overtuiging gebruik van de parlementaire democratie. Daarbij staan we in onderlinge verhouding. Iemand die over anderen is gesteld, kan zijn macht alleen goed uitoefenen als hij weet wat het is om aan God en mensen onderworpen te zijn.

GEGEVEN

Want alle macht is van God gekregen (Romeinen 13). Hij heeft dit ingesteld om het goede te stimuleren en het kwaad te beteugelen. Dit uitgangspunt vinden we ook in artikel 36 NGB. Macht is afkomstig van 'onze goede God (...) opdat de ongebondenheid der mensen gebonden worde'. Blijkbaar moeten

we dit opvatten als een basisopdracht van de overheid.

Christus heeft ook over macht gesproken. "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." (Matth. 28:19) Hij heeft van Zijn Vader volmacht ontvangen. Met deze macht regeert Hij alle dingen met het oog op de volmaking van Zijn koninkrijk. Van onszelf zijn we onderworpen aan de zondemacht. Heel de wereld zucht eronder. Het is nodig dat we de geestelijke machten onderkennen. Bent u door genade onderdaan van Christus' rijk? Valt de geestelijke strijd u zwaar? Christus heeft alle vijandelijke macht aan Zich onderworpen. Luther heeft ervan gezongen:

Geen aardse macht begeren wij,
die gaat welras verloren.
Ons staat de sterke Held ter zij,
dien God ons heeft verkoren.
Vraagt gij zijn naam? Zo weet,
dat Hij de Christus heet,
Gods eengeboren Zoon,
verwinnaar van de troon:
de zeeg' is ons beschoren! ◀

DS. G.W.S. MULDER
vicevoorzitter

AANDACHT LAAT *stralen*

Bezoek onze website of één van
onze showrooms voor *inspiratie!*

www.dbkeukens.nl

KEUKENS

DE Banier

AI: KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE

- ▶ Interview: SGP-senator Marc J. de Vries
- ▶ Kunstmatige intelligentie. Rillingen of enthousiasme?
- ▶ Een nieuwe vormgeving voor *De Banier*

Eén dag in de week les geven?

Combineer je vaste baan met nieuwe ervaringen!

Combineer werk en gezin, met regie over je eigen agenda en kom werken bij JufMeester, de christelijke vervangingspool die vervanging regelt bij meer dan **100 scholen**. Bekijk onze video en neem contact op.

jufmeester.nl

[▶ Bekijk onze video!](#)

Scan de QR-code of ga naar jufmeester.nl/solliciteren

Luistert u al naar onze podcasts?

Redacteuren Arno & Mirjam

rd
reformatisch dagblad

De podcasts kunt u beluisteren via rd.nl of de RD-app

Schrijf u in voor de podcastnieuwsbrief via rd.nl/nieuwsbrieven en ontvang een mail als er een nieuwe podcast online staat.

rd.nl/podcast

INHOUD

Week van het leven 18

Meditatie	5
Thema: AI, een uitleg	6
Thema: AI, bezinning	7
Interview: M.J. de Vries	8
Binnenhof	11
Haags nieuwsoverzicht	12
Voorzitter	13
Politiek dichtbij	15
Varia	16
Week van het leven	18
Herdenking Kristallnacht	21
Wethouder worden?	22
Thema: AI, in de zorg	24
Thema: AI, in de wet	25
Het WI-bestuur	26
Wiegeltjes	29
Column: Goed bericht?	31

Beste lezers,

De deadline nadert. De drukker wordt steeds ongeduldiger. Wat te doen? O ja, tegenwoordig hebben we AI... Kan dat nu in mijn voordeel werken?

In een tijd waarin technologie sneller vooruitgaat dan ooit, dringt kunstmatige intelligentie (AI) door tot alle facetten van onze samenleving. Van gezondheidszorg tot mobiliteit, van onderwijs tot klimaatbeleid: AI wordt vaak gepresenteerd als dé oplossing voor complexe vraagstukken. Maar wat betekent deze technologische revolutie voor de politiek en hoe zorgen we ervoor dat de democratische waarden en maatschappelijke belangen gewaarborgd blijven?

In dit themanummer staan we stil bij de kansen én de risico's van AI. Hoe kunnen we AI inzetten om beleid te verbeteren en burgers beter te dienen? Hoe voorkomen we dat algoritmes bestaande ongelijkheden versterken of democratische processen ondermijnen? En welke rol speelt de overheid in de regulering van AI om ethische grenzen te bewaken? AI is niet louter een technologisch

onderwerp; het is een politieke kwestie. De keuzes die nu gemaakt worden – over dataverzameling, transparantie en de macht van grote techbedrijven – zullen bepalen hoe rechtvaardig, duurzaam en inclusief onze toekomst wordt.

We hebben bijdragen verzameld van experts, beleidsmakers, en kritische denkers die elk vanuit hun perspectief belichten wat AI betekent voor ons gezamenlijke project: een samenleving waarin technologie geen doel op zich is, maar een middel om iedereen te laten floreren.

We hopen dat dit nummer inspireert tot reflectie, debat en actie. Want de toekomst van AI is geen onvermijdelijke uitkomst, maar een verantwoordelijkheid die we samen dragen.

Veel leesplezier. ◀

Leeswaarschuwing

De voorgaande tekst was, vanaf de inleiding, niet geschreven door een mens, maar door een computer. Hopelijk kunt u merken dat alle teksten die vanaf heden volgen, gemaakt zijn door echte mensen van vlees en bloed. Mede namens de computer dus: veel leesplezier.

SJON VAN DER REE DOOLAARD

eindredacteur

DIKKENBERG STAALMEESTERS

BETROKKEN ÉN BETROUWBAAR

DIKKENBERG
STAALMEESTERS

Goorsteeg 15a, 6741 TB Lunteren
T. 0318 589 428 | M. 06 2624 6856

info@dikkenberg-staalmeesters.nl
www.dikkenberg-staalmeesters.nl

Ga voor industriële automatisering naar **Hematech**

Wij ontwikkelen en installeren besturingen voor machines, lossen storingen op en voeren onderhoud uit. Hematech bestaat uit een team van professionals, die al jaren in het vakgebied werkzaam zijn.

Besturings-
systemen
programmeren

Verhelpen van
storingen

Onderhouden en
optimaliseren

Maasdijk 27, 4261 AC Wijk en Aalburg
info@hematech.nl | www.hematech.nl

Helpt u Oscar sleutelen?

Doneer
4 kinder-
bijbels voor
€ 25

Uw
decembergift
wordt
verdubbeld!

Automonteur, dat is waar de 7-jarige Oscar van droomt. Soms ziet hij zichzelf al onder de motorkap van een auto sleutelen. Helaas zijn de ouders van Oscar overleden. **Voor de toekomst van weeskinderen als Oscar is christelijk onderwijs onmisbaar.**

Dankzij uw gift krijgen zij onderwijs, horen ze over de Heere Jezus, en hebben ze een toekomst. Misschien wel als automonteur...

Uw gift is welkom op
NL74 RABO 0335 3074 50,
met de QR code of via
stephanos.nl/verdubbelingsactie

of sponsor
een kind
voor €
22,50
per maand

Stephanos
www.stephanos.nl

ANBI

- “En daarom zal God hun zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven.”

2 Thessalonicenzen 2:11

De leugen geloofd

Er zijn berichten die je beetpakken. Dat gebeurde in het achterliggende jaar verschillende malen bij artikelen in het Reformatorisch Dagblad rond kunstmatige intelligentie (AI). Zomaar een enkele zin daaruit. “Het grote geld lonkt voor het ooit zo idealistische OpenAI”, aldus de Amerikaanse senator Richard Blumenthal. Er is een ‘roekeloze race om voorop te lopen in de industrie voor kunstmatige intelligentie’, aldus (oud-)medewerkers van OpenAI. Dit kan leiden tot manipulatie en verkeerde informatie.

Wat heeft Gods Woord hierover te zeggen? Als we de Bijbel buiten discussies rond moderne technieken houden, missen we de hoogste wijsheid die er is. Bovendien doen we de God van het Woord ernstig tekort. De inspiratie door de Heilige Geest houdt in dat de Bijbel genoegzaam is voor alle tijden en omstandigheden. En dus moeten we voor de ethiek rond AI vooral te rade gaan bij de Bijbel.

Ik kan heel moeilijk losraken van de tekst boven deze meditatie. Eerlijk gezegd wil ik er ook niet los van raken, vanuit de overtuiging dat deze woorden een ernstige en liefdevolle waarschuwing bevatten voor alle tijden.

DE WAARHEID NIET LIEFHEBBEN

Paulus schrijft een brief waarin de wederkomst van Christus centraal staat. In Thessalonica heerste een overspannen verwachting hiervan (zie vers 2 en 3). De apostel tempert deze verwachting door aan te wijzen dat eerst de antichrist moet komen. Pas daarna komt Christus terug. De antichrist - de naam zegt het al - keert zich tegen alles wat van God en Christus is (vers 4). Er is nog een weerhouder (vers 6 en 7), maar ook die wordt een keer weggenomen. Dan gaan leugen en bedrog heersen! (vers 9 en 10). Waarom vinden leugen en bedrog zoveel ingang? Omdat de mensen de waarheid niet

DS. J.M.D. DE HEER
Rotterdam

meer liefhadden (vers 10). Als oordeel daarbovenop komt de kracht der dwaling die God Zelf zal zenden (vers 11). Wat gaat het dan hard! Dan wordt de leugen geloofd. Ja, dan is er geen houden meer aan.

WELKE KANT GAAT HET OP?

Gaat het met AI die kant op? Wie zal het zeggen. Als veel mensen de leugen geloven en nepnieuws waarderen, wordt het commercieel interessant om zulk nieuws aan te bieden. Het levert volgers op en dus veel geld. De techniek ervoor staat klaar!

ONTDEKKEND LICHT

Wat betekent dit voor ons? Laten we de Heere veel bidden om ontdekkend licht aan de wortel van ons bestaan. We hebben in Adam de leugen geloofd! Die verdorvenheid zit zeer diep en kan alleen worden hersteld door het Borgwerk van Hem Die de Weg en de Waarheid en het Leven is. De leugen kan heersen, maar Christus zal zegevieren. Zalig zijn zij die door Gods Geest onlosmakelijk zijn verbonden aan deze Waarheid. Dat loopt uit, dwars door alle leugen op aarde heen, op een eeuwige aanbidding. Want, “Mijn God, U zal ik eeuwig loven, Omdat Gij ‘t hebt gedaan; ‘k Verwacht Uw trouwe hulp van boven; Uw waarheid zal bestaan; Uw naam is voor ‘t oprecht gemoed, van al Uw gunstvolk goed” (Ps. 52:7 ber.). ◀

ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE (AI)

Bij AI wordt aan computersystemen menselijk redeneren aangeleerd, zodat ze menselijk handelen kunnen nabootsen. De A van 'artificiële' betekent dat het kunstmatig is en niet uit de natuur voortkomt. De I is van 'intelligentie' omdat er (met een zekere mate van zelfstandigheid) een analyse van de omgeving kan worden gemaakt en daardoor acties kunnen worden ondernomen om doelen te bereiken.

Meer informatie over AI: detoekomstvanai.nl

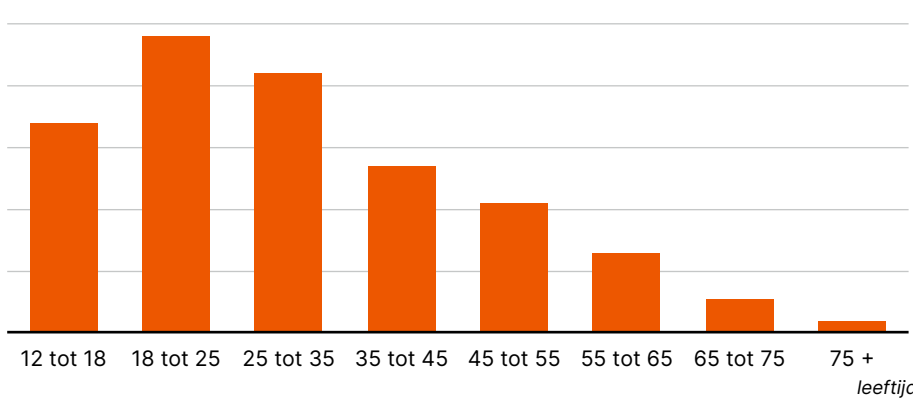
Voorbeelden

- Gezichts-herkenning
- Google
- Vertaalapps
- Chatbots
- Grasmaaierrobot
- Educatieve robots
- Autonome auto

Robot Sophia (2016)

GEBUIKT PROGRAMMA MET AI*

In 2024 heeft 23 procent van de bevolking van 12 jaar of ouder teksten, video's of afbeeldingen gemaakt met behulp van een programma met kunstmatige intelligentie, zoals ChatGPT.

18- tot 25-jarigen deden dat het vaakst.

*Zoals ChatGPT.

(Bron: CBS)

Ethische knelpunten

Privacyverlies, mogelijkheid van manipulatie en discriminatie, ontmenselijking, afhankelijkheid van big-tech bedrijven (Google, Apple, Amazon, Microsoft), veiligheid (mogelijkheid van hacking)

Grootste misverstanden

Schijn van originaliteit en creativiteit (mens geeft info aan), schijn van empathie (achter de glimlach zit geen hart), schijn van eigenmachtigheid (vrees voor overheersing)

AMISO (2000)

- Kan gebaren herkennen
- Herkent gezichten
- Beantwoordt simpele vragen in verschillende talen
- Kan een uur bewegen voordat de accu leeg is

Tesla Optimus (2024)

- Kan zelfstandig gesprekken voeren
- Herkent non-verbale communicatie
- Kan je hond uitlaten
- Gebruikt AI om zelfstandig te blijven leren
- Hanteert eieren zonder ze te breken

Enthousiasme of rillingen?

Artificiële Intelligentie en de politiek

Artificiële Intelligentie (AI) is het gesprek van de dag. We vinden het overal. Als je contact opneemt met een bedrijf kun je vaak communiceren met een chatbot. Dat programmaatje stelt je vragen en geeft antwoorden. Het lijkt alsof je met een mens communiceert, maar meestal merk je al gauw dat dit niet het geval is.

DOOR PROF. DR. MARC J. DE VRIES

Dan heb je de robot in allerlei vormen, variërend van de stofzuigerrobot tot robot Sophia die er aardig in slaagt een interview te overleven. AI roept zeer tegengestelde reacties op. De een is laaiend enthousiast en bij de ander lopen de rillingen over de rug. Het enthousiasme wordt opgewekt door indrukwekkende voorbeelden van de enorme hoeveelheid informatie die AI kan verwerken. In een tel heeft ChatGPT een tekst voor je geproduceerd die gebruikmaakt van alle informatie die over het onderwerp te vinden was. De rillingen komen voort uit het besef dat AI wel over erg veel informatie beschikt en dat niet altijd duidelijk is wie daar toegang toe krijgt.

AUTOMATISCHE PILOOT

Ook in de politiek krijgen we steeds meer te maken met AI. Allereerst omdat er nieuwe wetgeving moet komen die bepaalt wat je met AI wel en wat niet mag doen. De rillingen over de rug komen immers voort uit een terechte

zorg. Vervolgens is ook de vraag wat de politiek zelf aan AI zou kunnen hebben. De uitvoering van allerlei wetten en regels zou aan AI 'uitbested' kunnen worden. Dan zorgt AI ervoor dat je een brief van de overheid op de mat krijgt als er iets van je verwacht wordt. Maar gaat dat altijd goed? De toeslagenaffaire heeft laten zien wat er kan gebeuren als die uitvoering 'op de automatische piloot' gaat. Ambtenaren kunnen ervoor kiezen om op de automatische piloot te gaan, maar AI is zelf een automatische piloot. Het kan niet anders dan vooraf ingeprogrammeerde regels ('algoritmen') uitvoeren. Om daarbuiten te kunnen treden is iets nodig dat een mens wel, maar AI niet heeft.

BEZIELD VERSUS ZIELLOOS

De Bijbel maakt ons duidelijk wat het fundamentele verschil tussen de mens en alle andere schepselen is, inclusief wat wij zelf tot stand gebracht hebben. De mens is namelijk als enige 'naar Gods beeld' geschapen. Er zijn boeken vol

geschreven over wat dat precies betekent, maar zoveel is wel duidelijk dat de mens als enige aan God verantwoording kan afleggen. De mens heeft een 'ziel'. Die ziel maakt dat wij meer kunnen dan alleen informatie verwerken. Wij kunnen aan die informatie ook zinvolle betekenis toekennen. Dankzij de ziel kunnen wij zelfstandig beslissingen nemen, die niet vooraf ingeprogrammeerd zijn. Dat is ook de reden dat God aan ons verantwoording kan vragen. Dankzij die ziel kunnen wij niet alleen bestaande informatie bij elkaar harken en combineren maar kunnen wij echt nieuwe inzichten voortbrengen. Dankzij onze ziel hebben wij ook intuïtie waardoor wij in onbekende situaties ons toch vaak kunnen redden. Als een autonome auto iets tegenkomt dat niet in zijn gegevensbestand zit, dan bestaat het niet en rijdt hij gewoon door.

LIEFDEVOL VERSUS LIEFDELOOS

Misschien is het grootste verschil tussen mens en AI wel dat AI geen echte liefde en zorg kan bieden, en een mens wel. De robotzuster kan heel aardig glimlachen als die mevrouw Janssen haar medicijnen aanreikt, maar er zit niets achter. Daarom moet er ondanks het personeelstekort in de zorg toch af en toe een menselijke verpleegster komen, omdat alleen die 'hart' voor mevrouw Janssen heeft. AI is mooi maar we moeten er realistische verwachtingen van hebben. Daarom is het goed als mens en AI samenwerken. Dan komt van beide het beste uit de verf.. ◀

“Het verlegen jongetje is er nog steeds”

INTERVIEW MET PROF. DR. MARC. J. DE VRIES, EERSTE KAMERLID NAMENS DE SGP

Het was jaren terug, in de tijd dat er nog grenscontroles waren. In een trein in Duitsland is men gericht op zoek naar passagier M.J. de Vries. Deze persoon, geboren op 20 mei 1958, heeft iets op de kerfstok. (Wat dat precies is, kunnen we hier helaas niet vermelden.) Het is een uitgelezen kans om de genoemde treinreiziger nu bij de kraag te grijpen. Niet veel later hebben ze onze senator te pakken. “Bent u M.J. de Vries?” Antwoord: ‘Ja’. “Is uw geboortedatum 20-5-1958?” Antwoord: ‘Ja’. Daar zul je hem dan hebben. Die is er gloeiend bij!

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

U zult zich inmiddels wel hebben afgevraagd hoe het toch zover is gekomen dat uw degelijke SGP ertoe over is gegaan om, nota bene, deze M.J. de Vries als senator op de lijst voor de Eerste Kamer te zetten... Uiteraard hebben we voor u, lezer, meteen naar opheldering gevraagd.

1 JAAR

Nu, een jaar na zijn installatie, zijn we op bezoek bij ons nieuwste Eerste Kamerlid Marc J. de Vries. Zo'n voornaam is toch wel handig, want bij het vragen naar opheldering voor de bovenstaande kwestie, is de uitkomst even geruststellend als eenvoudig. “Er zijn veel

mensen die De Vries heten. Blijkbaar was er ook een M.J. de Vries, geboren op 20 mei 1958, die gezocht werd. Maar ik was het niet, want na wat extra vragen, bleken ze op zoek te zijn naar een vrouw, Maria geheten.” Het is dus goed om te weten dat onze senator nog steeds keurig in het spoor gaat.

Dat De Vries eerst op een ander spoor ging, bleek uit de reactie van Eerste Kamervoorzitter Bruijn. “Na het houden van mijn maidenspeech wees de Kamervoorzitter er fijntjes op dat ik een RPF-achtergrond had. Dat was natuurlijk wel heel ‘gemeen.’”

“Dat ik toch bij de SGP ben uitgekomen, is overigens niet zo verwonderlijk. De sympathie lag altijd wel bij de SGP, want in de tijd dat ik voor de RPF actief was, vond ik dat de SGP heel dichtbij lag. Ook kon ik altijd prima opschieten met mijn toenmalige evenknie in het SGP-hoofdbestuur, partijsecretaris C.G. Boender. Later is de RPF echter opgegaan in de ChristenUnie en ik vond dat zij wel heel erg van kleur verschoten.”

Waarom heeft de SGP u dan benaderd?

“Daar was ik zelf ook wel door verrast toen ik het telefoontje kreeg van partijvoorzitter Van Meeuwen. Maar hij heeft me uitgelegd dat het toch vooral belangrijk was voor de SGP om iemand als ik na lijsttrekker Peter Schalk op de lijst te plaatsen.”

Wie is Marc de Vries dan?

“Persoonlijk kan ik melden dat ik getrouwd ben met Desiree, dat we vier kinderen hebben en dat het 13^e kleinkind op komst is. We wonen in Papendrecht en kerken in de lokale Hervormde kerk. Inmiddels ga ik bijna met pensioen en rond ik die fase van mijn werkzame leven af. De functies die ik nu uitoefen zijn twee leerstoelen. De grootste is die in de *Science Education*. Zelf noem ik dat liever ‘didactiek van de bèta-schoolvakken’. Daarnaast ben ik hoogleraar Christelijke filosofie in Delft.”

HET TWEEMANSCHAP

Hoe verloopt de samenwerking met senator Schalk?

“Dat vind ik een heel goede combinatie. We zijn enerzijds heel verschillend, maar tegelijkertijd vullen we elkaar heel goed aan. We zijn heel complementair aan elkaar. Dat geldt voor de karakters,

maar ook voor de verdeling van de portefeuilles. Uiteraard hadden we beiden ‘onderwijs’ kunnen vertegenwoordigen, maar ik kreeg hem in mijn pakket, omdat ik alle onderdelen met technologie erin kreeg. Denk daarbij aan defensie, landbouw en onderwijs, maar ook aan volksgezondheid en de nieuwe commissie digitale zaken, waar ook AI in zit.”

GEZELLIGE BUURTJES

Na een jaar hebt u het meeste wel meegemaakt. Hoe ervaart u de Eerste Kamer?

“De Eerste Kamer heeft geen links-rechtsverdeling. Daardoor zit de SGP tussen de PvdA en D66 in. Heel gezellige buurtjes, hoor! En de afwezigheid van zo’n strakke scheiding komt ook wel aardig overeen met de werkelijkheid. De Eerste Kamer werkt met criteria die partijonafhankelijk zijn. We letten ten eerste op ‘rechtmatigheid’ - geen schendingen van andere wetten. We letten op ‘uitvoerbaarheid’ - als het een fortuin kost om het in te voeren, is dat een reden om het misschien níét in te voeren. Ook letten we ten derde op ‘handhaafbaarheid’. Je kunt bijvoorbeeld wel een algemeen vuurwerkverbod bedenken. Maar als dat betekent dat je op iedere hoek van de straat politie nodig hebt om het te handhaven, is dat ook een overweging om ervan af te zien. Ja, dat betekent dat je het soms opvallend eens kunt zijn met partijen die ideologisch ver van je afstaan. Dat is de sfeer in de Eerste Kamer. Er is heel veel respect en er is ruimte voor argumenten. Je hoeft niet ‘op de man’ te spelen.”

En hoe komt het complementaire in de karakters terug?

“Als er verschillen te overbruggen zijn, vind ik het wel mooi om te zien dat Peter Schalk zo op mensen afstapt om bij alle partijen te ‘shoppen’. Vervolgens komt hij terug met heel wat handtekeningen. Hij pakt dat gewoon heel verstandig aan. Ik merk dat ik me daarvoor nog steeds ergens overheen moet zetten. Voeger was ik een heel verlegen jongetje. Als er

visite was, kroop ik onder de tafel. En dat verlegen jongetje zit er nog steeds. Daar komt natuurlijk wel wat branie bij, want als je voor een collegezaal vol studenten staat, móét dat ook wel om iets over te kunnen brengen. Ik weet nog dat mijn moeder heel erg moest lachen toen ik haar vertelde dat ik het onderwijs in ging. ‘Wat ga jij nu toch doen?’

Ik ben daarom ook wel blij dat er weinig camera-aandacht in de Eerste Kamer is. Dat vind ik niet in de eerste plaats voor mezelf, maar het is heel goed voor de Eerste Kamer. Het betekent dat wij in alle rust ons werk kunnen doen. We hoeven niet gek te doen om op te vallen voor een filmpje.”

Hoe werkt dat in de Eerste Kamer: christen-politicus zijn?

“Je merkt de waardering van de fracties als je heel solide en principieel jouw verhaal vertelt. De ene keer is dat met een letterlijk Bijbelcitaat, maar de andere keer met een Bijbels principe. Dat wordt gehoord en dat krijg je ook terug. Men hoort het ook als je laat doorklinken wat je zelf belangrijk vindt. Bij mijn maidenspeech voor het thema ‘bouwen en wonen’ kreeg ik de kans om ononderbroken ook een persoonlijke notie toe te voegen. Als je dan kunt meegeven dat Psalm 4 spreekt over ‘Gód, die ons veilig doet wonen’, krijg je waarderende reacties terug.”

Dat is ook het spoor waarin onze senator wil doorgaan. In zijn eigen woorden van de maidenspeech: “De betekenis daarvan (*het ‘wonen’ in Psalm 4, SRD*) ontstijgt ver het wonen waar het vandaag over gaat. In dat geloof en die verwachting wil ik de komende jaren een bescheiden bijdrage leveren aan het werk van deze Kamer.” ◀

VOOR EEN UITGEBREIDERE
VERSIE VAN DIT INTERVIEW
VERWIJZEN WIJ U NAAR SGP.NL.

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186 | verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

DE PATER SLOOPWERKEN

ASBEST
SLOOP
BODEM

we do as**best**
as we can

055 506 14 02
depatersloopwerken.nl

met
aandacht
gemaakt

 elke kast
op maat

WIM VAN WOLFSWINKEL

250+ inspirerende projecten op elkekastopmaat.nl

Bellstraat 20 • Barneveld

DOOR CHRIS STOFFER
PARTIJLEIDER SGP

EENSGEZINDE SAMENWERKING TUSSEN DE CHRISTELIJKE PARTIJEN

Het najaar is normaliter de drukste politieke periode van het jaar. Begrotingen en het belastingplan worden uitgebreid behandeld. Dit najaar is extra druk door gebeurtenissen in het land en het opstappen van kabinetsleden en Kamerleden. Met betrekking tot het belastingplan hebben we als SGP samen met de andere christelijke partijen een effectieve en constructieve positie ingenomen.

De behandeling van het belastingplan heeft een hoop gevergd om dit tot een goed einde te brengen. Een belastingplan wordt altijd in meerdere ronden behandeld. Halverwege de behandeling stapte staatssecretaris Idsinga op. Dit zorgde ervoor dat de behandeling van het belastingplan niet volgens de normale, toch al krappe, planning plaats kon vinden.

Bij hoge uitzondering zijn we daarom als fiscaal woordvoerders ook op vrijdag het debat aangegaan. Ditmaal met de minister van Financiën. De SGP heeft vanaf de Algemene beschouwingen aangegeven dat er in het belastingplan een aantal onderdelen zitten die ons als een graat in de keel zijn. Dat betrof de giftenaftrek, maar ook het feit dat er voor de werkende eenverdiener geen verbetering in zat.

GOEDE WIL

Het kabinet heeft goede wil getoond

door al een groot deel van de giftenaftrek, voorafgaand aan de behandeling van het belastingplan terug te draaien. Op de werkende eenverdiener gaf men echter niet thuis. Ook na stevig aandringen van onze zijde, door middel van een concreet amendement, in de week voorafgaand aan de afrondende behandeling van het belastingplan was weinig beweging te bespeuren bij het kabinet.

EENVERDIENER

Nu hoeft een belastingplan niet alleen een meerderheid in de Tweede Kamer, maar ook in de Eerste Kamer. In de Eerste Kamer heeft de SGP in het verleden meerdere malen tegen het belastingplan gestemd, omdat er met betrekking tot de eenverdiener geen verbetering of zelfs een verslechtering optrad.

EERSTE KAMER

Tijdens die afrondende behandeling van het belastingplan hebben de drie

christelijke partijen, CDA, CU en SGP de handen ineengeslagen. We hebben, in afstemming met onze Eerste Kamerfracties, een pakket gemaakt met drie onderdelen: ruim 100 miljoen voor de werkende eenverdiener, het geheel terugdraaien van de giftenaftrek en de harde toezegging om opnieuw te onderhandelen over de verhoging van BTW op onder andere boeken, kranten en tijdschriften. We hebben aangegeven dat al deze onderdelen gehonoreerd moeten worden en we in dat geval ook in de Eerste Kamer het belastingplan aan een ruime meerderheid helpen.

EINDELIJK!

De onderhandelingen met het kabinet waren stevig. De eensgezindheid tussen de drie christelijke partijen ook. Maar we zijn er uitgekomen. Al met al hebben we zo een breed gedragen belastingplan gerealiseerd. En na vele jaren is eindelijk de positie van de eenverdiener verbeterd. ◀

Een actueel overzicht van het Haagse werk van de SGP. Als eerste op de hoogte zijn?
Volg ons dan ook op sociale media en bekijk elke vrijdag het nieuwe SGP-Weekjournaal.

Kabinet, wees niet onverschillig!

Chris Stoffer sprak bij de Mars voor het Leven over de drastische stijging van het aantal abortussen: "Ik noem het een historisch dieptepunt. De Nederlandse overheid faalt in het beschermen van het kwetsbaarste leven. Nooit hadden ongebooren kinderen zó weinig wettelijke bescherming als nu. Ik zeg u klip en klaar: de explosieve stijging van het aantal abortussen mogen en kunnen we niet accepteren. Dit is ook mijn boodschap aan het kabinet: dit mogen we en kunnen we niet accepteren. Kabinet, wees niet onverschillig! Kom in actie!" Ook Diederik van Dijk, André Flach, Peter Schalk en Bert-Jan Ruissen liepen mee met de mars. ◀

Haags gedoe

"De SGP wil dat dit kabinet eindelijk eens eensgezind de grote problemen van dit land aanpakt, zeker op het terrein van het antisemitisme. Een debat voeren over een kabinetsval die er uiteindelijk niet kwam, lijkt ons een farce. Daarom steunen wij dit verzoek niet." Aldus Diederik van Dijk in reactie op de poging van Frans Timmermans om het zoveelste debat te organiseren over Haags gedoe. ◀

Flach clasht met VVD

Is de vrijheid van meningsuiting gesneuveld bij de VVD? Dat vroeg André Flach aan Bente Becker (VVD) toen zij een stuitende uitspraak deed over 'afwijkende meningen'. ◀

Jodenjacht

"Wat de SGP betreft is de tijd van praten allang voorbij, antisemitisme moet keihard en ondubbelzinnig worden bestreden!" Dat zei Chris Stoffer tijdens het debat over de Jodenjacht die plaatsvond in Amster-

dam. Op initiatief van Bert-Jan Ruissen werd er ook in het Europees Parlement gedebatteerd over de geweldsuitbarstingen van die nacht. ◀

Succes voor de eenverdiener

De SGP strijdt al jaren tegen de oneerlijke belastingregels voor eenverdieners. Die kloof had er nooit mogen komen! Bij het belastingplan heeft de SGP een belangrijk amendement ingediend om de kloof in ieder geval te verkleinen. En met succes! Samen met CDA en ChristenUnie past de SGP het belastingplan op dit belangrijke punt aan. Uiteraard blijft de SGP voor de eenverdiener strijden, want die kloof moet dicht! Daarnaast blijft mede dankzij de inzet van de SGP ook de giftenaftrek volledig overeind en gaat er een voorlopige streep door een groot deel van de BTW-verhogingen. ◀

Successen bij het Belastingplan

- ✓ Ruim 100 miljoen voor de éénverdiener
- ✓ Giftenaftrek blijft volledig overeind
- ✓ Voorlopige streep door groot deel BTW-verhogingen

Feestelijk weekjournaal

100 afleveringen van het weekjournaal? Daar maken we uiteraard een feestje van! Bekijk deze aflevering van het weekjournaal op ons YouTube kanaal. ◀

En het geschiedde...

Er is veel gebeurd in de maand november 2024. Heftige zaken die ons bezig hielden. In binnen- en buitenland. Maar er is ook veel gebeurd in Bethlehem, ruim 2000 jaar geleden. De belangrijkste gebeurtenis in de geschiedenis van de mensheid!

Laten we met SGP-nieuws beginnen. Op 6 november heeft Menno de Bruyne in een volle Kloosterkerk van Den Haag afscheid genomen van de vele mensen om hem heen. Het was een mooie, inhoudsvolle bijeenkomst. Voorlopig gaat Menno 'onthagen', zoals hij dat zelf uitdrukt. Hij blijft gelukkig nog wel schrijven in ons lijfblad *De Banier*. De partijleden krijgen op de partijdag 24 mei D.V. ook de kans om Menno de hand te drukken.

BINNENLAND

Maar er was ook veel dat verontrustte in november. De klopjacht op de Joden in Amsterdam rond een voetbalwedstrijd was ronduit verbijsterend. Het antisemitisme komt beangstigend dichtbij. In het buitenland werd er terecht verontrust op gereageerd. Gelukkig was onze regering hier ook duidelijk in. Dit kan niet! In november stapten twee staatssecretarissen van NSC op. Vervolgens belandden we bijna in een kabinetcrisis.

BUITENLAND

Het internationale arrestatiebevel voor minister-president Netanyahu wegens oorlogsmisdaden riep alom verbazing en onbegrip op. Nee, we keuren niet alles van hem goed, maar hij wordt hier wel

op één lijn gezet met terroristenleiders van Hamas. Ongelooflijk. Dit is een omkering van feiten.

De grote verkiezingsoverwinning van Donald Trump als de nieuwe president van Amerika verraste ook. Wat gaat dit betekenen voor Amerika en voor de buitenlandse politiek? Met ingehouden adem wachten we af.

Het nieuws vanuit Oekraïne verontrust. Een verschrikkelijke oorlog, allereerst voor de bevolking maar ook bedreigend voor Europa. Oorlogsdreiging, angstaanjagend en onzeker... Ja, er gebeurde veel in november 2024.

BETHLEHEM

"En het geschiedde"... Zo begint de geschiedenis in Lukas 2. In Bethlehem gebeurde iets onvoorstelbaar groots, maar het haalde niet het wereldnieuws. De beloofde Zoon van God, de Heere Jezus Christus werd daar als Kind geboren. De mensen in de herberg merkten het niet. De machtigste man op aarde, keizer Augustus, had niet in de gaten dat hij via de door hem uitgeschreven volkstelling mee moest werken aan de geboorte van de Koning der koningen. Een Koning Die hem en alle latere heersers van deze wereld zou overtreffen. Dat geldt ook nu! Niet Poetin of Trump zullen de dienst uit gaan

maken. Christus staat boven alles en iedereen. Hij regeert deze wereld! "En het geschiedde." Waren er dan helemaal geen mensen die de beloofde Zoon van God wilden zien en aanbidden? Jawel, daar zorgde God Zelf voor: herders en wijzen uit het Oosten. En later zouden het er ontelbaar velen zijn. Allemaal mensen die zich zondaar wisten en een Middelaar, een Zaligmaker nodig hadden.

Luther zegt ergens: "Kerstfeest is het allergrootste wonder van God! Hij zond Zijn Zoon om Zaligmaker te willen zijn voor gevallen zondaren". En: "Het lied van de engelen, *Ere zij God, in mensen een welbehagen* is eigenlijk een samenvatting van de hele christelijke godsdienst". Namens het hoofdbestuur wens ik u gezegende Kerstdagen toe met de woorden:

*Als ik dit Wonder vatten wil,
staat mijn verstand vol eerbied stil,
aanbidt het, maar doorgrondt het niet,
dat zo de liefde Gods geschiedt.* ◀

D. VAN MEEUWEN
Partijvoorzitter

Project 2024-11

STEUN EEN EVANGELIST

Ondersteuning evangelist:
€ 25,- per week

“Want de liefde van Christus dringt ons.”
De druk is groot, maar de oogst ook.
Help het Woord doorgeven in Azië.

Scan en doneer

Doneer veilig en eenvoudig via
Bonisa.nl of op rekening:
NL29RABO 0336 554613

 VAN ELDIK COATINGS B.V.

Wij leveren verf en
alle benodigdheden,
precies wanneer u
het nodig heeft

Ontdek de service van
Van Eldik Coatings!
Bel (0318) 529 527 of kom langs
in onze verfgroothandel.
Welkom!

Galileestraat 39
3902 HR Veenendaal
(0318) 529 527
(0318) 517 333
info@vaneldikcoatings.nl
www.vaneldikcoatings.nl

PANDER®
CONSULTANCY

Kwaliteit-, veiligheid en milieu
managementsystemen
op maat.

Pander Consultancy Gelderse Vallei

- Arbo Management
(VCA, Veiligheidsladder ISO 45001)
- Kwaliteitsmanagement
- Milieumanagement
(ISO 1400, CO2, CSRD)
- Interim QHSE manager

Pander Consultancy Betuwe

- Kwaliteitsmanagement
- Food safety (IFS, BRC, ISO, FSSC, BLK, SKAL)
- Interim kwaliteitsmanager

Pander Consultancy Betuwe

Telefoon: 06 1353 6562
E-mail: cornelis@panderconsultancy.nl
Website: www.panderconsultancy.nl

Pander Consultancy Gelderse Vallei

Telefoon: 06 3064 1635
E-mail: richard@panderconsultancy.nl
Website: www.pandergeldersevallei.nl

Meer informatie

Een bijzondere opening

Aandachtig luisterden de aanwezigen naar de openingswoorden. Deze bijeenkomst van de bestuurdersvereniging (BSV) begon helemaal zoals we dat gewend waren. Er werd een Bijbelgedeelte gelezen en een psalmvers gezongen. En daarna een openingswoord. Voor de oppervlakkige luisteraar waren dat toch redelijk bekende klanken.

DOOR EVERT JAN NIEUWENHUIS
VOORZITTER BESTUURDERSVERENIGING

Toren van Babel van Hendrick van Cleve III in het Kröller-Müller Museum

“In Genesis 11:4 lezen wij over de mensen die zeiden: “Kom, laat ons een stad bouwen en een toren, waarvan de top in de hemel rijkt, en laat ons een naam maken.” Dit verhaal van de toren van Babel herinnert ons aan de gevaren van menselijke hoogmoed en het streven naar goddelijke macht door middel van technologie. God verwarde hun taal en verstrooide hen over de aarde, wat ons waarschuwt om nederig te blijven en Gods soevereiniteit te erkennen.”

Na een paar zinnen werd duidelijk: deze opening was gemaakt met behulp van ChatGPT. Het bekende technische hulpmiddel had wat Bijbelteksten op een rij gezet en zodoende een openingswoord gegenereerd. Enerzijds was het verbluffend goed. En tegelijkertijd was het onecht en leeg. En daarmee zaten we midden in de

thematiek van onze bijeenkomst: “Artificial Intelligence. Help!”

Om onze leden daarin te voeden en te vormen, hadden we twee sprekers uitgenodigd. Prof. dr. Peter de Kock was er om een historisch perspectief te schetsen. Laurens van der Tang was aanwezig om hierop te reflecteren vanuit Bijbels perspectief.

GOLVEN VAN ONTWIKKELING

Na de opening kreeg prof. dr. Peter de Kock als eerste het woord. Hij gaf aan geraakt te zijn door het voorbeeld van de torenbouw van Babel. In zijn ogen is dat wel degelijk een bruikbare vergelijking. De mens wil als God zijn. Dat gold toen en dat zien we nu nog steeds. Dhr. De Kock, deskundige op het terrein van AI, nam de SGP-politici mee in de geschiedenis. Hij schetste in langjarig perspectief drie golven

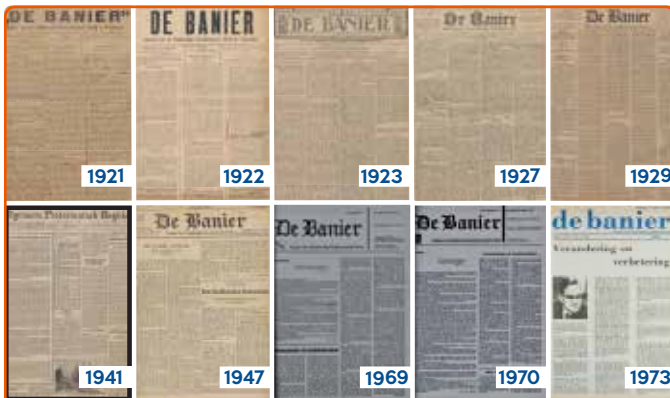
van ontwikkeling. Van de fase van ‘handcrafted knowlegde’ via ‘machine learning’ naar ‘generative AI’. Het zijn fasen waarin ICT-technologie zich steeds verder doorontwikkelt en steeds complexer wordt. Bij de eerste fase moet de mens nog veel ‘handmatig’ toevoegen aan de technologie, maar bij de laatste fase ‘genereert’ de technologie steeds meer zelf. En met elkaar weten we: in deze laatste fase zijn we nu met elkaar zijn beland.

WAT IS WAARHEID?

Laurens van der Tang reflecteerde op de eerste spreker. Natuurlijk biedt ICT kansen en zijn er mooie dingen te noemen als het gaat om technologie. Echter, als we spreken over AI kunnen we niet om kritische noties heen. Er rijzen dan tal van vragen. Bijvoorbeeld: wat is waarheid? Wat is nu echt? En vooral ook: wat is het wezen? Dat wat gegenereerd wordt door AI is zielloos. Het heeft geen wezen. Dhr. Van der Tang wees daarbij ook terug naar de opening van de vergadering: we mogen toch hopen dat we niet die kant op gaan? Een paar door de techniek gecreëerde, lege zinnen zonder diepgang? Laten we, juist waar het gaat om onze kernboodschap, staan voor echtheid en oprechtheid. Laten we staan voor een wezenlijke bijdrage met Bijbelse diepgang. Dat vraagt om terughoudendheid en doordenking, ook van een lastig thema als AI.

VOEDEN EN VORMEN

Het bleek een waardevolle bijeenkomst te zijn. Aan het einde waren er wellicht meer vragen dan antwoorden. En tegelijkertijd is het goed elkaar als leden van de BSV te voeden en te vormen. Juist ook waar het dit onderwerp betreft. ◀

100 IN JAAR COVERS

Aankondiging

De Banier wordt vernieuwd. Daarvan willen we u als lezers alvast op de hoogte stellen. Sommige mensen houden van verrassingen. Die mensen moeten dit stukje vooral overslaan. Andere mensen houden van vastigheid en zijn toch lichtelijk onthutst als ze in een nieuw kalenderjaar *De Banier* zoeken, maar die niet vinden.

Sinds 2016, toen onze hele huisstijl is vernieuwd en we ook een nieuw logo kregen, is zo'n vernieuwing niet meer voorgekomen. Het is voor ons dan ook een positief-spannende stap om met een heel nieuw jasje tevoorschijn te treden. Uiteraard hebben we onze nieuwe 'jas' laten ontwerpen door professionele ontwerpers. Daarom hebben we ook het volste vertrouwen dat zij met een goed leesbaar, hoogwaardig tijdschrift op de proppen komen voor de SGP-gezinnen. We streven opnieuw naar een representatief visitekaartje voor onze SGP.

*Sjon van der Ree Doolaard -
Eindredacteur van De Banier*

Leden werven!

Bijna wordt 2024 afgesloten. Steevast wordt dan bij politieke partijen opgevraagd wat hun ledenaantal is. Wij kunnen u alvast verklappen dat we nog nooit zó groot zijn geweest! Maar, betekent dit dat iedere SGP-stemmer al is gevraagd om lid te worden? Wij denken van niet.

Lid worden

DAAROM DOEN WE OOK BIJ DEZEN EEN OPROEP AAN ONZE LOKALE SGP'S:

Werf nieuwe leden en maak onze SGP tot een nog stevigere gereformeerde partij!

- ▶ Informatie en bagage voor wervers: sgp.nl/ledenwerving
- ▶ Vraagbaak voor ledenwervers: ledenwerving@sgp.nl

AANKONDIGING PARTIJDAG 2025

In 2025 hopen we onze jaarlijkse algemene ledenvergadering te houden op zaterdag 24 mei 2025. Noteer de datum alvast in uw agenda.

Locatie: NBC Congrescentrum
Aanmelding: via de eigen afdeling/kiesvereniging

12e internationale
conferentie
voertaal Engels

'A strange new world'

18 maart 2025
9:30 - 17.00 uur

Hoornbeek College
Musschenbroekstraat 11
7316 JD Apeldoorn

www.sgp.nl/conferentie

D.V. ZATERDAG 28 DECEMBER OM 19:30 UUR
OUDE KERK | GROTESTRAAT 58 | 6711 AN EDE

EDESCH EINDEJAARSAMENZANG

Lucas de Heer

Dick van Meeuwen

U bent van harte welkom om samen met twee kinderkooren psalmen te komen zingen!

met:

- Kinderkoor Jong Crescendo
- Kinderkoor Timotheüs
- Gijsbert Kortleven | Trompet
- Ds. D.J. Budding | Meditatie

Kijk voor meer informatie op:
Ede.SGP.nl

SGP
Ede

AGENDA

DINSDAG 11 FEBRUARI 2025

Tijdrede SGP Ederveen

Ds. A. Verschuure

19.30 uur

Lunteren, De Haverkamp 1, Bethelkerk

WOENSDAG 19 FEBRUARI 2025

Tijdrede SGP Waddinxveen

Ds. G.W.S. Mulder

Waddinxveen, Kerkweg-Oost 232,

Brugkerk

DINSDAG 25 FEBRUARI 2025

Tijdrede SGP Schouwen-Duiveland

Ds. A. Verschuure

19.30 uur

Oosteland, Burg. van der Havestraat 66,
geb. OGGiN

ZATERDAG 21 JUNI 2025

SGP-familiedag Apenheul

Apeldoorn

Bereikbaarheid rond jaarwisseling

Het SGP-bureau zal rondom Kerst en de jaarwisseling beperkt bereikbaar zijn. Dat geldt voor de periode van 23 december tot en met 3 januari.

Voor ledenmutaties kunt u ons bereiken via administratie@sgp.nl.

Van de redactie

Een nieuwe editie van De Banier staat gepland om te verschijnen op donderdag 30 januari 2025. De kopijdatum daarvoor is maandag 13 januari. De daaropvolgende uitgave staat gepland voor donderdag 27 februari.

NB: voor alle in dit blad genoemde data en verwijzingen naar de toekomst geldt de voorwaarde van Jakobus: 'Deo volente'.

BEELDVERANTWOORDING

Pagina 1: AI-generator ChatGPT.nl kreeg de opdracht om 'de SGP' te verbeelden.

Pagina 7: beeld SGP, Hans Rietveld

Pagina 8/9: beeld Cees van der Wal Fotografie

Pagina 18/19: beeld SGP Next door Anton van de Weg | Overige beelden: Coraline Ruitenbeek

Pagina 25: beeld Europees Parlement

Pagina 27: beeld Jaco Hoeve fotografie

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal onterecht is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen via debanier@sgp.nl.

39.332 jongens en meisjes

Ja, zóveel jongens en meisjes hebben (volgens officiële cijfers) het levenslicht in 2023 níet gekregen, terwijl hun leven al wél was begonnen. Abortus maakte er een einde aan. En, omdat 'abortus' nog onpersoonlijk klinkt: de moeders en vaders van deze zonen en dochters hebben de keuze gemaakt om het leven van hun kindje te beëindigen. Het zou ongevoelig, apathisch en hard zijn om te denken dat dit een klakkeloze beslissing is geweest, maar wat wel zeker is, is dat de bedenktijd voor het nemen van zo'n levensgrote beslissing door onze Nederlandse overheid bewust is weggenomen. Erover moeten nádenken is al te veel gevraagd. Hartverscheurend.

DOOR SJON VAN DER REE DOOLAARD

Jaarlijks doet de SGP mee aan activiteiten in de Week van het leven. Allerlei activiteiten worden georganiseerd waarmee extra aandacht wordt besteed aan het kwetsbaarste menselijke leven op aarde: het ongeboren kind. In de week van 9 tot en met 16 november kon heel Nederland een televisieboodschap langs zien komen: "... Jij mag er zijn en élk ongeboren kind ook!" Op 13 november waren verschillende jongvolwassenen van SGP Next samen met Kamerlid Diederik van dijk bij elkaar om stil te staan bij het bemoedigende verhaal van ervaringsdeskundige Bonicia

en het moedige werk van waakster Anita, voor wie élke week een Week van het leven is.

SOKJES

In aanloop naar 13 november hadden de postbezorgers het ook erg druk. Opvallend vaak moesten ze... babysokjes bezorgen bij het partijbureau in Rotterdam. Op een dag was het dan ook zover dat de ijverige, maar argeloze postbezorger zich niet kon bedwingen. Bij het kantoorpand van de SGP aangekomen, luidde de vraag: "Is hier soms iemand geboren?" Soms kwamen

ze met zakken, bundels, of doosjes tegelijk. Op 13 november brak de dag aan dat SGP-jongeren in Den Haag bij de Tweede Kamer stond om aandacht te vragen voor het ongeboren leven. Je zou kunnen zeggen dat SGP-jongeren hiermee de 'bedenktijd' voor ten minste een dag weer heeft ingesteld.

MARS

Op 16 november werd de Week van het leven afgesloten met de Mars voor het leven. Zo'n 11.000 mensen liepen in stilte door Den Haag. Op het Malieveld hield Chris Stoffer zijn toespraak.

**WIMKE DE JONG, BELEIDSCOÖRDINATOR
VAN SGP-JONGEREN:**

“Met deze actie wilden we stilstaan bij de ruim 39.000 abortussen die in 2023 zijn uitgevoerd. Om dit aantal zichtbaar te maken, verzamelden we meer dan 3.900 paar babysokjes, waarbij elk paar symbool stond voor tien abortussen. De reacties op de actie waren positief en hartverwarmend. Dat we vanuit het hele land babysokjes ontvingen, liet ons zien dat het thema bij veel mensen leeft. Hoewel we de impact van deze actie niet kunnen meten, hopen we dat we mensen hebben kunnen aanzetten tot nadenken over het hoge aantal abortussen in Nederland.”

“IS HIER SOMS
IEMAND GEBOREN?”

FRAGMENTEN UIT DE TOESPRAAK VAN STOFFER:

“We zijn bijeen om ons krachtig uit te spreken vóór de bescherming van het ongeboren leven. Meer dan 39.000 abortussen. (...) Ik noem het een historisch dieptepunt. De Nederlandse overheid faalt in het beschermen van het kwetsbaarste leven. (...) Dit mogen en kunnen we niet accepteren. Kabinet, wees niet onverschillig! (...) Onze strijd gaat door. Daarom staan we naast en achter alle vrouwen die met een onbedoelde zwangerschap te maken krijgen. Daarom staan we pal voor het ongeboren leven; voor al die kindjes, die door onze Schepper zo wonderlijk gemaakt zijn. Tot de dag aanbreekt dat abortus niet alleen onwettig zal zijn, maar zelfs ondenkbaar.”

“WE GAAN DOOR TOT DE DAG DAT
ABORTUS ONWETTIG EN ZELFS
ONDÉNKBAAAR ZAL ZIJN.”

Friedensstimme

Rusland heeft het Evangelie nodig. Juist nu!

Samen met u versterken we 120 evangelisten, verspreiden we Bijbels en ondersteunen we de organisatie van kinderbijbelweken. Tot in de verste uithoeken van Rusland, Centraal-Azië en de Kaukasus wordt het licht van Gods Woord gebracht! Uw steun maakt Levensgroot verschil!

Help en
bid mee!

Kijk op friedensstimme.nl

Quiks®
QUALITY POTATOES
SINCE 1932

ALL ABOUT POTATOES

Voorgebakken

Vers
verpakt

Voorgekookt

Akkerseweg 13b, 5321 HG Hedel, T +31 (0)73 599 20 93, E info@quiks.nl

Quiks®
FRESH POTATOES

Quiks®
POTATO PRODUCTS

QUIKS.NL

Als team jou optimaal bedienen

De korte lijnen bij ons kleinschalige kantoor zijn een voordeel. En we hebben oog voor elkaar. Dat ervaar je altijd. Of je nu klant of collega bent. Interesse in een samenwerking? Neem contact op met Jacob: 06-43821281 of jvdslyu@vanharberden.nl.

WIJ ZIJN OP ZOEK NAAR EEN:

- Assistent-Accountant
- (Junior) Belastingadviseur

vanharberden.nl/werken-bij

Veenendaal | Ridderkerk

VAN HARBERDEN

40 JAAR

Prettig idee.

Herdenking Kristallnacht: EEN SCHADUW OVER ONZE TIJD

Op 7 november jongstleden had ik de eer om, op uitnodiging van het Centraal Joods Overleg, deel te nemen aan de nationale herdenking van de Kristallnacht in de Portugese Synagoge in Amsterdam. De synagoge, verlicht door 400 kaarsen, stond symbool voor het licht en de hoop die zelfs in de donkerste tijden blijven bestaan.

DOOR LEO VAN DOESBURG

ALGEMEEN DIRECTEUR, ISRAEL ALLIES FOUNDATION (IAF) EUROPE

De Kristallnacht, een door de nazi's georganiseerde pogrom, gericht tegen de Joodse gemeenschap, vond plaats in november 1938. Tijdens deze nacht werden in heel Duitsland Joden en hun bezittingen aangevallen. Ongeveer 7.500 winkels en bedrijven werden vernield, maar ook Joodse huizen, scholen en begraafplaatsen bleven niet gespaard. Deze gruwelijke nacht markeert het begin van de Holocaust, die leidde tot de moord op zes miljoen Joden.

Nu, 86 jaar later, zien we met grote zorg hoe antisemitisme opnieuw om zich heen grijpt. Joden durven niet herkenbaar over straat. Ze worden op scholen en universiteiten geïntimideerd, en zijn slachtoffer van aanvallen. Dat gebeurt zeker wanneer zij openlijk achter Israël staan. Tijdens de herdenking stonden wij stil bij de slachtoffers van de Kristallnacht pogroms¹. Tragisch genoeg zou slechts enkele uren later in Amsterdam hetzelfde plaatsvinden.

Jodenjacht

Terwijl wij in de synagoge samenkwamen, bevond mijn collega, Raouf Leeraar, zich op de Dam. Daar verzamelden duizenden Israëlische voetbalfans zich voorafgaand aan de wedstrijd tussen AFC Ajax en Maccabi Tel Aviv. Tientallen Israëlische supporters raakten na de wedstrijd gewond door georganiseerde aanvallen van voornamelijk jongeren met een Islamitische achtergrond. In diverse chatgroepen was al dagenlang opgeroepen tot een 'jodenjacht'. Hoewel sommige media de indruk willen wekken dat deze aanvallen een reactie waren op misdragingen door Maccabi-fans, tonen de berichten in de chatgroepen duidelijk aan dat het ging om doelbewuste, vooraf geplande aanvallen op Joden. Raouf spande zich de hele nacht en de volgende ochtend in om zoveel mogelijk Israël's veilig op schiphol te krijgen. De overheid kwam met een duidelijke reactie. Deze pogrom was onacceptabel en met ferme taal werd beloofd de daders te vervolgen en extra geld vrij te maken voor het bestrijden en voorkomen van antisemitisme in Nederland. Het is nog te vroeg om te zeggen of dit écht gaat helpen, maar de intentie is er en dat stemt hoopvol. Tweede Kamerlid voor de SGP, André Flach, sloeg wat dit betreft de spijker op zijn kop: "Er is geen integratieprobleem, tegen deze haat kan geen enkele vorm van integratie op. We moeten

keiharde maatregelen treffen en zorgen dat wij duidelijke normen stellen."

ons collectief probleem

Bijna 80 jaar na de Holocaust valt de veiligheid van Joden en Israël's in Nederland niet meer te garanderen. Nederland kampt met een collectief probleem. Het antisemitisme steeg in 2023 met 245% volgens de antisemitismemonitor van CIDI. Het begint opnieuw met ontkenning. Er wordt gediscussieerd over welk woord we moeten gebruiken voor de aanvallen: 'pogrom' of iets anders. En opnieuw wordt de schuld afgeschoven op de Joden zelf. Waar zal dit eindigen? ◀

ONS WERK STEUNEN?

Het werk van IAF Europe is afhankelijk van donaties. Wilt u steunen? Zie hier de QR-code of de bankgegevens.

Voor meer informatie:

lvdoesburg@israelallies.org

Bankgegevens:

IBAN: NL58INGB0398092990

T.n.v.: Stichting Israel Allies

Foundation Europe

O.v.v.: Gift + achternaam

ANBI: 864065000

¹ 'pogrom' is Russisch voor 'vernietigen', 'verwoesten'

Wethouder of burgemeester... Iets voor u/jou?

In het onderwijs zien we de laatste jaren een forse stijging van zijinstromers. Na een aantal jaar in een andere sector te hebben gewerkt, begint er iets te kriebelen: 'zou dat niet wat voor mij zijn?' Na een meeloopdag of informatiebijeenkomst wordt de knoop doorgehakt en niet veel later sta je voor de klas en volg je de avondschool op Driestar hogeschool.

DOOR EVERT JAN NIEUWENHUIS EN MARTIJN DONSELAAR

Datzelfde zien we ook gebeuren in de politiek. Ook daar is sprake van een groeiende groep zijinstromers. Mensen met een mooie maatschappelijke loopbaan, die zich op een goed moment afvragen: 'wethouder, zou dat niet wat voor mij zijn?' Of: 'zou het burgemeesterschap bij mij passen?' Die vragen worden overigens niet alleen gesteld door de zogenoemde zijinstromer. Ook zittende raadsleden denken na over het wethouderschap. En bij wethouders kan het gaan kriebelen als het gaat om het burgemeesterschap.

Hoe dan ook, mocht deze vraag u of jou bezighouden, dan hebben we goed nieuws. We hebben namelijk het voornemen om in de eerste helft van 2025 weer bijeenkomsten te gaan organiseren voor diegenen die belangstelling hebben voor het wethouderschap of het burgemeesterschap.

KANDIDAAT-WETHOUDER

Tijdens de bijeenkomst voor het wethouderschap staat de ervaring van de wethouder centraal. Wat houdt het werk in? Kun je ook wethouder zijn 'van buiten'? Welke portefeuilles passen bij mij? En nog meer van dergelijke vragen. De bestuurdersvereniging (BSV) organiseert deze bijeenkomst vooral ook ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026. Deze bijeenkomst heeft een

Het bestuur van de BSV, v.l.n.r. achterste rij: Lambert Polinder, Wim van Duijn, Johnny Lukasse, Joan van Burg, Jan Kloosterman, André Flach. Voorste rij: Evert Jan Nieuwenhuis, Gert Harm ten Bolscher, Gijs van Leeuwen en coördinator Martijn Donselaar

algemeen en informerend karakter. Met degenen die na afloop daadwerkelijk belangstelling hebben voor het wethouderschap, volgt een persoonlijk gesprek 'op maat' met (een delegatie van) het bestuur van de BSV. Tijdens dat gesprek staan meer de persoonlijke kwaliteiten en wensen centraal. Het is de bedoeling dat er zodoende weer een 'wethouderspool' ontstaat. In het verleden is gebleken dat we als

bestuurdersvereniging, zeker rondom gemeenteraadsverkiezingen, een waardevolle rol kunnen vervullen in het koppelen van kandidaten aan fracties die op zoek zijn naar een wethouderskandidaat.

BURGEMEESTER WORDEN. JA! MAAR HOE?

Tijdens de bijeenkomst voor het burgemeesterschap zal de nadruk

enerzijds liggen op de inhoud van dit mooie ambt en dat wat er van een burgemeester wordt gevraagd. Anderzijds zal er ook uitgebreid aandacht zijn voor de procedure: hoe word je burgemeester? Wat kun je gedurende het traject verwachten en hoe kun je je hier goed op voorbereiden? Bij deze bijeenkomst proberen we ook externe deskundigheid aan tafel te hebben, zoals bijvoorbeeld een kabinetschef uit een van de provincies. Aan het einde van de bijeenkomst hebt u zicht op zowel de rol als de procedure. Uiteraard is het altijd mogelijk om hier vervolgens in een persoonlijk gesprek over door te spreken met de voorzitter van de bestuurdersvereniging. Het daadwerkelijk solliciteren op een vacature gebeurt logischerwijs vaak in stilte. Tegelijkertijd is het onze ervaring dat het fijn is om een sparringpartner te hebben. Die rol vervullen we als BSV graag.

AANMELDING

Mocht u belangstelling hebben voor een van deze bijeenkomsten, dan kunt u zich aanmelden bij onze coördinator Martijn Donselaar, via bsv@sgp.nl. Opgeven voor beide bijeenkomsten mag uiteraard ook. We inventariseren eerst de belangstelling. Daarna zullen we met degenen die zich hebben aangemeld een datum prikken waarop iedereen kan.

Uiteraard mag u van ons verwachten dat we met uw aanmelding zorgvuldig en vertrouwelijk omgaan. Mocht u in gesprek willen over het wethouderschap of het burgemeesterschap zonder deze bijeenkomsten te bezoeken, dan verzoeken we u dit ook kenbaar te maken via bsv@sgp.nl.

Ook kunt u contact opnemen met de voorzitter Evert Jan Nieuwenhuis (ej.nieuwenhuis@waddinxveen.nl).

**MAARTEN SLINGERLAND,
WETHOUDER ZWARTEWATERLAND**

“Wethouder zijn is geen baan, maar een bestaan, waarin je als SGP'er vanuit een Bijbelse visie betekenisvol mag zijn en verschil kunt maken.”

**BERNARD VAN DEN BELT,
WETHOUDER KAMPEN**

“Ik ben wethouder geworden vanuit de overtuiging dat elk kind en elke jongere eerlijke kansen verdient om zich te ontwikkelen en te groeien. Als wethouder wil ik bijdragen aan een gemeente waarin we vanuit onze verantwoordelijkheid samenwerken aan projecten en initiatieven die jongeren ondersteunen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Zo kun je als wethouder bouwen aan een toekomst waarin iedereen zijn of haar mogelijkheden ten volle kan benutten.”

**JAN NATHAN ROZENDAAL,
BURGEMEESTER ELBURG**

“De diversiteit van het ambt maakt het zo enorm boeiend. Op één en dezelfde dag bezoek je een huwelijksjubileum, neem je openbare-ordebesluiten, zit je een vergadering voor en bespreek je de ruimtelijk-economische toekomstvisie van de regio waarin je actief bent.”

De rol van AI in de zorg voor onze naaste

De zorg in Nederland moet veranderen. Pessimistische woorden als 'zorginfarct' en 'groot personeelstekort' zijn vaak te lezen. Veelbelovende oplossingen zijn financieel onhaalbaar. Tegelijkertijd doet kunstmatige intelligentie (AI) zijn intrede. AI roept argwaan op, maar kan toch de oplossing bieden voor het zorginfarct in Nederland.

Meerdere voordelen

AI biedt kansen voor kostenbesparing en kwaliteitsverbetering. AI kan bijvoorbeeld toegepast worden bij het opsporen van tumoren in de darmen en het analyseren van MRI-scans. Door nieuwe scans te vergelijken met honderdduizenden bestaande scans uit ziekenhuisarchieven, wordt een uitzonderlijk hoge nauwkeurigheid bereikt. Dit geeft de arts meer tijd voor andere dingen. Daarnaast is de kans lager dat er iets over het hoofd wordt gezien. Deze manier van AI toepassen gebeurt al en er is verder onderzoek nodig om het breder in te zetten. Verder neemt de administratie veel kostbare zorgtijd in beslag. AI biedt de mogelijkheid deze processen te automatiseren, zoals het schrijven van rapportages en zorgplannen en het efficiënt inroosteren van personeel. Door dergelijke AI-toepassingen wordt de patiëntgerichtheid en de toegankelijkheid van zorg verhoogd.

Daarnaast heeft AI een voorspellend vermogen opgebouwd waarmee wordt nagegaan in hoeverre mensen risico's hebben op het ontwikkelen van bepaalde ziektes. Door op deze input tijdig in te spelen, kunnen ziektes vroegtijdig opgespoord en preventief behandeld of voorkomen worden. Eventuele dure operaties die hierdoor niet nodig zijn, leveren de zorg veel tijd- en geldwinst op.

Tenslotte kan AI ook ingezet worden om de toegankelijkheid van de zorg te verhogen. Een voorbeeld hiervan is een 'chatbot'. De patiënt kan zijn ziekteklachten 'chatten', waarna de robot er aanvullende vragen over stelt. Zo kan door middel van kunstmatige intelligentie worden ingeschat of het nodig is om naar de dokter te gaan of niet.

Hierdoor is het voor (digitaalvaardige) patiënten gemakkelijker om vragen te stellen over klachten.

Bezwaren wegnemen

Voordat bovenstaande toepassingen breder kunnen worden ingezet, is het wel nodig dat er enkele bezwaren uit de weg geruimd gaan worden. Deze gaan met name over de privacy van patiëntgegevens, de mogelijkheid

op foute uitkomsten en de aanspraak op de verantwoordelijkheid hiervan. Ook kunnen de algoritmes van kunstmatige intelligentie discrimineren door verkeerd te adviseren welke patiënten een operatie nodig hebben. De vraag rijst in hoeverre de voordelen van het gebruik van kunstmatige intelligentie nu opwegen tegen de risico's en ethische bezwaren. Hiervoor is het belangrijk dat er goede regels gemaakt worden, bijvoorbeeld door patiënten zo goed mogelijk te informeren en de data goed te beveiligen. Ook is het belangrijk dat de arts altijd de eindbeslissing neemt.

Het toepassen van AI in de zorg kent dus veel voordelen als het gaat om kwaliteit en efficiëntie van zorg. Het is de hoogste tijd om AI toe te passen in de zorg. Daarnaast moet er ook naar andere oplossingen gezocht blijven worden. Om dit zorgvuldig te doen, moeten de genoemde bezwaren en risico's wel meegewogen worden, om zo naast kwalitatieve zorg, ook rechtvaardige en veilige zorg te kunnen blijven bieden.

> Door leden van commissie Zorg, SGP-jongeren **Dirk Hardeman**, verpleegkundige i.o.

Thomas Voorwinden, student Gezondheidswetenschappen en projectmedewerker bij Lelie zorggroep

Joske Zwemer-Siebelink, student Biomedische wetenschappen en docent biologie

Europa beteugelt AI

Kunstmatige intelligentie (AI) kan handig zijn, maar ook gevaarlijk. Om de nadelen te beperken, heeft de Europese Unie in augustus een AI-verordening ingevoerd, als eerste regio ter wereld. Dit is nu eens een goed besluit van de EU, vindt de SGP.

DOOR BERT-JAN RUISSSEN

LID VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Juist toen vorig jaar ChatGPT opdook en ons verbaasde, stemden we in het Europees Parlement in met de 'AI-verordening': een voorstel om deze nieuwigheid een beetje in goede banen te leiden. Inmiddels is de AI-wet sinds 1 augustus in werking, als eerste ter wereld.

COMPLIMENT

We zijn vaak kritisch op de EU, maar hier was de Europese Commissie tijdig bij. Dat mag ook weleens gezegd worden.

Reguleren is helaas nodig. AI biedt grote kansen, maar ook enorme gevaren. Want, kunt u een nepvideo van echte onderscheiden? Kunt u onderzoeken of biometrische camerasystemen uw privacy schenden (zoals China alles weet van kerkbezoekers) en uitzoeken of die 'bigtech'-programma's u misleiden?

De bedreigingen zijn zó verborgen en ingrijpend, dat burgers en bedrijven dat niet zelf kunnen. Dat moet de overheid doen. We laten immers ook niet elk nieuw model auto op de weg zonder dat het type technisch is gecontroleerd en goedgekeurd.

Nederland is te klein om het wereldwijde web te regelen. De EU heeft een omvang van circa

450 miljoen inwoners. Voorlopig moeten we AI regelen op EU-niveau. Wellicht kan het later via verdragen samen met andere machtsblokken in de wereld.

INHOUD VAN DE WET

Wat staat er in de Europese AI-wet, waar de SGP in het Europarlement ook vóór heeft gestemd? De allergevaarlijkste AI-systemen krijgen een verbod: denk aan een programma dat *realtime* gezichten filmt voor een puntensysteem van burgers, zoals in China. Daarna komen 'hoog-risicosystemen', zoals zelfrijdende auto's of robotchirurgen. Die krijgen strenge voorwaarden. Bij 'beperkt-risicosystemen' van AI (denk aan chatbots) gelden voorwaarden over transparantie: duidelijk moet zijn wat de bron is van de teksten die de bots genereren. 'Minimaalrisicosystemen' zijn programma's als spamfilters of videospelletjes. Die mogen gewoon.

De AI-wet lijkt inmiddels effect te hebben. We zien dat techbedrijven bepaalde nieuwe AI nog niet in de EU uitbrengen, zoals *Apple Intelligence AI*. Volgens sommigen raken Europese bedrijven daarom achterop bij de VS. Maar aan de andere kant: onze burgers en bedrijven mogen niet dienen als proefkonijnen voor ongeteste nieuwe snufjes.

Een ruime meerderheid van het Europarlement ging akkoord met de AI-wet.

MEEGROEIEN

We moeten zien hoe dit uitwerkt. AI staat nog maar in de kinderschoenen. Net als de mogelijkheden, zal ook de wetgeving moeten meegroeien. Zeker is dat we AI niet te veel macht of eer moeten geven. AI is handig, maar we moeten het niet verafgoden. Er is er immers altijd nog Eén met HI (Hemelse Intelligentie). ◀

"AI IS
HANDIG,
MAAR WE
MOETEN HET
NIET VERAFGODEN"

Wie zijn de mensen achter het WI-SGP?

Het zal de meeste Banierlezers niet zijn ontgaan dat het Wetenschappelijk Instituut (WI) voor de SGP dit jaar z'n gouden jubileum viert. Maar wie zijn nu de mensen van het WI-SGP? Naast het personeel zijn er ook acht mensen die het bestuur vormen van de Guido de Brès-Stichting. Waarom zetten zij zich in voor het WI?

DOOR JAN SCHIPPERS EN AARNOUT VAN GELDER

“De kerntaak van het WI-SGP is het onderzoeken van actuele ontwikkelingen en die toetsen aan Bijbelse uitgangspunten”, aldus **JACO VAN DEN BRINK**, voorzitter van het bestuur. Hij woont in Ede en werkt bij BvD-advocaten. “Het WI-SGP stelt voortdurend de vraag: wat betekenen de Bijbelse uitgangspunten voor de politiek en voor christenen in de maatschappij vandaag? Bijvoorbeeld: als een christen niet allereerst voor deze wereld leeft, hoe ben je dan toch een burger van Nederland? Welke taak heeft het onderwijs daarbij en kan de politiek dat aansturen of helemaal niet?”

Secretaris van het bestuur is **LEENDERT DE KNEGT**. Voor Barnevelders geen onbekende. “Als raadslid kom je met een scala van onderwerpen in aanraking. Het risico bestaat dat de waan van de dag bepaalt hoe erover gesproken en gestemd wordt in een raadsvergadering. Juist daarom vind ik het belangrijk dat je kennisneemt van principiële grondlijnen en lessen uit de historie. Ook is het helemaal niet verkeerd om te weten hoe andere partijen vanuit hun principes denken over allerlei thema's. Het WI wil met zijn publicaties een bijdrage leveren aan het noodzakelijke 'doordenkwerk'. Nu kunnen niet alle raadsleden WI-secretaris zijn, maar elk raadslid kan natuurlijk wel donateur worden van het WI!”

We blijven op de Veluwe. **JACO ZOETEMAN** uit Ermelo is onze penningmeester. Hij is als accountant werkzaam bij Lentink & De Jonge in Harderwijk. Het spreekt voor zich dat hij de vinger aan de pols houdt als het gaat om begroting en jaarrekening. “De overheidssubsidie is onze grootste inkomstenpost, naast een bijdrage van de partij, donaties en giften vanuit onze achterban. Verheugend is dat ook ondernemers met enige regelmaat een gift overmaken of adverteren in het tijdschrift Zicht.” Maar Jaco blijft nuchter: “Meer geld is niet ons doel, het zijn middelen om bij te dragen aan de doelstelling van de SGP, zodat het Woord van God voor meer kiezers en gekozenen het kompas wordt voor hun levenskoers.”

“WE BEHOREN TOT DE KLEINERE WI'S, MAAR DE MENSEN DIE ER ZIJN, MET DE HEFBOOM VAN HET BESTUUR ERBIJ, VERZETTEN VEEL WERK.”

Sinds 2019 is **HILDE WESTERMAN** uit Lisse bestuurslid. Als voormalig chirurg volgt zij vooral de ontwikkelingen in de gezondheidszorg. Maar zij verdiept zich ook in de actuele betekenis van christelijke politiek. Hilde: “Voor christenen in de politiek vandaag de dag is een ontspannen houding van belang. Te midden van alle onrust en spanningen dient ons denken te vertrekken vanuit het Koningschap van Christus. Verleden, heden en toekomst zijn veilig in Zijn Hand. Ons werk, in politiek en samenleving, mogen we daarom doen vanuit de wetenschap dat ons werk in de Heere niet tevergeefs zal zijn, vanwege de opstanding van Jezus Christus uit de doden (1 Korinthe 15:58). Blijven zaaien dus, ook in de politiek; straks zal er geogost mogen worden! Laten we als christenen, gereformeerd of niet, ervoor zorgen dat we bij de wederkomst van onze Heere en Heiland niet in onderling geruzie worden aangetroffen.”

De nestor van het bestuur is **ROELOF BISSCHOP** uit Veenendaal. Hij heeft aan den lijve ervaren hoezeer je als politicus in de verleiding kunt komen om te willen scoren voor de korte termijn. “Daarom moet je regelmatig tijd nemen voor bezinning op onderliggende ideologieën, krachten en ontwikkelingen. Politiek en bestuur zijn immers nooit

‘neutraal’. De cruciale taak van het WI is om die bezinning te ondersteunen. En de resultaten ervan kunnen je als politicus of bestuurder helpen om Bijbelse uitgangspunten concreet door te vertalen naar maatschappelijke vraagstukken.”

Het WI-SGP stelt een theologische inbreng zeker op prijs. Daarom maakt ook **DS. M. KLAASSEN**, predikant Hersteld Hervormde Gemeente te Barneveld, deel uit van het bestuur. Welke WI-wens heeft hij? “Ik zou het mooi vinden als de SGP erin slaagt een ‘politieke filosofie’ te ontwikkelen, een doordenking van de grondvragen wat christelijke, gereformeerde politiek nu is. Een filosofie waarin het klassieke christelijke denken, met name in de (neo)

gereformeerde traditie, als uitgangspunt genomen wordt om een zelfstandige visie te kunnen vormen die recht doet aan de Schrift. Het jubileumcongres van 20 april jongstleden gaf hiervoor een aanzet. De komende jaren zal dit grondig doordacht moeten worden. Precies waar we een WI voor hebben!”

MARC DE VRIES (zie interview op p. 6) is sinds 2023 bestuurslid. Waarom? “Ik ben overtuigd van het nut van wetenschap voor de politiek. Wetenschap helpt om helder te krijgen hoe de werkelijkheid in elkaar zit en dat is belangrijk als je via de politiek in die werkelijkheid gaat ingrijpen. Doe je dat op basis van een verkeerd beeld van de werkelijkheid, dan is de kans op ontsporingen in de praktijk nadrukkelijk aanwezig. Wetenschap kan

ook helpen om de relatie te leggen tussen onze Bijbelse principes en daarmee consistente standpunten in politieke kwesties.”

Maar hoe zit het nu met de verhouding tussen WI en partij? Bestuurslid **KEES HOGENHOUT** uit Amersfoort reageert: “We behoren tot de kleinere WI’s, maar de mensen die er zijn, met de hefboom van het bestuur erbij, verzetten veel werk. Niet alleen om grotere publicaties rond te krijgen, maar ook om vier keer per jaar een Zicht-editie uit te brengen, met behulp van de zes vrijwilligers van de Zichtredactie. Boekwerkjes met interviews, artikelen en columns voor en door politici en andere geïnteresseerden. Zo zie ik het WI als een dienstbare factor aan de SGP en de samenleving.” ◀

Bestuur en personeel WI-SGP. Boven vlnr: Jaco Zoeteman, Jaco van den Brink, Leendert de Knecht, Roelof Bisschop en Jan Schippers. Onder v.l.n.r.: Kees Hogenhout, Aarnout van Gelder, Hilde Westerman, Jeanette van der Elst, Hans Rietveld en ds. M. Klaassen. Niet op foto: Marc de Vries.

Bewust bouwen aan je werkplek op het christelijk Loopbaanevent

Maak kennis met christelijke bedrijven uit
verschillende branches en ervaar direct of er een
match is

Nieuw! Het techniekplein

Inspirerende workshops door o.a. legerpredikant
J. Kommerie en talentcoach Corien Struijk

Nieuwsgierig naar het volledige programma en
deelnemers? Kijk op christelijkloopbaanevent.nl

Loopbaanevent

Dé plek voor inspiratie en ontmoeting

Het christelijk Loopbaanevent

 D.V. 17 en 18 januari 2025
 AFAS Leusden

Gratis, wel aanmelden
via christelijkloopbaanevent.nl

 **reformatorisch
dagblad**

 werkmettalent®

HULS

ARCHITECTEN

DE ARCHITECT DIE LUISTERT.

We ontwerpen plannen, oplossingen en nieuwe
perspectieven voor uw opgave. Om deze te laten
voldoen aan de wensen van u, als opdrachtgever,
moeten uw wensen onze gedachten worden.
Dat doen we door te luisteren. Luisteren naar uw
wens, luisteren naar uw bedrijfsproces, luisteren
naar u als opdrachtgever.

STAPHORST ■ HULSARCHITECTEN.NL

JB

 Vijfsprongweg 5
6733 JH Wekerom

 06-11989213

 www.jbdakenwand.nl

DAK & WAND

DAK EN WAND BEPLATING VOOR RENOVATIE EN NIEUWBOUW

Nervositeit op de SGP-burelen. Menno zal toch hopelijk niet...? Ja, dat doet hij wel. Lees maar.

De PvdA en de kringloop

DE PVDA EN DE KRINGLOOP

Als je, zoals ik, nog uit het papieren tijdperk stamt, is een van de nadelen van een verhuizing dat je stapels boeken moet inpakken. Niet goed voor je rug als je de verhuizers wilt helpen sjouwen. Niet goed voor je longen gezien de vrijkomende stofwolken en al helemaal niet goed voor je gemoed als je tot de ontdekking komt dat het nieuwe onderdak minder strekkende meters heeft dan de oude. U voelt het al aankomen: ik kom ruimte te kort voor m'n boekerij. Daar kwam ik achter bij het inruimen van de folianten over politieke partijen. Uiteraard begint een rechtgeaard SGP'er met de boeken van en over Groen van Prinsterer, de vader van de christelijke politiek in Nederland - bijna een hele kast vol. Daarna volgen de christelijke partijen, te beginnen met de protestanten - uiteraard, en daarna de Roomsden. Vervolgens kregen de liberalen hun plek toebedeeld.

DREES

En toen ging het mis. Bij de PvdA. Waar anders? zou ik bijna zeggen. Die kan ik niet (meer) kwijt. Troelstra en Drees gingen nog net, maar dan houdt het op. Zodat ik me nu het hoofd breek over de vraag: waar moet ik met de PvdA en ander links volk heen.

M'n vrouw, die van opruimen weet, greep haar kans en fluisterde me in: "Zullen we de PvdA bij de spulletjes voor de kringloop zetten?" En om m'n aarzelingen bij deze radicale

opruiming af te serveren, voegde ze er slimmetjes aan toe: "Ze hebben zichzelf toch al bij de kringloop gezet door die fusie met GroenLinks? Nou dan!" Daar had ik uiteraard weinig van terug. En, bedacht ikzelf, als ik de PvdA bij de kringloop breng, bevorder ik toch de circulaire economie waar ze voor staan, dus waarom niet?

Ik zal er nog eventjes over nadenken.

LENIN

Een van de boeken die nu gelaten hun lot liggen af te wachten op de grond, is 'Sociale Aktie'. Auteur: PvdA-kopstuk in de jaren 70. Z'n bijnamen waren 'profeet van de harde actie' en 'de Lenin van Odijk'. Uitleg overbodig. Sociale acties als manipuleren moedigde hij in zijn boek aan. Net als (soms) overvallen, gijzelingen en aanslagen. Geen lieverdje dus. Een 'knap' redeneerstaaltje in Reckmans boek betreft het actuele thema racisme. Citaat:

"Een blanke (dat kon toen nog!) moet, beschuldigd van racisme, voor een uit zwarte mensen bestaande jury verschijnen; ook de aanklager is zwart. Aanklager (A): Geeft u toe dat onze wereld vol racisme is? (Verdachte (V): Ja zeker. A: Is er in ons werelddeel ook racisme volgens u? V: Ja zeker. A: Floreert er binnen onze nationale samenleving racisme? V: Ook dat ja. A: Komt er binnen uw kerk ook racisme voor? V aarzelt enige tijd, zegt dan: Ja, dat geloof ik wel. A: Levert uw politieke partij radicale

strijd om racisme uit te bannen?

V: Nee, althans, niet genoeg.

A: Wordt in uw eigen stad ook gediscrimineerd? V: Ja. A: Komt er in uw buurt, uw straat ook racisme voor? V wordt zenuwachtig, aarzelt, en zegt dan: Ja, dat geloof ik wel.

A: Bent u zelf een racist? V: Nee, absoluut niet. Jury: Dan is de verdachte schuldig bevonden van racisme en van liegen. Want wie erkent dat de gehele samenleving waarvan hij deel uitmaakt met al zijn structuren en groepen racistisch is, kan niet volhouden daar persoonlijk niet in te delen."

Deze passage doet me denken aan een recent artikel in de *Volkskrant*. Strekking van dat artikel: het is typisch racistisch om te ontkennen dat je racist bent. Wie zo denkt heeft dus altijd gelijk, of je het nu erkent of ontkent. Zulke lui laat ik het liefst links liggen. Op de stapel voor de kringloop. ◀

► OudejaarsRondjes

Afscheid of niet, ik blijf, Deo volente, rondleidingen geven. Tussen Kerst en oud & nieuw drie keer. Wie tijd en zin heeft, kan zich weer opgeven. Als het weer het toelaat een korte buitenronde en daarna een kijkje in de bezienswaardige bunker van de Tweede Kamer.

Het gaat om de middag van **vrijdag 27 december** en de ochtend én middag van **zaterdag 28 december**.

Opgeven het liefst via de mail: mdebruyne@tweedekamer.nl. Appen of bellen kan ook: 06 1254 1741.

Care4Life staat wél achter uw principes U kiest

Wilt u medische ingrepen zoals opzettelijk levensbeëindigend handelen en geslachtsveranderende ingrepen meeverzekeren in uw zorgverzekering?

Nee?

Maak dan nú een principiële keuze. Kies uit overtuiging de Care4Life zorgverzekering, een complete en voordelige zorgpolis, maar zonder dekking voor behandelingen die niet passen bij uw levensovertuiging. U kunt tot en met 31 december 2024 overstappen. Maar waarom zou u wachten?

Care4Life kiest wél

Iedere ingezetene van Nederland is verplicht om een basis zorgverzekering af te sluiten. Deze biedt ook vergoedingen voor behandelingen en ingrepen waar u als gelovige bezwaar tegen heeft. Dankzij een amendement van de SGP en CU (in 2006), mogen verzekeringsbedrijven de vergoeding van acht behandelingen van dekking uitsluiten. Care4Life maakt als enige gebruik van deze wettelijke mogelijkheid.

Stap
vandaag
over
dan is het
geregeld!

Scan de QR-code
en stap vandaag over!

vanaf **€149,10**
bij een eigen risico van € 385,-

COLOFON

REDACTIE

E debanier@sgp.nl

drs. D. van Meeuwen en
drs. J.W. van Berkum
(hoofredactie),
J.S. van der Ree Doolaard
(eindredacteur),
M. de Bruyne, mw. W. de Jong
en drs. J.A. Schippers

PARTIJBUREAU

Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
E info@sgp.nl
T 010 - 720 07 70

Telefonische bereikbaarheid:
maandag t/m vrijdag,
9.00 - 16.30 uur

DIRECTEUR PARTIJBUREAU

drs. J.W. van Berkum
E jwvanberkum@sgp.nl

AFDELING COMMUNICATIE

T 010 - 720 07 75
E voorlichting@sgp.nl

BESTUURDERSVERENIGING

E bsv@sgp.nl

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

T 010 - 720 07 85
E wi@sgp.nl

SGP-JONGEREN

T 010 - 720 07 80

E beleidscoördinator@sgpj.nl

EERSTE KAMER

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag
T 070 - 312 92 00
E sgp@eerstekamer.nl

TWEDE KAMER

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
T 070 - 318 30 45
E sgp@tweedekamer.nl

EUROPEES PARLEMENT

E bert-jan.ruissen@europarl.europa.eu
I eurofractie.sgp.nl

SGP INTERNATIONAAL

E internationaal@sgp.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

E finadmin@sgp.nl

LEDENADMINISTRATIE

E administratie@sgp.nl

Opzegging van lidmaatschap of
abonnement dient schriftelijk te
geschieden voor 1 december.

VORMGEVING

De Groot - grootsgedrukt.nl
I grootsgedrukt.nl

ADVERTEREN

Voor advertentiemogelijkheden
en tarieven kunt u contact opnemen
met Treffend & Co.
E werner@treffendenco.nl

Bericht

Geen bericht, goed bericht. Het is een gezegde dat lucht kan geven als het even spannend is. Het geeft moed op momenten dat we de moed zouden laten zakken. Maar altijd als het wordt gezegd, is er wel stof tot denken.

Kunnen we van het goede uitgaan? Op zich kan dat zeker. Als de verhoudingen goed waren, mag je ervan uitgaan dat ze dat ook zullen zijn. Als duidelijke afspraken zijn gemaakt, mag je ervan uitgaan dat ze worden nagekomen. Maar voor oppervlakkig optimisme is geen grond. Door ons verlaten van God brengt de aarde doornen en distels voort. Daarom moeten we bedacht zijn op moeilijke zaken.

BETROUWBAAR BERICHT?

Betrouwbare informatie is in de politiek van cruciaal belang. We moeten immers beslagen ten ijs komen. Die informatie kan afkomstig zijn van uiteenlopende bronnen. Ook kan de computer helpen om informatie te verzamelen en samen te stellen. Alle informatie kan nuttig zijn, ook als ze van een partij komt met een heel andere levensovertuiging en doelstelling. Als ze maar getoetst wordt op waarheid en goed op waarde wordt geschat.

GETOETST BERICHT

Oppervlakkige berichten helpen ook niet. In onze samenleving is het Bijbelse denken weggefallen als gemeenschappelijke deler. Daarmee is niet alleen een objectief toetscriterium buiten beeld geraakt. Samenhang van denken en leven staat daarmee onder druk, ook in christelijke kring. Is alle informatie nodig en verantwoord? Hoe rangschikken we de gegevens? Op

gereformeerde wijze christelijk denken en leven, zal op deze punten gevolgen hebben. De ontwikkeling is tegengesteld. Want aan de ene kant vallen gemeenschappelijke ijkpunten weg. Maar aan de andere kant vragen informatie en berichtgeving juist meer om een goede toets door de lezer. Dus is het belangrijk om kritisch met informatie om te gaan. En dat we fractiegenoten en medebestuurders laten delen in onze overwegingen. Samen sterker en samen scherper.

GOED BERICHT

Tot slot een goed bericht. Met Kerst gedenken we dat Jezus Christus in de wereld is gekomen. Dat was nodig om door Zijn verdienste de eer van God te herstellen. Zo is Hij Zaligmaker, om te verlossen van de zonde en te herenigen in vrede met God. Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven. Inderdaad: de Waarheid. Ook waar leugen regeert, is Zijn woord betrouwbaar. We wensen elkaar van harte gezegende Kerstdagen en een goede jaarwisseling. ◀

DS. G.W.S. MULDER

vicevoorzitter

*Een keuken van
goede huize*

SINDS 1935

HUISMAN

keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1, Alblasterdam
078 69 32 541

WWW.HUISMANKEUKENS.NL